

## Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

### Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

| <b>Materias</b>  |                                                                                                     |              |           |
|------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------|
| <b>Curso 3</b>   |                                                                                                     |              |           |
| Código           | Nome                                                                                                | Cuadrimestre | Cr.totais |
| P02G051V01-52893 | Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas I                              | 1c           | 6         |
| P02G051V01-52894 | Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo I                  | 1c           | 6         |
| P02G051V01-52895 | Gerontología y actividad física                                                                     | 1c           | 6         |
| P02G051V01-52896 | Actividad física, ejercicio físico y salud                                                          | 1c           | 6         |
| P02G051V01-52897 | Nuevas tendencias en actividades de fitness                                                         | 1c           | 6         |
| P02G051V01-52898 | Socorrismo y su didáctica                                                                           | 1c           | 6         |
| P02G051V01-52899 | Estructura y organización de sistemas de actividad física y deporte                                 | 1c           | 6         |
| P02G051V01-52900 | Iniciación al remo y al piragüismo                                                                  | 2c           | 6         |
| P02G051V01-52901 | Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas II                             | 2c           | 6         |
| P02G051V01-52902 | Ejercicio físico y práctica deportiva en personas con discapacidad, problemas de salud y asimilados | 2c           | 6         |
| P02G051V01-52903 | Biomecánica del ejercicio físico y de la técnica deportiva                                          | 2c           | 6         |
| P02G051V01-52904 | Juego y sus aplicaciones didácticas                                                                 | 2c           | 6         |
| P02G051V01-52905 | Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo II                 | 2c           | 6         |
| <b>Curso 1</b>   |                                                                                                     |              |           |
| Código           | Nome                                                                                                | Cuadrimestre | Cr.totais |
| P02G051V01101    | Aprendizaxe e control motor                                                                         | 1c           | 6         |
| P02G051V01102    | Fisioloxía do exercicio I                                                                           | 1c           | 6         |

|               |                                                                             |    |   |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------|----|---|
| P02G051V01103 | Socioloxía e historia da actividade física e o deporte                      | 1c | 6 |
| P02G051V01104 | Anatomía humana para o movemento                                            | 1c | 6 |
| P02G051V01105 | Pedagogía da educación física e o deporte                                   | 1c | 6 |
| P02G051V01106 | Fundamentos da competencia motriz                                           | 2c | 6 |
| P02G051V01107 | Kinesiología do movemento humano                                            | 2c | 6 |
| P02G051V01108 | Fundamentos das actividades de loita                                        | 2c | 6 |
| P02G051V01109 | Psicoloxía da actividade física e o deporte                                 | 2c | 6 |
| P02G051V01110 | Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte | 2c | 6 |

## Curso 2

| Código        | Nome                                                                                           | Cuadrimestre | Cr.totais |
|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------|
| P02G051V01201 | Fundamentos dos deportes individuais                                                           | 1c           | 9         |
| P02G051V01202 | Fisiología do exercicio II                                                                     | 1c           | 6         |
| P02G051V01203 | Fundamentos dos deportes colectivos I                                                          | 1c           | 9         |
| P02G051V01204 | Epistemología da ciencia e deontología profesional no ámbito da actividade física e do deporte | 1c           | 6         |
| P02G051V01205 | Fundamentos dos deportes colectivos II                                                         | 2c           | 9         |
| P02G051V01206 | Actividades físico-deportivas no medio natural e a súa didáctica                               | 2c           | 6         |
| P02G051V01207 | Fundamentos dos deportes ximnásticos                                                           | 2c           | 9         |
| P02G051V01208 | Expresión corporal e danza                                                                     | 2c           | 6         |

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas I**

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas I                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52893                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | OB     | 3     | 1c           |
| Lingua de impartición | Galego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |       |              |
| Coordinador/a         | Rey Cao, Ana Isabel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |       |              |
| Profesorado           | Rey Cao, Ana Isabel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |       |              |
| Correo-e              | anacao@uvigo.gal                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Web                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Descrición xeral      | <p>A didáctica é o ramo das Ciencias da Educación que ten por obxecto a optimización do proceso ensino-aprendizaxe (E-A).</p> <p>O obxectivo fundamental desta materia é facilitar ao alumnado os coñecementos básicos para desenvolver con rigor didáctico a programación dun proceso de ensino-aprendizaxe a través de prácticas corporais.</p> <p>A Didáctica é un contido transversal indispensable para a práctica profesional das graduadas e graduados en Ciencias da Actividade Física e o Deporte. Está presente en todo proceso de E-A, con independencia do ámbito onde se desenvolva: rendemento deportivo, ocio, educación ou saúde.</p> <p>Nesta aproximación inicial (no segundo cuadrimestre impártese Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas II) abórdanse os principais elementos do sistema que constitúe unha programación educativa. A materia aporta as ferramentas básicas coas que posteriormente poder adaptarse a calquera proceso de ensino-aprendizaxe en contextos non formais (docencia en actividades extraescolares, escolas deportivas, asociacións, centros socioculturais, academias, etc.) e formais (educación física escolar).</p> <p>A materia céntrase na dimensión máis instrutiva dos procesos de E-A. No deseño das tarefas de E-A para a optimización dos contidos en coherencia coas competencias, obxectivos; e na aplicación dos métodos para o control da disciplina, o espazo e a comunicación.</p> <p>A práctica reflexiva e o traballo colaborativo son os eixes transversais da materia.</p> |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                    |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                         |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| C1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                    |
| C2     | 1.2 Diseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C23    | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                               |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C24 | 6.4 Articular e despregar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                            |
| C25 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                       |
| C26 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar. |
| D1  | 1.1. Comprender, elaborar y saber aplicar los procedimientos, estrategias, actividades, recursos, técnicas y métodos que intervienen en el proceso de enseñanza-aprendizaje con eficiencia, desarrollando todo el curso de la acción en todos los sectores de intervención profesional de actividad física y deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; entrenamiento físico y deportivo; ejercicio físico para la salud; dirección de actividad física y deporte).                                      |
| D2  | 1.2. Diseñar y aplicar el proceso metodológico integrado por la observación, reflexión, análisis, diagnóstico, ejecución, evaluación técnico-científica y/o difusión en diferentes contextos y en todos los sectores de intervención profesional de la actividad física y del deporte.                                                                                                                                                                                                                               |
| D3  | 1.3 Comunicar e interactuar de forma adecuada y eficiente, en actividad física y deportiva, en contextos de intervención diversos, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural y continuada.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D4  | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                        |
| D26 | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                             |
| D27 | 6.4 Articular e despregar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                            |
| D28 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                       |
| D29 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar. |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                   | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                                                   |                                      |          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|----------|
| Conceptualizar que é unha programación sistémica, os modelos didácticos fundamentais e os elementos que constitúen a ecoloxía dos procesos de ensino-aprendizaxe. | A2<br>A4<br>A5                        | B1<br>B1<br>B2<br>B3                                              | C1<br>C15                            | D1<br>D5 |
| Utilizar a plataforma de teledocencia para xestionar o proceso de ensino na materia.                                                                              | A2                                    |                                                                   | C2                                   | D1       |
| Empregar as ferramentas dixitais para avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe desenvolvidos na aula.                                                            | A3<br>A5                              |                                                                   | C8                                   | D2<br>D5 |
| Asimilar que a realización dunha boa programación é un factor fundamental para unha boa práctica profesional vencellada á actividade física e o deporte.          | A1<br>A2<br>A3<br>A4<br>A5            | B2<br>B3<br>B4<br>B5<br>B6<br>B7<br>B8<br>B9<br>B11<br>B11<br>B13 | C4<br>C8<br>C11<br>C15<br>C16<br>C23 | D26      |

|                                                                                                                                                                |            |                            |                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------------|------------------------------------------------------|
| Comprender que a reflexión durante a programación e práctica docente responde a un aspecto básico da deontoloxía profesional.                                  | B11<br>B13 | C5                         | D1<br>D2<br>D4<br>D6<br>D7<br>D8<br>D9<br>D30<br>D31 |
| Seleccionar, secuenciar e explicitar obxectivos para unha programación de forma sistémica e articulada en niveis de concreción.                                | B1<br>B4   | C1<br>C2<br>C3<br>C24      | D1<br>D2<br>D4<br>D8<br>D9<br>D12<br>D26<br>D27      |
| Seleccionar, secuenciar e explicitar contidos para unha programación sistémica e articulada en niveis de análise epistemolóxico e psicopedagóxico.             |            | C4<br>C23<br>C24           | D26<br>D27                                           |
| Seleccionar e aplicar os métodos e técnicas didácticas máis acordes aos obxectivos, contidos, modelo didáctico e estratexia seleccionada na programación.      | A2<br>A4   | B1<br>B1<br>B2<br>B3<br>B4 | C2<br>C3<br>C23<br>C24                               |
| Deseñar sesións a través da motricidade realizando unha elección e ordenación idónea dos elementos didácticos.                                                 | B1         | C7<br>C9<br>C23<br>C24     | D4<br>D26<br>D27                                     |
| Deseñar tarefas acordes aos obxectivos e contidos.                                                                                                             | B1         | C23<br>C24                 | D26<br>D27                                           |
| Realizar en equipo unha programación didáctica completa para unha intervención concreta.                                                                       | B1         | C2                         | D1                                                   |
| Desenvolver unha intervención didáctica nun contexto facilitado, prestando especial atención ás habilidades comunicativas.                                     | B11<br>B12 | C3<br>C23                  | D2<br>D3                                             |
| Aceptar as avaliacións externas e empregalas como eixos de reflexión sobre a propia competencia didáctica.                                                     |            | C24<br>C25                 | D4<br>D26                                            |
| Ser autocrítico/a coas habilidades didácticas.                                                                                                                 |            | C26                        | D27                                                  |
| Desenvolver a capacidade de avaliación didáctica observando o desenvolvemento dos elementos do acto comunicativo na praxis dos procesos de ensino-aprendizaxe. |            |                            | D28<br>D29                                           |
| Analizar sistémicamente a programación desenvolvida avaliando a súa coherencia estratéxica.                                                                    |            |                            |                                                      |

## Contidos

| Tema                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Planificación e programación dos procesos de ensino-aprendizaxe a través das actividades físico-deportivas. Modelos, características e compoñentes. | 1.1. Os procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.<br>1.2. A planificación.<br>1.3. A programación.                                                                                                              |
| 2. Programación dos procesos de ensino-aprendizaxe a través das actividades físico-deportivas en ensino informal e exercicio físico para a saúde.      | 2.1. Concepto de programación.<br>2.2. Modelos de programación.<br>2.3. Características da programación.<br>2.4. Compoñentes da programación.<br>2.5. Concepción ecolóxica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte. |
| 3. Estratexias e métodos para a intervención nos procesos de ensino-aprendizaxe a través das prácticas corporais.                                      | 3.1. A estratexia didáctica.<br>3.2. Os obxectivos. Tipos de obxectivos.<br>3.3. Os contidos. Tipos de contidos.<br>3.4. Métodos nos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.                                           |

|                                                                                                           |                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4. Actividades e tarefas didácticas a través da actividade físico-deportiva.                              | 4.1. A tarefa didáctica.<br>4.2. Método de presentación da tarefa.<br>4.3. Formulación de tarefas.<br>4.4. Análise didáctica das tarefas motrices. |
| 5. Habilidades da/o docente nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte. | 5.1. Práctica reflexiva.<br>5.2. Aprendizaxe colaborativa.<br>5.3. Habilidades de comunicación.<br>5.4. Retroalimentación.                         |
| 6. Aprendizaxe colaborativa e práctica reflexiva.                                                         | 6.1. A aprendizaxe colaborativa.                                                                                                                   |
| 7. Intervención didáctica en elementos transversais e de relevancia socioeducativa contemporánea I.       | 7.1. Os obxectivos de desenvolvemento sostíbel.<br>7.2. Xénero e prácticas corporais.                                                              |
| 8. Novas tecnoloxías nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade físico-deportiva.          |                                                                                                                                                    |

| Planificación                                                                                                            |               |                    |              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
|                                                                                                                          | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Lección maxistral                                                                                                        | 10            | 20                 | 30           |
| Resolución de problemas                                                                                                  | 10            | 10                 | 20           |
| Traballo tutelado                                                                                                        | 1             | 12                 | 13           |
| Seminario                                                                                                                | 3             | 21                 | 24           |
| Estudo de casos                                                                                                          | 12            | 0                  | 12           |
| Obradoiro                                                                                                                | 2             | 6                  | 8            |
| Prácticas de laboratorio                                                                                                 | 13            | 13                 | 26           |
| Aprendizaxe colaborativa                                                                                                 | 2             | 11                 | 13           |
| Exame oral                                                                                                               | 1             | 3                  | 4            |
| *Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado. |               |                    |              |

| Metodoloxía docente      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Lección maxistral        | Clases Maxistrais nas que se explican os fundamentos teóricos. O alumnado expón dubidas e cuestións complementarias.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Resolución de problemas  | Traballo individual e grupal de resolución de tarefas nas clases B e C.<br><br>A profesora presenta e exemplifica a tarefa e o alumnado resolve e expón dubidas.<br><br>O alumnado diseña, imparte e analiza diferentes estratexias, métodos e tarefas didácticas.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Traballo tutelado        | Deseño e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte. Aplicación de microensino.<br><br>Cada grupo desenvolverá unha sesión segundo as características básicas determinadas na opción que lle sexa asignada. Esta sesión deberá ser impartida aos seus compañeiros e compañeras nas aulas prácticas.<br><br>É obrigación do alumnado manterse informado das posibles modificacións no calendario de prácticas. É obrigatorio realizar un mínimo dunha titoría (seminario) antes da realización da sesión. |
| Seminario                | O alumnado presenta á profesora o desenvolvemento do seu traballo tutelado nun mínimo dunha titoría grupal.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Estudo de casos          | Análise didáctica e discusión da sesión práctica realizada na clase laboratorio realizada na práctica B. O alumnado deberá participar activamente e realizar as tarefas encomendadas.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Obradoiro                | Intervención docente. O alumnado imparte unha sesión que foi programada no traballo tutelado e nos seminarios.<br>A sesión é avaliada autoavaliada e hetero-avaliada polo/as compañeiro/as e a profesora. Empréganse ferramentas de observación sincrónica e a través de gravación audiovisual.                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Prácticas de laboratorio | Experimentación de diferentes intervencións a través da motricidade. Participación nun microensino e na reflexión-análise do final da sesión.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Aprendizaxe colaborativa | O alumnado deseñará colaborativamente unha programación (traballo tutelado). Este proceso de traballo colaborativo será documentado co rexistro das reunións de traballo desenvolvidas.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

| <b>Atención personalizada</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Metodoloxías</b>           | <b>Descrición</b>                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Traballo tutelado             | Supervisión, discusión e corrección do traballo tutelado.                                                                                                                                                                                                           |
| Obradoiro                     | Supervisión e avaliación da intervención docente.                                                                                                                                                                                                                   |
| Aprendizaxe colaborativa      | Guiar e apoiar ao alumnado individual e grupalmente. Proporciona retroalimentación continua, aborda necesidades específicas, fomenta a colaboración efectiva e axuda a resolver conflitos ou dúbidas, actuando como mentor e facilitador do proceso de aprendizaxe. |

| <b>Avaliación</b>        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |               |                                       |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|
|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
| Traballo tutelado        | Microensino: Programación e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte.<br>Os criterios son:<br>- Entregar o borrador da sesión e a memoria final no prazo establecido.<br>- Desenvolver o traballo cumprindo os requisitos formais e de contido esixidos.<br>- Levar á práctica a sesión deseñada.<br>- Asistir ás titorías para a revisión previa da sesión.<br>- Deseñar e explicitar a sesión cumprindo os criterios solicitados.<br>- Obrigatorio para todo o alumnado.                                                          | 10            | B1<br>B11<br>B12<br>B13               |
| Seminario                | Asistencia en grupo ás titorías para a supervisión e discusión do traballo tutelado.<br>- O alumnado debe asistir ás titorías coas tarefas de control realizadas que se explicitan no guión do traballo.<br>- Só se cualificará ao alumnado que asista.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 10            | B11<br>B12                            |
| Estudo de casos          | Participación activa na avaliación e análise didáctica que se realizará das sesións prácticas.<br>Execución e entrega das tarefas propostas nas clases.<br>Participación nas tarefas de avaliación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 20            | B12<br>B13                            |
| Obradoiro                | Desenvolvemento dunha intervención didáctica en grupo. O alumnado asumirá a docencia dun mínimo dunha actividade de ensino-aprendizaxe.<br>Os criterios son:<br>- Organizar a fase pre-activa.<br>- Xestionar axeitadamente os recursos materiais e espaciais durante o desenvolvemento da sesión.<br>- Implementar estratexias de disciplina e participación pasiva.<br>- Desenvolver a fase reflexiva con criterios didácticos.<br>- Adoptar unha actitude docente positiva.<br>- Organizar e desenvolver a fase post-activa xunto co alumnado (reflexión e análise da sesión). | 5             | B11                                   |
| Aprendizaxe colaborativa | Rexistro e entrega das sesións de traballo grupal desenvolvido.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 15            | B12<br>B13                            |
| Exame oral               | Defensa oral do traballo escrito. O alumnado respostará as cuestións realizadas pola profesora sobre á programación da sesión desenvolvida no traballo tutelado.<br><br>En casos específicos, mediante negociación previa coa profesora, esta ferramenta de avaliación poderá ser substituída por un exame escrito de desenvolvemento.                                                                                                                                                                                                                                            | 40            | B1<br>B11<br>B13                      |

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

#### **Réxime avaliación continua.**

Para poder acceder á modalidade de avaliación continua é necesario:

- Desenvolver todos as probas explicadas anteriormente (traballo tutelado, seminario, estudo de casos, obradoiro, aprendizaxe colaborativa e exame oral). O alumnado que non desenvolva estes métodos non poderá acceder á avaliación continua.

- Asistir a un mínimo do 80% das prácticas B e C, con independencia de que as faltas que superen o 20% sexan xustificadas ou non. No caso de non poder asistir ao 80% optarase pola modalidade de avaliación global.

- Entregar os traballos nas datas determinadas pola profesora.

En caso de non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas avaliaranse na convocatoria de xuño/xullo. Nas convocatorias correspondentes ao mesmo curso académico conservaranse as cualificacións obtidas nas ferramentas de avaliación superadas. Será necesario repetir as ferramentas necesarias para obter un mínimo de 5 puntos.

Non existe posibilidade de manter partes da materia aprobadas procedentes de anteriores cursos académicos.

O alumnado que se atope en circunstancias especiais e/ou xustificadas polas que non poida realizar algunha das ferramentas de avaliación, deberá comunicalo ao inicio do curso para poder adaptar a avaliación ao seu caso. No caso de concorrer a circunstancia excepcional durante o desenvolvemento do curso, deberá comunicalo cunha antelación mínima de dous meses á data oficial do exame.

Manteranse os mesmos criterios para aprobar nas sucesivas convocatorias.

### **Réxime Avaliación global.**

- O alumnado que non teña optado á avaliación continua, realizará unha avaliación global nas datas oficiais. As probas permitirán obter o 100% da cualificación da materia.

- As probas serán un exame escrito sobre os contidos da materia (50%), xunto coa entrega dun traballo de programación (50%).

- O traballo de programación incluírá o deseño e desenvolvemento práctico dun mínimo de tres sesións de práctica de actividade físico-deportiva. As intervencións didácticas deberán vir acompañada dunha gravación audiovisual das mesmas.

- O alumnado deberá comunicar á profesora a súa decisión de acollerse á avaliación global antes de que transcorra un mes desde o inicio do curso en vigor.

- Para a realización do traballo de programación é indispensable realizar un mínimo dunha tutoría previa á intervención práctica.

- As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón

<http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

---

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

Florence, J., Brunelle, J. & Carlier, G., **Enseñar Educación Física en Secundaria. Motivación, organización y control.**, 1ª ed., Inde, 2000

Galera, A., **Manual de didáctica de la Educación Física I. Una perspectiva constructivista moderada. Funciones de impartición.**, 1ª ed., Paidós, 2001

Galera, A., **Manual de didáctica de la Educación Física II. Una perspectiva constructivista moderada. Funciones de programación.**, 1ª ed., Paidós, 2001

Rey Cao, Ana, **Didáctica de los procesos de enseñanza-aprendizaje en la actividad física y el deporte I. Apuntes de la asignatura.**, Pontevedra, 2017

Seners, P., **La lección de Educación Física. Inde.**, 1ª ed., Inde, 2001

#### **Bibliografía Complementaria**

Aggerholm, K.; Standal, O.; Barker, D.M. & Larson, H., **On practising in physical education: outline for a pedagogical model. Physical Education and Sport Pedagogy**, 23, 2, 197-208, 2017

Barker, D.M.; Aggerholm, K.; Standal, O. & Larsson., **Developing the practising model in physical education: an expository outline focusing on movement capability. Physical Education and Sport Pedagogy**, 23(2), 197-209, 2018

Blández Ángel, Julia, **Programación de unidades didácticas según Ambientes de aprendizaje.**, 1ª ed., Inde, 2000

Palao Andrés, J. M. y Ortega Toro, E., **Formas de organización en educación física.**, 1ª ed., Diego Marín, 2009

Devís Devís, J. & Peiró Velert, C., **Nuevas perspectivas curriculares en Educación Física: la salud y los juegos modificados.**, 1ª ed., Inde, 1992

Fraila Aranda, A. (coord.), **Didáctica de la educación física: una perspectiva crítica y transversal.**, 1ª ed., Biblioteca Nueva, 2004

Gallego, J.L. y Salvador, F., **Metodología de la acción didáctica en Medina y Salvador (coord), Didáctica General (pp.157-181).**, 1ª ed., Pearson, 2005

González Arévalo, C., **El proceso de programación en la enseñanza de la actividad física y el deporte. Apuntes**, 80, 20-28, 2005

González Arévalo, C. & Lleixà Arribas, T. (coords.), **Didáctica de la Educación física. Ministerio de Educación, Instituto de Formación del Profesorado, Investigación e Innovación Educativa**, 1ª ed., Graó, 2010

López Pastor, V.(Coord.), **La sesión en Educación Física: los diferentes modelos y los planteamientos educativos que subyacen.**, 2001

Mosston, M., y Ashworth, S., **La enseñanza de la educación física. La reforma de los estilos de enseñanza.**, 1ª ed., Barcelona, 1993

Pérez, A.I. & Gimeno, J., **Pensamiento y acción en el profesor: de los estudios sobre la planificación al pensamiento práctico. Infancia y aprendizaje, 42, 37-63,**

Pérez-Pueyo, A.; Hortigüela-Alcalá, D., Fernández-Río, J., **Los modelos pedagógicos en educación física: qué, cómo, por qué y para qué,** Universidad de León, 2021

Sicilia Camacho, A., **La investigación de los estilos de enseñanza en la educación física. Un viejo tema para un nuevo siglo. Sevilla.,** 1ª ed., Wanceulen, 2001

Sicilia, A.; Sáenz-López, P.; Manzano, J.I. y Delgado, M.A., **El desarrollo curricular de la Educación Física en Primaria y Secundaria: un análisis desde la perspectiva del profesorado. Apunts: Educación física y deportes, 98, 23-32,** 2009

---

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

---

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Aprendizaxe e control motor/P02G051V01101

Fundamentos da competencia motriz/P02G051V01106

Pedagoxía da educación física e o deporte/P02G051V01105

Expresión corporal e danza/P02G051V01208

---

### **Outros comentarios**

Recoméndase:

A asistencia de forma continua ás clases presenciais.

A realización das actividades de avaliación continua.

Prestar atención á temporalización das actividades e traballos do curso.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo I**

|                       |                                                                                    |        |       |              |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo I |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52894                                                                   |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                 |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                      | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                  | OB     | 3     | 1c           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego                                                                 |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                               |        |       |              |
| Coordinador/a         | García García, Óscar                                                               |        |       |              |
| Profesorado           | Cuba Dorado, Alba<br>García García, Óscar                                          |        |       |              |
| Correo-e              | oscargarcia@uvigo.es                                                               |        |       |              |
| Web                   |                                                                                    |        |       |              |
| Descrición xeral      |                                                                                    |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.       |
| B3     | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                              |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende: mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                         |
| C5     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.       |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                             |
| C7     | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial. |
| C8     | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| C9     | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C10    | 2.6 Mostrar un nivel avanzado na planificación, aplicación, control e avaliación dos procesos de adestramento físico e deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C24    | 6.4 Articular e despregar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                              |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D5  | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.       |
| D6  | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                              |
| D7  | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial. |
| D8  | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D9  | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patologías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D10 | 2.6 Mostrar un nivel avanzado na planificación, aplicación, control e avaliación dos procesos de adestramento físico e deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| D26 | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                               |
| D28 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                         |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                   |                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| O estudante será capaz de propor o desenvolvemento das diferentes capacidades condicionais e coordinativas, nun programa de preparación física, baseándose nos factores do rendemento da disciplina deportiva e adecuándose ás necesidades do deportista, para conseguir un efecto concreto que provoque unha mellora do rendemento físico-deportivo e do estado de forma                                          | B2<br>B11                             | C5<br>C7<br>C8<br>C9<br>C10       | D5<br>D7<br>D8<br>D10             |
| O estudante será capaz de establecer un rigoroso sistema de control da carga, que recibe o deportista, dentro do proceso de adestramento e competición, para conseguir un efecto concreto que provoque un incremento do rendemento físico-deportivo e do estado de forma dos deportistas                                                                                                                           | B2                                    | C5<br>C8<br>C10                   | D5<br>D8<br>D10                   |
| O estudante será capaz de aplicar criterios fisiolóxicos, kinesiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, para xustificar de forma rigorosa a proposta de preparación físico-deportiva e o efecto esperado que provoca a carga de adestramento e competición no deportista                                                                                                                                | B3                                    | C6<br>C7<br>C24                   | D6<br>D7<br>D26                   |
| O estudante será capaz de propor e executar exercicios ou tarefas cos seus indicadores de control da carga dentro de cada capacidade condicional e coordinativa para garantir nos deportistas un determinado efecto do adestramento, adecuado aos factores do rendemento da disciplina deportiva e ás características do deportista, seleccionando o material e equipamento adecuados e utilizándoos correctamente | B2<br>B3                              | C5<br>C6<br>C7<br>C8<br>C9<br>C10 | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D9<br>D10 |
| O estudante será capaz de identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica inadecuada de exercicios e métodos de adestramento físico-deportivo que poidan derivar en patologías características de cada disciplina deportiva                                                                                                                                                        | B3<br>B11                             | C6<br>C9<br>C24                   | D6<br>D9<br>D26<br>D28            |
| O estudante será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | B11                                   | C24                               | D26<br>D28                        |

### Contidos

Tema

Fundamentos metodológicos do  
desenvolvemento da condición física, e das  
capacidades  
coordinativas

Tema 1. A forma deportiva  
Concepto de  
forma factores que determinan o rendemento deportivo  
características da forma deportiva  
Tipos de forma deportiva  
Fases do estado de  
forma Síntomas do estado de  
forma Avaliación da forma deportiva

Tema 2. O proceso de adaptación deportiva: O efecto do adestramento  
deportivo  
Concepto de adestramento deportivo  
Concepto de adaptación no deporte  
Mecanismo xeral de adaptación  
Síndrome xeral de adaptación  
Dinámica do proceso de adestramento deportivo: estímulo, fatiga,  
recuperación, supercompensación, adaptación  
Fases sensibles na adaptación

Tema 3. O control da carga de adestramento e competición  
Concepto de carga de adestramento  
Tipoloxía de cargas de adestramento  
Aspectos que determinan a carga de adestramento: contido, magnitude,  
organización de cárgaa  
Adestramento concorrente e interferencias no adestramento

Tema 4. Os principios do Adestramento Deportivo  
Concepto e clasificación  
Principios biolóxicos  
principios pedagóxicos  
principios de planificación e organización

---

|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Métodos de desenvolvemento da condición física           | <p>Tema 5. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento de Forza</p> <p>Concepto</p> <p>factores que determinan a produción de forza</p> <p>procesos de adaptación no adestramento da forza: estruturais, *neuromusculares, mecánicas, etc.</p> <p>Manifestacións da forza: activa e reactiva.</p> <p>Métodos de adestramento das manifestacións de forza</p> <p>Fases sensíbles para o desenvolvemento da forza</p> <p>Tema 6. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento da Velocidade</p> <p>Conceptos</p> <p>factores dos que depende a velocidade</p> <p>manifestacións da velocidade: reacción, aceleración e deceleración, velocidade dun movemento illado, velocidade dun movemento continuo cíclico, velocidade dun movemento continuo acíclico.</p> <p>A resistencia á velocidade</p> <p>A resistencia á máxima velocidade</p> <p>Métodos de adestramento das manifestacións da velocidade</p> <p>Desenvolvo do potencial de velocidade</p> <p>A barreira de velocidade</p> <p>A axilidade: manifestación integradora da velocidade</p> <p>Tema 7. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento da Resistencia</p> <p>Concepto</p> <p>Factores que determinan a resistencia</p> <p>Procesos de adaptación ao adestramento de resistencia aeróbica</p> <p>Procesos de adaptación ao adestramento de resistencia anaeróbica</p> <p>Manifestacións da resistencia</p> <p>Métodos do adestramento da resistencia</p> <p>Tema 8. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento da Flexibilidade</p> <p>Concepto</p> <p>factores que determinan a mobilidade articular</p> <p>Tipoloxía de mobilidade articular</p> <p>Beneficios do adestramento da flexibilidade respecto doutras capacidades condicionais</p> <p>Métodos do adestramento da flexibilidade</p> |
| Métodos de desenvolvemento das capacidades coordinativas | <p>Tema 9. Métodos de desenvolvemento das capacidades coordinativas</p> <p>Métodos de desenvolvemento do equilibrio</p> <p>Métodos de desenvolvemento da orientación</p> <p>Métodos de desenvolvemento da reacción motriz.</p> <p>Métodos de desenvolvemento da anticipación motriz.</p> <p>Métodos de desenvolvemento da capacidade de diferenciación.</p> <p>Métodos de desenvolvemento do ritmo.</p> <p>Métodos de desenvolvemento da capacidade de axuste.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

| Planificación                         |               |                    |              |
|---------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
|                                       | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Estudo de casos                       | 3             | 7                  | 10           |
| Prácticas de laboratorio              | 22.5          | 45                 | 67.5         |
| Aprendizaxe colaborativa              | 3             | 3                  | 6            |
| Flipped Learning                      | 2             | 8                  | 10           |
| Lección maxistral                     | 22            | 33                 | 55           |
| Exame de preguntas obxectivas         | 0.25          | 0                  | 0.25         |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | 1             | 0                  | 1            |
| Práctica de laboratorio               | 0.25          | 0                  | 0.25         |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

| Metodoloxía docente |                                                                                                                                                              |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                     | Descrición                                                                                                                                                   |
| Estudo de casos     | Análise de casos relacionados co adestramento e o rendemento deportivo para coñecelos, interpretalos, reflexionar sobre eles e propor solucións alternativa. |

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio | Adquisición de habilidades básicas e de procedementos relacionados co adestramento e o rendemento deportivo. Desenvólvense en espazos con equipamento especializado (pista de atletismo, pavillón deportivo, recta de velocidade, sala de fitness)                        |
| Aprendizaxe colaborativa | Formularanse problemas ou exercicios concretos relacionados coa selección de capacidades condicionais, os seus métodos para desenvólvelas así como o efecto previsto en cada caso. Os alumnos en pequenos grupos deben desenvolver a solución máis adecuada e xustificala |
| Flipped Learning         | O estudante recibirá a través da plataforma de teledocencia MOOVI documentación para que poida traballar sobre ela e posteriormente poder expor ao profesor dúbidas ou problemas de aprendizaxe relacionada con estes contidos                                            |
| Lección maxistral        | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e coñecemento científico actualizado.                                                                                                                                     |

### Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Estudo de casos          | En tutorías colectivas abordásenlle as solucións máis adecuadas aos casos expostos para que os alumnos poidan contrastar e discutir as súas solucións coas propostas polo profesor. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia MOOVI.                          |
| Prácticas de laboratorio | No horario de tutorías resolveranse dúbidas concretas sobre os exercicios, casos e explicacións realizadas durante as clases prácticas. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia MOOVI.                                                                      |
| Aprendizaxe colaborativa | En tutorías colectivas abordásenlle as solucións máis adecuadas aos problemas teóricos e prácticos expostos para que os alumnos poidan contrastar e discutir as súas solucións coas propostas polo profesor. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia MOOVI. |
| Flipped Learning         | En tutorías colectivas abordásenlle as solucións máis adecuadas aos problemas expostos para que os alumnos poidan contrastar e discutir as súas solucións coas propostas polo profesor. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia MOOVI.                      |
| Lección maxistral        | No horario de tutorías resolveranse dúbidas concretas sobre todo o tratado durante as clases teóricas. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia MOOVI.                                                                                                       |

### Avaliación

|                                       | Descrición                                                                                                                                                                                            | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                          |                                                 |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Exame de preguntas obxectivas         | Consistirá nunha batería de 20 preguntas tipo test de resposta única sobre 5 posibles. Será necesario aprobalo para poder superar a materia                                                           | 20            | B2<br>B3                              | C9<br>D5<br>D6<br>D9                     |                                                 |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | Consistirá no desenvolvemento de 3 preguntas referentes aos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na materia. Será necesario aprobalo para poder superar a materia                              | 40            | B2<br>B3<br>B11                       | C5<br>C6<br>C7<br>C8<br>C9<br>C10<br>C24 | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D9<br>D10<br>D26<br>D28 |
| Práctica de laboratorio               | A proba consistirá na resolución e execución práctica de exercicios de adestramento vinculados aos contidos realizados nas prácticas da materia. Será necesario aprobalo para poder superar a materia | 40            | B2<br>B3<br>B11                       | C5<br>C6<br>C7<br>C8<br>C9<br>C10<br>C24 | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D9<br>D10<br>D26<br>D28 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Se non se realiza a avaliación de prácticas de laboratorio, ou a parte do exame, a cualificación final será de "Non presentado".

Se o estudante aproba a avaliación de prácticas de laboratorio e non as outras seccións, esta cualificación positiva acumularase para as seguintes convocatorias de exame, ata o seguinte curso académico inclusive. Polo tanto, neste caso específico, a cualificación final (cando o estudante suspende o exame de ensaio e/ou as preguntas obxectivas, pero aproba as prácticas de laboratorio) asígnase o 100 % proporcionalmente a estas dúas probas (60 % exame de ensaio e 40 % preguntas obxectivas).

Se o estudante non aproba a materia na primeira convocatoria, as competencias volverán avaliarse do mesmo xeito na convocatoria de xullo. A avaliación nas seguintes convocatorias de exame realizarase de novo do mesmo xeito que se planeou inicialmente, con probas teóricas e prácticas, e sendo necesario aprobar todas as seccións. As datas oficiais dos exames pódense atopar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte: <http://fcced.uvigo.es>

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Serrano-Gómez, Virginia; García-García, Oscar, **Entrenamiento personal: Guía para el desarrollo profesional**, 9788491100423, Medica Panamericana, 2017

Gonzalez Ravé, J.M., Pablos Abellá, C. y Navarro Valdivielso, F., **Entrenamiento Deportivo: Teoría y práctica**, 9788498357837, Medica Panamericana, 2014

Nacleiro, Fernando, **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones**, 9788498353310, Medica Panamericana, 2011

Roozen, Mark y Dawes, Jay, **Desarrollo de la Agilidad y de la Velocidad**, 9788499105482, Paidotribo, 2017

Yuri Verkhoshansky, **Teoría y Metodología del Entrenamiento Deportivo**, 9788480196123, Paidotribo, 2016

Jürgen Weineck,, **Entrenamiento Total**, 9788480198059, Paidotribo, 2016

### **Bibliografía Complementaria**

---

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo II/P02G051V01-52905

---

### **Materias que se recomienda ter cursado previamente**

Fisioloxía do exercicio I/P02G051V01102

Kinesiología do movemento humano/P02G051V01107

Fisioloxía do exercicio II/P02G051V01202

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>           |                                                    |        |       |              |
|----------------------------------------|----------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Gerontología y actividad física</b> |                                                    |        |       |              |
| Materia                                | Gerontología y actividad física                    |        |       |              |
| Código                                 | P02G051V01-52895                                   |        |       |              |
| Titulación                             | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte |        |       |              |
| Descritores                            | Creditos ECTS                                      | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                        | 6                                                  | OP     | 3     | 1c           |
| Lingua de impartición                  |                                                    |        |       |              |
| Departamento                           | Didácticas especiais                               |        |       |              |
| Coordinador/a                          | Vila Suarez, Maria Elena                           |        |       |              |
| Profesorado                            | Maneiro Dios, Rubén<br>Vila Suarez, Maria Elena    |        |       |              |
| Correo-e                               | evila@uvigo.es                                     |        |       |              |
| Web                                    |                                                    |        |       |              |
| Descrición xeral                       |                                                    |        |       |              |

| <b>Resultados de Formación e Aprendizaxe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B2                                           | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                       |
| B3                                           | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                              |
| B4                                           | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                              |
| B5                                           | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                              |
| B9                                           | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| B12                                          | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |
| B13                                          | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| C5                                           | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                       |
| C6                                           | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                             |
| C7                                           | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                 |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C9  | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| C11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                  |
| C12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C13 | 3.3 Articular e despreñar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte. |
| C15 | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C16 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                  |
| C26 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| C27 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                               |
| D5  | 2.1 Saber orientar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfase nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                      |
| D6  | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D7  | 2.3 Deseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                               |
| D9  | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                  |
| D12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D13 | 3.3 Articular e despregar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.        |
| D15 | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D17 | 4.2 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, impredecibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte. |
| D18 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                         |
| D24 | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| D29 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| D30 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                      |

## Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----|-----|
| 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfase nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                     | B2                                    | C5  | D5  |
| 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                           | B3                                    | C6  | D6  |
| 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                              |                                       | C7  | D7  |
| 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                       | C9  | D9  |
| 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |                                       | C11 | D11 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |     |     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-----|
| 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B4  | C12 | D12 |
| 3.3 Articular e despregar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.        |     | C13 | D13 |
| 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B5  | C15 | D15 |
| 4.2 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, impredecibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte. |     |     | D17 |
| 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                         |     | C16 | D18 |
| 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | B9  |     | D24 |
| 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                        | B12 | C26 | D29 |
| 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                      | B13 | C27 | D30 |

## Contidos

### Tema

|                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bloque temático 1. Epidemioloxía e demografía do envellecemento.                                                                                                                | Tema 1. Definicións e conceptos.<br>Tema 2. Epidemioloxía e demografía do envellecemento.<br>Tema 3. Teorías do envellecemento no ser humano.                                                             |
| Bloque temático 2. Xerontoloxía e actividade física: aspectos físicos, biolóxicos, sociais e psíquicos relacionados coa actividade física e a *corporeidad das persoas maiores. | Tema 4. Cambios na anatomía e fisiolóxicos dos órganos e sistemas durante o envellecemento.<br>Tema 5. Aspectos psicolóxicos e sociais do envellecemento.                                                 |
| Bloque temático 3. Características da motricidade humana en persoas maiores.                                                                                                    | Tema 6. Valoración inicial e construción dun programa de AF para a mellora da calidade de vida.<br>Tema 7. Autonomía funcional e a súa valoración.<br>Tema 8. Capacidades físicas básicas e coordinativas |
| Bloque temático 4. O lecer activo nas persoas maiores.                                                                                                                          | Tema 9. O lecer activo nas persoas maiores.                                                                                                                                                               |

## Planificación

|                   | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral | 22            | 22                 | 44           |

|                               |     |      |      |
|-------------------------------|-----|------|------|
| Prácticas de laboratorio      | 28  | 28   | 56   |
| Traballo tutelado             | 0   | 20   | 20   |
| Resolución de problemas       | 0.5 | 10   | 10.5 |
| Presentación                  | 0   | 4    | 4    |
| Exame de preguntas obxectivas | 2   | 0    | 2    |
| Autoavaliación                | 0   | 2    | 2    |
| Traballo                      | 0   | 11.5 | 11.5 |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.                                                                                                                                                                                                                   |
| Prácticas de laboratorio | Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (Laboratorios, aulas informáticas, etc...)                                                                                                                  |
| Traballo tutelado        | O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.                                                                                                                                                                                                 |
| Resolución de problemas  | Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral. |
| Presentación             | Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.                                                                                                                                                                      |

### Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición |
|--------------------------|------------|
| Prácticas de laboratorio |            |
| Traballo tutelado        |            |
| Resolución de problemas  |            |
| Probas                   | Descrición |
| Autoavaliación           |            |
| Traballo                 |            |

### Avaliación

|                               | Descrición                                                                            | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe    |                             |                                                          |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio      | Realización de supostos prácticos                                                     | 15            | B2<br>B3<br>B9<br>B13                    | C12<br>C16                  | D5<br>D6<br>D7<br>D9<br>D13<br>D24<br>D29<br>D30         |
| Exame de preguntas obxectivas | Examen de preguntas cortas e suposto práctico                                         | 40            | B2<br>B3<br>B4<br>B5<br>B9<br>B12<br>B13 | C5<br>C6<br>C7<br>C9<br>C11 | D5<br>D6<br>D7<br>D15<br>D17<br>D18<br>D24<br>D29<br>D30 |
| Autoavaliación                | Entrega dunha autoevaluación reflexiva e razonada                                     | 5             |                                          |                             |                                                          |
| Traballo                      | Evaluación da entrega e presentación dun traballo relacionado cas capacidades físicas | 40            | B2<br>B3<br>B4<br>B5                     | C13<br>C16<br>C26           | D13<br>D15<br>D24<br>D29<br>D30                          |

---

## Outros comentarios sobre a Avaliación

---

Na avaliación continua é necesario acadar un 5 no exame e no traballo temático para poder acceder ás cualificacións dos outros dous apartados da avaliación e calcular a media da materia. A realización do traballo é obrigatoria e é requisito fundamental para superar a materia. As notas das distintas seccións conservaranse para a segunda convocatoria dos que se presenten en modalidade continua. Para poder optar á avaliación continua é preciso asistir a un mínimo do 80% das clases prácticas.

De non superar a materia en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

A avaliación global consta de dúas probas, un exame e a entrega dun traballo que tratará dun contido desenvolvido nos contidos do curso. Ambos deberán obter un 5 sobre 10 para aprobar a materia.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade en <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/>.

---

---

## Bibliografía. Fontes de información

---

### Bibliografía Básica

Spirduso, W., Francis, K., & Macrae, P., **Physical dimensions of aging.**, Human Kinetics. Champaign, IL, EEUU., 2005

BERMEJO GARCÍA, L.,, **Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas mayores: Guía de buenas prácticas**, Panamericana, 2010

JONES, C. & ROSE, D.,, **Physical Activity Instruction of Older Adults**, 2, Human Kinetics, 2019

### Bibliografía Complementaria

---

---

## Recomendacións

---

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Actividad física, ejercicio físico y salud/P02G051V01-52896

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana para o movemento/P02G051V01104

Fisioloxía do exercicio I/P02G051V01102

Fisioloxía do exercicio II/P02G051V01202

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Actividad física, ejercicio físico y salud**

|                       |                                                    |        |       |              |
|-----------------------|----------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Actividad física, ejercicio físico y salud         |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52896                                   |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                      | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                  | OB     | 3     | 1c           |
| Lingua de impartición | Castelán                                           |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                               |        |       |              |
| Coordinador/a         | Varela Martínez, Silvia                            |        |       |              |
| Profesorado           | Varela Martínez, Silvia                            |        |       |              |
| Correo-e              | silviavm@uvigo.es                                  |        |       |              |
| Web                   |                                                    |        |       |              |
| Descrición xeral      |                                                    |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| B4     | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| B8     | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente. |
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| C7     | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| C8     | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| C11    | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                      |
| C12    | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C13 | 3.3 Articular e desprezar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| C18 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| C20 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                           |
| C23 | 6.3 Articular e desprezar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D7  | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| D8  | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-cientificamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| D13 | 3.3 Articular e desprezar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| D17 | 4.2 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, impredecibles e cada vez máis complexos, articulando e desprezando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D20 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| D22 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                        |
| D26 | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                         | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                         |                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------|-------------------------|
| Saber buscar e interpretar a literatura científica do ámbito e a actividade física e do deporte                                                                                         | B2<br>B9                              | C23                     |                         |
| Coñecer e utilizar os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional                                                                                                | B11                                   |                         | D26                     |
| Ser capaz de elaborar propostas para promover e avaliar a formación de hábitos duradeiros e autónomos de práctica de actividade física e do deporte                                     | B4                                    |                         |                         |
| Ser capaz de avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado á saúde en diferentes poboacións                                                                        | B2                                    | C8                      | D8                      |
| Coñecer e saber aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde.                                                    |                                       | C7<br>C11<br>C12<br>C13 | D7<br>D11<br>D12<br>D13 |
| Saber identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento de actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde.          | B8                                    | C20                     | D17                     |
| Ser capaz de seleccionar e saber utilizar o material e o equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e/ou discapacitados. |                                       | C18<br>C20              | D20<br>D22              |

### Contidos

|                                                                      |                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tema                                                                 |                                                                                                                                                                                                     |
| BT1. Epidemioloxía da actividade física e a saúde.                   | Concepto de saúde, risco de mortalidade, sedentarismo e actividade física. Características das ferramentas de avaliación. Avaliación do nivel de actividade física. Avaliación da condición física. |
| BT2. Avaliación da actividade física relacionada coa saúde.          |                                                                                                                                                                                                     |
| BT3. Deseño de programas de exercicio físico e saúde.                | Principios xerais da prescrición de exercicio, condición física, adherencia.                                                                                                                        |
| BT4. Exercicio físico en persoas sas con consideracións especiais.   | Recomendacións de exercicio en nenos-adolescentes, persoas maiores e embarazadas.                                                                                                                   |
| BT5. Exercicio físico en persoas con patoloxías de alta prevalencia. | Diabetes, dislipemia, hipertensión, obesidade, síndrome metabólico, asma.                                                                                                                           |

### Planificación

|                                         | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-----------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Presentación                            | 1             | 0                  | 1            |
| Lección maxistral                       | 21            | 6                  | 27           |
| Prácticas de laboratorio                | 27            | 15                 | 42           |
| Exame de preguntas obxectivas           | 2             | 27                 | 29           |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 0             | 14                 | 14           |
| Presentación                            | 1             | 6                  | 7            |
| Traballo                                | 0             | 30                 | 30           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

| <b>Metodoloxía docente</b> |                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                            | Descrición                                                                                                                                                                                                                     |
| Presentación               | Explicación da materia, metodoloxía, e avaliación.                                                                                                                                                                             |
| Lección maxistral          | Aprendizaxe baseada en problemas, aprendizaxe colaboradora, metodoloxías baseadas na investigación.                                                                                                                            |
| Prácticas de laboratorio   | Actividades de aplicación de coñecemento a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais coa materia obxecto de estudo.<br>Desenvólvense en espazos específicos con equipamento especializado. |

| <b>Atención personalizada</b>           |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Metodoloxías</b>                     | <b>Descrición</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Lección maxistral                       | A pesar de que se tratan de sesións maxistras, o alumno participará activamente nas clases, xa que se lle fará partícipe continuamente, ben mediante preguntas ou ben, mediante a resolución de problemas de forma persoal ou en pequenos grupos, o que permitirá unha atención máis persoal. |
| Prácticas de laboratorio                | Atenderase ás particularidades do alumnado, adaptando a metodoloxía empregada en función das súas necesidades ou características.                                                                                                                                                             |
| <b>Probas</b>                           | <b>Descrición</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | A través de titorías e por medio de correo electrónico.                                                                                                                                                                                                                                       |
| Traballo                                | A través de titorías e por medio de correo electrónico.                                                                                                                                                                                                                                       |

| <b>Avaliación</b>                       |                                                                                                                                    |               |                                       |                                                    |                                                           |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
|                                         | Descrición                                                                                                                         | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                                    |                                                           |
| Exame de preguntas obxectivas           | Realizase unha proba de teórica dos contidos: test, resposta curta e/ou resolución de supostos.                                    | 40            | B2<br>B4<br>B8<br>B9<br>B11           | C7<br>C8<br>C11<br>C12<br>C13<br>C18<br>C20<br>C23 | D7<br>D8<br>D11<br>D12<br>D13<br>D17<br>D20<br>D22<br>D26 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Traballo específico sobre os contidos da materia.                                                                                  | 20            | B2<br>B4<br>B8<br>B9<br>B11           | C7<br>C8<br>C11<br>C12<br>C13<br>C18<br>C20<br>C23 | D7<br>D8<br>D11<br>D12<br>D13<br>D17<br>D20<br>D22<br>D26 |
| Presentación                            | Exposición dos contidos teórico-prácticos do traballo.                                                                             | 10            | B2<br>B4<br>B8<br>B9<br>B11           | C7<br>C8<br>C11<br>C12<br>C13<br>C18<br>C20<br>C23 | D7<br>D8<br>D11<br>D12<br>D13<br>D17<br>D20<br>D22<br>D26 |
| Traballo                                | Realizar un traballo teórico-práctico vinculado co desenvolvemento dos contidos da materia e aplicado a unha poboación específica. | 30            | B2<br>B4<br>B8<br>B9<br>B11           | C7<br>C8<br>C11<br>C12<br>C13<br>C18<br>C20<br>C23 | D7<br>D8<br>D11<br>D12<br>D13<br>D17<br>D20<br>D22<br>D26 |

#### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

### **Avaliación continua**

Este método de avaliación implica a realización das seguintes probas:

- Realizar o traballo teórico-práctico exposto polo profesor/a vinculados co desenvolvemento dos contidos: 30%
- Realizar unha presentación oral do traballo teórico-práctico: 10%
- Realizar os traballos de resolución de problemas: 20%
- Realizar o exame de preguntas obxectivas: 40%.

#### Requisitos para superar a materia:

- É necesario sacar un 5 no exame para poder aprobar a materia. As notas das demais probas de avaliación unicamente sumaranse no caso de que o exame estea aprobado.
- É **obligatorio presentar todos os traballos**, en caso de non facelo, suspenderase a materia.
- É obrigatorio cumprir co 80% de asistencia ás clases prácticas. Aqueles/as alumnos/as que non alcancen o mínimo de asistencia indicado, deberán realizar un exame de contidos prácticos na 1ª convocatoria cuxa valoración será de "apto" ou "non apto". Si resulta non apto, suspenderase a materia.

#### Recuperación:

- Se non se aproba o exame, se gardarán as notas do resto de probas realizadas só para a 2ª convocatoria (xuño/xullo).
- Se non se presenta algún dos traballos requiridos, **suspenderase a avaliación continua** e deberá presentarse o mesmo na 2ª convocatoria (xuño/xullo). Se conervarán as notas das partes presentadas/superadas só para a 2ª convocatoria (xuño/xullo).
- Se non se alcanza unha valoración de "apto" no exame práctico (persoas que non alcanzaron o mínimo de asistencia esixida) deberán presentarse ao exame práctico da 2ª convocatoria (xuño/xullo).

### **Avaliación global**

Este método de avaliación implica a realización das seguintes probas:

- Realizar o traballo teórico-práctico exposto polo profesor/a vinculados co desenvolvemento dos contidos: 40%.
- Realizar o exame de preguntas obxectivas: 60%.

#### Requisitos para superar a materia:

- É necesario sacar un 5 no exame para superar a materia. A nota do traballo unicamente se sumará no caso de que o exame estea aprobado.
- Si só supérase unha das dúas probas, se gardará a nota da parte aprobada unicamente para a 2ª convocatoria (xuño/xullo).
- A **realización do traballo é obligatoria**. En caso de non presentalo, se suspenderá a materia.
- É obrigatorio cumprir co 80% de asistencia ás clases prácticas. Aqueles/as alumnos/as que non alcancen o mínimo de asistencia indicado, deberán realizar un exame de contidos prácticos na 1ª convocatoria cuxa valoración será de "apto" ou "non apto". Si resulta non apto, se suspenderá a materia.

#### Recuperación:

- Se non se aproba o exame, se gardará a nota do traballo (en caso de ser presentado) só para a 2ª convocatoria (xuño/xullo).
- Se non se presenta o traballo requirido, deberá realizarse o mesmo e entregalo na 2ª convocatoria (xuño/xullo).
- Se non se alcanza unha valoración de "apto" no exame práctico (persoas que non alcanzaron o mínimo de asistencia esixida) deberán presentarse ao exame práctico da 2ª convocatoria (xuño/xullo).

### **Convocatoria Extraordinaria**

Para a convocatoria extraordinaria se realizará un exame cuxo valor será o 100% da nota.

### **Datas dos exames**

As datas dos exames poderanse consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na seguinte ligazón: [http://fcced.uvigo.es/\\*gl/docencia/\\*exames](http://fcced.uvigo.es/*gl/docencia/*exames)

---

#### **Bibliografía. Fontes de información**

##### **Bibliografía Básica**

ACSM, **ACSM's Guidelines for exercise testing and prescripción**, 11, Wolters Kluwer, 2021

Heyward, V. & Gibson A.L., **Advanced fitness Assessment and Exercise Prescription**, Huhman Kinetics, 2014

WHO, **Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour**, World Health Organization, 2020

##### **Bibliografía Complementaria**

Xiao, Junjue (Ed), **Physical Exercise for Human Health**, Springer, 2020

Kanaley et al., **Exercise/Physical Activity in Individuals with Type 2 diabetes: a consensus statement from American College of Sports Medicine**, 10.1249/MSS.0000000000002800, 2022

Cosgrove & Rasmussen, **Diseño de programas de entrenamiento: Guía práctica para profesionales del acondicionamiento físico y el deporte**, Tutor, 2021

Johnson et al., **Physical activity in the management of obesity in adults: A position statement from Exercise and Sport Science Australia**, El Sevier, 2021

---

#### **Recomendacións**

##### **Materias que continúan o temario**

Ejercicio físico y práctica deportiva en personas con discapacidad, problemas de salud y asimilados/P02G051V01-52902

Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo I/P02G051V01-52894

##### **Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Nuevas tendencias en actividades de fitness/P02G051V01-52897

---

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>                       |                                                                                                                                              |        |       |              |
|----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Nuevas tendencias en actividades de fitness</b> |                                                                                                                                              |        |       |              |
| Materia                                            | Nuevas tendencias en actividades de fitness                                                                                                  |        |       |              |
| Código                                             | P02G051V01-52897                                                                                                                             |        |       |              |
| Titulación                                         | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                           |        |       |              |
| Descritores                                        | Creditos ECTS                                                                                                                                | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                                    | 6                                                                                                                                            | OP     | 3     | 1c           |
| Lingua de impartición                              | Castelán<br>Galego                                                                                                                           |        |       |              |
| Departamento                                       | Didácticas especiais                                                                                                                         |        |       |              |
| Coordinador/a                                      | Alonso Fernández, Diego                                                                                                                      |        |       |              |
| Profesorado                                        | Alonso Fernández, Diego                                                                                                                      |        |       |              |
| Correo-e                                           | diego_alonso@uvigo.es                                                                                                                        |        |       |              |
| Web                                                |                                                                                                                                              |        |       |              |
| Descrición xeral                                   | A materia pretende ofrecer ao alumno/a unha visión xeral dunha das principais opcións profesionais da titulación: as actividades de Fitness. |        |       |              |

| <b>Resultados de Formación e Aprendizaxe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B2                                           | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                       |
| B5                                           | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                              |
| B12                                          | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |
| B13                                          | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| C9                                           | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C24                                          | 6.4 Articular e despregar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                              |
| C26                                          | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |

| <b>Resultados previstos na materia</b>                                                                                                                                                       |                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                              | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
| Os estudantes serán capaces de conocer y comprender fundamentos das actividades de fitness.                                                                                                  | B2<br>B5<br>B12<br>B13                |
| Os estudantes serán capaces de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de E-A relativos as actividades de fitness, con atención ás características individuais e contextuais das persoas. | B5<br>C9<br>C24<br>C26                |
| Os estudantes serán capaces de comprender la literatura científica do ámbito das actividades de fitness.                                                                                     | B2<br>B5                              |

|                                                                                                                                                  |     |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------------|
| Os estudantes serán capaces de promover a formación de hábitos perdurables e autónomos de practica de actividade de fitness.                     | B13 | C9         |
| Os estudantes serán capaces de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica das actividades de fitness.                         |     | C9<br>C26  |
| Os estudantes serán capaces de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de fitness.          |     | C24<br>C26 |
| Os estudantes serán capaces de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao ámbito das actividades de fitness. | B5  |            |

## Contidos

| Tema                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TEMA 1. Teoría e práctica do exercicio físico e benestar en clases colectivas        | <p>SUBTEMA I: Concepto e evolución do fitness</p> <p>Subtema I.1. Concepto e evolución do fitness</p> <p>Subtema I.2. O fitness na actualidade</p> <p>Subtema I.3. O sector dos services de fitness</p> <p>Subtema I.4. Os usuarios/as do fitness</p> <p>SUBTEMA II: O técnico polivalente de fitness</p> <p>Subtema II.1. Características e formación</p> <p>Subtema II.2. Habilidades persoais e sociais</p> <p>Subtema II.3. Pautas para o seu desenvolvemento profesional</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| TEMA 2. Tendencias do fitness e análise do exercicio físico en clases colectivas     | <p>SUBTEMA III: Actividades de fitness: a sala cardio-fitness</p> <p>Subtema III.1. Equipamento e funcionamento dunha sala cardio-fitness actual.</p> <p>Subtema III.2. Pautas básicas de adestramento en sala</p> <p>Subtema III.3. Seguridade e prevención de lesións</p> <p>Subtema III.4. O adestramento funcional na sala cardio-fitness</p> <p>SUBTEMA IV: Actividades de fitness: tendencias actuais</p> <p>Subtema IV.1. H.I.I.T.</p> <p>Subtema IV.2. Tonificación con soporte musical</p> <p>Subtema IV.3. Running</p> <p>Subtema IV.4. Crosfit</p> <p>Subtema IV.5. Adestramento excéntrico e isoinercial</p> <p>Subtema IV.6. Adestramento en suspensión: TRX</p> <p>Subtema IV.7. Core-training</p> <p>Subtema IV.8. Adestramento propioceptivo</p> <p>Subtema IV.9. Stretching Global Activo</p> <p>Subtema IV.10. F.N.P.</p> <p>Subtema IV.11. Método Pilates</p> |
| TEMA 3. Aspectos didácticos e metodolóxicos do exercicio físico con soporte musical. | <p>SUBTEMA IV: Actividades de fitness: tendencias actuais</p> <p>Subtema IV.12. Tonificación con soporte musical</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

## Planificación

|                                                      | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|------------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                                    | 15            | 5                  | 20           |
| Traballo tutelado                                    | 4             | 15                 | 19           |
| Prácticas de laboratorio                             | 26            | 9                  | 35           |
| Presentación                                         | 4             | 15                 | 19           |
| Resolución de problemas de forma autónoma            | 5             | 10                 | 15           |
| Exame de preguntas obxectivas                        | 2             | 4                  | 6            |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | 2             | 8                  | 10           |
| Traballo                                             | 6             | 20                 | 26           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                           | Descrición                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral                         | Actividades expositivas de profesor e estudante. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver. |
| Traballo tutelado                         | Resolución de exercicios na aula/laboratorio baixo a dirección do profesor                                                                  |
| Prácticas de laboratorio                  | Realización práctica de diferentes tendencias do fitness e desenvolvemento de sesións básicas                                               |
| Presentación                              | Actividade práctica onde o alumno debe ser responsable do seu deseño, planificación e abordaxe.                                             |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Procura de información con base dunha posterior abordaxe práctica dos contidos.                                                             |

| <b>Atención personalizada</b>             |                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Metodoloxías</b>                       | <b>Descrición</b>                                                                                                                                                     |
| Lección maxistral                         | Na aula teórica ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.                                         |
| Traballo tutelado                         | Na aula práctica ou en horario de titorías ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.              |
| Presentación                              | Na aula teórica ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.                                         |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Nas sesións teóricas, prácticas e en horario de titoría ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa. |
| Prácticas de laboratorio                  | Na aula práctica ou en horario de titorías ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.              |

| <b>Avaliación</b>                                                                                                  |                                                                                                                                                                                               |               |                                       |                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|------------------|
|                                                                                                                    | Descrición                                                                                                                                                                                    | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                  |
| Lección maxistral                                                                                                  | Durante algunhas sesións teóricas realizarase exercicios interactivos en gran grupo onde se concederán puntos da nota final en función da posición final obtida.                              | 5             | B2<br>B5<br>B12<br>B13                | C9<br>C24<br>C26 |
| Presentación                                                                                                       | Os alumnos desenvolverán unha sesión de fitness completa como monitores responsables.                                                                                                         | 25            | B2<br>B5<br>B12<br>B13                | C9<br>C24<br>C26 |
| Exame de preguntas obxectivas                                                                                      | Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos: O exame teórico poderá constar de preguntas curtas e/ou tipo test dos diversos contidos da materia. | 40            | B2<br>B5<br>B12<br>B13                | C9<br>C24<br>C26 |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas das clases prácticas analizándo criticamente cada unha delas. externas | O alumno debe recompilar as sesións (contidos, obxectivos e tarefas)                                                                                                                          | 15            | B5<br>B13                             | C9<br>C26        |
| Traballo                                                                                                           | Os alumnos desenvolverán diversas tarefas propostas a través da plataforma de teledocencia Moovi que terán unha data límite de presentación para poder ser avaliadas.                         | 15            | B2<br>B5<br>B12<br>B13                | C9<br>C24<br>C26 |

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Todo o alumnado, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

#### **Avaliación continua:**

a) Avaliación ALUMNADO ASISTENTE (asiste, polo menos, ao 85% das sesións prácticas programadas):

- É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia. De non ser así, o resto de cualificacións manteñen a súa validez en posteriores convocatorias.
- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.
- Na segunda convocatoria do mesmo curso académico se manterán as cualificacións da primeira convocatoria.

#### **Avaliación global:**

b) Avaliación ALUMNADO NON ASISTENTE (asiste a menos do 85% das sesións prácticas programadas):

- En todo caso manteñen a súa vixencia os criterios de avaliación e serán consultados previamente co docente da materia cando os alumnos non asistan de maneira regular durante o curso.
- As competencias da materia serán avaliadas nunha proba única de natureza teórica (50%) e práctica (50%) que debe ser superada cunha cualificación mínima dun 5.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

### **Bibliografía Complementaria**

American College of Sports Medicine., **ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription**, Lippincott, Williams & Wilkins., 2006

Isidro, F., Heredia, J.R., Pinsach, P. y Costa, M.R., **Manual del entrenador personal. Del fitness al wellness.**, Paidotribo, 2007

Lieberman et al., **Foot strike patterns and collision forces in habitually barefoot versus shod runners**, Nature, 2010

Klika B. & Jordan C., **HIGH INTENSITY CIRCUIT TRAINING USING BODY WEIGHT: Maximum Results With Minimal Investment**, ACSM'S Health & Fitness Journal., 2013

Alonso-Fernandez et al., **Effect of a HIIT Programme vs. Extensive Continuous Training on Inexperienced Individuals**, Apunts, 2017

Alonso-Fernandez et al., **Changes in muscle architecture of biceps femoris induced by eccentric strength training with nordic hamstring exercise**, Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sp, 2018

Aguilera-Castells et al., **Muscle activation in suspension training: a systematic review.**, SportS Biomechanics, 2018

Alonso-Fernandez et al., **Impact of a HIIT protocol on body composition and VO2max in adolescents**, Science & Sports, 2019

Alonso-Fernandez et al., **Changes in rectus femoris architecture induced by the reverse nordic hamstring exercises**, Journal sports Med Phys Fitness, 2019

Alonso-Fernandez et al., **Changes in rectus femoris architecture induced by the reverse nordic hamstring exercises**, Journal sports Med Phys Fitness, 2019

Alonso-Fernandez et al., **Effects of the Functional Heel Drop Exercise on the Muscle Architecture of the Gastrocnemius**, Journal of Sport Rehabilitation, 2019

Espejo-Antúnez et al., **The impact of proprioceptive exercises on balance and physical function in institutionalized older adults: A randomized controlled trial.**, ARCHIVES OF PHYSICAL MEDICINE AND REHABILITATION, 2020

Vera-Garcia et al., **Progressions of core stabilization exercises based on postural control challenge assessment.**, European Journal of Applied Physiology., 2020

Xu et al., **Effects of Foot Strike Techniques on Running Biomechanics: A Systematic Review and Meta-analysis.**, SPORTS HEALTH, 2020

Matos et al., **Analysis of the pain symptoms, flexibility, and hydroxyproline concentration in individuals with low back pain submitted to Global Postural Re-education and stretching.**, Pain Management, 2020

Schmidt et al., **Influence of Pilates Method on Nonspecific Lumbar Pain.**, Arquivos Brasileiros de Neurocirurgia, 2020

Rustaden et al., **Similar Energy Expenditure During BodyPump and Heavy Load Resistance Exercise in Overweight Women**, Frontiers in Physiology, 2020

Alonso-Fernandez et al., **Impact of Askling L-PROTOCOL on muscle architecture, flexibility and sprint performance**, Int. Journal of Sports Medicine, 2021

Alonso-Fernandez et al., **Acute impact of Nordic hamstring exercise on sprint performance after 24, 48 and 72 hours**, Sports Biomechanics, 2021

Alonso-Fernandez et al., **Effects of Copenhagen Adduction Exercise on Muscle Architecture and Adductor Flexibility**, IJERPH, 2022

Alonso-Fernandez et al., **Impact of High-Intensity Interval Training on Body Composition and Depressive Symptoms in Adults under Home Confinement**, IJERPH, 2022

Cabanas, E., **CrossFit and Self-Optimization in CrossFit's Popular Literature**, HISTORICAL SOCIAL RESEARCH-HISTORISCHE, 2024

Ulusoy, M and Iyigun, G., **Comparison of Proprioceptive Neuromuscular Facilitation and Pilates exercises in patients with chronic low back pain: A randomized study.**, JOURNAL OF BODYWORK AND MOVEMENT THERAPIES, 2024

Lee MC et al., **Effects of different HIIT protocols on exercise performance, metabolic adaptation, and fat loss in middle-aged and older adults with overweight.**, INTERNATIONAL JOURNAL OF MEDICAL SCIENCES, 2024

Nao, K and Ho, CS., **Refining Eccentric Exercise Protocols for Achilles Tendinopathy**, Research in Dance and Physical Activity, 2024

Pacheco, MP et al., **Effectiveness of Global Postural Reeducation in Postural Changes and Postural Stability in Young Adults.**, IJERPH, 2025

Balague, N; San Gabriel, C and Hristovski, R., **Redefining Health-Related Fitness: The Adaptive Ability to Foster Survival Possibilities**, SPORTS MEDICINE-OPEN, 2025

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Programas de exercicio físico e benestar/P02G050V01910

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

**Outros comentarios**

---

Para afrontar a asignatura e importante ter unha boa base teórica de:

- Anatomía e kinesiología humana.
  - Fisiología do exercicio.
-

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>     |                                                                                                      |        |       |              |
|----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Socorrismo y su didáctica</b> |                                                                                                      |        |       |              |
| Materia                          | Socorrismo y su didáctica                                                                            |        |       |              |
| Código                           | P02G051V01-52898                                                                                     |        |       |              |
| Titulación                       | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                   |        |       |              |
| Descritores                      | Creditos ECTS                                                                                        | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                  | 6                                                                                                    | OP     | 3     | 1c           |
| Lingua de impartición            | #EnglishFriendly<br>Castelán<br>Galego                                                               |        |       |              |
| Departamento                     | Didácticas especiais                                                                                 |        |       |              |
| Coordinador/a                    | Barcala Furelos, Roberto Jesús                                                                       |        |       |              |
| Profesorado                      | Barcala Furelos, Roberto Jesús<br>Sanmartin Montes, Marcos                                           |        |       |              |
| Correo-e                         | roberto.barcala@uvigo.es                                                                             |        |       |              |
| Web                              | <a href="http://http://remoss.webs.uvigo.es/">http://http://remoss.webs.uvigo.es/</a>                |        |       |              |
| Descrición xeral                 | Materia para a formación especializada en salvamento e socorrismo acuático e nos primeiros auxilios. |        |       |              |

| <b>Resultados de Formación e Aprendizaxe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| B1                                           | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                  |
| B3                                           | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                            |
| B5                                           | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                            |
| B11                                          | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                       |
| C1                                           | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                  |
| C10                                          | 2.6 Mostrar un nivel avanzado na planificación, aplicación, control e avaliación dos procesos de adestramento físico e deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| C15                                          | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                            |
| C17                                          | 5.1 Analizar, diagnosticar e avaliar os elementos, a estrutura, a situación e as características de todo tipo de organizacións de actividade física e deportiva, así como os elementos lexislativos e legais relacionados coa actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C23                                          | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                           |
| C26                                          | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar. |

| <b>Resultados previstos na materia</b> |                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------|
| Resultados previstos na materia        | Resultados de Formación e Aprendizaxe |

**Contidos**

| Tema                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.- A prevención de accidentes na actividade física e a educación. Instalacións e espazos acuáticos naturais. | 1.1. Prevención de accidentes en espazos acuáticos naturais.<br>1.2. Previr accidentes ou situacións de emerxencia en instalacións acuáticas, velando pola seguridade dos usuarios.                                                                                                                                                                                                                     |
| 2.- Socorrismo, primeiros auxilios e os CC. Do Deporte                                                        | 2.1. Primeiro interviniente ante incidentes en contornas acuáticas. Condutas de autoseguridade. PAS.<br>2.2. Graos do afogado<br>2.2. Valoración Primaria<br>2.3. Reanimación Cardiopulmonar<br>2.4. Obstrución de vía aérea<br>2.5. Tratamento do paciente traumático<br>2.6. Primeiros auxilios básicos para socorristas e primeiros intervinientes.<br>2.7. Primeiros auxilios en tempos de COVID-19 |
| 3.- Socorrismo acuático                                                                                       | 3.1. Rescate de accidentados en espazos acuáticos naturais.<br>3.2. Rescate de persoas en caso de accidente ou situación de emerxencia en instalacións acuáticas.                                                                                                                                                                                                                                       |
| 4.- Didáctica do socorrismo                                                                                   | 4.1. Proceso de ensino aprendizaxe das técnicas de natación adaptadas ao socorrismo.<br>4.2. Proceso de ensino aprendizaxe dos mecanismos de prevención.<br>4.3. Proceso de ensino aprendizaxe das técnicas de rescate.<br>4.4. Proceso de ensino aprendizaxe dos primeiros auxilios                                                                                                                    |

**Planificación**

|                            | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|----------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Obradoiro                  | 10            | 7.5                | 17.5         |
| Simulación                 | 11.5          | 20                 | 31.5         |
| Traballo tutelado          | 1             | 40                 | 41           |
| Lección maxistral          | 10            | 0                  | 10           |
| Simulación ou Role Playing | 5             | 0                  | 5            |
| Simulación ou Role Playing | 5             | 0                  | 5            |
| Simulación ou Role Playing | 10            | 0                  | 10           |
| Proxecto                   | 1             | 29                 | 30           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

|                   | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Obradoiro         | Talleres para a aprendizaxe de habilidades e técnicas referidas ao contido da materia (eminentemente prácticos. Os talleres de rescate acuático realizaranse en contornas acuáticas naturais -praia ou río)                                                                                            |
| Simulación        | Simulación clínica de casos de estudo (ben virtual ou ben *presencialmente) dos contidos da materia (tanto en praia como en piscina).                                                                                                                                                                  |
| Traballo tutelado | Traballo tutelado referido ao último bloque de contidos da materia. O alumno deberá elaborar un traballo a modo de proxecto para a formación nalgún colectivo da educación, deporte ou salvamento de cada unha das unidades dos módulos formativos dos certificados de profesionalidade de socorrismo. |
| Lección maxistral | Presentación dos contidos da materia por parte do docente (telemáticamente ou presencialmente)                                                                                                                                                                                                         |

**Atención personalizada**

| Metodoloxías      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral | O temario estará dispoñible en fatic, e atenderanse titorías sobre as dúbidas de cada contido. Esta atención personalizada será a través de titorías virtuais e/ou presenciais.                                                                                                                               |
| Traballo tutelado | O traballo tutelado consistirá na elaboración dun traballo que será presentado en forma de proxecto avaliable. O traballo terá relación sobre o último tema dos contidos. O alumnado recibirá apoio por parte do docente, en titorías (telemáticas ou presenciais) para o correcto seguimento deste traballo. |

| Avaliación                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                       |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|---------------------------------------|
|                            | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                              |               |                                       |                                       |
| Simulación ou Role Playing | Simulación 1. Realizarase unha proba de rescate acuático na que se deberán aplicar correctamente técnicas específicas de salvamento (indicaranse antes do exame e atenderán os contidos da materia).                                                                                                    | 25            | B1<br>B3<br>B5<br>B11                 | C1<br>C10<br>C15<br>C17<br>C23<br>C26 |
| Simulación ou Role Playing | Simulación 1. Continuación: Despois do rescate, debería realizar unha RCP de 20 minutos alcanzando un valor de polo menos o 70%. As notas ponderaranse en relación co tempo e a calidade da RCP.                                                                                                        | 25            | B1<br>B3<br>B5<br>B11                 | C1<br>C10<br>C15<br>C17<br>C23<br>C26 |
| Simulación ou Role Playing | Simulación 2. Presentarase un caso clínico ligado a calquera dos contidos da materia (prevención, vixilancia, salvamento ou primeiros auxilios ou unha combinación de varios, tanto espazos acuáticos naturais como instalacións acuáticas) para ser resolto individualmente ou en grupo. (40% da nota) | 40            | B1<br>B3<br>B5<br>B11                 | C1<br>C10<br>C15<br>C17<br>C23<br>C26 |
| Proxecto                   | Preparación e presentación dun proxecto audiovisual para a impartición de calquera dos módulos dos certificados de profesionalidade relacionados cos primeiros auxilios e / ou proxecto para a impartición dalgúns contidos asociados nunha poboación vinculada a deportes ou educación. (10% da nota)  | 10            | B1<br>B3<br>B5<br>B11                 | C1<br>C10<br>C15<br>C17<br>C23<br>C26 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

#### AVALIACIÓN GLOBAL

A avaliación será eminentemente práctica. Os contidos teóricos serán avaliados e integrados na simulación práctica. Se a simulación se realiza en grupo, a avaliación será sempre individual. Esta avaliación consistirá nun conxunto de probas relacionadas cos primeiros auxilios e outro conxunto de probas relacionadas co rescate acuático.

A presentación do proxecto pode ser individual ata un máximo de 5 participantes. No caso de ser un grupo, todos os participantes recibirán a mesma nota e, polo tanto, ponderada no proxecto. Este proxecto tamén pode integrarse na parte avaliadora da simulación, sempre que os estudantes asistisen regularmente e previamente co profesor da materia.

Será necesario acadar polo menos o 50% da porcentaxe de cada unha das dúas probas de avaliación (superar ambas partes). Se se suspende unha peza, non se manterá a CUALIFICACIÓN DA PRÓXIMA CONVOCATORIA PARA A PROBA DE SIMULACIÓN OU ROLE PLAYING

#### AVALIACIÓN CONTINUA

A mesma que a avaliación global pero diferida ao longo do curso académico

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Biernes, J., **Handbook on Drowning Prevention, Rescue, Treatment**, Springer, 2014

Fernández F., Palacios J., Barcala R, Oleagordia A., **Primeros auxilios y socorrismo acuático. Prevención e intervención**, Paraninfo, 2008

David Szpilman, M.D., Joost J.L.M. Bierens, M.D., Ph.D., Anthony J. Handley, M.D., and James P. Orlo, **Drowning**, N Engl J Med, 2012

#### Bibliografía Complementaria

PUBMED,

SCOPUS,

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

## **Outros comentarios**

---

O alumnado que curse esta materia, por seguridade propia, debe dispoñer do seguinte material de uso persoal: traxe de neopreno non inferior a 3 mm de grosor, gorro amarelo de natación (de silicona) e aletas de natación propias, xa que as prácticas realizaranse en medios naturais, en condicións adversas (oleaxe, frío, néboa e demais inclemencias dos medios acuáticos durante os rescates).

Recoméndase que, se existe algunha condición de saúde previa que poida supor un risco para as actividades acuáticas intensas e extremas (como cardiopatías, epilepsia, vertixes, etc.), se opte por outra materia con menos risco ou se avalíe o risco mediante asesoramento médico.

Se o alumno que presenta algunha patoloxía potencialmente perigosa para esta materia decide cursala, debería poñerse en contacto co servizo de prevención de riscos laborais para que, xunto co docente, poidan adoptar as medidas preventivas específicas para a situación persoal.

Esta materia supón unha actividade práctica intensa en medios inestables. O alumno, ao matricularse, debe valorar as súas capacidades e limitacións físicas, así como o seu nivel de natación previo.

Nesta materia, o profesorado emprega as novas tecnoloxías (videogravación) para o rexistro das actividades prácticas para a súa posterior análise nas clases teóricas e a súa comunicación científica en redes sociais, con fins exclusivamente divulgativos e científicos. Se algún estudante non autoriza esta divulgación, debe comunicalo aos docentes no momento de incorporación á materia.

A materia desenvolverase tanto na Facultade de CC. da Educación e do Deporte, como na praia fluvial do Río Lérez, pantalán da Facultade, Praia de Mogor (Concello de Marín) e na ría de Pontevedra en embarcacións neumáticas e motos acuáticas de rescate, polo que matricularse nesta materia require dispoñer de mobilidade autónoma.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Estructura y organización de sistemas de actividad física y deporte**

|                       |                                                                     |        |       |              |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Estructura y organización de sistemas de actividad física y deporte |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52899                                                    |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                  |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                       | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                   | OB     | 3     | 1c           |
| Lingua de impartición | Castelán                                                            |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                |        |       |              |
| Coordinador/a         | Martínez Lemos, Rodolfo Ivan                                        |        |       |              |
| Profesorado           | Martínez Lemos, Rodolfo Ivan                                        |        |       |              |
| Correo-e              | ivanmartinez@uvigo.es                                               |        |       |              |
| Web                   |                                                                     |        |       |              |
| Descrición xeral      |                                                                     |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B7     | 5.3 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e avaliar o desempeño profesional dos recursos humanos, facendo fincapé na dirección, coordinación, planificación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade, do rendemento desenvolvido e da prestación de servizos por parte de Os profesionais da actividade física e do deporte, en todo tipo de servizos e en calquera tipo de organización, contexto, contorno e con énfase en poboacións de especial carácter e en calquera sector da actividade física e da intervención deportiva profesional, garantindo seguridade, eficacia e profesionalidade. na actividade desenvolvida en cumprimento da normativa vixente.                                                                      |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende: mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                 |
| C2     | 1.2 Diseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C13    | 3.3 Articular e despreparar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte. |
| C17    | 5.1 Analizar, diagnosticar e avaliar os elementos, a estrutura, a situación e as características de todo tipo de organizacións de actividade física e deportiva, así como os elementos lexislativos e legais relacionados coa actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| C19    | 5.3 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e avaliar o desempeño profesional dos recursos humanos, facendo fincapé na dirección, coordinación, planificación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade, do rendemento desenvolvido e da prestación de servizos por parte de Os profesionais da actividade física e do deporte, en todo tipo de servizos e en calquera tipo de organización, contexto, contorno e con énfase en poboacións de especial carácter e en calquera sector da actividade física e da intervención deportiva profesional, garantindo seguridade, eficacia e profesionalidade. na actividade desenvolvida en cumprimento da normativa vixente.                                                                      |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C24 | 6.4 Articular e despregar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| C25 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D15 | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D19 | 5.1 Analizar, diagnosticar e avaliar os elementos, a estrutura, a situación e as características de todo tipo de organizacións de actividade física e deportiva, así como os elementos lexislativos e legais relacionados coa actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| D21 | 5.3 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e avaliar o desempeño profesional dos recursos humanos, facendo fincapé na dirección, coordinación, planificación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade, do rendemento desenvolvido e da prestación de servizos por parte de Os profesionais da actividade física e do deporte, en todo tipo de servizos e en calquera tipo de organización, contexto, contorno e con énfase en poboacións de especial carácter e en calquera sector da actividade física e da intervención deportiva profesional, garantindo seguridade, eficacia e profesionalidade. na actividade desenvolvida en cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                        |
| D22 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente. |
| D28 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
|---------------------------------|---------------------------------------|-----|-----|
| Nova                            | B7                                    | C2  | D12 |
|                                 | B11                                   | C13 | D15 |
|                                 | B12                                   | C17 | D19 |
|                                 | B13                                   | C19 | D21 |
|                                 |                                       | C24 | D22 |
|                                 |                                       | C25 | D28 |
|                                 |                                       |     |     |

### Contidos

| Tema                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tema-1: Organizacións de *AF e Deporte    | Administración pública<br>Estrutura asociativa privada (clubs, federacións e fundacións)<br>Deporte profesional<br>Empresas de servizos<br>Deporte en idade escolar<br>Deporte universitario<br>Deporte *inclusivo<br>Muller e deporte<br>Tribunal administrativo do deporte                  |
| Tema-2: Marco xurídico da *AF e o Deporte | Lexislación nacional e autonómica<br>Regulamentación deportiva<br>Loita contra a dopaxe<br>Loita contra a violencia, o racismo, a xenofobia e a intolerancia no deporte<br>Actuación fronte á violencia sexual<br>Loita contra a fraude no deporte<br>Outra lexislación de interese deportivo |

### Tema-3: Servizos de \*AF e Deporte

\*Caracterización e tipoloxía  
Xestión de capacidade  
Análise de custos e \*pricing estratéxico  
Captación e \*fidelización de \*clients  
Fontes de financiamento.

### Tema-4: Ensinos Deportivos

O marco español de \*cualificacións de educación superior (\*MECES)  
Ensinos deportivos de réxime especial  
Período transitorio  
Centro superior de ensinos deportivos (\*CSED)  
Programa de formación continua do deporte (FOCO)  
Certificados profesionais

### Planificación

|                                           | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                         | 22.5          | 30.5               | 53           |
| Prácticas de laboratorio                  | 7.5           | 22.5               | 30           |
| Resolución de problemas de forma autónoma | 30            | 32.5               | 62.5         |
| Exame de preguntas obxectivas             | 0.5           | 1                  | 1.5          |
| Resolución de problemas e/ou exercicios   | 0             | 1                  | 1            |
| Estudo de casos                           | 1             | 1                  | 2            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

|                                           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral                         | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver                                                                                                     |
| Prácticas de laboratorio                  | Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e *procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, *etc). |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.                                                                                              |

### Atención personalizada

### Avaliación

|                                         | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|
| Exame de preguntas obxectivas           | Prueba objetiva (test) con 4 opcións de resposta en la que cada resposta incorrecta resta para anular el efecto del azar. (Grupo-A)                                                                                                                                                                                                                                                                              | 30            | B7 C2 D12<br>C24 D22                  |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | El alumnado resolverá problemas/ejercicios de forma individual y autónoma alternando sesiones presenciales y no presenciales siguiendo las indicaciones del profesor. Los ejercicios deberán estar cumplimentados y entregados a través de Moovi dentro del plazo establecido. No serán válidos a efectos de la evaluación los ejercicios entregados fuera de plazo o a través de correo electrónico. (Grupos-C) | 30            | B12 C17 D22                           |
| Estudo de casos                         | El alumnado trabajará en equipo durante todo el cuatrimestre en el análisis de un caso siguiendo las indicaciones del profesor que deberá entregar en Moovi en el plazo establecido. No serán válidos a efectos de la evaluación los casos entregados fuera de plazo o a través de correo electrónico (Grupos-B)                                                                                                 | 40            | B12 C17 D28<br>B13 C25                |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA CONVOCATORIA:

Modalidade de \*EVALUACIÓN \*N CONTINUA consta de 3 probas:

- Exame (Grupo-A)
- \*Resolución \*n de problemas e/ou exercicios de forma individual (Grupo-\*B)
- Estudo de caso individual (Grupo-\*B)
- Para superar a materia nesta modalidade de \*evaluación \*n \*será requisito imprescindible:

- A asistencia presencial ao 80% das sesións prácticas (Grupos C yB )
- Obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha das tres probas.
- A calificación da materia resultará da suma e ponderación do resultado das 3 probas.

Modalidade de **EVALUACIÓN GLOBAL** consta de 1 proba global (exame) que constará de 3 partes:

- Preguntas obxectivas (test) cun peso do 30% sobre a calificación final (Grupo-A)
- Preguntas de resposta curta cun peso do 30% sobre a calificación final (Grupos-C)
- Preguntas de desenvolvemento cun peso do 40% sobre a calificación final (Grupos-B)
- Para superar a materia nesta modalidade de evaluación será requisito imprescindible:
  - Obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha das 3 partes.

SEGUNDA CONVOCATORIA E SEGUINTE:

- Modalidade de **EVALUACIÓN GLOBAL** (\*idem primeira convocatoria)

\* A elección dá modalidade de avaliación global supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose das actividades da modalidade de avaliación continua que resten e a cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar (\*Art. 19, Regulamento sobre a avaliación, calificación e a calidade da docencia (aprobado no claustro do 18 de abril de 2023)).

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Instituto Nacional de Estadística, **DEPORTEDATA**, <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/mc/deportedata/portada.html>,

Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP), **MUNIDEPORTE**, <https://www.munideporte.com/>,

Portal de Derecho Deportivo, **IUSPORT**, <https://iusport.com/>,

Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes, **CONSEJO SUPERIOR DE DEPORTES**, <https://www.csd.gob.es/es>,

Murua Consultores, **DEPORTE, ECONOMÍA E INNOVACIÓN**, <https://economiaenchandal.com/>,

Colegio Profesional, **CONSEJO COLEF**, <https://www.consejo-colef.es/>,

### **Bibliografía Complementaria**

---

## **Recomendacións**

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Iniciación al remo y al piragüismo**

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |       |              |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Iniciación al remo y al piragüismo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52900                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | OP     | 3     | 2c           |
| Lingua de impartición |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |        |       |              |
| Coordinador/a         | Rial Fernández, Ramón Benigno                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Profesorado           | Rial Fernández, Ramón Benigno<br>Tenreiro Varela, Pablo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Correo-e              | rrial@uvigo.es                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |       |              |
| Web                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |       |              |
| Descrición xeral      | <p>A materia Iniciación ao Remo e ao Piragüismo impártese no segundo cuadrimestre do terceiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.</p> <p>Nesta materia proporciónase unha visión xeral do Remo e do Piragüismo. Desde unha perspectiva teórica, abórdanse diferentes aspectos referentes a súa estrutura externa, o medio no que se desenvolven, os tipos de embarcacións e as súas modalidades, a técnica básica, maniobras, fundamentos do seu adestramento, tipos de competicións, didáctica, aspectos recreativos, etc. Desde unha perspectiva práctica, realízase un percorrido a través de distintos tipos de embarcacións cos que conta a Facultade.</p> <p>Debido ó medio no que se desenvolven as prácticas (río Lérez) é requisito imprescindible saber nadar.</p> |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |  |  |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |  |  |
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                    |  |  |  |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |  |  |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |  |  |  |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |  |  |  |
| C1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                    |  |  |  |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |  |  |
| C4     | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                          |  |  |  |
| C14    | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.  |  |  |  |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C20 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente. |
| D1  | 1.1. Comprender, elaborar y saber aplicar los procedimientos, estrategias, actividades, recursos, técnicas y métodos que intervienen en el proceso de enseñanza-aprendizaje con eficiencia, desarrollando todo el curso de la acción en todos los sectores de intervención profesional de actividad física y deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; entrenamiento físico y deportivo; ejercicio físico para la salud; dirección de actividad física y deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| D2  | 1.2. Diseñar y aplicar el proceso metodológico integrado por la observación, reflexión, análisis, diagnóstico, ejecución, evaluación técnico-científica y/o difusión en diferentes contextos y en todos los sectores de intervención profesional de la actividad física y del deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D3  | 1.3 Comunicar e interactuar de forma adecuada y eficiente, en actividad física y deportiva, en contextos de intervención diversos, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural y continuada.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D22 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente. |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                        | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----|-----|
| Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de ensino-aprendizaxe do Remo e do Piragüismo con eficiencia.  | B1                                    | D1  |     |
|                                                                                                                                                                                                        | B1                                    | D2  |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | D2  |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | D9  |     |
| Coñecer e utilizar con precisión a terminoloxía específica propia do noso ámbito nos deportes de Remo e Piragüismo.                                                                                    | B4                                    | C1  | D2  |
|                                                                                                                                                                                                        | B5                                    | C3  | D9  |
|                                                                                                                                                                                                        | B6                                    | C13 | D10 |
|                                                                                                                                                                                                        | B9                                    | C20 | D17 |
|                                                                                                                                                                                                        | B10                                   |     |     |
|                                                                                                                                                                                                        | B10                                   |     |     |
|                                                                                                                                                                                                        | B11                                   |     |     |
| O alumnado será capaz de dominar a técnica básica de Remo e de Piragüismo para a súa correcta aplicación, así como os aspectos de seguridade no medio e na utilización das embarcacións e do material. | B1                                    | C1  | D2  |
|                                                                                                                                                                                                        | B3                                    | C2  | D5  |
|                                                                                                                                                                                                        | B5                                    | C5  | D6  |
|                                                                                                                                                                                                        | B6                                    | C6  | D7  |
|                                                                                                                                                                                                        | B8                                    | C7  | D8  |
|                                                                                                                                                                                                        | B9                                    | C8  | D9  |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C13 | D10 |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C14 | D12 |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C16 | D16 |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C42 | D22 |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C57 |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C58 |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C59 |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C60 |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C61 |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C62 |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C63 |     |
|                                                                                                                                                                                                        |                                       | C65 |     |

O alumnado será capaz de identificar os elementos e parámetros que configuran a estrutura do Remo e do Piragüismo: aspectos regulamentarios, espazos de acción, habilidades técnicas, materiais, embarcacións, etc.

|    |     |     |     |
|----|-----|-----|-----|
| A1 | B1  | C1  | D1  |
| A2 | B2  | C2  | D2  |
| A3 | B3  | C3  | D3  |
| A4 | B4  | C3  | D4  |
| A5 | B5  | C5  | D5  |
|    | B6  | C6  | D6  |
|    | B7  | C7  | D7  |
|    | B8  | C8  | D8  |
|    | B9  | C11 | D9  |
|    | B10 | C12 | D10 |
|    | B11 | C13 | D11 |
|    | B12 | C14 | D12 |
|    |     | C15 | D13 |
|    |     | C16 | D14 |
|    |     | C17 | D15 |
|    |     | C19 | D16 |
|    |     | C20 | D17 |
|    |     | C22 | D18 |
|    |     | C23 | D19 |
|    |     | C34 | D20 |
|    |     | C57 | D21 |
|    |     | C58 | D22 |
|    |     | C59 | D23 |
|    |     | C60 |     |
|    |     | C61 |     |
|    |     | C62 |     |
|    |     | C63 |     |
|    |     | C65 |     |
|    |     | C66 |     |
|    |     | C67 |     |
|    |     | C68 |     |
|    |     | C69 |     |

|                                                                                                                                                                          |    |     |     |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----|-----|-----|
| O alumnado será capaz de deseñar e aplicar instrumentos de observación sistemática para identificar ou corrixir modelos de execución propios destes deportes.            | A4 |     | C20 |     |
|                                                                                                                                                                          | A5 |     |     |     |
|                                                                                                                                                                          | A1 | B2  | C1  | D1  |
|                                                                                                                                                                          | A2 | B6  | C2  | D3  |
|                                                                                                                                                                          | A3 | B8  | C4  | D3  |
| Comunicar e interactuar de forma adecuada e eficiente, nas actividades de Remo e Piragüismo, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continuada. | A4 | B12 | C13 | D5  |
|                                                                                                                                                                          | A5 |     | C55 | D7  |
|                                                                                                                                                                          |    |     | C56 | D11 |
|                                                                                                                                                                          | A1 | B4  | C2  | D1  |
|                                                                                                                                                                          | A2 | B5  | C4  | D4  |
| Localizar a información necesaria nas fontes bibliográficas xerais e específicas relacionadas co Remo e o Piragüismo.                                                    | A3 | B6  | C6  | D14 |
|                                                                                                                                                                          | A4 | B10 | C15 | D20 |
|                                                                                                                                                                          | A5 |     | C17 |     |
|                                                                                                                                                                          | A1 | B4  | C2  | D1  |
|                                                                                                                                                                          | A2 | B5  | C3  | D4  |
| Analizar de forma crítica as exposicións de diversos autores ou teorías.                                                                                                 | A3 | B6  | C6  | D14 |
|                                                                                                                                                                          | A4 | B13 | C15 | D20 |
|                                                                                                                                                                          | A5 |     | C17 |     |
|                                                                                                                                                                          | A1 | B2  | C2  | D2  |
|                                                                                                                                                                          | A3 | B4  | C3  | D3  |
| O alumnado será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.                                                           | A4 | B5  | C7  | D4  |
|                                                                                                                                                                          |    | B12 | C8  | D5  |
|                                                                                                                                                                          |    |     | C9  |     |
|                                                                                                                                                                          |    |     | C12 |     |

## Contidos

### Tema

|                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TEMA 1: Fundamentación teórica do Remo e do Piragüismo | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Definición</li> <li>- Oríxenes e evolución histórica</li> <li>- Análise do remo e do piragüismo e os seus factores</li> <li>- As regrexas das embarcacións: <ul style="list-style-type: none"> <li>. Regrexas en banco fixo</li> <li>. Regrexas en banco móbil</li> <li>. Regrexas en piragüismo</li> </ul> </li> </ul> |
|--------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

TEMA 2: Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do Remo e do Piragüismo

- Técnica básica do remo e do piragüismo
- Fases da palada no remo
- Técnica básica de banco fixo
- Técnica básica de banco móvil
- Defectos técnicos mais frecuentes no remo
- Técnica básica do piragüismo
- Maniobras no piragüismo. Transporte, vuelco e vaciado. De equilibrio e conducción. De propulsión e combinadas
- A palada en kayak. Fases da palada. Exercicios e corrección de erros.
- Fundamentos tácticos:
- .A regata. Tipos. Partes
- . A estratexia
- Postos específicos:
- . Postos específicos no remo de banco fixo
- . Postos específicos no remo de banco móvil
- . Postos específicos no piragüismo

TEMA 3: Estructura formal e funcional do Remo e do Piragüismo

- Modalidades e especialidades
- Categorías
- Distancias de competición
- Características das embarcacións
- Características do sistema de masas
- Distancias e tempos de competición
- Frecuencia de palada en competición
- Relación distancia/tempo de competición/tipo de esforzo
- Tipos de competicións no remo e no piragüismo:
- . En función do recorrido
- . En función do sistema de competición
- . Programa olímpico

TEMA 4: O proceso de iniciación deportiva no Remo e no Piragüismo

- Didáctica do remo e do piragüismo:
- . Enseñanza e aprendizaxe
- . Iniciación e metodoloxía
- . Etapas de formación
- O medio acuático:
- . Natural: ríos, lagos, mar
- . Artificiais: pantanos, pistas
- . Normas de seguridade
- . Variables medioambientais externas

TEMA 5: O Remo e o Piragüismo na súa vertiente recreativa e de rendemento

- Aspectos recreativos
- O club. Organización
- Aspectos de rendemento:
- . Tecnoloxía aplicada
- . Materiais
- Estructura biomecánica do remo e do piragüismo

## Planificación

|                                                      | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|------------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                                    | 22            | 3                  | 25           |
| Prácticas de laboratorio                             | 26            | 20                 | 46           |
| Traballo tutelado                                    | 1             | 0                  | 1            |
| Seminario                                            | 0             | 12.5               | 12.5         |
| Resolución de problemas de forma autónoma            | 0             | 26                 | 26           |
| Exame de preguntas obxectivas                        | 1             | 14.5               | 15.5         |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | 4             | 20                 | 24           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                           | Descrición                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral                         | Exposición por parte do profesor dos contidos teóricos sobre a materia obxecto de estudo.                                                                                        |
| Prácticas de laboratorio                  | Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense no río Lérez. |
| Traballo tutelado                         | O estudante, de maneira individual elabora unha memoria de prácticas sobre a materia.                                                                                            |
| Seminario                                 | Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da mesma e do proceso de aprendizaxe.                               |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Actividades de aplicación dos coñecementos relacionadas coa materia e de xeito autónomo.                                                                                         |

**Atención personalizada****Metodoloxías Descrición**

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Seminario | Enténdese por atención personalizada o tempo que se reserva para atender e resolver as dúbidas do alumnado en relación a materia. As sesións de titorización poderanse realizar por medios presenciais (despacho 217) ou ben telemáticos: correo electrónico ou despachos virtuais dos profesores a través do Campus Remoto, baixo a modalidade de cita previa: Profesor Ramón Rial Fernández (Remo) Sala 2138. Profesor Pablo Tenreiro Varela (Piragüismo) Sala 2540. |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Avaliación**

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio | <p><b>METODOLOXIAS DE AVALIACIÓN CONTÍNUA:</b></p> <p>Polo carácter da materia, haberá que participar activamente como mínimo no 85% das sesións prácticas de remo e no 85% das sesións prácticas de piragüismo como requisito previo para ter dereito a avaliación continua da parte práctica da materia (a participación debe ser activa, de forma que se o alumno/a asiste á sesión pero non interven nas actividades propostas, a asistencia non será contabilizada). Isto supón que o tope máximo de faltas (enfermidade, lesión, asuntos persoais, etc.) é de 2 entre remo e piragüismo (unha a remo e unha a piragüismo ou ao revés: unha a piragüismo e unha a remo), non podendo de ningunha maneira faltar a 2 prácticas de cada unha das dúas disciplinas (2 faltas a remo ou 2 faltas a piragüismo).</p> <p>As prácticas supoñen o 40% da cualificación final e realizaráanse no río Lérez (tamén poderá facerse algunha práctica en terra nos ergómetros). A avaliación da docencia práctica realizarase de forma continua mediante o control de asistencia diaria do alumnado con participación activa e a observación sistemática por parte do profesor do seu rendemento e o nivel técnico acadado ao longo do cuatrimestre (avaliarase o transporte do material, o seu axuste, o manexo e maniobrabilidade técnica da embarcación, etc.). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado. O profesor pasará un parte diario de firmas de asistencia ás prácticas de laboratorio e ademais o día de presentación da materia, proporcionará unha ficha ao alumnado para que a devolvan ó profesor coa súa fotografía e os datos pertinentes, dentro da primeira semana de comezo das prácticas.</p> | 40            |                                       |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
|------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Exame de preguntas obxectivas                        | Encamiñada a avaliar a integración dos contidos teóricos por parte do alumnado. Enténdese tamén por contido teórico calquera explicación ou concepto que se manexe nas sesións prácticas. Esta proba realizarase na data oficial e constará de 50 preguntas tipo test (25 de remo e 25 de piragüismo) con 4 opcións de resposta, sendo obrigatorio responder a todas as preguntas; por cada 3 respostas erróneas se descontará unha ben contestada. A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 25 |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | Ao rematar primeiro as prácticas de remo e logo as de piragüismo o alumnado, de xeito individual, deberá presentar unha memoria de todas as prácticas feitas. Para elaborar esta memoria o profesorado facilitará un modelo tipo de ficha o primeiro día das prácticas de laboratorio. Para completar este informe, o profesor, antes de comenzar cada sesión práctica, indicará brevemente no pantallán ao alumnado os obxetivos, características, contidos, etc. da mesma e os alumnos deberán tomar as notas oportunas; do mesmo xeito o alumnado ao rematar a sesión e traballando pola súa conta deberán completar a ficha. No caso de que os profesores detectasen que as memorias fosen copiadas entre dous ou mais alumnos ou alumnas, éstes deberán facer un traballo individual relacionado coa materia. Unha vez remate a parte práctica de remo habilitarase un espazo en Moovi cun tempo límite dunha semana para que o alumnado poida subir as memorias en formato PDF, e farase o propio cando rematen as prácticas de piragüismo (fora deste prazo non se admitirá ningunha memoria). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado. | 35 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Observacións: Unha vez cumprido o requisito de asistencia a un mínimo do 85% con participación activa ás prácticas tanto de remo como de piragüismo, a cualificación final do alumno/a será a nota media ponderada de cada un dos tres apartados (40%-25%-35%) sempre coa premisa de haber alcanzado unha puntuación mínima de 5 en cada un dos tres apartados. Se o alumno non chega a 5 en calquera dos tres apartados a súa cualificación na nota final será de suspenso. A cualificación positiva de unha ou dúas partes conservarase únicamente ata a seguinte convocatoria de xuño/xullo. De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño/xullo.

**METODOLOXÍAS DE AVALIACIÓN GLOBAL:** Aqueles alumnos/as que non cumpren co requisito previo de asistir a lo menos ao 85% das prácticas con participación activa tanto a remo como a piragüismo ou ben figuren como non presentados/as dentro do cuatrimestre, non poderán acollerse a modalidade de avaliación continua e terán que acollerse obrigatoriamente á modalidade de Avaliación Global. Nesta modalidade terán que facer un exámen práctico da materia na data oficial, polo que se lles recomenda que previamente fagan as pertinentes prácticas en algún club de remo e/ou piragüismo (esta proba ponderará un 50%); ademais deberán superar o exámen teórico da materia (que ponderará un 25%) e realizar un traballo individual consistente na elaboración dunha progresión didáctica para a aprendizaxe do remo e do piragüismo (que ponderará un 25%). As pautas de devandito traballo, serán facilitadas polos profesores. As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Molina Castillo, C., **Remo de Competición**, 1ª ed, Wanceulen, 1997

- Bennett, Jeff, **Manual del kayakista de aguas bravas**, 1ª ed, Paidotribo, 2001
- De Bergia Cervantes, E. y otros, **Iniciación al Piragüismo**, 1ª ed, Gymnos, 1997
- Isorna-Folgar, M. y otros, **Entrenamiento en piragüismo de aguas tranquilas: avances para la mejora en preparación física, técnica, táctica, psicológica, nutricional y tecnológica**, 1ª ed, 2.0 Editora, 2014
- Francisco García, José Manuel y García Soidán, José Luis, **Iniciación al Remo**, 1ª ed, Xunta de Galicia (Secretaría Xeral para o Deporte), 1991
- Francisco García, José Manuel, **Remo de Banco Fixo**, 1ª ed, Lea, 1996
- Silva Alonso, Telmo, **Entrena remo apoyándote en la ciencia**, 1ª ed, Uno Editorial, 2023
- Bibliografía Complementaria**
- Briones Pérez de La Blanca, Enrique, **Remo: Entrenamiento de Base y de Elite**, 1ª ed, Wanceulen, 1990
- Escuela Nacional de Entrenadores, **Apuntes del Curso Nacional de Entrenador de Club: Bloque Específico**, F.E.R., 2002
- Sánchez Hernández, J.L. y otros, **Piragüismo I**, Comité Olímpico Español, 1993
- Sánchez Hernández, J.L., **Piragüismo II**, Comité Olímpico Español, 1993

---

## Recomendacións

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas II**

|                       |                                                                                                                                                                             |        |       |              |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas II                                                                                                     |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52901                                                                                                                                                            |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                          |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                               | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                           | OB     | 3     | 2c           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                                                                                                                        |        |       |              |
| Coordinador/a         | Carballo Afonso, María Rocío                                                                                                                                                |        |       |              |
| Profesorado           | Carballo Afonso, María Rocío<br>Novo Carballal, Antonio<br>Vicente Vila, Pedro                                                                                              |        |       |              |
| Correo-e              | rociocarballo@uvigo.es                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Web                   | <a href="http://www.portaleducacionfisica.es">http://www.portaleducacionfisica.es</a>                                                                                       |        |       |              |
| Descrición xeral      | Materia que aborda a planificación, programación execución, posta en práctica e avaliación de procesos de ensino - aprendizaxe no eido das actividades físicas e deportivas |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de ensinanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                    |
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                       |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende: mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                         |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| C4     | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patologías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                          |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                             |

**Resultados previstos na materia**

| Resultados previstos na materia                                                                                                                 | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Conceptualización e identificación do obxecto de estudo da Didáctica dos procesos de ensino aprendizaxe na Actividade Física e do Deporte.      | B1<br>B2                              |
| Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da Didáctica dos procesos de ensino aprendizaxe na Actividade Física e do Deporte. | B2<br>B13                             |
| Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.                                               | B11<br>B13                            |

|                                                                                                                                                                                                       |     |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----|
| Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e o Deporte.                                                                               | B12 |    |
| Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.                                                                                                                                            | B13 |    |
| Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e *contextuales das persoas. | B11 |    |
| Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e deporte entre a poboación escolar.                                               | B13 |    |
| Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.                                                  |     | C4 |
| Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas.                                                                 | B13 |    |
| Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.                                                                                  | B1  | C4 |
| Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte.  |     | C6 |
| Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.                                                                                                                     | B13 |    |
| Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.                                                                                                                    | B2  |    |
|                                                                                                                                                                                                       | B11 |    |

## Contidos

| Tema                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Bloque 1. Planificación dos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.                          | <input type="checkbox"/> Evolución e conceptos de planificación e programación. Fases do proceso programador: análise previa, elaboración, execución e avaliación<br><input type="checkbox"/> O proceso de ensino-aprendizaxe no marco dunha planificación.<br><input type="checkbox"/> Os procesos didácticos na planificación do ensino deportivo no marco formativo do deporte escolar ou do club de base. |  |
| Bloque 2. Niveis de concreción e unidades de programación na planificación a medio e longo prazo.                              | <input type="checkbox"/> Lexislación educativa na educación física. Análise e aplicación.<br><input type="checkbox"/> Os niveis de concreción curricular e os seus elementos constituíntes.<br><input type="checkbox"/> A programación. Finalidades, tipos e deseño.                                                                                                                                          |  |
| Bloque 3. Avaliación e control nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte.                  | <input type="checkbox"/> A avaliación: conceptos e definicións.<br><input type="checkbox"/> Clases de avaliación.<br><input type="checkbox"/> Instrumentos de avaliación.<br><input type="checkbox"/> Referentes lexislativos para a avaliación curricular en educación física.                                                                                                                               |  |
| Bloque 4. A dimensión investigadora do profesorado. A indagación reflexiva, base da formación do profesorado.                  | <input type="checkbox"/> O profesorado de educación física como investigador.<br><input type="checkbox"/> A investigación-acción.<br><input type="checkbox"/> Ferramentas para a investigación educativa.                                                                                                                                                                                                     |  |
| Bloque 5. Recursos e materiais didácticos na actividade física e o deporte. Análise e rentabilización educativa.               | <input type="checkbox"/> Recursos didácticos para o ensino da educación física e o deporte.<br><input type="checkbox"/> Materiais didácticos para o ensino da educación física e o deporte.<br><input type="checkbox"/> Contorna educativa e organización do espazo deportivo educativo.<br><input type="checkbox"/> Contorna educativa e adaptación á diversidade.                                           |  |
| Bloque 6. Educación en valores e a súa didáctica nos procesos de ensino aprendizaxe a través da actividade física e o deporte. | <input type="checkbox"/> Os valores e principios éticos na educación física e o deporte.<br><input type="checkbox"/> Educación para o consumo.<br><input type="checkbox"/> Educación física sustentable.<br><input type="checkbox"/> Educación física e interculturalidade.<br><input type="checkbox"/> Educación física e saúde.<br><input type="checkbox"/> Creatividade.                                   |  |

## Planificación

|                               | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Prácticas de laboratorio      | 0             | 20                 | 20           |
| Presentación                  | 3             | 7                  | 10           |
| Seminario                     | 0             | 5                  | 5            |
| Saídas de estudo              | 6             | 0                  | 6            |
| Resolución de problemas       | 11            | 10                 | 21           |
| Lección maxistral             | 22            | 21                 | 43           |
| Exame de preguntas obxectivas | 1             | 0                  | 1            |
| Práctica de laboratorio       | 3             | 20                 | 23           |
| Traballo                      | 1             | 20                 | 21           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

| Descrición |
|------------|
|------------|

|                          |                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio | Realizaranse diversas prácticas vinculadas aos contidos e competencias do proceso de planificación didáctica do ensino da educación física e do deporte.                                                                                 |
| Presentación             | O alumnado presenciara e realizará dunha forma activa presentacións e/ou exposicións relacionadas cos contidos da materia e defensa dos mesmos en pequeno e gran grupo.                                                                  |
| Seminario                | A tutoría en grupo será unha condición fundamental para o entendemento e correcta orientación das presentacións e exposicións, así como para clarificar diversos aspectos do ensino/aprendizaxe dos procesos de planificación didáctica. |
| Saídas de estudo         | Poderanse desenvolver saídas para a observación ou deseño e dirección de sesións de intervención práctica vinculadas aos bloques de contidos do currículo oficial de educación física na educación secundaria obrigatoria en Galiza.     |
| Resolución de problemas  | Deseño, programación e impartición de tarefas vencelladas os contidos da materia                                                                                                                                                         |
| Lección maxistral        | A lección maxistral pretende dotar ao alumno das ferramentas conceptuais dos contidos da materia.                                                                                                                                        |

### Atención personalizada

| Metodoloxías     | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Presentación     | Presentación/exposición individual ou grupal das unidades didácticas os proxectos educativos deseñados e desenvolvidos polo alumnado no proceso de intervención didáctica.                                                                                                                                                |
| Seminario        | Tutela e asesoramento sobre o deseño e elaboración das unidades didácticas, proxectos educativos ou programación didáctica a entregar. Nestas tutorías oríentase ó alumnado sobre o proceso de elaboración dos devanditos documentos. En ningún caso estas tutorías son parte do proceso de avaliación destes documentos. |
| Saídas de estudo | Establécese a posibilidade de observación, ou deseño e dirección de procesos de intervención didáctica noutros espazos diferentes a propia Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte                                                                                                                                |

### Avaliación

|                               | Descrición                                                                                                                                                                                                                                      | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|
| Presentación                  | Presentación por escrito dunha Unidade Didáctica ou Proxecto Educativo vencellado ás sesións prácticas aleatorias deseñadas e dirixidas seguindo os principios da didáctica.                                                                    | 20            | B1<br>B2<br>B11<br>B12<br>B13         |
| Exame de preguntas obxectivas | Proba escrita tipo test sobre os contidos teóricos da materia                                                                                                                                                                                   | 40            | B1<br>B2<br>B11<br>B12<br>B13         |
| Práctica de laboratorio       | Seguimento do desenvolvemento da dirección e deseño das sesións prácticas e a implicación do alumnado nas prácticas, a participación na discusión das tarefas e os tópicos propostos en clase B e C<br>Exposición pública da Unidade Didáctica. | 10            | B2                                    |
| Traballo                      | Presentación escrita dunha programación anual de educación física ou dunha planificación didáctica                                                                                                                                              | 30            | B1<br>B2<br>B11<br>B12<br>B13         |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

#### Avaliación continua:

Será necesario aprobar todas as ferramentas de avaliación para supera-la materia. Manteranse os mesmos criterios para aprobar nas sucesivas convocatorias. Calquera alumno ou alumna matriculado na materia ten a obriga do cumprimento destes requisitos para a obtención dunha cualificación positiva na mesma. Non existe ningunha posibilidade de manter partes da materia aprobadas procedentes de anteriores cursos académicos.

**Avaliación global:**- O alumnado que non teña optado á avaliación continua (por non cumprir a asistencia na parte práctica, etc.), realizará unha avaliación global nas datas oficiais.

- As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón

<http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

### Bibliografía. Fontes de información

### **Bibliografía Básica**

- Annicchiarico Ramos, Rubén, **Manual de Didáctica de la Educación Física**, 1ª, Annichiarico R.J., 2005
- Blández, J., **Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje.**, INDE, 2000
- Contreras, O., **Didáctica de la E.F.**, INDE, 1998
- Fernández, J., Ruiz, M., Fuster, M., **Los materiales didácticos de Educación Física**, Wanceulen, 1997
- Galera, A., **Manual de Didáctica de la E.F.**, Paidós, 2001
- Rey-Cao, A. e González-Palomares, A., **El género en los ojos. Lectura crítica de fotografías en educación física**, Tándem. Didáctica de la Educación Física, 60, 2018
- Sánchez Bañuelos, F., **Didáctica de la E.F.**, Prentice Hall, 2002
- Zagalaz, M., **Corrientes y tendencias en la E.F.**, INDE, 2001
- Blázquez Sánchez, Domingo, **Didáctica de la Educación Física**, Grao,

### **Bibliografía Complementaria**

- SCOPUS,
- Senners, P., **La Lección de Educación Física.**, INDE, 2001
- SPORTDISCUS,
- Torres, J., **El currículum oculto**, Morata, 1996
- Vázquez, B., **Bases educativas de la Actividad Física y el Deporte**, Síntesis, 2001
- Zagalaz, M., **Los enfoques curriculares en la enseñanza de la Educación Física.**, Prentice Hall, 2002

### **Recomendaciones**

#### **Materias que se recomienda ter cursado previamente**

- Educación: Epistemología das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física/P02G050V01301
- Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Ejercicio físico y práctica deportiva en personas con discapacidad, problemas de salud y asimilados**

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |       |              |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Ejercicio físico y práctica deportiva en personas con discapacidad, problemas de salud y asimilados                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52902                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | OB     | 3     | 2c           |
| Lingua de impartición | Departamento Didácticas especiais                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Coordinador/a         | Reguera López de la Osa, Xoana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Profesorado           | Reguera López de la Osa, Xoana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Correo-e              | xreguera@uvigo.es                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Web                   | <a href="http://https://fced.uvigo.es/es/">http://https://fced.uvigo.es/es/</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |       |              |
| Descrición xeral      | Esta asignatura está incluida en el Módulo 5 (Enseñanzas de la educación física y el deporte). En dicho módulo, se encuentran las materias que tienen una íntima vinculación entre sí, como es el caso de [Enseñanza de la actividad física y el deporte], [Actividades en el medio natural] y [Actividad física y deporte adaptado]. Esta asignatura se identifica con los siguientes descriptores: 1) Actividad física y deporte para poblaciones con necesidades especiales: conocimiento, indicadores y contraindicaciones; 2) Conocimiento y elaboración de programas de intervención en educación física ante necesidades de tipo anatómico-fisiológico, psíquico y/o inadaptación social; y 3) Actitud deontológica dentro del contexto escolar obligatorio en actividad física y deporte adaptado. |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| B4     | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar tecnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| B6     | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C5     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| C11    | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

- C12 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).
- 
- C13 3.3 Articular e despregar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.
- 
- C18 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente.
- 
- D12 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).
- 
- D13 3.3 Articular e despregar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.
- 
- D16 4.1 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).
- 
- D17 4.2 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, impredecibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.
- 
- D18 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.
- 
- D20 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente.
-

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                            | Resultados de Formación e Aprendizaxe |            |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|------------|------------|
| Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito do exercicio físico e a práctica deportiva en persoas con discapacidade, problemas de saúde e asimilados.                                                                                                     | B2<br>B6<br>B9                        | C12<br>C13 |            |
| Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan o exercicio físico e a práctica deportiva en persoas con discapacidade, problemas de saúde e asimilados.                                                                                  | B2<br>B6<br>B9                        |            |            |
| Manexo da información científica básica aplicada ao exercicio físico e a práctica deportiva con persoas con discapacidade, problemas de saúde e asimilados.                                                                                                                |                                       | C5<br>C12  | D18<br>D20 |
| Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte adaptado sobre a estrutura e función do corpo humano                                                                                        | B4<br>B6                              | C11        | D16        |
| Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de exercicio físico e do deporte adaptado nas persoas con diversidade funcional.                                                                                             | B6                                    | C13        | D17<br>D20 |
| Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, á práctica de exercicio físico e de deporte en persoas con discapacidade, problemas de saúde e asimilados.                                                                    | B6                                    | C18        | D20        |
| Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade física e deporte adaptado.                                                                                                                           | B4                                    | C12        | D12        |
| Coñecemento e comprensión dos efectos do exercicio físico e a práctica deportiva en persoas con discapacidade, problemas de saúde e asimilados.                                                                                                                            | B2<br>B4                              | C11<br>C13 | D13        |
| Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica de actividade física e deporte adaptado sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.                                                                                                                          | B6                                    | C12        | D13<br>D18 |
| Coñecemento e comprensión dos fundamentos da práctica deportiva en persoas con discapacidade, problemas de saúde e asimilados.                                                                                                                                             | B6                                    | C18        | D20        |
| Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.                                                                                                                                                                                         |                                       | C13        | D13<br>D20 |
| Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ao exercicio físico e a práctica deportiva en persoas con discapacidade, problemas de saúde e asimilados con atención ás características individuais e contextuais das persoas. | B2<br>B6                              | C5<br>C18  | D20        |

## Contidos

| Tema                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bloque 1. A discapacidade                                                                  | 1.1. A discapacidade, tipos e clasificacións<br>1.2. A actividade física na discapacidade intelectual e sensorial                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Bloque 2. O exercicio terapéutico                                                          | 2.1. O exercicio físico como terapia rehabilitadora, orixe, evolución e situación actual<br>2.2. A prescrición de exercicio físico como terapia na discapacidade: contextualización e marco legal                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Bloque 3. Prescrición de exercicio físico como terapia en persoas con discapacidade física | 3.1. Prescrición de exercicio físico en persoas con cardiopatías<br>3.2. Prescrición de exercicio físico antes, durante e despois de tratamentos oncolóxicos<br>3.3. Prescrición de exercicio físico en persoas con patoloxías neurodegenerativas<br>3.4. Prescrición de exercicio físico en persoas con patoloxías autoinmunes<br>3.5. Prescrición de exercicio físico na lesión medular<br>3.6. Prescrición de exercicio físico en persoas con amputacións<br>3.7. Prescrición de exercicio físico en persoas con patoloxías de baixa prevalencia |
| Bloque 4. O deporte adaptado                                                               | 4.1. Orixes, evolución e situación actual do deporte adaptado<br>4.2. Principais modalidades de deporte adaptado: clasificación, regulamentación e práctica                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## Planificación

|                               | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral             | 12.5          | 0                  | 12.5         |
| Resolución de problemas       | 3             | 0                  | 3            |
| Estudo de casos               | 5             | 0                  | 5            |
| Prácticas de laboratorio      | 29            | 0                  | 29           |
| Exame de preguntas obxectivas | 1             | 40                 | 41           |
| Traballo                      | 1             | 35                 | 36           |
| Presentación                  | 1             | 22.5               | 23.5         |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                          | Descrición                                                                                                                                                               |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/ou directrices dos traballos, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado. |
| Resolución de problemas  | Traballos curtos que levarán a cabo na aula. Dinámicas de grupo, debates...                                                                                              |
| Estudo de casos          | Resolución de diferentes casos prácticos en relación aos contidos e o traballo da materia que serán traballados e guiados durante as sesións teóricas e en titorías.     |
| Prácticas de laboratorio | Asistencia e participación en cada unha das sesións prácticas.                                                                                                           |

### Atención personalizada

| Metodoloxías                  | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral             | Durante as clases teóricas farase partícipe ao alumnado coa finalidade de que senta parte activa das sesións. O docente estará pendente de calquera dúbida que poida xurdir e de si os contidos están a ser comprendidos ou non.                                                                           |
| Resolución de problemas       | A proposta de realizar diferentes actividades de aula busca facer un seguimento do proceso do estudantado e dar un feedback positivo. Isto favorecerá e mellorará o proceso de ensino-aprendizaxe, facendo do mesmo un proceso continuo e formativo.                                                       |
| Estudo de casos               | A análise do estudo de casos busca acompañar e guiar ao estudantado durante a elaboración do traballo, resolver as súas dúbidas e seguir os principios de titorización propios dos procesos de avaliación formativa e compartida.                                                                          |
| Prácticas de laboratorio      | O seguimento e o acompañamento do estudantado será constante durante a duración das clases prácticas. O feedback será positivo, o que facilitará ao estudantado a comprensión, a adquisición e a fixación dos contidos traballados.                                                                        |
| Probas                        | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Exame de preguntas obxectivas | Acompañarase e orientará ao estudantado durante o proceso de preparación do exame. Poderán facelo vía email ou solicitando unha titoría.                                                                                                                                                                   |
| Traballo                      | Farase un seguimento e un proceso de avaliación formativa e continua durante a elaboración do traballo. O estudantado poderá solicitar unha titoría cando o desexe para atender as dúbidas que poida ter. Poderán expor as súas dúbidas por vía telemática e ofréceselles facer un seguimento do traballo. |
| Presentación                  | Farase un seguimento do proceso de elaboración do traballo. Poderán solicitar unha titoría para abordar as súas dúbidas ou para ser axudados durante a preparación da exposición do seu traballo. Tamén se lles ofrece facer este seguimento a través do correo electrónico.                               |

### Avaliación

|                               | Descrición                                                                                                          | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                |                                        |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|--------------------------------|----------------------------------------|
| Resolución de problemas       | Resolución de diferentes actividades de aula.                                                                       | 10            | B2<br>B6                              | C13<br>C18                     | D20                                    |
| Prácticas de laboratorio      | Asistencia e participación ás clases prácticas.                                                                     | 10            | B4                                    | C12<br>C18                     | D13<br>D20                             |
| Exame de preguntas obxectivas | Exame de opción múltiple con resposta única.                                                                        | 40            | B2<br>B4<br>B6<br>B9                  | C5<br>C11<br>C12<br>C13<br>C18 | D12<br>D13<br>D16<br>D17<br>D18<br>D20 |
| Traballo                      | Análise dun estudo de caso para a elaboración dunha intervención co seu correspondente fundamentación e concreción. | 20            | B6<br>B9                              | C13<br>C18                     | D18                                    |
| Presentación                  | Exposición dunha intervención ante os seus compañeiros.                                                             | 20            | B6                                    | C12<br>C13                     | D12<br>D20                             |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

**Todo estudante, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado segundo os criterios establecidos na guía docente.**

**Existen dous sistemas de avaliación:**

#### AVALIACIÓN CONTINUA

##### Clases prácticas (10%)

- Para poder ser avaliado segundo o sistema de avaliación continua é necesario asistir ao **80%** das sesións prácticas.
- A participación nas clases prácticas terá un valor do **10%** da cualificación final. As clases prácticas realizadas terán un valor na nota final.
- Aqueles estudantes que asistan á clase práctica, pero non a realicen, non se computará como falta de asistencia, pero non puntuará.
- As faltas de asistencia non serán xustificadas. Terase en conta o regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado para aqueles casos excepcionais.

#### **Resolución de problemas/actividades de aula (10%)**

- A asistencia ás clases teóricas non é de carácter obrigatorio, polo que este aspecto non é excluínte do sistema de avaliación continua.
- Durante as clases propoñeranse diferentes situacións de aprendizaxe cuxo valor será do **10%**. Serán actividades de aula de carácter individual ou grupal.

#### **Traballo (20% deseño + 20% exposición)**

- Expoñerase un estudo de caso que deberá ser resolvido de maneira grupal. Para a súa elaboración haberá un guion de traballo no que se especificará de maneira detallada cada apartado do traballo escrito. Anexarase unha escala de valoración, para que o estudantado coñeza os criterios de avaliación e de cualificación antes da elaboración do traballo. Esta parte terá un valor do **20%** da cualificación final. A non superación deste aspecto implicará **perder a avaliación CONTINUA**.
- O traballo será exposto durante unha hora de clase práctica. No guion do traballo anexarase unha escala de valoración sobre a exposición, para que o estudantado coñeza os criterios de avaliación e de cualificación antes da elaboración e exposición do traballo. O valor deste aspecto será do **20%** da nota final. A non superación deste aspecto implicará **perder a avaliación CONTINUA**.

#### **Cuestionarios (40%)**

- Farase un total 10 cuestionarios ao longo do curso durante as clases teóricas. Estes versarán sobre os contidos teóricos e prácticos tratados ao longo do curso.
- O material para a súa preparación estará dispoñible en MOOVI. Será colgado a medida que se vaian traballando.
- A cualificación deste apartado será a media de todos os cuestionarios realizados. Esta deberá ser igual ou superior a 5. En caso de non superar dita cualificación, **perderase a avaliación CONTINUA**.

#### **AVALIACIÓN GLOBAL**

Neste sistema de avaliación atópase todo estudante que perdesa a avaliación continua. É dicir, aqueles que non asistan ao 80% das clases prácticas, non realicen ou superen o traballo e a súa exposición e/o que non alcancen a cualificación mínima de 5 puntos nos cuestionarios.

#### **Exame teórico (40%)**

- Realizarase unha única proba obxectiva tipo test e/o de verdadeiro falso sobre os conceptos teóricos traballados ao longo do curso.
- Para que poida facer media coas cualificacións obtidas no exame práctico é obrigatorio alcanzar unha puntuación mínima de 5 puntos.
- O material para a súa preparación estará dispoñible en MOOVI, no apartado correspondente aos conceptos teóricos.

#### **Exame práctico (60%)**

- Esta proba constará de dous partes: unha proba obxectiva tipo test e/o de verdadeiro falso sobre os conceptos traballados durante as clases prácticas (**30%**) e unha proba de desenvolvemento sobre a aplicación práctica dos contidos traballados ao longo do curso (**30%**).
- O material para a súa preparación estará dispoñible en MOOVI, nos apartados correspondentes aos conceptos prácticos.

#### **Aspectos xerais sobre a avaliación da materia**

- De realizarse a proba teórica a través de medios telemáticos, se houbese algún problema informático, a proba faríase oralmente unha vez finalizada esta. Procederáse á gravación da mesma.
- No caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. As condicións de avaliación serán as mesmas que na primeira convocatoria.
- No caso de ter a materia pendente de anos anteriores conservaranse as cualificacións obtidas durante un curso académico. Pasado leste, o estudante deberá cursar a materia de novo.
- Aquel estudante que se presente á convocatoria de **FIN DE CARRERA** optará ao sistema de avaliación **GLOBAL**.
- Para que as notas sexan tidas en conta para a media aritmética, a cualificación de cada unha das partes debe alcanzar o 50%.**

### Aspectos sobre a avaliación dos traballos

- Calquera traballo que estea plaxiado total ou parcialmente será anulado.
- A non superación dun traballo implicará perder o proceso de avaliación continua, pasando a ser avaliado segundo os criterios de avaliación global.

### Datos oficiais de exames

- Haberá un único día de revisión de exames, fóra do mesmo non se revisará nin modificará ningunha nota.
- Respectaranse rigorosamente as datas oficiais establecidas pola Universidade para a realización de exames (<https://fcced.uvigo.es/é/docencia/examenes/>), non sendo posible realizalo en calquera outro día. En caso de enfermidade ou operación, vítimas de violencia de xénero ou deportistas de alto rendemento, solicitarán por escrito na secretaría unha solicitude de cambio.
- No caso de modificación da data do exame, a proba podería realizarse oralmente. Neste caso será gravada.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Cañizares, J., y Carbonero, C., **Discapacidad y Actividad Física Escolar**, 978-84-9993-518-8, Primera, Wanceulen, 2017

Izquierdo, M., Ibañez, J., Antón, M., Cebollero, P., Cadore, E., et al., **Ejercicio físico es salud: prevención y tratamiento de enfermedades mediante la prescripción de ejercicio**, 978-84-695-6935-1, Primera, Exercycle S.L. BH Group, 2013

Pedersen, B., y Saltin, B., **Exercise as medicine: evidence for prescribing exercise as therapy in 26 different chronic diseases**, 10.1111/sms.12581, 2015

Sanz, D., y Reina, R., **Actividad Física y Deportes Adaptados para Personas con Discapacidad**, Primera, Paidotribo, 2015

Sirmard, C., Caron, F., y Skrotzky, K., **Actividad Física Adaptada**, 84-9729-029-1, Primera, Inde, 2003

#### Bibliografía Complementaria

Ayán, C., **Esclerosis Múltiple y Ejercicio Físico**, 978-84-9823-122-9, Primera, Wanceulen, 2004

Ayán, C., **Fibromialgia: Diagnóstico y Estrategias para su Rehabilitación**, 978-84-9835-327-3, Editorial Médica Panamericana, 2010

Bassedas, E., **Alumnado con Discapacidad Intelectual y Retraso del Desarrollo**, 978-84-7827-978-4, Primera, Graó, 2010

Bernal, J., **El profesor de Educación Física y el Alumno Sordo**, 978-84-9588-315-5, Primera, Wanceulen, 2002

Campagnolle, S., **La Silla de Ruedas y la Actividad Física**, 978-84-8019-344-3, Primera, Paidotribo, 1998

Escribá, A., **Síndrome de Down: Propuestas de Intervención**, 978-84-8013-335-7, Primera, Gymnos, 2002

Font, M., **Baloncesto en Silla de Ruedas: manual para el entrenador**, Consejo Superior de Deportes, 2004

Garel, J., **Educación Física y Discapacidades Motrices**, 978-84-9729-103-3, Primera, Inde, 2007

Garrison, S., **Manual de Medicina Física y Rehabilitación**, 978-84-4860-660-2, Primera, McGraw Hill, 2005

Gutiérrez, A., **La Iniciación Deportiva para Personas con Ceguera y Deficiencia Visual**, 978-84-9700-656-9, Primera, Aljibe, 2011

Stensel, D., Hardman, A., y Gill, J., **Physical Activity and Health**, 978-04-1563-295-9, Tercera, Routledge, 2021

Ríos, M., Blanco, A., Bonany, T., y Carol, N., **El Juego y los Alumnos con Discapacidad**, 84-8019-366-2, Quinta, Paidotribo, 2004

Sanz, D., **El Tenis en Silla de Ruedas**, 978-84-8019-674-1, Primera, Paidotribo, 2003

Torralba, M., **Atletismo Adaptado: para personas ciegas y deficientes visuales**, 978-84-8019-775-5, Primera, Paidotribo, 2003

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Nuevas tendencias en actividades de fitness/P02G051V01-52897

---

**Materias que se recomienda cursar simultaneamente**

---

Actividad física, ejercicio físico y salud/P02G051V01-52896

Gerontología y actividad física/P02G051V01-52895

---

**Materias que se recomienda ter cursado previamente**

---

Anatomía humana para o movemento/P02G051V01104

Aprendizaxe e control motor/P02G051V01101

Didáctica de la educación física y las actividades físico-deportivas I/P02G051V01-52893

Biomecánica del ejercicio físico y de la técnica deportiva/P02G051V01-52903

---

**Outros comentarios**

---

Non se recomenda matricularse nesta materia sen superar os dous primeiros cursos da titulación.

Recoméndase cursar o Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo unha vez terminado o Grao e o curso de Especialista en Exercicio Físico para Persoas con Discapacidade da Fundación Isidre Esteve.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Biomecánica del ejercicio físico y de la técnica deportiva**

|                       |                                                                                                                                                                                  |        |       |              |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Biomecánica del ejercicio físico y de la técnica deportiva                                                                                                                       |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52903                                                                                                                                                                 |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                               |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                    | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                | OP     | 3     | 2c           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais<br>Física aplicada                                                                                                                                          |        |       |              |
| Coordinador/a         | Mato Corzón, Marta María<br>Maneiro Dios, Rubén                                                                                                                                  |        |       |              |
| Profesorado           | Maneiro Dios, Rubén<br>Mato Corzón, Marta María                                                                                                                                  |        |       |              |
| Correo-e              | fammmc@uvigo.es<br>rubenmaneirosdios@gmail.com                                                                                                                                   |        |       |              |
| Web                   |                                                                                                                                                                                  |        |       |              |
| Descrición xeral      | Coñecemento e aplicación das leis da mecánica para a análise do exercicio físico e a técnica deportiva coa intención de mellorar o rendemento e reducir a incidencia de lesións. |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                       |
| B3     | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                              |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| C5     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                       |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                             |
| C8     | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| C16    | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                    |
| C22    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C27 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| D5  | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                       |
| D6  | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                              |
| D8  | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D18 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                    |
| D25 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D26 | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                               |
| D30 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                        | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----|-----|
| O alumno será capaz de comprender a cinemática, a dinámica e a mecánica de fluídos son o fundamento da biomecánica                     | B2                                    | C5  | D5  |
|                                                                                                                                        | B3                                    | C6  | D6  |
|                                                                                                                                        | B10                                   | C8  | D8  |
|                                                                                                                                        | B13                                   | C16 | D18 |
|                                                                                                                                        |                                       | C22 | D25 |
| O alumno será capaz de coñecer os principios e aplicacións da biomecánica á práctica deportiva e do exercicio físico                   |                                       |     | D26 |
|                                                                                                                                        | B2                                    | C5  | D5  |
|                                                                                                                                        | B3                                    | C6  | D6  |
|                                                                                                                                        | B10                                   | C8  | D8  |
|                                                                                                                                        | B13                                   | C16 | D18 |
| O alumno será capaz de coñecer e utilizar distintos tipos de análises biomecánicos aplicados ao exercicio físico e á técnica deportiva |                                       | C22 | D25 |
|                                                                                                                                        |                                       | C27 | D26 |
|                                                                                                                                        | B2                                    | C5  | D5  |
|                                                                                                                                        | B3                                    | C6  | D6  |
|                                                                                                                                        | B10                                   | C8  | D8  |
| O alumno será capaz de coñecer e utilizar ferramentas de análises biomecánica de simulación e predición                                | B13                                   | C16 | D18 |
|                                                                                                                                        |                                       | C22 | D25 |
|                                                                                                                                        |                                       | C27 | D26 |
|                                                                                                                                        |                                       |     | D30 |

### Contidos

Tema

|                                                                                                                           |                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1_Fundamentos biomecánicos do exercicio físico e da técnica deportiva.                                                    | 1.1_A medida<br>1.2_Cinemática<br>1.3_Dinámica<br>1.4_Fluídos                                                                              |
| 2_Estrutura biomecánica do corpo humano.                                                                                  | 2.1_Fundamentos<br>2.2_Aplicacións                                                                                                         |
| 3_Técnicas instrumentais e aplicacións tecnolóxicas para a análise biomecánica do exercicio físico e da técnica deportiva | 3.1_Obxectivos<br>3.2_Características e Aplicacións<br>3.3_Análise cualitativa e cuantitativa                                              |
| 4_Análise biomecánica do exercicio físico e da técnica deportiva.                                                         | 4.1_Obxectivos<br>4.2_Características e Aplicacións<br>4.3_Análise cualitativa e cuantitativa<br>4.4_Ferramentas de simulación e predición |
| 5_Biomecánica do equipamento e materiais deportivos                                                                       | 5.1_Fundamentos<br>5.2_Aplicacións                                                                                                         |

## Planificación

|                                           | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Seminario                                 | 30            | 30                 | 60           |
| Lección maxistral                         | 22.5          | 22.5               | 45           |
| Cartafol/dossier                          | 0             | 44                 | 44           |
| Resolución de problemas de forma autónoma | 1             | 0                  | 1            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                           | Descrición                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Seminario                                 | -Aplicación dos principios biomecánicos na resolución de problemas e casos prácticos.<br>-Determinación de obxectivos, obtención, tratamento, presentación e análise de datos en situación experimentais e reais. |
| Lección maxistral                         | Exposición por parte do profesor/a de contidos teóricos fundamentais da materia                                                                                                                                   |
| Cartafol/dossier                          | Realización dun portafolio en grupos de dúas persoas baseado en contidos da materia.                                                                                                                              |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Resolución de diversos exercicios e problemas relacionados coa materia.                                                                                                                                           |

## Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Seminario         | O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas, e casos prácticos expostos nos seminarios. O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos teóricos expostos en clase. As sesións de tutorías poderán realizarse no despacho físico ou por medios telemáticos (correo electrónico institucional do profesorado implicado na materia e dispoñible na web da Facultade, videoconferencia mediante o uso das aplicacións telemáticas integradas no Campus Remoto da Universidade de Vigo, foros en Moovi,...), baixo a modalidade de concertación de cita previa.         |
| Lección maxistral | O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos teóricos expostos en clase. As sesións de tutorías poderán realizarse no despacho físico ou por medios telemáticos (correo electrónico institucional do profesorado implicado na materia e dispoñible na web da Facultade, videoconferencia mediante o uso das aplicacións telemáticas integradas no Campus Remoto da Universidade de Vigo, foros en Moovi,...), baixo a modalidade de concertación de cita previa.                                                                                                                                                         |
| Cartafol/dossier  | O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas relacionadas coa realización e presentación dos informes e traballos requiridos. O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos teóricos expostos en clase. As sesións de tutorías poderán realizarse no despacho físico ou por medios telemáticos (correo electrónico institucional do profesorado implicado na materia e dispoñible na web da Facultade, videoconferencia mediante o uso das aplicacións telemáticas integradas no Campus Remoto da Universidade de Vigo, foros en Moovi,...), baixo a modalidade de concertación de cita previa. |

## Avaliación

| Descrición | Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|------------|-----------------------------------------------------|
|------------|-----------------------------------------------------|

|                                           |                                                                                                                    |    |                        |                                     |                                            |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------------|
| Seminario                                 | Avaliación continua, entrega en tempo e forma dos problemas propostas e informes relativos ás análises realizadas. | 35 | B2<br>B3<br>B10<br>B13 | C5<br>C6<br>C8<br>C16<br>C22<br>C27 | D5<br>D6<br>D8<br>D18<br>D25<br>D26<br>D30 |
| Cartafol/dossier                          | Avaliación continua, entrega en tempo e forma dos informes e traballos requiridos.                                 | 30 | B2<br>B3<br>B10<br>B13 | C5<br>C6<br>C8<br>C16<br>C22<br>C27 | D5<br>D6<br>D8<br>D18<br>D25<br>D26<br>D30 |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Probas de resposta curta ou tipo test dos contidos da materia                                                      | 35 | B2<br>B3<br>B10<br>B13 | C5<br>C6<br>C8<br>C16<br>C22<br>C27 | D5<br>D6<br>D8<br>D18<br>D25<br>D26<br>D30 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia ten carácter presencial e por tanto todos aqueles estudantes que non asistan regularmente ás clases deberán optar pola avaliación global.

No caso de avaliación continua negativa, avaliación global e segunda convocatoria, o alumno realizará unha proba final sobre os contidos da materia consistente na resposta curta e resolución de problemas que contará o 70% da nota final. Para avaliación positiva da materia, ademais dunha avaliación positiva na proba final, será requisito indispensable presentar en papel ou formato dixital os informes e traballos propostos polos docentes ao longo do curso e que contarán até un máximo do 30% da nota final (a data límite das actividades sería tres días antes do exame oficial da convocatoria correspondente). As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Izquierdo, Mikel, **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte**,

Aguado, Xabier, **Eficacia y Técnica Deportiva**,

Pérez Soriano, Pedro, **Biomecánica básica: Aplicada a la actividad física y el deporte**,

#### Bibliografía Complementaria

Hay and Prentice-Hall, **The biomechanics of sport and exercise**,

Bartlett, **Sport Biomechanics**,

### Recomendacións

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Juego y sus aplicaciones didácticas**

|                       |                                                                                  |        |       |              |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Juego y sus aplicaciones didácticas                                              |        |       |              |
| Código                | P02G051V01-52904                                                                 |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                               |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                    | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                | OB     | 3     | 2c           |
| Lingua de impartición | Galego                                                                           |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                             |        |       |              |
| Coordinador/a         | Pazos Couto, Jose Maria                                                          |        |       |              |
| Profesorado           | Barcala Furelos, Roberto Jesús<br>Pazos Couto, Jose Maria<br>Romo Pérez, Vicente |        |       |              |
| Correo-e              | chema3@uvigo.gal                                                                 |        |       |              |
| Web                   |                                                                                  |        |       |              |
| Descrición xeral      |                                                                                  |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| B6     | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade, e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| B8     | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                            |
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C1  | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                 |
| C3  | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| C4  | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |
| C14 | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                               |
| C16 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                 |
| C22 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| C25 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C26 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                |
| C27 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                              |
| D1  | 1.1. Comprender, elaborar y saber aplicar los procedimientos, estrategias, actividades, recursos, técnicas y métodos que intervienen en el proceso de enseñanza-aprendizaje con eficiencia, desarrollando todo el curso de la acción en todos los sectores de intervención profesional de actividad física y deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; entrenamiento físico y deportivo; ejercicio físico para la salud; dirección de actividad física y deporte).                                                                                                                                                                                     |
| D2  | 1.2. Diseñar y aplicar el proceso metodológico integrado por la observación, reflexión, análisis, diagnóstico, ejecución, evaluación técnico-científica y/o difusión en diferentes contextos y en todos los sectores de intervención profesional de la actividad física y del deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |
| D29 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                |
| D30 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                              |

## Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                         | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                          |                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------------|-------------------------|
| Saber aplicar os coñecementos teórico-prácticos do xogo a diferentes situacións.                                                                                        | B1<br>B8<br>B9                        |                          |                         |
| Saber identificar e seleccionar xogos en función dos obxectivos didácticos de diferentes tipos de sesións.                                                              | B6<br>B10<br>B11                      | C4<br>C11                |                         |
| Desenvolver propostas prácticas de ensinanza-aprendizaxe propias da materia, adaptando o proceso a diferentes colectivos.                                               | B11<br>B12                            | C14<br>C25<br>C26<br>C27 | D29<br>D30              |
| Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.                                                         | B9<br>B10<br>B13                      | C16<br>C26               | D1<br>D2                |
| Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderado dun grupo de persoas.            | B9<br>B11                             | C22<br>C25               | D2<br>D11               |
| Adquirir actitudes de preparación, anticipación, observación, análise e toma de decisións para mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe en sesións de xogos motores. | B6<br>B12                             | C1<br>C3<br>C11          | D2<br>D11<br>D29        |
| Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.                                                                               | B9<br>B10                             | C4<br>C11<br>C14         | D11                     |
| Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de liderado.                                                                                                 | B9<br>B11                             | C4<br>C14<br>C27         | D2<br>D11<br>D29<br>D30 |
| Contribuír ao fomento da educación non sexista e para a paz.                                                                                                            | B12<br>B13                            | C26<br>C27               | D29<br>D30              |

## Contidos

| Tema                                        |                                     |
|---------------------------------------------|-------------------------------------|
| Tema 1. Fundamentos do Xogo                 | Fundamentos do Xogo                 |
| Tema 2. O xogo ao longo do ciclo vital      | O xogo ao longo do ciclo vital      |
| Tema 3. O xogo na actividade física         | O xogo na actividade física         |
| Tema 4. O xogo nas diferentes programacións | O xogo nas diferentes programacións |
| Tema 5. Xogo e Cultura                      | Xogo e Cultura                      |

## Planificación

|                                        | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|----------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Flipped Learning                       | 15            | 45                 | 60           |
| Metodoloxías baseadas en investigación | 15            | 15                 | 30           |
| Prácticas de campo                     | 2             | 6                  | 8            |
| Aprendizaxe colaborativa               | 13            | 35                 | 48           |
| Exame de preguntas obxectivas          | 1             | 1                  | 2            |
| Exame de preguntas de desenvolvemento  | 1             | 1                  | 2            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                        | Descrición                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Flipped Learning                       | O alumnado recibirá materiais didácticos para traballar fóra da clase e, durante o tempo de clase, traballarase e reforzase o contido proporcionado.                                                                                                   |
| Metodoloxías baseadas en investigación | Farase fincapé na participación activa do alumnado nos procesos de investigación, fomentando o desenvolvemento do pensamento crítico, a resolución de problemas e as habilidades de construción de coñecemento a través da indagación e a exploración. |
| Prácticas de campo                     | Realizarase polo menos unha excursión para achegarnos á realidade e á evolución cultural do xogo.                                                                                                                                                      |
| Aprendizaxe colaborativa               | Promoverase o traballo en grupo mediante a realización de diferentes tarefas e traballos asignados ao alumnado.                                                                                                                                        |

## Atención personalizada

| Metodoloxías                           | Descrición                                                                                          |
|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías baseadas en investigación | Farase un seguimento individual do traballo e a súa comprensión para garantir o obxectivo da tarefa |

| Probos                                | Descrición                                      |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Exame de preguntas obxectivas         | Proba individual que sera comentada co alumnado |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | Proba individual que sera comentada co alumnado |

| Avaliación                             |                                                                                                        |               |                                       |                          |                               |
|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|--------------------------|-------------------------------|
|                                        | Descrición                                                                                             | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                          |                               |
| Flipped Learning                       | Co traballo diario irse construíndo un cartafol que será entregado ao final do semestre                | 30            | B12<br>B13                            | C26<br>C27               | D1<br>D2<br>D11<br>D29<br>D30 |
| Metodoloxías baseadas en investigación | O estudantado deberá elaborar un traballo innovador a partir da búsqueda e creación de novos contidos. | 30            | B1<br>B6<br>B9                        | C11<br>C14<br>C16<br>C22 |                               |
| Exame de preguntas obxectivas          | Realizarase un examen de preguntas obxectivas.                                                         | 20            | B10<br>B11                            | C1<br>C3<br>C4           | D11                           |
| Exame de preguntas de desenvolvemento  | Realizarase un examen de preguntas de desenvolvemento                                                  | 20            | B8<br>B9<br>B12<br>B13                | C3<br>C11<br>C22         | D29                           |

#### Outros comentarios sobre a Avaliación

Na modalidade de avaliación continua o profesor irá avaliando de forma cotiá a participación do alumnado na aula, así como o traballo diario.

Tamén haberá a modalidade de avaliación global, coa realización de exames, tipo test e/ou respostas abertas.

Na Convocatoria de xullo gardaranse as cualificacións obtidas que tiveran polo menos unha nota de cinco (5). O alumnado deberá superar cada parte da materia da seguinte maneira:- Parte teórica: Exame tipo test- Parte práctica:

- a) se seguiu avaliación continua durante curso deberá presentar un traballo asignado polo profesor.b) se non seguiu avaliación continua deberá facer unha exame de preguntas abertas.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enderezo: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

#### Bibliografía. Fontes de información

##### Bibliografía Básica

Huizinga, J, **HOMO LUDENS**, 9781621389996, Beacon Press, 1955

Sanchez Montero, M, **En clase si se juega: Una guía práctica para utilizar y crear juegos en el aula.**, 978-84-493-3847-2, Paidós, 2021

Ruiz, JC y Giraldo, P, **EL JUEGO COMO HERRAMIENTA DE APRENDIZAJE**, 978-8409576333, Atomo games, 2024

Paredes Ortiz, J, **Juego, luego soy : teoría de la actividad lúdica**, 84-95883-93-7, Wanceulen, 2003

##### Bibliografía Complementaria

Murillo Garcia, JL, **Metodologías activas. Recursos para el aula: Qué podemos hacer en el cole sin libros de texto, asignaturas, deberes, exámenes ni notas**, 979-8628345702, 2020

#### Recomendacións

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo II**

|                       |                                                                                     |              |            |                    |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------|------------|--------------------|
| Materia               | Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo II |              |            |                    |
| Código                | P02G051V01-52905                                                                    |              |            |                    |
| Titulación            | Grado en Ciencias de la Actividad Física y del Deporte                              |              |            |                    |
| Descriptores          | Creditos ECTS<br>6                                                                  | Sinale<br>OB | Curso<br>3 | Cuadrimestre<br>2c |
| Lingua de impartición |                                                                                     |              |            |                    |
| Departamento          | Didácticas especiales                                                               |              |            |                    |
| Coordinador/a         | Maneiro Dios, Rubén                                                                 |              |            |                    |
| Profesorado           | Cuba Dorado, Alba<br>Maneiro Dios, Rubén                                            |              |            |                    |
| Correo-e              | rubenmaneirdios@gmail.com                                                           |              |            |                    |
| Web                   |                                                                                     |              |            |                    |
| Descripción xeral     |                                                                                     |              |            |                    |

**Resultados de Formación y Aprendizaje**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar y evaluar técnico-científicamente ejercicio físico y condición física en un nivel avanzado, basado en la evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos y tipos de actividades para toda la población y con énfasis en las poblaciones de carácter especial como son: personas mayores (tercera edad), escolares, personas con discapacidad y personas con patologías, problemas de salud o asimilados (diagnosticadas y/o prescritas por un médico), atendiendo al género y a la diversidad. |
| B3     | 2.2 Identificar, comunicar y aplicar criterios científicos anatómico-fisiológicos y biomecánicos a un nivel avanzado de destrezas en el diseño, desarrollo y evaluación técnico-científica de procedimientos, estrategias, acciones, actividades y orientaciones adecuadas; para prevenir, minimizar y/o evitar un riesgo para la salud en la práctica de actividad física y deporte en todo tipo de población.                                                                                                                            |
| C5     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar y evaluar técnico-científicamente ejercicio físico y condición física en un nivel avanzado, basado en la evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos y tipos de actividades para toda la población y con énfasis en las poblaciones de carácter especial como son: personas mayores (tercera edad), escolares, personas con discapacidad y personas con patologías, problemas de salud o asimilados (diagnosticadas y/o prescritas por un médico), atendiendo al género y a la diversidad. |
| C6     | 2.2 Identificar, comunicar y aplicar criterios científicos anatómico-fisiológicos y biomecánicos a un nivel avanzado de destrezas en el diseño, desarrollo y evaluación técnico-científica de procedimientos, estrategias, acciones, actividades y orientaciones adecuadas; para prevenir, minimizar y/o evitar un riesgo para la salud en la práctica de actividad física y deporte en todo tipo de población.                                                                                                                            |
| C7     | 2.3 Diseñar y aplicar con fluidez, naturalidad, de forma consciente y continuada ejercicio físico y condición física adecuada, eficiente, sistemática, variada, basada en evidencias científicas, para el desarrollo de los procesos de adaptación y mejora o readaptación de determinadas capacidades de cada persona en relación con el movimiento humano y su optimización; con el fin de poder resolver problemas poco estructurados, de creciente complejidad e imprevisibles y con énfasis en las poblaciones de carácter especial.  |
| C8     | 2.4 Articular y desplegar un nivel avanzado de destreza en el análisis, diseño y evaluación de las pruebas de valoración y control de la condición física y del rendimiento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| C9     | 2.5 Saber readaptar, reentrenar y/o reeducar a personas, grupos o equipos con lesiones y patologías (diagnosticadas y/o prescritas por un médico), compitan o no, mediante actividades físico-deportivas y ejercicios físicos adecuados a sus características y necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                               |
| C10    | 2.6 Desplegar un nivel avanzado en la planificación, aplicación, control y evaluación de los procesos de entrenamiento físico y deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| D26    | 6.3 Articular y desplegar con rigor y actitud científica las justificaciones sobre las que elaborar, sustentar, fundamentar y justificar de forma constante y profesional todos los actos, decisiones, procesos, procedimientos, actuaciones, actividades, tareas, conclusiones, informes y desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                         |
| D28    | 7.1 Conocer y saber aplicar los principios éticos y deontológicos y de justicia social en el desempeño e implicación profesional así como tener hábitos de rigor científico y profesional y una actitud constante de servicio a los ciudadanos en el ejercicio de su práctica profesional con el que se pretenda la mejora, excelencia, calidad y eficiencia.                                                                                                                                                                              |

**Resultados previstos en la materia**

|                                 |                                       |
|---------------------------------|---------------------------------------|
| Resultados previstos na materia | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|---------------------------------|---------------------------------------|

|       |          |                                   |            |
|-------|----------|-----------------------------------|------------|
| Nueva | B2<br>B3 | C5<br>C6<br>C7<br>C8<br>C9<br>C10 | D26<br>D28 |
|-------|----------|-----------------------------------|------------|

## Contenidos

| Tema                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1- Fundamentos metodológicos del desarrollo de la técnica y de la táctica deportiva.                                                                | 1.1 Conceptos clave<br>1.2 Metodología de enseñanza de la técnica<br>1.3 Metodología de enseñanza de la táctica<br>1.4 Integración técnica-táctica<br>1.5 Evaluación del desarrollo técnico-táctico<br>1.6 Tendencias actuales y perspectivas de investigación     |
| 2- Identificación de los factores que determinan el rendimiento de las diferentes modalidades deportivas y análisis de sus sistemas de competición. | 2.1 Conceptos clave<br>2.2 Estrategias de planificación según la competición<br>2.3 Factores técnicos y tácticos<br>2.4 Análisis de los sistemas de competición                                                                                                    |
| 3- La planificación y organización del entrenamiento físico-deportivo                                                                               | 3.1 Fundamentos de la planificación del entrenamiento<br>3.2 Estructura de la planificación<br>3.3 Organización de las sesiones de entrenamiento<br>3.4 Planificación específica según la modalidad deportiva                                                      |
| 4- Valoración y evaluación del rendimiento físico-deportivo                                                                                         | 4.1 Fundamentos de la valoración y evaluación<br>4.2 Evaluación de las capacidades físicas básicas<br>4.3 Evaluación de la condición física específica<br>4.4 Evaluación de factores técnicos y tácticos<br>4.5 Planificación de la evaluación en el entrenamiento |

## Planificación

|                                        | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|----------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección magistral                      | 22            | 22                 | 44           |
| Trabajo                                | 10            | 15                 | 25           |
| Resolución de problemas y/o ejercicios | 10            | 10                 | 20           |
| Práctica de laboratorio                | 28            | 28                 | 56           |
| Presentación                           | 0             | 5                  | 5            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxías

|                   | Descrición                                                                                                                                                                           |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección magistral | (*)Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver. |

## Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición |
|-------------------|------------|
| Lección magistral |            |
| Probas            | Descrición |
| Trabajo           |            |

## Evaluación

|                                        | Descrición                                                                            | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                             |     |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|-----------------------------|-----|
| Lección magistral                      | (*)Preguntas obxetivas                                                                | 40            | B2                                    | C5                          | D26 |
| Trabajo                                | texto elaborado sobre un tema y debe redactarse siguiendo unas normas establecidas.   | 40            |                                       | C7<br>C8<br>C9<br>C10       |     |
| Resolución de problemas y/o ejercicios | (*)texto elaborado sobre un tema e debe redactarse seguindo unhas normas establecidas | 20            |                                       | C6<br>C7<br>C8<br>C9<br>C10 | D28 |

---

## Outros comentarios sobre a Avaliación

---

En la evaluación continua, es necesario obtener un 5 en todas las pruebas, así como cumplir con la asistencia a clase.

La realización del trabajo es obligatoria y requisito fundamental para aprobar la asignatura. Las calificaciones de las diferentes secciones se conservarán para la segunda convocatoria de quienes se presenten en la modalidad continua. Para optar a la evaluación continua, es necesario asistir a un mínimo del 80% de las clases prácticas.

Si la asignatura no se aprueba en la primera convocatoria, las competencias no adquiridas se evaluarán en la convocatoria de julio.

La evaluación global consta de dos pruebas: un examen y la entrega de un trabajo sobre el contenido desarrollado en la asignatura. En ambos casos, se debe obtener un 5 sobre 10 para aprobar la asignatura.

---

---

## Fuentes de información

### Bibliografía Básica

### Bibliografía Complementaria

Bompa, T. O., & Haff, G. G., **Periodización. Teoría y metodología del entrenamiento.**, 6, Editorial Paidotribo., 2019  
FRANCISCO SEIRUL-LO VARGAS, **EL ENTRENAMIENTO EN LOS DEPORTES DE EQUIPO**, 978-84-697-7009-2, 1, AUTOR EDITOR, 2017

Vladimir B Issurin, **Block Periodization 2: Fundamental Concepts and Training Design**, 978-0981718040, Ultimate Athlete Concepts,

John Kiely, **New horizons for the methodology and physiology of training periodization: block periodization: new horizon or a false dawn?**, DOI: 10.2165/11535130-000000000-00000, Sports Medicine, 2010

---

---

## Recomendaciones

### Materias que continúan o temario

Metodología y planificación del entrenamiento y del rendimiento físico-deportivo I/P02G051V01-52894

---

### Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Biomecánica del ejercicio físico y de la técnica deportiva/P02G051V01-52903

---

### Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos de los deportes colectivos II/P02G051V01205

---

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |        |       |              |
|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Aprendizaxe e control motor</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |        |       |              |
| Materia                            | Aprendizaxe e control motor                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |        |       |              |
| Código                             | P02G051V01101                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Titulación                         | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |       |              |
| Descritores                        | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                    | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | FB     | 1     | 1c           |
| Lingua de impartición              | #EnglishFriendly<br>Castelán<br>Galego                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |       |              |
| Departamento                       | Didácticas especiais                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Coordinador/a                      | Padrón Cabo, Alexis                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Profesorado                        | Padrón Cabo, Alexis                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Correo-e                           | alexiscabo03@gmail.com                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |       |              |
| Web                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |        |       |              |
| Descrición xeral                   | A materia de Aprendizaxe e Control Motor na Educación Física e o Deporte analiza os aspectos relacionados coas bases e principios da aprendizaxe e control motor, o impacto dos aspectos comportamentais sobre a produción de movemento, os tipos e mecanismos de feedback, e as variables relacionadas coa práctica motriz. |        |       |              |
|                                    | Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.                                                              |        |       |              |

### **Resultados de Formación e Aprendizaxe**

| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| B3     | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| B6     | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C5     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C7     | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C8  | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| C9  | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| C18 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| C22 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C23 | 6.3 Articular e desprezar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| D5  | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D6  | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D7  | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| D8  | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| D9  | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D20 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| D24 | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| D25 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D26 | 6.3 Articular e desprezar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

## Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Resultados de Formación e Aprendizaxe |    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----|----|
| Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade. | B2                                    | C5 | D5 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |     |     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-----|
| Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B3  | C6  | D6  |
| Deseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |     | C7  | D7  |
| Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     | C8  | D8  |
| Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     | C9  | D9  |
| Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. | B6  | C18 | D20 |
| Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | B9  |     | D24 |
| Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B10 | C22 | D25 |
| Articular e desprezar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |     | C23 | D26 |

## Contidos

### Tema

1. Comportamento motor: Habilidade e capacidade motriz.
2. Atención e memoria.
3. Conceptos, bases e teorías do control motor.
4. Conceptos e fundamentos da aprendizaxe motriz.
5. Tipos e mecanismos do feedback.
6. A práctica motriz: concepto e características.

## Planificación

|                               | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral             | 30            | 42                 | 72           |
| Prácticas de laboratorio      | 15            | 23.5               | 38.5         |
| Resolución de problemas       | 7.5           | 11                 | 18.5         |
| Traballo tutelado             | 0             | 20                 | 20           |
| Exame de preguntas obxectivas | 0             | 1                  | 1            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Exposición dos contidos relacionados cos bloques temáticos da materia por parte do docente.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Prácticas de laboratorio | Desenvolveranse sesións prácticas vinculadas cos bloques temáticos da materia, permitindo ao alumnado aplicar os conceptos aprendidos nun entorno práctico e experimental. As prácticas consistirán en tarefas grupais asociadas cos contidos obxecto de cada práctica. Promoverase a asistencia a tutorías individualizadas e grupais co obxectivo de apoiar, analizar e avaliar o proceso de elaboración das tarefas propostas durante o desenvolvemento das sesións prácticas. |

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Resolución de problemas | Actividade na que se formularán problemas e/ou exercicios relacionados cos contidos da materia. Utilizaranse como complemento ás leccións maxistras e prácticas de laboratorio. Promoverase a asistencia a tutorías individualizadas e grupais co obxectivo de apoiar, analizar e avaliar o proceso de elaboración das tarefas propostas durante o desenvolvemento das sesións prácticas. |
| Traballo tutelado       | O/a estudante, xa sexa de maneira individual ou en grupo, elaborará un traballo relacionado cos contidos da materia.                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | A atención personalizada estará centrada na resolución de dúbidas que poida ter o alumnado en relación ao contido da materia a través de tutorías presenciais nos horarios oficiais preestablecidos, correo electrónico e/ou campus remoto.                |
| Prácticas de laboratorio | Resolveranse dúbidas relacionadas coas tarefas e contidos abordados durante as sesións prácticas da materia. A atención persoal realizarase a través de tutorías presenciais nos horarios oficiais preestablecidos, correo electrónico e/ou campus remoto. |
| Resolución de problemas  | Resolveranse dúbidas relacionadas coas tarefas e/ou actividades propostas durante a resolución de problemas. A atención persoal realizarase a través de tutorías presenciais nos horarios oficiais preestablecidos, correo electrónico e/ou campus remoto. |
| Traballo tutelado        | Resolveranse dúbidas relacionadas co traballo tutelado da materia. A atención persoal realizarase a través de tutorías presenciais nos horarios oficiais preestablecidos, correo electrónico e/ou campus remoto.                                           |

### Avaliación

|                               | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                          |                                                 |
|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio      | Avaliarase a participación activa do alumnado nas prácticas, así como a calidade das tarefas desenvolvidas.<br><br>En referencia á calidade das tarefas valorarase: grao de cumprimento dos requisitos formais, calidade da redacción, calidade da interpretación. É requisito cumprir cos prazos de entrega preestablecidos.<br><br>Só se aceptarán as entregas de tarefas do alumnado que asistise á práctica de laboratorio correspondente. | 25            | B9<br>B10                             | C5<br>C6<br>C7<br>C8<br>C9<br>C18<br>C23 | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D9                      |
| Resolución de problemas       | Nas actividades e/ou exercicios asignados valorarase: grao de cumprimento dos requisitos formais, calidade da redacción e calidade da interpretación.                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 15            | B3<br>B9<br>B10                       | C22<br>C23                               | D24<br>D25                                      |
| Traballo tutelado             | Documento elaborado sobre un tema relacionado cos contidos da materia.<br><br>Valorarase: grao de cumprimento dos requisitos formais, calidade da redacción e calidade da interpretación.                                                                                                                                                                                                                                                      | 20            | B9<br>B10                             | C6<br>C23                                | D5<br>D8<br>D9<br>D24<br>D25<br>D26             |
| Exame de preguntas obxectivas | Valoraranse os contidos da materia tratados nas leccións maxistras, prácticas de laboratorio e resolución de problemas.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 40            | B2<br>B3<br>B6<br>B9<br>B10           | C6                                       | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D9<br>D20<br>D24<br>D25 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

#### Avaliación Continua:

Para conservar o dereito á avaliación continua, o alumnado debe cumprir cos requisitos de asistencia ás prácticas de laboratorio (>80% das sesións). Para aprobar a materia, será necesario alcanzar un 50% da puntuación en cada un dos apartados nos que se estrutura a avaliación (i.e., prácticas de laboratorio, resolución de problemas, traballo tutelado e exame de preguntas obxectivas).

Cando os estudantes acudan á segunda convocatoria (i.e., xuño-xullo) dentro do mesmo curso académico, manteranse as probas superadas, e só terán que realizar as probas que non pasaron previamente.

## Avaliación Global:

O alumnado que opte pola avaliación global ou non cumpra cos requisitos de avaliación continua (i.e., asistencia a prácticas de laboratorio) realizará unha avaliación global consistente en:

A) Exame sobre contidos teóricos da materia: 5 puntos (i.e., 50% da nota final). B) Exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos (i.e., 50% da nota final).

Será requisito indispensable para o estudiantado que se presente á modalidade de avaliación global aprobar o exame sobre contidos teóricos e o exame de contidos prácticos para superar a materia.

Independentemente do sistema de avaliación seleccionado polo alumnado (avaliación continua ou global), non se conservarán os ítems de avaliación aprobados (i.e., prácticas de laboratorio, resolución de problemas, traballo tutelado e exame de preguntas obxectivas) dun curso para outro.

En calquera das convocatorias e modalidades (i.e., continua ou global), se o estudante obtén unha cualificación numérica superior a 5 pero non cumpre cos requisitos establecidos para aprobar a materia, recibirá unha cualificación de 4,9 (suspense). No caso de obter cualificacións inferiores, colocárase a nota obtida.

As datas dos exames poderanse consultar na web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte no seguinte enlace: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

---

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Schmidt, R. A., Lee, T. D., Winstein, C., Wulf, G., & Zelaznik, H. N., **Motor control and learning: A behavioral emphasis**, 6ª Edición, Human Kinetics, 2019

Magill, R. A. & Anderson, D., **Motor Learning and Control. Concepts and Applications**, 13ª Edición, McGraw-Hill Education, 2024

Schmidt R. A. & Lee, T. D., **Motor Learning and Performance: From Principles to Application**, 5ª Edición, Human Kinetics, 2014

Latash, M. L., **Fundamentals of motor control**, Elsevier Inc., 2012

García-Ramos, A., **Control y Aprendizaje Motor: Bases Conceptuales y Aplicaciones al Movimiento Humano y el Deporte**, 2025

### Bibliografía Complementaria

Spittle, M., **Motor learning and skill acquisition: Applications for physical education and sport**, Bloomsbury Publishing., 2021

Coker, C., **Motor learning and control for practitioners**, 5ª Edición, Routledge., 2022

Haibach-Beach, P. S., Perreault, M. E., Brian, A., & Collier, D. H., **Motor learning and development**, Human Kinetics, 2023

Shumway-Cook, A., & Woollacott, M. H., **Motor control: translating research into clinical practice**, Lippincott Williams & Wilkins, 2007

Medina, S. S., Baba, J. A., & Thomas, S., **Assessment of Random and Blocked Practice Schedules on Motor Skills Acquisition, Retention and Transfer Among Selected Senior High School Students**, American Journal of Sports Science, 2019

Scheuer, C., Herrmann, C., & Bund, A., **Motor tests for primary school aged children: A systematic review**, Journal of Sports Sciences, 2019

Sherwood, D. E. & Lee, T. D., **Schema theory: Critical review and implications for the role of cognition in a new theory of motor learning**, Research Quarterly for Exercise and Sport, 2003

Lai, Q., Shea, C. H., Wulf, G. & Wright, D. L., **Optimizing generalized motor program and parameter learning**, Research Quarterly for Exercise and Sport, 2000

Wenderoth, N., Bock, O., & Krohn, R., **Learning a new bimanual coordination pattern is influenced by existing attractors.**, Motor Control, 2002

Chua, L. K., Dimapilis, M. K., Iwatsuki, T., Abdollahipour, R., Lewthwaite, R., & Wulf, G., **Practice variability promotes an external focus of attention and enhances motor skill learning**, Journal of Motor Learning and Development, 2016

Dhawale, A. K., Smith, M. A., & Ólveczky, B. P., **The role of variability in motor learning**, Annual Review of Neuroscience, 2016

Puttemans, V., Vangheluwe, S., Wenderoth, N., & Swinnen, S. P., **Bimanual directional interference: the effect of normal versus augmented visual information feedback on learning and transfer**, Motor Control, 2004

Collins, D.J., & Taylor, J., **Sport Skill Acquisition Integrating Theory and Practice**, Human Kinetics, 2025

---

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Fundamentos da competencia motriz/P02G051V01106

Kinesiología do movemento humano/P02G051V01107

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana para o movemento/P02G051V01104



| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>     |                                                                                                              |        |       |              |
|----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Fisioloxía do exercicio I</b> |                                                                                                              |        |       |              |
| Materia                          | Fisioloxía do exercicio I                                                                                    |        |       |              |
| Código                           | P02G051V01102                                                                                                |        |       |              |
| Titulación                       | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                           |        |       |              |
| Descritores                      | Creditos ECTS                                                                                                | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                  | 6                                                                                                            | FB     | 1     | 1c           |
| Lingua de impartición            | Castelán                                                                                                     |        |       |              |
| Departamento                     | Bioloxía funcional e ciencias da saúde<br>Didácticas especiais                                               |        |       |              |
| Coordinador/a                    | González Matías, Lucas Carmelo<br>Taboada Iglesias, Yaiza                                                    |        |       |              |
| Profesorado                      | Covelo Fernández, Ana<br>González Matías, Lucas Carmelo<br>Mallo Ferrer, Federico<br>Taboada Iglesias, Yaiza |        |       |              |
| Correo-e                         | yaitaboada@uvigo.es<br>lucascgm@uvigo.es                                                                     |        |       |              |
| Web                              |                                                                                                              |        |       |              |
| Descrición xeral                 |                                                                                                              |        |       |              |

## **Resultados de Formación e Aprendizaxe**

| <b>Código</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B2            | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                    |
| B3            | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                           |
| C5            | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                    |
| C6            | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                          |
| C8            | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C11           | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |
| C14           | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                               |
| C15           | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| C22           | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C23 | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| D5  | 2.1 Saber orientar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                    |
| D6  | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D8  | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |
| D14 | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                               |
| D15 | 3.5 Organizar a promoción de políticas, estratexias e programas educativos sobre aspectos da saúde pública, en relación coa actividade física e o deporte (para a prevención de factores de risco e enfermidades); así como cooperar con outros axentes implicados nel: en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D24 | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D25 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D26 | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                   | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                        |                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|------------------------|-------------------------|
| Identificar o obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.                                                   |                                       | C22<br>C23             | D24<br>D25<br>D26       |
| Coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da Actividade Física e o Deporte.                                          | B2<br>B3                              | C5<br>C6<br>C22        | D5<br>D6<br>D24         |
| Coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da Actividade Física e o Deporte.         | B3                                    | C6<br>C11              | D6<br>D11<br>D25<br>D26 |
| Coñecer e comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.                      |                                       | C11<br>C14<br>C22      | D11<br>D14<br>D25       |
| Coñecer e comprender os fundamentos do deporte.                                                                                   | B3                                    | C6<br>C14<br>C15       | D6<br>D14<br>D15        |
| Promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da Actividade Física e o Deporte.                   | B2                                    | C5<br>C8<br>C11<br>C14 | D5<br>D8<br>D11<br>D14  |
| Aplicar principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da Actividade Física e o Deporte. | B2<br>B3                              | C5<br>C6<br>C8<br>C15  | D5<br>D6<br>D8<br>D15   |

Avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.

B2 C5 D5  
B3 C6 D6  
C8 D8  
C11 D11  
C14 D14  
C15 D15

Identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas B2 C5 D5  
B3 C6 D6  
C8 D8  
C11 D11  
C14 D14  
C15 D15

## Contidos

### Tema

|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Fisioloxía celular e do sistema nervioso.                   | 1) Introducción, historia e aspectos xerais. Significado da Fisioloxía.<br>2) Membrana plasmática. Características funcionais e transporte. Fenómenos eléctricos de membrana.<br>3) Fisioloxía da neurona. Organización funcional do sistema nervioso. Comunicación Neuronal: a sinapsis. Neurotransmisores e neurotransmisión<br>4) Control motor. Sistema nervioso autónomo ou vexetativo |
| 2. Fisioloxía do músculo.                                      | 5) Estrutura e función do músculo estriado.<br>6) Mecánica da contracción muscular                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 3. Fisioloxía do sistema endocrino e metabolismo.              | 7) Sistema endocrino. Neuroendocrinoloxía.<br>8) Control endocrino do metabolismo                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 4. Sistemas enerxéticos e valoración fisiolóxica do exercicio. | 9) Metabolismo enerxético<br>10) Valoración fisiolóxica do exercicio                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

## Planificación

|                                                      | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|------------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Prácticas de laboratorio                             | 30            | 30                 | 60           |
| Resolución de problemas de forma autónoma            | 0             | 14.5               | 14.5         |
| Lección maxistral                                    | 22.5          | 48                 | 70.5         |
| Exame de preguntas obxectivas                        | 1.5           | 0                  | 1.5          |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | 0             | 1                  | 1            |
| Exame de preguntas obxectivas                        | 1.5           | 0                  | 1.5          |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | 0             | 1                  | 1            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio                  | Aplicación práctica dos temas estudados a nivel teórico. Realizaranse diversas prácticas en grupo, para unha maior fixación dos conceptos relacionados co sistema nervioso, a contracción muscular, as vías metabólicas e o control hormonal do exercicio, así como distintas probas de valoración do exercicio.<br>As prácticas de simulación de procesos fisiolóxicos realizaranse na aula de informática.<br>As prácticas e valoración Fisiolóxica do exercicio realízanse no laboratorio de fisioloxía do exercicio, nas pistas de atletismo ou noutras dependencias ou exteriores da Facultade |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado cos temas teóricos vistos na aula. E o seu seguimento poderá realizarse a través da plataforma de teledocencia da Universidade.MOOVI: <a href="https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/">https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/</a>                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Lección maxistral                         | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

## Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio | Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento das prácticas da materia preferiblemente por medios telemáticos a través da plataforma de teledocencia MOOVI: <a href="https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/">https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/</a> ou baixo a modalidade de cita previa por correo electrónico: Yaiza Taboada Iglesias: <a href="mailto:yaitaboada@uvigo.gal">yaitaboada@uvigo.gal</a> , Ana Covelo Fernández: <a href="mailto:ana.covelo.fernandez@uvigo.gal">ana.covelo.fernandez@uvigo.gal</a> ; Federico Mallo Ferrer: <a href="mailto:fmallo@uvigo.gal">fmallo@uvigo.gal</a> ; Lucas C. González Matías: <a href="mailto:lucascgm@uvigo.es">lucascgm@uvigo.es</a> . Por videoconferencia en los despachos virtuales: Sala 2524 -Prof. Yaiza Taboada Iglesias; Sala 1494 - Prof. Federico Mallo Ferrer; Sala 1183 -Prof. Lucas Carmelo González Matías |

Lección maxistral Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia preferiblemente por medios telemáticos, baixo a modalidade de cita previa, por correo electrónico: Yaiza Taboada Iglesias: [yaitaboada@uvigo.gal](mailto:yaitaboada@uvigo.gal); Federico Mallo Ferrer: [fmallo@uvigo.es](mailto:fmallo@uvigo.es); Lucas C. González Matías: [lucascgm@uvigo.es](mailto:lucascgm@uvigo.es), por videoconferencia nos despachos virtuais: Sala 2524 -Prof. Yaiza Taboada Iglesias; Sala 1494 Prof. Federico Mallo Ferrer, Sala 1183 - Prof. Lucas Carmelo González Matías. Ou través da plataforma de teledocencia MOOVI: <https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/>

| Avaliación                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       |     |     |
|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|-----|-----|
|                                                      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
| Exame de preguntas obxectivas                        | Parcial A. Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades                                                                                                                                                                                          | 40            | B2                                    | C5  | D5  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               | B3                                    | C6  | D6  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C8  | D8  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C11 | D11 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C14 | D14 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C15 | D15 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C22 | D24 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C23 | D25 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       |     | D26 |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia. Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. Poderase valorar o traballo durante as prácticas mediante cuestionarios na plataforma virtual. | 10            | B3                                    | C6  | D6  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C8  | D8  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C22 | D25 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C23 | D26 |
| Exame de preguntas obxectivas                        | Parcial B. Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades                                                                                                                                                                                          | 40            | B2                                    | C5  | D5  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               | B3                                    | C6  | D6  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C8  | D8  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C11 | D11 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C14 | D14 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C15 | D15 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C22 | D24 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C23 | D25 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       |     | D26 |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia. Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. Poderase valorar o traballo durante as prácticas mediante cuestionarios na plataforma virtual. | 10            | B3                                    | C6  | D6  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C8  | D8  |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C22 | D25 |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                                       | C23 | D26 |

#### Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización das prácticas é obrigatoria e aprobalas é un requisito para aprobar a materia. (Asistencia mínima do 80%). A avaliación da teoría será mediante dous exames escritos, principalmente preguntas tipo test, aínda que tamén poderá conter preguntas de resposta curta ou preguntas de desenvolvemento dun tema. A materia dividida nestes parciais, será necesario para superalos obter unha puntuación de 5 ou mais sobre 10, en cada un dos dous parciais da materia para poder aprobalas. Na segunda e seguintes convocatorias, gardarse a nota das prácticas, no caso de que estas estivesen aprobadas e, na parte teórica manterase os mesmos criterios que na primeira convocatoria. Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, poderá ser avaliado, mediante un examen teórico-práctico nas datas oficiais de examen (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>) onde a nota será do 100%

---

**Bibliografía. Fontes de información**

---

**Bibliografía Básica**

Koeppen, Bruce M.; Stanton, Bruce A., **Fisiología BERNE y LEVY**, 8ª, Elsevier, 2024

Benardot, Dan, **Nutrición deportiva avanzada: cómo ajustar la ingesta de alimentos y líquidos para conseguir un entrenamiento y rendimiento óptimos**, 3a, Tutor, 2021

Guyton, Arthur C y John E. Hall, **Tratado de fisiología médica**, 14ª, Elsevier, 2021

Boron, Walter F.; Boulpaep, Emile L., **FISIOLOGÍA MÉDICA**, 3ª, Elsevier, 2017

McArdle, W. D. Katch, F. I. & Katch, V. L., **Fisiología del ejercicio : nutrición, rendimiento y salud**, 8ª, Wolters Kluwer Health, 2015

Powers, Scott K. (Scott Kline), and Edward T. Howley., **Fisiología del ejercicio: teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento**, 1ª, Paidotribo, 2014

MacDougall, J. Duncan, Howard A. Wenger, and Howard J. Green, **Evaluación fisiológica del deportista**, 1ª, Paidotribo, 2013

**Bibliografía Complementaria**

López Chicharro, José, Almudena Fernández Vaquero, and Francisco José Amaro Gahete., **Fisiología del ejercicio**, 4ª, Editorial Médica Panamericana, 2023

Kenney, W. Larry, Jack H. Wilmore, and David L. Costill., **Fisiología del deporte y el ejercicio**, 5ª, Editorial Médica Panamericana, 2014

Wilmore, Jack H., and David L. Costill, **Fisiología del esfuerzo y del deporte**, 6ª, Paidotribo, 2010

Pocock, Gillian, and Christopher D. Richards, **Fisiología humana: la base de la medicina**, 2ª, Masson, 2005

Bear, Mark F. et al., **Neurociencia: la exploración del cerebro**, 4ª, Wolters Kluwer, 2016

Schwartz, James H., Eric R. Kandel, and Thomas M. Jessell, **Principios de neurociencia**, 4ª, McGraw-Hill - Interamericana, 2001

---

**Recomendaciones**

---

**Materias que se recomienda cursar simultaneamente**

Anatomía humana para o movemento/P02G051V01104

Kinesiología do movemento humano/P02G051V01107

**Outros comentarios**

A materia seguinte a cursar é Fisiología do exercicio II

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Socioloxía e historia da actividade física e o deporte</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Materia                                                       | Socioloxía e historia da actividade física e o deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Código                                                        | P02G051V01103                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |        |       |              |
| Titulación                                                    | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Descritores                                                   | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                                               | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | FB     | 1     | 1c           |
| Lingua de impartición                                         | Castelán<br>Galego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Departamento                                                  | Historia, arte e xeografía<br>Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |        |       |              |
| Coordinador/a                                                 | Lage Picos, Jesús Adolfo<br>Velasco Martínez, Luis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Profesorado                                                   | Lage Picos, Jesús Adolfo<br>Velasco Martínez, Luis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Correo-e                                                      | luis.velasco.martinez@uvigo.es<br>xalp@uvigo.es                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Web                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Descrición xeral                                              | <p>Desde o punto de vista da historia, os obxectivos xerais que se pretenden alcanzar nesta materia consisten en achegar ao alumno/á o coñecemento dos fundamentos, conceptos, métodos, técnicas de traballo e ferramentas empregados pola ciencia histórica aplicados aos obxectos concretos que representan a actividade física e o deporte, de modo que sexan capaces de comprender que ambos constitúen unha forma específica de práctica que evoluciona ao longo do tempo e en relación coa sociedade concreta na que se desenvolve.</p> <p>A actividade física e o deporte son conceptos diferentes, pero conectados. Actualmente o deporte constitúe un "frito social total", caracterizado por unha complexa rede de relacións con outros subsistemas (cultural, económico, político, etc.). Por iso o deporte non é só unha actividade física, senón que está determinado polos significados sociais que a sociedade lle atribúe a esas prácticas. A Socioloxía, como ciencia do social, ofrece unha serie de teorías e metodoloxías útiles para explicar as relacións entre prácticas físicas, deporte e contorna sociocultural.</p> |        |       |              |

| <b>Resultados de Formación e Aprendizaxe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| B6                                           | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| B7                                           | 5.3 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e avaliar o desempeño profesional dos recursos humanos, facendo fincapé na dirección, coordinación, planificación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade, do rendemento desenvolvido e da prestación de servizos por parte de Os profesionais da actividade física e do deporte, en todo tipo de servizos e en calquera tipo de organización, contexto, contorno e con énfase en poboacións de especial carácter e en calquera sector da actividade física e da intervención deportiva profesional, garantindo seguridade, eficacia e profesionalidade. na actividade desenvolvida en cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| B8                                           | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                        |
| B9                                           | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B10 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B11 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| B12 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B13 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| C17 | 5.1 Analizar, diagnosticar e avaliar os elementos, a estrutura, a situación e as características de todo tipo de organizacións de actividade física e deportiva, así como os elementos lexislativos e legais relacionados coa actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| C18 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| C19 | 5.3 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e avaliar o desempeño profesional dos recursos humanos, facendo fincapé na dirección, coordinación, planificación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade, do rendemento desenvolvido e da prestación de servizos por parte de Os profesionais da actividade física e do deporte, en todo tipo de servizos e en calquera tipo de organización, contexto, contorno e con énfase en poboacións de especial carácter e en calquera sector da actividade física e da intervención deportiva profesional, garantindo seguridade, eficacia e profesionalidade. na actividade desenvolvida en cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| C20 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                        |
| C21 | 5.5 Articular e despreparar asesoramento, certificación e avaliación técnico-científica das actividades físicas e deportivas e dos recursos en todos os servizos, contextos, contornos e sectores de intervención profesional da actividade física e deportiva, así como no deseño e elaboración de informes técnicos en todos os servizos de actividade física e deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C22 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C23 | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C24 | 6.4 Articular e despreparar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| C25 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| C26 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C27 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| D19 | 5.1 Analizar, diagnosticar e avaliar os elementos, a estrutura, a situación e as características de todo tipo de organizacións de actividade física e deportiva, así como os elementos lexislativos e legais relacionados coa actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| D20 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| D21 | 5.3 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e avaliar o desempeño profesional dos recursos humanos, facendo fincapé na dirección, coordinación, planificación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade, do rendemento desenvolvido e da prestación de servizos por parte de Os profesionais da actividade física e do deporte, en todo tipo de servizos e en calquera tipo de organización, contexto, contorno e con énfase en poboacións de especial carácter e en calquera sector da actividade física e da intervención deportiva profesional, garantindo seguridade, eficacia e profesionalidade. na actividade desenvolvida en cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D22 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                            |
| D23 | 5.5 Articular e despreparar asesoramento, certificación e avaliación técnico-científica das actividades físicas e deportivas e dos recursos en todos os servizos, contextos, contornos e sectores de intervención profesional da actividade física e deportiva, así como no deseño e elaboración de informes técnicos en todos os servizos de actividade física e deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| D24 | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D25 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D26 | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| D27 | 6.4 Articular e despreparar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| D28 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| D29 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D30 | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación  
e Aprendizaxe

|                                                                                                                                                                                             |                                            |                                                                           |                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.                                 | B11<br>B13                                 | C17<br>C21<br>C23<br>C24<br>C25<br>C27                                    | D19<br>D23<br>D26<br>D27<br>D28<br>D30                                    |
| Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.                                                                          | B6<br>B7<br>B8<br>B10<br>B11<br>B12        | C18<br>C19<br>C20<br>C22<br>C23<br>C24<br>C25<br>C26                      | D20<br>D21<br>D22<br>D25<br>D26<br>D27<br>D28<br>D29                      |
| Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.                                                                                              | B6<br>B7<br>B8<br>B11<br>B12<br>B13        | C17<br>C18<br>C19<br>C20<br>C25<br>C26<br>C27                             | D19<br>D20<br>D21<br>D22<br>D28<br>D29<br>D30                             |
| Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc. | B9<br>B10<br>B11<br>B13                    | C17<br>C22<br>C23<br>C24<br>C25<br>C27                                    | D19<br>D24<br>D25<br>D26<br>D27<br>D28<br>D30                             |
| Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva.                                                                                             | B6<br>B7<br>B8<br>B10<br>B11<br>B12<br>B13 | C17<br>C18<br>C19<br>C20<br>C21<br>C22<br>C23<br>C24<br>C25<br>C26<br>C27 | D19<br>D20<br>D21<br>D22<br>D23<br>D25<br>D26<br>D27<br>D28<br>D29<br>D30 |

| Contidos                                               |                                                                                                                                                                                                          |  |
|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Tema                                                   |                                                                                                                                                                                                          |  |
| Introdución teórica e metodolóxica                     | A actividade física e o deporte como obxectos de estudo da Historia e da Socioloxía.<br>Tempo e tempo histórico.<br>Perspectiva e metodoloxía sociolóxica.                                               |  |
| A actividade física a través do tempo                  | Actividade física e cultura.<br>Actividade física na Antigüidade Clásica.<br>Das prácticas predeportivas ao deporte.                                                                                     |  |
| Xénese e desenvolvemento do deporte                    | Sociedade industrial e deporte.<br>O modelo deportivo inglés.<br>Difusión internacional do deporte.                                                                                                      |  |
| O Movemento Olímpico                                   | A época do positivismo.<br>O fenómeno da mundialización e as asociacións internacionais.<br>A obra do Barón de Coubertain.<br>A configuración do Movemento Olímpico.<br>Ideoloxía do movemento olímpico. |  |
| Sociedad, Cultura, Política y comunicación             | Sociedade, cultura, normas e socialización.<br>Significados socioculturais: corpo e xénero.<br>Ideoloxías.                                                                                               |  |
| Institución, Estructura, Procesos e desviación         | Interacción social e construción social da realidade.<br>Cambio social: modernidade, posmodernidade e globalización.<br>Novos valores e novas prácticas físico-deportivas                                |  |
| Cambio Social e novos valores na sociedade postmoderna | Cambio social.<br>Modernidade e posmodernidade.<br>Globalización.<br>Novos valores e novas prácticas físico-deportivas. Apertura social das actividades físico-deportivas.                               |  |

| Planificación                                                                                                            |               |                    |              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
|                                                                                                                          | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Lección maxistral                                                                                                        | 30            | 15                 | 45           |
| Resolución de problemas                                                                                                  | 7             | 14                 | 21           |
| Seminario                                                                                                                | 15            | 22.5               | 37.5         |
| Exame de preguntas de desenvolvemento                                                                                    | 1             | 18                 | 19           |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas                                                                     | 0             | 8.5                | 8.5          |
| Exame de preguntas obxectivas                                                                                            | 1             | 18                 | 19           |
| *Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado. |               |                    |              |

| Metodoloxía docente     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                         | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Lección maxistral       | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.                                                                                                                                                                                                          |
| Resolución de problemas | Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. |
| Seminario               | Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.                                                                                                                                                                                                                   |

| Atención personalizada |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Seminario              | Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir a medida que se desenvolva a elaboración do traballo. Calquera outro tipo de dúbida ou problema que poida formular o alumno/a. |

| Avaliación                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |               |                                       |
|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|
|                                                      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
| Exame de preguntas de desenvolvemento                | Exame en forma de ensaio sobre os contidos da materia.<br><br>Resultados do Aprendizaxe:<br><br>Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principios conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas.<br><br>Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.<br><br>Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.<br><br>Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.                                                                                      | 30            | B12                                   |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | Informes, memorias ou exercicios realizados nas clases prácticas e seminarios.<br>Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.<br>Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.<br>Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.<br>Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva.<br>Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc. | 40            | B6<br>B11<br>B12<br>B13               |

Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principios conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas.

Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.

Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.

Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua a través do seguimento do alumnado e da exposición de traballos. Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos. Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo). Examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada.

Valorarase a calidade das actividades realizadas e o grao de participación e implicación. En concreto, a precisión conceptual, o nivel de elaboración de ideas, a crítica fundamentada, a organización persoal de ideas e contidos, a coherencia no discurso, a claridade expositiva, o coidado nos aspectos formais académicos e de presentación, o emprego de recursos metodolóxicos e materias.

No caso de alumnos non asistentes, deberán xustificar adecuadamente a causa ao comezo do cuadrimestre. Deberán realizar as mesmas probas, mais de maneira individual e non se terá en conta para a súa cualificación a presencialidade e participación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas será avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a materia deberá obterse como mínimo un 5 (aprobado) nas dúas partes de que consta (Historia e Socioloxía). No caso de suspender unha parte na convocatoria de xullo no seguinte curso deberá cursarse de novo a totalidade da materia.

As datas oficiais de exame poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado "Organización Académica".

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

- Coakley, Jay J; Dunning, E. (eds.), **Handbook of Sport Studies**, 1ª, Sage, 2002
- García Ferrando, M.; Puig Barata, N.; Lagardera Otero, F. et al, **Sociología del deporte**, 4ª, Alianza, 2017
- Giulianotti, R., **Sport: A critical sociology**, 2ª, John Wiley & Sons, 2016
- Mandell, R.D., **Historia cultural del deporte**, 1ª, Bellaterra, 2006
- Moscoso, D.J.,; Sánchez, R. (dirs.), **Sociología del deporte**, 1ª, Editorial Dykinson, 2023
- Quiroga Fernández de Soto, A., **Goles y banderas : fútbol e identidades nacionales en España**, 1ª, Marcial Pons, 2014
- Salvador, J., **El deporte en Occidente. Historia, Cultura y Política**, 1ª, Cátedra, 2006
- Williams, J., **A contemporary history of women's sport. : Part one , Sporting women, 1850-1960**, 1ª, Routledge, 2016

#### Bibliografía Complementaria

- Arnaud, P., **Sport and international politics**, 1ª, E & FN Spon, 1998
- Brailsford, D., **British sport: a social history**, 1ª, The Lutterworth Press, 1997
- Callède, J.P.; Minot, A., **Histoire du sport en France : Du Stade Bordelais au SBUC (1889-1939)**, 1ª, Maison des Sciences de l'Homme d'Aquitaine, 2019
- Christesen, P.; Kyle, D. G., **A companion to sport and spectacle in Greek and Roman antiquity**, 1ª, Wiley-Blackwell, 2014
- Clapson, M., **An education in sport : competition, communities and identities at the University of Westminster since 1864**, 1ª, Granta Editions, 2012
- Cui, F. (Ed.), **An Oral History of the Special Olympics in China**, 1ª, Springer Nature, 2020
- Dauncey, H., **French cycling : a social and cultural history**, 1ª, Liverpool University Press, 2012

Elias, N. y Dunning, E., **Deporte y ocio en el proceso de civilización**, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 1991

Feindt, G.; Hillbrenner, A.; Dahlmann, D., **Sport under Unexpected Circumstances : Violence, Discipline, and Leisure in Penal and Internment Camps**, 1ª, Vandenhoeck & Ruprecht, 2018

García Ferrando, M. y Llopis, R., **La popularización del deporte en España. Encuestas de hábitos deportivos 1980-2015**, 1ª, CSD y CIS, 2017

Hachleitner, B. (Ed.), **Sportfunktionäre und jüdische Differenz : Zwischen Anerkennung und Antisemitismus - Wien 1918 bis 1938**, 1ª, De Gruyter, 2019

Ibarrondo-Merino, I., **Memorias del deporte obrero castellano : Castilla ante la Olimpiada Popular Antifascista de Barcelona de 1936**, 1ª, Ediciones Universidad de Salamanca, 2023

Martín, F., **Historia del deporte obrero en España : (De los orígenes al final de la Guerra Civil)**, 1ª, Ediciones Universidad de Salamanca, 2019

Mason, T., **El deporte en Gran Bretaña**, 1ª, Aranzadi, 1994

Monroy Antón, A.J., **Historia del deporte : de la prehistoria al Renacimiento**, 1ª, Wanceulen Editorial, 2007

Munkwitz, E., **Women, horse sports and liberation : equestrianism and Britain from the 18th to the 20th centuries**, 1ª, Routledge, 2021

Pena Taboada, H.P., **Historia do fútbol feminino en Galicia : de Irene González a Vero Boquete**, 1ª, Galaxia, 2023

Pujadas, X., **Atletas y ciudadanos : historia social del deporte en España, (1870-2010)**, 1ª, Alianza Editorial, 2011

Riveras Tobia, E., **La historia oculta de los Juegos Olímpicos**, 1ª, Almuzara, 2025

Scharagrodsky, P.; Torres, C. R., **El Rostro Cambiante del Deporte : Perspectivas Historiográficas Angloparlantes 1710-2010.**, 1ª, Prometeo Libros, 2021

Tamayo Fajardo, J.A., **Historia de las actividades físicas y el deporte en la literatura**, 1ª, Universidad de Huelva, 2019

Vonnard, P.; Sbeti, N.; Quin, G., **Beyond boycotts : sport during the Cold War in Europe**, 1ª, De Gruyter, 2018

Watson, P. J., **Football and Nation Building in Colombia (2010-2018) : The Only Thing That Unites Us**, 1ª, Liverpool University Press, 2022

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Fundamentos das actividades de loita/P02G051V01108

Kinesiología do movemento humano/P02G051V01107

Metodología da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G051V01110

Pedagogía da educación física e o deporte/P02G051V01105

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G051V01203

Fundamentos dos deportes ximnásticos/P02G051V01207

Fundamentos dos deportes individuais/P02G051V01201

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicología da actividade física e o deporte/P02G051V01109

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Anatomía humana para o movemento**

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Anatomía humana para o movemento                                                                                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Código                | P02G051V01104                                                                                                                                                                                                                                                  |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                  | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                                                                                              | FB     | 1     | 1c           |
| Lingua de impartición | #EnglishFriendly<br>Castelán                                                                                                                                                                                                                                   |        |       |              |
| Departamento          | Biología funcional e ciencias da saúde                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Coordinador/a         | Diz Gómez, José Carlos                                                                                                                                                                                                                                         |        |       |              |
| Profesorado           | Diz Gómez, José Carlos<br>Padín Iruegas, María Elena                                                                                                                                                                                                           |        |       |              |
| Correo-e              | jcdiz@uvigo.es                                                                                                                                                                                                                                                 |        |       |              |
| Web                   |                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Descrición xeral      | Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B2     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.       |
| B3     | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                              |
| B4     | 3.2 Saber promover, asesorar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                              |
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                         |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                   |
| C5     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.       |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                             |
| C7     | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial. |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C9  | 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                    |
| C12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| C13 | 3.3 Articular e despreparar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte. |
| C14 | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                                                                                                                                                  |
| C22 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| C23 | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| C24 | 6.4 Articular e despreparar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C25 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C26 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D5  | 2.1 Saber orientar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D6  | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| D7  | 2.3 Deseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                 |
| D8  | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                    |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D13 | 3.3 Articular e despregar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte. |
| D14 | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                                                                                                                                                |
| D24 | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| D25 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| D26 | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| D27 | 6.4 Articular e despregar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D28 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D29 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                 |

## Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                 | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                                   |                                                                       |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|--|
| Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.                                        | B2<br>B11<br>B12                      | C25<br>C26                                        | D28<br>D29                                                            |  |
| Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.                                                  | A2<br>B3<br>B7<br>B9                  | C6<br>C14                                         | D24<br>D25<br>D26                                                     |  |
| Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da anatomía.                                                       | B3<br>B4<br>B4<br>B9                  | C6<br>C8<br>C14<br>C22<br>C23                     | D5<br>D5<br>D6<br>D6<br>D7                                            |  |
| Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte. | B2<br>B3<br>B9<br>B10                 | C5<br>C7<br>C9<br>C11<br>C12<br>C13<br>C22<br>C24 | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D11<br>D12<br>D13<br>D14<br>D24<br>D25<br>D27 |  |
| Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.                               | A1<br>B11<br>B12                      | C25<br>C26                                        | D28<br>D29                                                            |  |

Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.

A1 B2 C11 D12  
B4 C12 D13  
B9 C14 D14  
B10 C22 D24  
B11 C25 D25  
B12 C26 D26

Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.

A1 B9 C5 D24  
C22 D25  
C23 D26

Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.

B2 C5 D5  
B3 C6 D6  
C31 D11  
C32

## Contidos

### Tema

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Terminoloxía anatómica          | Xeneralidades: citoloxía, histoloxía i embrioloxía humana. Aparato locomotor: testa, colo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos. Aparato dixestivo. Aparato respiratorio. Aparato xénito-urinario. Estesioloxía. Sistema Nervioso Periférico Craneal. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema Nervioso Central |
| 2. Estrutura xeral do corpo humano |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 3. Anatomía do aparato locomotor   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 4. Neuroanatomía e esplacnoloxía   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Temario práctico                   | Prácticas de citoloxía e histoloxía. Prácticas de disección i estudo dos distintos tecidos. Identificación de estruturas en modelos anatómicos.                                                                                                                                                                             |

## Planificación

|                               | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral             | 22.5          | 38                 | 60.5         |
| Prácticas de laboratorio      | 30            | 30                 | 60           |
| Exame de preguntas obxectivas | 1             | 14                 | 15           |
| Exame de preguntas obxectivas | 1             | 13.5               | 14.5         |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Exposición dos contidos da materia. Para o seu estudo os alumnos dispoñen en FAITIC das presentacións vistas na clase, así como material complementario, en versión dixital ou papel.                                                                                                                                            |
| Prácticas de laboratorio | Con estas clases búscase que sirvan ó alumnos para una mellor comprensión e aplicación dos coñecementos teóricos. Tutorización individual ou en grupos pequenos para dudas e consultas. Realización de actividades tuteladas, con técnicas grupais participativas. Exercicios prácticos no laboratorio de Ciencias Morfolóxicas. |

## Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                                                             |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio | Aclaración de dúbidas e exposición en grupos reducidos de aspectos específicos da materia. Manexo tutorizado de fontes de información. |

## Avaliación

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe                                                               |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio | Prácticas: Puntuarase tanto a asistencia como a calidade das actividades realizadas nas prácticas. Valoraranse os exercicios realizados, tanto individuais como en grupo.<br>A nota final (NF) calcularase a través da nota de prácticas e avaliación continua (NEC) e a nota dos exames finais de preguntas obxectivas (NEF), mediante a seguinte fórmula (tomada de Bardina e Liz): $NF = NEC \times 0.3 + (10 - NEC \times 0.3) \times (NEF / 10)$ | 30            | B11 C5 D28<br>B12 C6 D29<br>C7<br>C9<br>C11<br>C12<br>C13<br>C14<br>C22<br>C23<br>C24<br>C25<br>C26 |

|                               |                                                                                                                                                         |    |                                           |            |                                                                              |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------------|------------|------------------------------------------------------------------------------|
| Exame de preguntas obxectivas | Exame teórico: Preguntas de cinco opcións, resposta única, sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente. | 35 | B2<br>B3<br>B4<br>B9<br>B10<br>B11<br>B12 | C25<br>C26 | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D11<br>D12<br>D13<br>D14<br>D24<br>D25<br>D26<br>D27 |
| Exame de preguntas obxectivas | Exame teórico: Preguntas de cinco opcións, resposta única, sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente. | 35 | B2<br>B3<br>B4<br>B10<br>B11<br>B12       | C25<br>C26 | D5<br>D6<br>D7<br>D8<br>D11<br>D12<br>D13<br>D14<br>D24<br>D25<br>D26<br>D27 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A **avaliación continua** articularase coas prácticas de laboratorio e complementarase cos exames de preguntas obxectivas. A nota final (NF) calcularase a través da nota de prácticas e avaliación continua (NEC) e a nota dos exames de preguntas obxectivas (NEF), mediante a seguinte fórmula (tomada de Bardina e Liz):  $NF = NEC \times 0.3 + (10 - NEC \times 0.3) \times (NEF / 10)$

A **avaliación global** realizarase unicamente co exame de preguntas obxectivas. Utilízase a mesma fórmula do párrafo previo, e ao non realizar prácticas, a nota de avaliación continua (NEC) será 0, polo que a  $NF = NEF$ .

Si non se superou a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na Convocatoria de Xullo.

Manteranse os mesmos criterios en sucesivas convocatorias.

As datas oficiais de exames poderanse consultar na web da Facultade: <http://fcced.uvigo.es/>

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

- DRAKE RL. VOGL A., **Gray: Anatomía para estudantes**, 3ª ed, Elsevier, 2015
- GILROY AM., **Prometheus. Atlas de Anatomía**, 2ª ed, Panamericana, 2013
- LIPPERT H, **Anatomía. Texto y atlas**, 4ª ed, Marban SL, 1999
- MOORE KL, **Anatomía con orientación Clínica.**, 7ª ed, Lippincott Williams and Wilkins., 2013
- NETTER FH, **Atlas de Anatomía Humana**, 6ª ed.,, Masson S.A, 2015
- OLSON TR, **A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana**, Masson-Williams & Wilkins, 1997
- PAULSEN F. WASCHKE J., **Sobotta atlas de Anatomía Humana**, 23ª ed, Elsevier, 2012
- WILLIAMS PL, **Gray Anatomía**, Elsevier, 1998
- SCHÜNKE M, **Texto y Atlas de Anatomía**, 3ªed, Panamericana, 2015

#### Bibliografía Complementaria

- FAWCETT DW, **Tratado de Histología**, 11ª ed, Interamericana McGraw Hill, 1989
- WELSCH U, **Sobotta. Histología**, Panamericana, 2014

### Recomendacións

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Pedagogía da educación física e o deporte**

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |        |       |              |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Pedagogía da educación física e o deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |       |              |
| Código                | P02G051V01105                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | FB     | 1     | 1c           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |        |       |              |
| Departamento          | Análise e intervención psicosocioeducativa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Coordinador/a         | Ferreiro González, María Isabel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |        |       |              |
| Profesorado           | Ferreiro González, María Isabel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |        |       |              |
| Correo-e              | maferreiro@uvigo.es                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Web                   | <a href="http://http://https://campusremotouvigo.gal/access/public/meeting/708976005">http://http://https://campusremotouvigo.gal/access/public/meeting/708976005</a> (Sala 901)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Descrición xeral      | A finalidade principal desta materia consiste en adquirir unha visión de conxunto sobre os principais fenómenos e problemas físico/educativos referidos ao quefacer profesional, para que o alumnado poida chegar a contemplar os procesos pedagóxicos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social: analizar, relacionar e sintetizar os distintos elementos que constitúen estes procesos. Así mesmo preténdese que os alumnos e alumnas saiban interpretar, ao final de curso, a realidade da educación física e deportiva nas súas dimensións fundamentais: o desenvolvemento da razón e o sentido crítico ó estudar a actividade dos citados procesos e o saber intervenir a nivel educativo sobre esa realidade, tendo claro o seu papel como profesionais. |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| B4     | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| B6     | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C2     | 1.2 Deseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| C4     | 1.4 Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| C12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C13 | 3.3 Articular e despreparar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| C18 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| C22 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C25 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| C26 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D2  | 1.2. Diseñar y aplicar el proceso metodológico integrado por la observación, reflexión, análisis, diagnóstico, ejecución, evaluación técnico-científica y/o difusión en diferentes contextos y en todos los sectores de intervención profesional de la actividad física y del deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| D3  | 1.3 Comunicar e interactuar de forma adecuada y eficiente, en actividad física y deportiva, en contextos de intervención diversos, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural y continuada.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| D4  | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| D12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D13 | 3.3 Articular e despreparar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D20 | 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. |
| D24 | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| D25 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D28 | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| D29 | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----|-----|
| Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B4                                    | C12 | D12 |
| Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. | B6                                    | C18 | D20 |
| Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | B9                                    |     | D24 |
| Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B10                                   | C22 | D25 |
| Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | B11                                   | C25 | D28 |
| Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B12                                   | C26 | D29 |
| Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                       | C11 | D11 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| Articular e despregar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                            | C13 | D13 |
| Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente. | C18 | D20 |
| Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | C22 | D25 |
| Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | C25 | D28 |
| Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | C26 | D29 |
| Deseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | C2  | D2  |
| Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | C3  | D3  |
| Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | C4  | D4  |

## Contidos

| Tema                                                                                                                            |                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. A Pedagogía da Actividade Física e o Deporte. Concepto e relacións cos diferentes ámbitos.                                   | - As Ciencias da Actividade Física e do Deporte como ámbito de coñecemento.<br>- Pedagogía da Educación Física e do Deporte.                                             |
| 2. Principios pedagóxicos nos procesos de ensino-aprendizaxe e na actividade física e o deporte.                                | - Coñecementos nos que se apoia a docencia en Educación Física.<br>- Ámbitos e contidos da Pedagogía Deportiva.                                                          |
| 3. Procesos pedagóxicos de interacción na actividade física e deportiva.                                                        | - Aspectos pedagóxicos da actividade física e deportiva.                                                                                                                 |
| 4. A función docente na educación física.                                                                                       | - Competencias docentes en Educación Física.<br>- Modelos de ensino-aprendizaxe.                                                                                         |
| 5. O educando                                                                                                                   | - Elementos constituíntes da educación. Concepto, finalidades e características.<br>- Dimensións e pilares da educación.<br>- A educación formal, non formal e informal. |
| 6. Teorías, paradigmas e correntes pedagóxicas en relación aos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte. | - Paradigmas do movemento humano.<br>- Correntes pedagóxicas.                                                                                                            |
| 7. Os estudos do currículo e a súa relación coa actividade física e o deporte.                                                  | - O currículo da Educación Física. Marco lexislativo.<br>- Competencias e taxonomías.                                                                                    |
| 8. Interdisciplinidade e transversalidade.                                                                                      | - Axentes educativos.<br>- Outros axentes educativos en contextos non formais.                                                                                           |

|                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 9. Pedagogía dos valores e a súa implicación na actividade física e deportiva.                                        | - Os valores na educación. Marco conceptual e consideracións iniciais.<br>- A Educación Física como contexto específico na pedagogía dos valores.<br>- Técnicas para educar en valores. A súa aplicación á Educación Física. |
| 10. Deporte e educación.                                                                                              | - Bases pedagóxicas para unha Educación Deportiva.<br>- Deporte e cambio social no século XXI.                                                                                                                               |
| 11. Atención á diversidade no deporte.                                                                                | - Atención á diversidade individual e social na Educación Física.                                                                                                                                                            |
| 12. Reflexión e innovación sobre o acto educativo a través da actividade física e o deporte na sociedade actual. NNTT | - Aplicacións socioeducativas da actividade física e do deporte: saúde, turismo e benestar, reinserción social, actividades de tempo libre e de lecer, etc.<br>- NNTT na actividade física e o deporte.                      |

## Planificación

|                                        | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|----------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                      | 26            | 43                 | 69           |
| Presentación                           | 1             | 3                  | 4            |
| Saídas de estudo                       | 0             | 4                  | 4            |
| Actividades introdutorias              | 2             | 2                  | 4            |
| Metodoloxías baseadas en investigación | 13            | 25                 | 38           |
| Design Thinking                        | 7             | 15                 | 22           |
| Obradoiro                              | 1             | 6                  | 7            |
| Exame de preguntas obxectivas          | 2             | 0                  | 2            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                        | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral                      | As leccións que conforman o temario desta materia serán elaboradas e presentadas de forma expositiva ao grupo clase. A docente centrará a súa intervención, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada tema, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos outros temas da guía docente. |
| Presentación                           | A exposición por parte do alumnado consiste na presentación dun traballo incluído nos contidos. O recurso principal será a linguaxe oral, aínda que tamén pode estar acompañado de recursos audiovisuais. Esta presentación expositiva permitirá extraer os puntos máis importantes dunha ampla gama de información.                                                                                                                              |
| Saídas de estudo                       | Realizarase unha saída de estudos relacionada coa temática da materia, que clarificará aspectos teóricos tratados na aula.<br>Dita saída está supeditada á aprobación, por parte da Xunta de Centro e a dotación económica correspondente.                                                                                                                                                                                                        |
| Actividades introdutorias              | Actividades encamiñadas a tomar contacto e transmitir información ó alumnado sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Metodoloxías baseadas en investigación | Traballo monográfico de investigación sobre unha entidade relacionada co campo de acción das persoas graduadas en CAFYD, a realizar en grupo, mediante o das TIC's, documentos proporcionados pola docente, entrevistas ou reunións con profesionais, a través do cal se valorará o grao de adaptación á realidade da contorna.                                                                                                                   |
| Design Thinking                        | Busca de solucións a problemas e retos propostos na aula, empregando a creatividade, a multidisciplinidade e o traballo en equipo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Obradoiro                              | Desenvolvemento, con carácter optativo e en grupo, dunha sesión práctica ó resto de alumnado sobre un tema concreto traballado previamente na aula.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

## Atención personalizada

| Metodoloxías                           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Presentación                           | Para a súa preparación, realizarase atención personalizada -previa demanda- nas horas de tutoría.                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Lección maxistral                      | O alumnado ten a posibilidade de presentar as súas dúbidas. A docente, atendendo ás dúbidas, repasará conceptos, propondrá novos exemplos ... Así mesmo, o estudiantado poderá revisar a cualificación obtida na proba final escrita e demais traballos que deban presentar, comprobando que ésta se axusta aos criterios de avaliación establecidos na guía docente. |
| Saídas de estudo                       | Realizarase atención personalizada en caso preciso.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Actividades introdutorias              | Para a súa elaboración, realizarase atención personalizada na aula e a demanda -se proceden nas horas de tutoría.                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Metodoloxías baseadas en investigación | Realizarase apoio, seguimento e evolución dos grupos de traballo por parte da docente. Así mesmo, aproveitaranse as tutorías individuais para resolver posibles dúbidas relacionadas con aspectos concretos da materia, tanto teóricos como prácticos.                                                                                                                |

|                               |                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Design Thinking               | Nestas sesións, en grupos reducidos, realizarase un seguimento e resolveranse as dúbidas formuladas polo alumnado.                                                           |
| Obradoiro                     | Para a súa elaboración, realizarase atención personalizada na aula e a demanda -se proceden as horas de tutoría.                                                             |
| <b>Probas</b>                 | <b>Descrición</b>                                                                                                                                                            |
| Exame de preguntas obxectivas | Realización dun exame con preguntas obxectivas que versarán sobre os contidos traballados na aula. En caso necesario realizaranse as adaptacións oportunas ó alumnado PIUNE. |

| <b>Avaliación</b>                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |               |                                       |                                                                 |                                                                        |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
|                                        | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                                                 |                                                                        |
| Presentación                           | Avaliarase a claridade, profundidade e capacidade expositiva oral coa que se presente o traballo, diante da clase, así como a participación e actitude.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 10            |                                       | C2<br>C3<br>C4<br>C11<br>C12<br>C13<br>C18                      | D2<br>D3<br>D4<br>D11<br>D12<br>D13<br>D20                             |
| Metodoloxías baseadas en investigación | Traballo monográfico a modo de iniciación á investigación, en grupos reducidos ou a nivel individual, que versará sobre aspectos relevantes da Pedagogía da Educación Física e do Deporte. Deberá ter requisitos de calidade académica e será abordado ao inicio do cuadrimestre pola docente. Avaliarase o contido e a preparación dos materiais pertinentes que aporten calidade á materia, o formato axustado ós estándares científicos, a orixinalidade, a presentación ... | 25            | B4<br>B6<br>B9<br>B10<br>B11<br>B12   | C2<br>C3<br>C4<br>C11<br>C12<br>C13<br>C18<br>C22<br>C25<br>C26 | D2<br>D3<br>D4<br>D11<br>D12<br>D13<br>D20<br>D24<br>D25<br>D28<br>D29 |
| Design Thinking                        | Aplicación da creatividade e a multidisciplinariedade ós distintos traballos propostos ó longo da materia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 15            | B11                                   | C26                                                             | D29                                                                    |
| Obradoiro                              | Desenvolvemento, con carácter optativo e en grupo, dunha sesión práctica ó resto de alumnado sobre un tema concreto traballado previamente na aula.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 10            | B4<br>B6<br>B11<br>B12                | C2<br>C3<br>C4<br>C11<br>C12<br>C18<br>C25                      | D3<br>D4<br>D11<br>D12<br>D13<br>D20<br>D25<br>D28                     |
| Exame de preguntas obxectivas          | O traballado nas sesións maxistras será avaliado mediante unha proba obxectiva que inclúe preguntas directas sobre algún aspecto concreto do temario.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 40            | B4<br>B6<br>B9<br>B10<br>B11<br>B12   |                                                                 |                                                                        |

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Todo o alumnado, asistente ou non asistente, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame -proba escrita- e a entrega dos traballos prácticos obrigatorios).

O alumnado terá dereito a elixir o tipo de sistema co que será avaliado: avaliación continua ou global. A avaliación será preferentemente continua, salvo que se indique ó profesorado a elección de avaliación global, que se realizará no primeiro mes do inicio da actividade académica. A elección da modalidade de avaliación global suporá a renuncia á avaliación continua.

Para que o alumnado sexa considerado asistente e pida optar por un sistema de avaliación global (continua), deberá de cumprir unha porcentaxe mínima de asistencia ás distintas clases B e C dun 75%. Unicamente se admitirán como faltas xustificadas as recollidas no Regulamento sobre a Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudantado (Art. 15).

O alumnado non asistente deberá contactar ó longo do primeiro mes do curso coa coordinadora da materia, para coñecer

os prazos de entrega (a data límite coincidirá coa data de realización da proba escrita en cada unha das convocatorias, antes do seu comezo) das diferentes actividades e traballos solicitados e optará por unha avaliación global. Aquel alumnado que non cumpra o requisito de asistencia mínima, pasará a ser considerado alumnado non asistente en todas as horas (A, B e C), optando por unha avaliación global.

No caso da avaliación global, a porcentaxe correspondente á avaliación mediante unha proba obxectiva será do 80% sobre o total da nota e a porcentaxe asignada á realización de traballo/s será o 20% restante.

A calificación final da materia resultará da integración das distintas notas obtidas nas horas A, B e C.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria, mediante proba obxectiva e os traballos realizados ao longo do curso.

Tanto a calificación da proba obxectiva coma a calificación dos distintos traballos feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

O estudantado con necesidades específicas de apoio educativo, debidamente acreditadas, terá dereito a unha adaptación, tanto da planificación da ensinanza coma das metodoloxías e sistemas de avaliación, así como un seguimento personalizado, sendo preciso informar de tal condición ó profesorado coordinador da materia.

Non se corraxirá ningún traballo plaxiado, total ou parcialmente, obténdose neste caso unha calificación final de cero.

Asimesmo, non se corraxirá ningún traballo sen o seguimento previo por parte do profesorado.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na Web da Facultade, na seguinte ligazón: [www.fcced.uvigo.es/gl](http://www.fcced.uvigo.es/gl)

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Arias, J.L., **Manual de prácticas de fundamentos pedagógicos del deporte**, Guadalupe, 2013

Dosil Díaz, J. (ed.), **Ciencias de la actividad física y del deporte**, Síntexis, 2003

Foro Mundial de Educación, Cultura y Deporte, **El Deporte: diálogo universal**, Consejo Superior de Deportes, 2004

Gil Roales-Nieto, J. y Delgado Noguera, M. A. (comps.), **Psicología y Pedagogía de la Actividad Física y el Deporte**, Siglo XXI de España, 1994

Paredes Ortiz, J., **Teoría del deporte**, Editorial Wanceulen editorial deportiva, 2003

Piéron, M., **Pedagogía de la actividad física y el deporte**, Junta de Andalucía, 1988

Prat Grau, M<sup>a</sup>., **Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte: reflexiones y propuestas didácticas**, INDE Publicaciones, 2003

Rodríguez López, J., **Deporte y Ciencia: teoría de la actividad física**, INDE Publicaciones, 1995

Vázquez, B. (coord.), **Bases Educativas de la Actividad Física y del Deporte**, Editorial Síntexis, 2001

### **Bibliografía Complementaria**

Arnold, P. J., **Educación Física, movimiento y curriculum**, Morata, 1990

Brasileiro, M. D. S., **El Deporte y el turismo de litoral: entre los cambios sociales**, Universidad de Granada, 2007

Carranza, M. y Mora, J. M., **Educación física y valores: educando en un mundo complejo. 31 propuestas para los centros escolares**, Graó, 2003

Castillo Algarra, J., **Deporte y reinserción penitenciaria**, Consejo Superior de Deportes, 2005

Denis, D., **El cuerpo enseñado**, Editorial Paidós, 1980

Devís Devís, J., **Educación Física, deporte y curriculum: investigación y desarrollo curricular**, Visor, 1996

Devís Devís, J. (coord.), **La Educación Física, el Deporte y la Salud en el Siglo XXI**, Marfil, 2001

Devís Devís, J. y Peiró Valert, C., **Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados**, INDE Publicaciones, 1992

Giménez Fuentes-Guerra, F. J. et al., **Educación Física y diversidad**, Universidad, 2001

Gorostiaga Ayestarán, E. y Ibáñez Santos, J., **Deporte y Salud**, Gobierno de Navarra, 1996

Izquierdo Moreno, C., **El profesor y su mundo: guía para maestros y profesionales de la educación**, MAD, 2006

Latiesa Rodríguez, M. Martos Fernández, P. y Paniza Prados, J. L., **Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI**, Librerías Deportivas Esteban Sanz, 2001

Mandado Vázquez, A. y Díaz, P., **Deporte y Educación: pautas para hacer compatible el rendimiento y el desarrollo integral de los jóvenes deportistas**, Revista de Educación Nº 335, 2004

McCourt, F., **El profesor**, Maeva, 2007

Olivera Beltrán, J., **Bases pedagógicas para una educación deportiva**, Apuntes Educación Física y Deportes Nº 66, 2001

Pierón, M., **Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas**, 2ª, INDE Publicaciones, 2005

Ruiz Omeñaña, J. V., **Pedagogía de los valores en la Educación Física**, Editorial CCS, 2004

Sicilia Camacho, A. y Fernández Balboa, J. M., **La otra cara de la enseñanza: la educación física desde una perspectiva crítica**, INDE Publicaciones, 2005

Solar Cubillas, L. V., **Pierre de Coubertin : la dimensión pedagógica : la aportación del movimiento olímpico a las pedagogías corporales**, Gymnos, 2003

---

Torrebadella-Flix, X., **La educación física y la actividad gimnástico-deportiva de las mujeres a partir de la bibliografía especializada del siglo XIX**, ARENAL Nº 18, 2011

---

Trilla, J. (coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001

---

Vázquez, B. y Álvarez Bueno, G., **Guía para una educación no sexista**, Ministerio de Educación y Ciencia, 1996

---

Vicente Pedraz, M., **Teoría Pedagógica de la Actividad física. Bases epistemológicas**, Gymnos, S. A., 1988

---

Zagalaz Sánchez, Mª L., **Corrientes y tendencias de la Educación Física**, INDE Publicaciones, 2001

---

---

## Recomendacións

---

### Outros comentarios

---

Aquel alumnado coa condición de Deportista de Elite deberá enviar ó comezo do curso por e-mail a documentación xustificativa correspondente á coordinadora da materia.

O estudantado con necesidades específicas de apoio educativo, debidamente acreditadas, terá dereito a unha adaptación, tanto da planificación da ensinanza coma das metodoloxías e sistemas de avaliación, así coma un seguimento personalizado, sendo preciso informar de tal condición ó profesorado coordinador da materia.

Os medios informáticos ou electrónicos durante as clases utilizaranse unicamente seguindo as indicacións do profesorado e exclusivamente con fins docentes.

O sistema de tutoría empregado será "aberto" ou "a demanda" e será acordado con cada alumno/a a data, hora e medio (presencial, Campus Remoto, e-mail, etc), atendendo fundamentalmente á dispoñibilidade do alumnado. Deberá solicitarse por correo electrónico, indicando a solicitude da tutoría e as franxas horarias semanais libres das que se dispón.

Os e-mails que se envíen deberán de permitir a identificación (incluirán nome, apelidos, curso e grupo) e indicarán o motivo da consulta.

---

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>             |                                                    |        |       |              |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Fundamentos da competencia motriz</b> |                                                    |        |       |              |
| Materia                                  | Fundamentos da competencia motriz                  |        |       |              |
| Código                                   | P02G051V01106                                      |        |       |              |
| Titulación                               | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte |        |       |              |
| Descritores                              | Creditos ECTS                                      | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                          | 6                                                  | OB     | 1     | 2c           |
| Lingua de impartición                    | Castelán                                           |        |       |              |
| Departamento                             | Didácticas especiais                               |        |       |              |
| Coordinador/a                            | Rey Eiras, Ezequiel<br>Padrón Cabo, Alexis         |        |       |              |
| Profesorado                              | Padrón Cabo, Alexis<br>Rey Eiras, Ezequiel         |        |       |              |
| Correo-e                                 | alexiscabo03@gmail.com<br>zequirey@uvigo.es        |        |       |              |
| Web                                      |                                                    |        |       |              |
| Descrición xeral                         |                                                    |        |       |              |

| <b>Resultados de Formación e Aprendizaxe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| B9                                           | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| B10                                          | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C22                                          | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C23                                          | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| D16                                          | 4.1 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte). |
| D17                                          | 4.2 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, impredecibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| D18                                          | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| D24                                          | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| D25                                          | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| D26                                          | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

**Resultados previstos na materia**

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----|------------|
| 1. Coñecer, comprender e empregar os principios da metodoloxía do traballo científico para fundamentar as decisións e prácticas aplicadas no ámbito da competencia motriz.                                                                                                                                                                                                                                                                    | B9                                    | C23 | D24<br>D26 |
| 2. Analizar e valorar criticamente a eficacia dos métodos, técnicas e recursos metodolóxicos empregados na intervención motriz, utilizando un enfoque creativo, innovador e baseado na evidencia.                                                                                                                                                                                                                                             | B10                                   | C22 | D25        |
| 3. Diseñar e aplicar procedementos para resolver problemas relacionados coas habilidades motrices básicas, a condición física e o exercicio físico, integrando de xeito eficiente e metodoloxicamente fundamentado os recursos, actividades, métodos e técnicas adaptadas ás características da poboación, con especial atención ao contexto escolar, ao xénero e á diversidade, nos ámbitos da ensinanza formal e informal físico-deportiva. |                                       |     | D16<br>D17 |
| 4. Ser quen de implementar procesos de avaliación da competencia motriz e da condición física, tendo en conta as necesidades e características individuais e contextuais.                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                       |     | D18        |

**Contidos****Tema**

|                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Fundamentos da competencia motriz: Definición e clasificación.                                                                 | 1.1. Concepto de Educación Física.<br>1.2. Concepto de Psicomotricidade.<br>1.3. Habilidades motrices básicas.<br>1.4. Os contidos motrices.                                                                                                                                       |
| 2. Crecemento, desenvolvemento e maduración: Evolución da competencia motriz e físico-motriz durante a infancia e a adolescencia. | 2.1. Crecemento, desenvolvemento e maduración.<br>2.2. Desenvolvemento físico.<br>2.3. Crecemento na infancia e desenvolvemento motor.                                                                                                                                             |
| 3. As habilidades motrices básicas: Definición, clasificación, desenvolvemento e avaliación.                                      | 3.1. Definición das HMB.<br>3.2. Características das HMB.<br>3.3. Importancia das HMB.<br>3.4. Evolución e fases das HMB.<br>3.5. Niveis xerais de dominio das HMB.<br>3.6. Clasificación das HMB.<br>3.7. Secuenciación das HMB.<br>3.8. Desenvolvemento das HMB.                 |
| 4. As capacidades perceptivo-motrices: Definición, clasificación e evolución.                                                     | 4.1. Definición das capacidades perceptivo-motrices.<br>4.2. Clasificación das capacidades perceptivo-motrices.<br>4.3. Evolución das capacidades perceptivo-motrices.<br>4.4. A percepción corporal.<br>4.5. A percepción espacial.<br>4.6. A percepción temporal.                |
| 5. Desenvolvemento físico-motriz durante a infancia e a adolescencia.                                                             | 5.1. Capacidades físicas básicas.<br>5.2. Clasificación.<br>5.3. Fases sensibles no proceso de adestramento.<br>5.4. Modelo de desenvolvemento do deportista a longo prazo.<br>5.5. Adestramento de 7 anos a pre-PHV.<br>5.6. Adestramento mid-PHV.<br>5.7. Adestramento post-PHV. |

**Planificación**

|                                         | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-----------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                       | 22.5          | 19                 | 41.5         |
| Resolución de problemas                 | 12.5          | 0                  | 12.5         |
| Prácticas de laboratorio                | 30            | 10                 | 40           |
| Traballo tutelado                       | 0             | 30                 | 30           |
| Exame de preguntas obxectivas           | 0             | 1                  | 1            |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 0             | 15                 | 15           |
| Traballo                                | 0             | 10                 | 10           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

|                   | Descrición                                                                                                                                                                        |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral | Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver. |

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Resolución de problemas  | Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral. |
| Prácticas de laboratorio | Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (Laboratorios, aulas informáticas, etc...)                                                                                                                  |
| Traballo tutelado        | O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.                                                                                                                                                                                                 |

### Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición |
|-------------------|------------|
| Traballo tutelado |            |

### Avaliación

|                                         | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                      | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |            |                                        |  |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|------------|----------------------------------------|--|
| Exame de preguntas obxectivas           | Proba que avalía o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. | 40            |                                       |            | D16<br>D17<br>D18<br>D24<br>D25<br>D26 |  |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.                                                                                                                                | 20            | B9<br>B10                             | C22<br>C23 | D16<br>D17<br>D18<br>D24<br>D25<br>D26 |  |
| Traballo                                | É un texto elaborado sobre un tema e debe redactarse seguindo unhas normas establecidas.                                                                                                                                                                        | 40            | B9<br>B10                             | C22<br>C23 | D16<br>D17<br>D18<br>D24<br>D25<br>D26 |  |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua: Exame de preguntas obxectivas, resolución de problemas e traballo. É imprescindible aprobar as tres partes para superar a materia.

Avaliación global: Quen non cumpra cos requisitos de asistencia nas prácticas de forma continua (>80% das horas), presentase a unha avaliación consistente en:

a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos

b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos. É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

- Batalla, A., **Habilidades motrices**, INDE, 2000
- Blández, J., **La asignatura de Educación Física de Base y una propuesta de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior**, INDE, 2005
- Castañer, M. y Camerino, O., **Manifestaciones básicas de la motricidad**, Universitat de Lleida, 2006
- Colvin, A.V., Markos, N.J.E., & Walker, P.J., **Teaching fundamental motor skills**, Human Kinetics, 2022
- Gallahue, D.L. and Cleland-Donnelly, F., **Developmental physical education for all children**, Human Kinetics, 2007
- Gardner, H., **Physical Literacy on the Move: Games for Developing Confidence and Competence in Physical Activity**, Human Kinetics, 2017
- Graham, G. and Parker, M., **Children moving**, McGraw-Hill, 2013
- Malina, R.M., Bouchard, C., and Bar-Or, O., **Growth, maturation, and physical activity**, Human Kinetics, 2004

Mitchell, S.A. and Walton-Fisette, J.L., **The essentials of teaching physical education: Curriculum, instruction, and assessment**, Human Kinetics, 2022

---

#### **Bibliografía Complementaria**

Logan, S.W., Ross, S. M., Chee, K., Stodden, D.F. & Robinson, L.E., **Fundamental motor skills: A systematic review of terminology**, Journal of Sport Sciences, 2020

Lubans, D.R., Morgan, P.J., Cliff, D.P., Barnett, L.M. & Okely, A.D., **Fundamental movement skills in children and adolescents: review of associated health benefits**, Sports Medicine, 2010

Rey, E., Carballo-Fazanes, A., Varela-Casal, C., Abelairas-Gómez, C., **Reliability of the test of gross motor development: A systematic review**, PLoS ONE, 2020

---

---

#### **Recomendacións**

##### **Materias que continúan o temario**

Fundamentos das actividades de loita/P02G051V01108

Expresión corporal e danza/P02G051V01208

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G051V01203

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G051V01205

Fundamentos dos deportes ximnásticos/P02G051V01207

Fundamentos dos deportes individuais/P02G051V01201

---

##### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Aprendizaxe e control motor/P02G051V01101

---

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>            |                                                                                    |        |       |              |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Kinesiología do movemento humano</b> |                                                                                    |        |       |              |
| Materia                                 | Kinesiología do movemento humano                                                   |        |       |              |
| Código                                  | P02G051V01107                                                                      |        |       |              |
| Titulación                              | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                 |        |       |              |
| Descritores                             | Creditos ECTS                                                                      | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                         | 6                                                                                  | FB     | 1     | 2c           |
| Lingua de impartición                   | Castelán<br>Galego                                                                 |        |       |              |
| Departamento                            | Didácticas especiais                                                               |        |       |              |
| Coordinador/a                           | Viaño Santasmarinas, Jorge Juan<br>Serrano Gómez, Virginia                         |        |       |              |
| Profesorado                             | García García, Óscar<br>Serrano Gómez, Virginia<br>Viaño Santasmarinas, Jorge Juan |        |       |              |
| Correo-e                                | vserrano@uvigo.es<br>jorgeviano@uvigo.es                                           |        |       |              |
| Web                                     |                                                                                    |        |       |              |
| Descrición xeral                        |                                                                                    |        |       |              |

### **Resultados de Formación e Aprendizaxe**

| <b>Código</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B2            | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                    |
| B3            | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                           |
| C5            | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                    |
| C6            | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                          |
| C7            | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.              |
| C8            | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C16           | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial. |
| D5            | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                    |
| D6            | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                           |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D7  | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                              |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |
| D18 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                 |

## Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                 |                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------|-----------------|
| Examinar, ordenar e desenvolver os principais compoñentes dunha análise kinesiolóxico en diferentes habilidades motoras: descrición, análise anatómica-muscular, análise mecánica e prescrición para a mellora desde a identificación dos erros.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | B2<br>B3                              | C5<br>C7<br>C8  | D5<br>D6<br>D7  |
| Desenvolver a descrición dunha habilidade motora seleccionada, desglosándoa en fases, determinando a súa natureza secuencial-simultánea, clasificándoa segundo diferentes criterios e identificando o propósito mecánico principal.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B2<br>B3                              |                 | D6<br>D18       |
| Comprender e diferenciar as propiedades, a estrutura anatómica (macro e microscópica) e as funcións dos diversos tecidos corporais (esquelético, muscular, conectivo, nervioso) vinculados á capacidade de manter a estática ou producir movemento humano.                                                                                                                                                                                                                                                                                            | B3                                    | C6              |                 |
| Analizar e diferenciar os mecanismos e factores influentes nas capacidades de xerar forza muscular e flexibilidade por parte de diferentes tecidos corporais (muscular e conectivo).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | B2                                    | C5<br>C7        | D5<br>D7<br>D18 |
| Comparar os diferentes tipos de activación ou contracción muscular (isométrica, concéntrica e excéntrica) e as súas implicacións a nivel de tensión-forza e produción de movemento, diferenciando tipos de músculos (segundo tipos de fibras, configuración, número de articulacións que atravesan, etcétera).                                                                                                                                                                                                                                        | B2                                    | C5<br>C6        | D6              |
| Aplicar e analizar como funcionan as estruturas anatómicas de diferentes niveis (membro superior, inferior e tronco-columna vertebral) na realización de diferentes habilidades motoras: locomoción (andar, correr...), movendo obxectos (lanzar, golpear, patear, traccionar, empuxar), etcétera.                                                                                                                                                                                                                                                    | B3                                    | C6              | D6              |
| Realizar unha avaliación técnico-científica das funcións do corpo en estática e en movemento para deseñar, seleccionar e desenvolver o labor profesional mediante exercicio físico e actividades físico-deportivas que cumpran os principios de seguridade, eficacia e eficiencia que garantan o mantemento, mellora e recuperación da condición física das persoas; así como a prevención, reeducación, readaptación e reentrenamiento daquelas con lesións e patoloxías.                                                                            | B3                                    | C6<br>C8<br>C16 | D6<br>D18       |
| Examinar e distinguir os principios mecánicos subxacentes á realización de diferentes grupos de habilidades motoras; e como utilizar devanditos principios para que cumpran os principios de seguridade (prevención de lesións), eficacia e eficiencia (rendemento): Movendo obxectos (lanzar, golpear e patear; empuxar e *traccionar / tirar); Locomoción (en superficies sólidas; no medio acuático; suspensión e libre de apoio); Impactos e recepcións (Caer e aterrar; capturar ou atrapar); Exercicio físico e condición física (forza, forza) | B3                                    | C6              | D6<br>D11       |

## Contidos

| Tema                                                       |                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Conceptos, clasificacións e tendencias do exercicio físico | Tema 1. Fundamentos e mecánica da realización motriz.<br><br>Tema 2. O movemento corporal. Descriptores e enfoques na aplicación do exercicio.                                                                  |
| Cinesiología Ontoxénética                                  | Tema 3. Estrutura dos tecidos corporais (sistemas esquelético, articular, muscular, conxuntivo e nervioso)<br><br>Tema 4. Función dos tecidos corporais (Anatomía funcional) no movemento e o exercicio físico. |

Análise kinesiolóxica anatómico-muscular e mecánico do exercicio físico.

Tema 5. Perspectivas analíticas tradicionais vs globais de o corpo e de o movemento e os seus implicacións kinesiolóxicas (p. ex. cadeas musculares, vías anatómicas, etcétera)

Tema 6. Análise de a postura e de os movementos aplicando as diferentes perspectivas de o corpo e movemento.

Cinesioloxía sistemática

Tema 7. As capacidades físicas básicas e as súas implicacións kinesiolóxicas.

Tema 8. As capacidades dependentes de os procesos de obtención e utilización de enerxía e as súas implicacións kinesiolóxicas.

Tema 9. As capacidades psicomotrices e as súas implicacións kinesiolóxicas.

## Planificación

|                               | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Prácticas de laboratorio      | 24            | 3                  | 27           |
| Resolución de problemas       | 1             | 30                 | 31           |
| Presentación                  | 1             | 1                  | 2            |
| Lección maxistral             | 16            | 18                 | 34           |
| Prácticas con apoio das TIC   | 4             | 1                  | 5            |
| Exame de preguntas obxectivas | 0.5           | 30                 | 30.5         |
| Práctica de laboratorio       | 0.5           | 20                 | 20.5         |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                             | Descrición                                                                                                                                           |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio    | No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas. |
| Resolución de problemas     | Os conceptos teóricos serán acompañados nas clases teóricas con exercicios e resolución de problemas.                                                |
| Presentación                | Se presentarán estudos de casos para que alumno pueda tener referencias                                                                              |
| Lección maxistral           | Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.                                                                       |
| Prácticas con apoio das TIC | Co apoio de plataforma de teleformación dispoñible deberanse realizar algunhas prácticas que axuden a asimilar os contidos teórico-prácticos.        |

## Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos impartidos en clase.                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Prácticas de laboratorio | O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos prácticos impartidos en clase.                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Resolución de problemas  | O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas e exercicios prantexados en clase. Os despachos virtuais do profesorado son os seguintes (o horario de atención publicárase ao principio do cuatrimestre): Sala 2438 - Prof. Virginia Serrano Gómez (contraseña: Despacho214VSG) Sala 2699 - Prof. Jorge Juan Viaño Santasmarinas (contraseña: Tutoría2020) |

## Avaliación

| Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|------------|---------------|---------------------------------------|
|------------|---------------|---------------------------------------|

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |                                     |
|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio      | É obrigatorio asistir polo menos ao 80% das prácticas para poder obter unha avaliación positiva na materia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 0  | D5<br>D6<br>D7                      |
|                               | Si non se asistiu a algunha práctica, non se poderá entregar o exercicio ou "resolución de problemas" solicitado na mesma salvo que o profesorado autorice a entrega previamente á realización dunha solicitude por escrito (por correo electrónico é válido), xustificando os motivos da súa ausencia e solicitando a autorización para a entrega do número da práctica correspondente. O profesorado debe resolver tamén por escrito negativa ou favorablemente. |    |                                     |
|                               | Se non se alcanza o 80% de asistencia o estudante perde totalmente a posibilidade de ser avaliado mediante metodoloxía / proba de "resolución de problemas" (seguinte apartado) e deberá realizar un exame práctico cuxo valor será o equivalente ao apartado de "resolución de problemas" (50%) e que avaliará as competencias vinculadas á práctica que non se adquiriron pola non asistencia. Devandito exame práctico debe superarse cun 5 sobre 10.           |    |                                     |
| Resolución de problemas       | É obrigatorio realizar e entregar en tempo e forma TODOS E CADA UN DOS EJERCICIOS / PROBLEMAS / PRÁCTICAS propostos nas clases teóricas e prácticas.                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 40 | C5 D5<br>C6 D6<br>C7 D11<br>C16 D18 |
|                               | Si non se asistiu a algunha práctica, non se poderá entregar o exercicio ou "resolución de problemas" solicitado na mesma salvo que o profesorado autorice a entrega previamente á realización dunha solicitude por escrito (por correo electrónico é válido), xustificando os motivos da súa ausencia e solicitando a autorización para a entrega do número da práctica correspondente. O profesorado debe resolver tamén por escrito negativa ou favorablemente. |    |                                     |
|                               | O profesorado determinará os criterios de calidade e fará pública a nota mínima de cada exercicio para a súa superación e cómputo na nota final.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |                                     |
|                               | Por defecto, a nota mínima para superar cada exercicio e/ou problema é de 5 sobre 10.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |    |                                     |
|                               | A non entrega dun ou máis exercicios en tempo e forma, ou non alcanzar a nota mínima nun ou máis exercicios, suporá a non superación deste apartado que deberá recuperarse na seguinte edición.                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |                                     |
| Prácticas con apoio das TIC   | É obrigatorio realizar e entregar en tempo e forma TODOS E CADA UN DOS CUESTIONARIOS *ONLINE propostos a través da plataforma de *eleformación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 20 | D5<br>D6<br>D7                      |
|                               | O profesorado determinará a data, os criterios de calidade e fará pública a nota mínima de cada exercicio para a súa superación e cómputo na nota final, aínda que, por defecto, a nota mínima para superar cada exercicio e/ou problema é de 5 sobre 10.                                                                                                                                                                                                          |    |                                     |
| Exame de preguntas obxectivas | Realizarase un exame escrito mediante cuestionario. O tipo de preguntas e respostas, así como a cantidade e penalización por resposta errónea, serán anunciados polo profesorado con antelación.                                                                                                                                                                                                                                                                   | 40 | B2<br>B3                            |
|                               | No exame deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10) para a súa superación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |                                     |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación expónse de forma CONTINUA desenvolvéndose mediante as seguintes metodoloxías/probas:

1. 40% de resolución de problemas e/ou exercicios vinculados aos contidos desenvolvidos nas prácticas ou nas teóricas mediante evidencias ou informes escritos segundo persoal facilitado polo profesorado;
  2. 20% mediante recursos TIC da plataforma de teleformación MOOVI: cuestionarios online,
  3. 40 de exame de preguntas obxectivas.
1. A nota mínima para superar cada exame, exercicio/problema e/ou recurso TIC na plataforma MOOVI é de 5 sobre 10 puntos.

Se algún estudante non cumpre cos requisitos establecidos nos apartados de "resolución de problemas e/ou exercicios" e/ou "prácticas con apoio ao TIC" estará OBRIGADO A PRESENTARSE Ao seguinte:

1. PROBA OBXECTIVA/EXAME DE DESENVOLVEMENTO (50%) que avaliará as competencias vinculadas á práctica que non se adquiriron pola non asistencia ou non entrega en tempo e forma, calidade, etcétera das evidencias solicitadas nos devanditos apartados mencionados anteriormente. Devandito exame debe superarse cun 5 sobre 10.

2. EXAME DE PREGUNTAS OBXECTIVAS (igual ao da avaliación continua, cuxo valor será do 50%).

#### OUTROS COMENTARIOS:

- Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).
- As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade
- De non ter superada a materia na primeira edición ou convocatoria, as competencias non adquiridas serán evaluadasen a 2ª edición ou convocatoria.

#### 2ª EDICIÓN Ou CONVOCATORIA (XUÑO-XULLO)

- Nesta convocatoria ou edición manteranse os mesmos criterios que na 1ª edición ou convocatoria.

#### **Bibliografía. Fontes de información**

##### **Bibliografía Básica**

Muscolino, J.E., **Kinesiology: The Skeletal System and Muscle Function**, 4, Elsevier - Health Sciences Division, 2022

Myers, T.W., **Vías anatómicas. Meridianos miofasciales para terapeutas manuales y profesionales del movimiento**, 4ª, S.A. ELSEVIER ESPAÑA, 2021

Neumann, D. A., **Kinesiology of the Musculoskeletal System: Foundations for Rehabilitation**, 3, Mosby, 2016

Hamill, J., Knutzen, K. M., y Derrick, T., **Biomecánica. Bases del movimiento humano**, 5, LWW, 2022

Pérez Soriano, P.; Llana Belloch, S., **Biomecánica básica. Aplicada a la actividad física y el deporte.**, 1, Paidotribo, 2015

Mansfield, P.J.; Neumann, D.A., **Essentials of Kinesiology for the Physical Therapist Assistant**, 3, Mosby, 2019

##### **Bibliografía Complementaria**

McGinnis, P. M., **Biomechanics of Sport and Exercise**, 4, Human Kinetics, 2020

Behm, David G., **The Science and Physiology of Flexibility and Stretching Implications and Applications in Sport Performance and Health**, Routledge, 2018

Kerr, A. & Rowe, P., **An Introduction to Human Movement and Biomechanics**, 7, Elsevier, 2019

Enoka, R., **Neuromechanics of Human Movement**, 5, Human Kinetics, 2015

Wirhed, R., **Athletic Ability and the Anatomy of Motion**, 3, Mosby, 2006

Luttgens, K.; Hamilton, N.; Weimar, W., **Kinesiology: Scientific Basis of Human Motion**, 12, McGraw-Hill Education, 2011

Oatis, C.A., **Kinesiology : the mechanics and pathomechanics of human movement**, 3, Wolters & amp; amp; amp; Kluger, 2017

Ahonen, J., Lahtinen, T., Sandström, Pogliani, G. y Wirhed, R., **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, 2, Paidotribo, 2014

Trew, M., Everett, T., **Fundamentos del movimiento humano**, 5, Elsevier Masson, 2006

Luttgens, K and Wells, KF., **Kinesiology**, CBS College publishing, 1985

Alter, J.M., **Los estiramientos**, Paidotribo, 2004

Fucci, S. Benigni, M., y Fornarsari, V., **Biomecánica del aparato locomotor aplicado al acondicionamiento muscular**, Elsevier, 2003

Izquierdo, M., **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte.**, Médica-Panamericana, 2008

Lippert, L.S., **Anatomía y Cinesiología clínicas**, Paidotribo, 2013

Nacleiro, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones**, Médica-Panamericana, 2011

Nitsch, JR., Neumaier, a., Marées, H. & amp; amp; amp; Mester, J., **Entrenamiento de la técnica. Contribuciones para un enfoque interdisciplinario**, Paidotribo, 2002

VVAA, **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, Paidotribo, 2001

Knudson, D.V., **Qualitative analysis of human movement**, 2, Human Kinetics, 2002

Zatsiorsky, V. M.; Kraemer, W. J., **Science and Practice of Strength Training**, 2, Human Kinetics, 2006

Busquet, L.; Busquet-Vanderheyden, M., **Las Cadenas fisiológicas**, Paidotribo, 2016

Kreighbaum, E.; Barthels, K., **Biomechanics. A Qualitative Approach for Studying Human Movemen**, 4, Allyn and Bacon, 1996

Loudon, Janice K., Manske, Robert, Reiman, Michael, **Clinical Mechanics and Kinesiology**, 4, Human Kinetics, 2013

Jenkins, D. B., **Hollinshead's Functional Anatomy of the Limbs and Back**, 9, Saunders Elsevier, 2009

Kapandji, Adalbert Ibrahim, **Fisiología articular V.1, 2 y 3**, Médica Panamericana, 2006-2010

#### **Recomendacións**

##### **Materias que continúan o temario**

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502



**DATOS IDENTIFICATIVOS****Fundamentos das actividades de loita**

|                       |                                                                                                                                                             |        |       |              |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Fundamentos das actividades de loita                                                                                                                        |        |       |              |
| Código                | P02G051V01108                                                                                                                                               |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                          |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                               | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                           | OB     | 1     | 2c           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego                                                                                                                                          |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                                                                                                        |        |       |              |
| Coordinador/a         | Gutierrez Santiago, Alfonso<br>Prieto Lage, Iván                                                                                                            |        |       |              |
| Profesorado           | Gutierrez Santiago, Alfonso<br>Prieto Lage, Iván                                                                                                            |        |       |              |
| Correo-e              | ivanprieto@uvigo.es<br>ags@uvigo.es                                                                                                                         |        |       |              |
| Web                   | <a href="http://faluvigo.blogspot.com/">http://faluvigo.blogspot.com/</a>                                                                                   |        |       |              |
| Descrición xeral      | A materia «Fundamentos das actividades de loita» impártese no segundo cuadrimestre do primeiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. |        |       |              |

Nesta materia dáse unha visión xeral dos deportes e actividades de loita. Desde unha perspectiva teórica abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito dos deportes de loita desde un punto de vista xeral, e desde unha perspectiva práctica realízase un percorrido a través dos deportes de loita con agarre, facendo especial fincapé no judo.

Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, posto que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito dos deportes de loita, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.

Esta guía docente elaborouse axustándose totalmente ao establecido na memoria da titulación e á normativa específica da universidade e do centro.

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                 |
| C1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                 |
| C2     | 1.2 Diseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| C4     | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                          |
| C11    | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C14 | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C16 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C20 | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                    |
| D1  | 1.1. Comprender, elaborar y saber aplicar los procedimientos, estrategias, actividades, recursos, técnicas y métodos que intervienen en el proceso de enseñanza-aprendizaje con eficiencia, desarrollando todo el curso de la acción en todos los sectores de intervención profesional de actividad física y deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; entrenamiento físico y deportivo; ejercicio físico para la salud; dirección de actividad física y deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| D2  | 1.2. Diseñar y aplicar el proceso metodológico integrado por la observación, reflexión, análisis, diagnóstico, ejecución, evaluación técnico-científica y/o difusión en diferentes contextos y en todos los sectores de intervención profesional de la actividad física y del deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| D3  | 1.3 Comunicar e interactuar de forma adecuada y eficiente, en actividad física y deportiva, en contextos de intervención diversos, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural y continuada.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| D4  | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| D6  | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| D14 | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D16 | 4.1 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte). |
| D18 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

- D22 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                            |                                                            |                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------------|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| 1. Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de ensino-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción nas actividades de loita                                                                                                                                                                                                                                                                      | A1<br>A3<br>A4                        | B1                         | C1<br>C1<br>C5<br>C11                                      | D1<br>D2                                                    |
| 2. Diseñar e aplicar o proceso metodolóxico integrado pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou difusión nas actividades de loita                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                       | B9<br>B13                  | C2                                                         | D1<br>D2                                                    |
| 3. Comunicar e interactuar de forma adecuada e eficiente, nas actividades de loita, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continuada                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | A2<br>A4                              |                            | C3                                                         | D3<br>D4                                                    |
| 4. Adaptar a intervención educativa das actividades de loita ás características e necesidades individuais para toda a poboación, atendendo ao xénero e á diversidade                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | A3<br>A4<br>A5                        | B4<br>B5                   | C4<br>C13<br>C14                                           | D1<br>D4<br>D5                                              |
| 5. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos de destrezas no desenvolvemento das actividades de loita; para previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica das actividades de loita                                                                                                                                                                                                                                                             | A2<br>A3<br>A4<br>A5                  | B1<br>B5<br>B9             | C6<br>C13<br>C19<br>C22<br>C25<br>C27<br>C28<br>C30<br>C32 | D4<br>D5<br>D6<br>D6<br>D7<br>D8<br>D9<br>D10<br>D11<br>D14 |
| 6. Identificar, promover e orientar actividades que fomenten a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e práctica regular e saudable das actividades de loita de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns coa finalidade de mellorar a súa saúde integral, benestar e calidade de vida                                                                                                                                                                                               | A1<br>A5                              | B1<br>B4                   | C11<br>C15                                                 | D1<br>D3<br>D11                                             |
| 7. Promover a educación, difusión, información e orientación constante ás persoas sobre os beneficios, significación, características e efectos positivos da práctica regular das actividades de loita, dos riscos e prexuízos dunha inadecuada práctica e dos elementos e criterios que identifican a súa execución adecuada, así como a información, orientación e asesoramento das posibilidades da práctica apropiada das actividades de loita na súa contorna                                                  | A1<br>A5                              | B6                         | C14<br>C26                                                 | D1<br>D2<br>D7<br>D14                                       |
| 8. Elaborar con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas pouco estruturados, imprevisibles e de crecente complexidade, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que compoñen as actividades de loita de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e integrada metodoloxicamente para toda a poboación e con énfase nos escolares, atendendo ao xénero e á diversidade e no ensino formal e informal das actividades de loita | A1<br>A2<br>A3<br>A4<br>A5            | B1<br>B2<br>B4<br>B5<br>B6 | C5<br>C12<br>C13<br>C14                                    | D2<br>D3<br>D4<br>D5<br>D6<br>D16                           |
| 9. Desenvolver e implementar a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que compoñen as actividades de loita; tendo en conta o desenvolvemento, características, necesidades e contexto dos individuos, os diferentes tipos de poboación e os espazos onde se realizan as actividades de loita                                                                                                                                                         | A1                                    | B2<br>B3<br>B5<br>B6       | C8<br>C16                                                  | D3<br>D6<br>D18                                             |
| 10. Identificar e realizar avaliación técnico-científica dos recursos materiais e instalacións deportivas, incluído o seu deseño básico e funcional, así como adecuada selección e utilización, para as actividades de loita, coa finalidade de realizar actividades seguras, eficientes e saudables, garantindo a seguridade, eficiencia e profesionalidade na actividade desempeñada no cumprimento da normativa vixente                                                                                          |                                       | B4                         | C8<br>C20                                                  | D5<br>D6<br>D22                                             |

### Contidos

Tema

## BREVE DESCRICIÓN DOS CONTIDOS DA MEMORIA DE VERIFICACIÓN DO GRAO:

1. Fundamentación teórica das actividades de loita.

2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do judo e as actividades de loita.

3. Estrutura formal e funcional do judo e as actividades de loita.

4. O proceso de iniciación deportiva ao judo.

## DESENVOLVEMENTO DOS CONTIDOS:

Son seis bloques temáticos (A, B ... F). En cada un dos seguintes bloques temáticos, ao final do mesmo e entre paréntese, sinalaremos mediante o correspondente número -1,2,3,4- a cal ou cales dos contidos da memoria de verificación fai especial referencia.

A) Evolución histórica dos deportes de loita (1).

Descrición: nesta área temática realízase un percorrido a través das diferentes etapas históricas que sufriu a loita, desde a época primitiva, pasando polas civilizacións arcaicas, o mundo clásico, a idade media, etc., ata chegar á actualidade.

Contidos:

- Breve aproximación á loita noutras civilizacións.
- A loita nas civilizacións arcaicas.
- A loita no mundo clásico I: a loita en Grecia.
- A loita no mundo clásico II: a loita en Roma.
- A loita na Idade Media e na Idade Moderna.

B) O proceso de institucionalización deportiva das actividades de loita e das artes marciais xaponesas (1-2-3-4).

Descrición: Explícase cal foi o proceso de deportización que experimentaron as loitas ata chegar á súa plena institucionalización, realizando especial fincapé en disciplinas luctatorias como o judo. Resúmese a evolución sufrida polo judo desde a súa orixe ata a actualidade. Abórdanse os inicios do judo como unha forma de defensa persoal -ju jitsu-, efectuando unha aplicación práctica das técnicas máis relevantes do judo ás situacións máis cotiás de defensa persoal. Como colofón do devandito proceso de deportización preséntase o regulamento arbitral do judo. Se conceptualizan e caracterizan as artes marciais xaponesas, analizando o cambio sufrido ata o seu deportización, é dicir, a transformación do Bujutsu en Budo.

Contidos:

- A loita na Época Contemporánea.
- O judo. A súa evolución.
- Iniciación ao Ju Jitsu.
- Regulamento arbitral de judo.
- As artes marciais: concepto e caracterización. As artes marciais xaponesas como educación espiritual: o seu cambio en occidente -a deportización-.
- Características principais dos outros deportes de loita olímpicos

C) Caracterización e concepto dos deportes de loita (1-3).

Descrición: este bloque temático está destinado a efectuar unha acotación conceptual da loita, aclarando termos que, a priori, poderían parecer idénticos para, posteriormente, establecer cales son as características comúns dos diferentes deportes de loita.

Contidos:

- Acotación conceptual da loita: aclaracións terminolóxicas.
- Características comúns dos deportes de loita.

D) Clasificación dos deportes de loita e das técnicas (1-2-3-4).

Descrición: nesta área temática abórdanse a diversidade de clasificacións dos deportes de loita en función das distintas correntes doctrinais máis relevantes. Efectúase unha revisión das clasificacións técnicas máis importantes para, finalmente, realizar unha comparación entre as técnicas utilizadas en distintos deportes de loita con agarre, desde as formas de proxectar ao adversario contra o chan ata as formas de control ao adversario.

Contidos:

- Clasificación dos deportes de loita.
- As clasificacións da técnica en judo. Comparativa técnica entre diferentes deportes de loita con agarre.

E) Deportes de loita. Xeneralidades (1-2-4).

Descrición: neste bloque temático abórdanse os aspectos máis relevantes sobre o cerimonial característico dos deportes de loita. Ademais, realizaremos un achegamento ás habilidades motrices luctatorias.

Contidos:

- Deportes de loita. O seu cerimonial.
- As habilidades motrices luctatorias.

F) Fundamentos (Kihon) (1-2-3-4).

Descrición: nesta área temática abordaremos fundamentos dos deportes de loita tan relevantes como o saúdo, a postura, o agarre, as caídas e as fases da técnica.

Contidos:

- O saúdo (Rei).
- A postura (Shisei).
- As caídas (Ukemi).
- O agarre (Kumikata) e as fases da técnica.

G) As actividades de loita na educación formal (1-2)

Descrición: nesta área temática abordaremos as actividades de loita no currículo e a programación das mesmas.

Contidos:

- As actividades de loita no currículo
- A programación das actividades das actividades de loita en contextos formais.

| <b>Planificación</b>                      |               |                    |              |
|-------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
|                                           | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Lección maxistral                         | 7             | 0                  | 7            |
| Gamificación                              | 5             | 0                  | 5            |
| Design Thinking                           | 1.5           | 0                  | 1.5          |
| Traballo tutelado                         | 6             | 12                 | 18           |
| Resolución de problemas de forma autónoma | 3             | 21                 | 24           |
| Prácticas de laboratorio                  | 30            | 0                  | 30           |
| Resolución de problemas de forma autónoma | 0             | 21                 | 21           |
| Traballo tutelado                         | 0             | 7                  | 7            |
| Aprendizaxe colaborativa                  | 0             | 6                  | 6            |
| Traballo tutelado                         | 0             | 10.5               | 10.5         |
| Exame de preguntas obxectivas             | 0.5           | 10                 | 10.5         |
| Exame de preguntas obxectivas             | 0.5           | 9                  | 9.5          |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

| <b>Metodoloxía docente</b>                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Lección maxistral                         | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Gamificación                              | A lección maxistral ordinaria efectuada na aula teórica combinarase con actividades interactivas en gran grupo (xogos de preguntas) para os estudantes que asistan a clase, onde poderán conseguir puntos para a avaliación final.                                                                                                                                  |
| Design Thinking                           | Actividade en pequenos grupos a modo de escape room onde o estudantado resolve diferentes problemas vinculados á historia da loita.                                                                                                                                                                                                                                 |
| Traballo tutelado                         | Traballo relacionado coa didáctica das actividades de loita que se realiza na aula baixa a supervisión do profesor.                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Actividades na que se formulan exercicios relacionados coa materia na súa PARTE TEÓRICA. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.                                                                                                                                                                                                            |
| Prácticas de laboratorio                  | Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais co equipamento especializado (tatami).                                                                                                                    |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Actividades na que se formulan exercicios relacionados coa materia na súa PARTE PRÁCTICA. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.                                                                                                                                                                                                           |
| Traballo tutelado                         | Traballo relacionado co proceso de ensino aprendizaxe das caídas, que se realiza na aula e fóra da aula baixo a supervisión do profesor.                                                                                                                                                                                                                            |
| Aprendizaxe colaborativa                  | Consultas que o estudantado mantén co profesorado da materia no tatami para o asesoramento/desenvolvemento das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Titorías prácticas que se desenvolven no tatami. Establécese unha aprendizaxe colaborativa porque os estudantes axúdanse uns a outros no proceso de aprendizaxe baixo a supervisión do profesor. |
| Traballo tutelado                         | Traballo relacionado co proceso de ensino aprendizaxe das técnicas, que se realiza na aula e fóra da aula baixo a supervisión do profesor.                                                                                                                                                                                                                          |

| <b>Atención personalizada</b>             |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías                              | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Lección maxistral                         | A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.                  |
| Prácticas de laboratorio                  | A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no tatami como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos. |
| Traballo tutelado                         | A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.                  |
| Resolución de problemas de forma autónoma | A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) ou a través de correos electrónicos.                                                                                |
| Resolución de problemas de forma autónoma | A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) ou a través de correos electrónicos.                                                                                |

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Aprendizaxe colaborativa | A atención personalizada do estudiantado nas TITORÍAS PRÁCTICAS grupais é especialmente práctica e desenvólvese a demanda do estudiantado (de forma individualizada, por parellas, ou en pequenos grupos). Ademais de recibir a supervisión do profesor, o estudiantado colabora na aprendizaxe dos seus compañeiros axudándose mutuamente. O obxectivo destas titorías é, ademais de contribuír a adquirir os resultados de aprendizaxe e as competencias desta materia, axudar a preparar o exame práctico. |
| Traballo tutelado        | A atención personalizada do estudiantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no tatami como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.                                                                                                                                                                                                                   |
| Traballo tutelado        | A atención personalizada do estudiantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no tatami como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage), no tatami e de correos electrónicos.                                                                                                                                                                                                        |

| Avaliación                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               |                                       |                                                                                              |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                                                                              |
| Gamificación                              | <p>PARTE TEÓRICA.</p> <p>Durante algunhas clases teóricas, realizaranse exercicios interactivos en gran grupo onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación en devandita actividade.</p> <p>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,6,7,8,9 e 10.</p>                                                                            | 10            | B1                                    | D1<br>D2<br>D3<br>D11<br>D14<br>D16<br>D18<br>D22                                            |
| Traballo tutelado                         | <p>PARTE TEÓRICA.</p> <p>Realización dun traballo en pequenos grupos relacionado coa didáctica das actividades de loita.</p> <p>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,6,7,8 e 9.</p>                                                                                                                                                               | 4             | B1                                    | D1<br>D2<br>D3<br>D4<br>D11<br>D14<br>D16<br>D18                                             |
| Resolución de problemas de forma autónoma | <p>PARTE TEÓRICA.</p> <p>Haberá 14 cuestionarios interactivos en Moovi. Tras realizar todos os cuestionarios débese ter unha media igual ou superior a 7,5 puntos. De non ser así, perderase a avaliación continua na PARTE TEÓRICA.</p> <p>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7,8,9 e 10.</p>                                              | 14            | B1                                    | D1<br>D2<br>D3<br>D4<br>D6<br>D11<br>D14<br>D16<br>D18<br>D22                                |
| Prácticas de laboratorio                  | <p>PARTE PRÁCTICA.</p> <p>Asistencia e realización das 14 clases prácticas da materia no tatami. O estudante que teña 4 faltas ou máis perderá a avaliación continua da parte práctica (e por tanto debe examinarse mediante o procedemento de AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-).</p> <p>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7,8,9 e 10.</p> | 25            |                                       | C1 D1<br>C2 D2<br>C3 D3<br>C4 D4<br>C6 D6<br>C11 D11<br>C14 D14<br>C16 D16<br>C20 D18<br>D22 |
| Resolución de problemas de forma autónoma | <p>PARTE PRÁCTICA.</p> <p>Haberá 14 cuestionarios interactivos en Moovi. Tras realizar todos os cuestionarios débese ter unha media igual ou superior a 7,5 puntos. De non ser así, este apartado computará 0 puntos.</p> <p>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7,8,9 e 10.</p>                                                             | 10            |                                       | C1 D1<br>C2 D2<br>C3 D3<br>C4 D4<br>C6 D6<br>C11 D11<br>C14 D14<br>C16 D16<br>C20 D18<br>D22 |

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     |     |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|-----|-----|
| Traballo tutelado             | PARTE PRÁCTICA.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 0  |    | C1  | D1  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C2  | D2  |
|                               | Realización dun traballo individual relacionado co ensino das caídas. Este traballo terá a cualificación de APTO ou NON APTO. O estudante que obteña a cualificación de APTO seguirá no procedemento de avaliación continua. O estudante que obteña a cualificación de NON APTO automaticamente pasará ao procedemento de AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-. |    |    | C3  | D3  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C4  | D4  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C6  | D6  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C11 | D11 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C14 | D14 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C16 | D16 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C20 | D18 |
|                               | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7,8 e 9.                                                                                                                                                                                                                                                                              |    |    |     |     |
| Traballo tutelado             | PARTE PRÁCTICA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 15 | B1 | C1  | D1  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C2  | D2  |
|                               | Realización dun traballo sobre os aspectos procedementais da materia. Cada estudante realizará un vídeo con todas as técnicas da programación ben executadas. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10. Unha nota inferior a cinco implica perder a avaliación continua.                                                                            |    |    | C3  | D3  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C4  | D4  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C6  | D6  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C14 | D11 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C16 | D14 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C20 | D16 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D18 |
| Exame de preguntas obxectivas | PARTE TEÓRICA.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 12 | B1 |     | D1  |
|                               | Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |    |     | D2  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D3  |
|                               | O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final.                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D4  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D6  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D11 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D14 |
|                               | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7,8,9 e 10.                                                                                                                                                                                                                                                                           |    |    |     | D16 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D18 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D22 |
| Exame de preguntas obxectivas | PARTE PRÁCTICA.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 10 |    | C1  | D1  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C2  | D2  |
|                               | Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |    | C3  | D3  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C4  | D4  |
|                               | O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final.                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C6  | D6  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C11 | D11 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C14 | D14 |
|                               | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7,8,9 e 10.                                                                                                                                                                                                                                                                           |    |    | C16 | D16 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    | C20 | D18 |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |    |     | D22 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

#### CONVOCATORIA 2º CUADRIMESTRE (maio-xuño):

Estudantado de **AVALIACIÓN CONTINUA** (cualificacións e CRITERIOS DE AVALIACIÓN para cumprir a avaliación continua):

- **Parte TEÓRICA (40% da nota final).**

- Realización de **exercicios interactivos en gran grupo** durante algunhas clases teóricas a través da app Kahoot, onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación en devandita actividade. Estes exercicios supoñen o 10%.
- **Cuestionarios interactivos en Moovi da PARTE TEÓRICA.** A cualificación dos cuestionarios supón un 14%. Haberá 14 cuestionarios. Tras realizar todos os cuestionarios, se o estudante ten unha nota media inferior a 7,5 puntos pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación global -non continua-.
- **Traballo tutelado sobre Unidade Didáctica.** A cualificación deste traballo supón un 4%. Consistirá en realizar un traballo en pequenos grupos relacionado coa didáctica das actividades de loita.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 12%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da parte teórica da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Suspende este exame (con menos dun 5) non implica perder a avaliación continua.

- **Parte PRÁCTICA (60% da nota final):**

- **Asistencia e REALIZACIÓN das clases prácticas no tatami.** A cualificación das mesmas supón un 25%. O estudante que teña 4 faltas ou máis deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e

automáticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación global -non continua-. O estudante que asista á práctica, pero NON realice a práctica, non lle computará como unha falta de asistencia, pero si terá unha cualificación de cero en dita sesión.

- **Cuestionarios interactivos en Moovi da PARTE PRÁCTICA.** A cualificación dos cuestionarios supón un 10%. Haberá 14 cuestionarios. Tras realizar todos os cuestionarios, se o estudante ten unha nota media inferior a 7,5 puntos, a puntuación deste apartado será de 0 puntos.
  - **Traballo tutelado sobre as caídas.** Consistirá en realizar un traballo individual sobre o proceso de ensino-aprendizaxe das caídas nas actividades de loita. A cualificación deste traballo será de APTO ou NON APTO. O estudante que obteña a cualificación de APTO seguirá no procedemento de avaliación continua. O estudante que obteña a cualificación de NON APTO automáticamente pasará ao procedemento de AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-.
  - **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 10%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da parte práctica da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Suspender este exame (con menos dun 5) non implica perder a avaliación continua.
  - **Traballo tutelado sobre as técnicas.** A cualificación supón un 15%. Consiste nun traballo sobre os aspectos procedementais da materia. Cada estudante realizará un vídeo con todas as técnicas da programación ben executadas. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10. Unha nota inferior a cinco implica perder a avaliación continua.
- **A cualificación global.** É necesario aprobar a parte teórica e a parte práctica por separado para superar a materia. Iso implica obter polo menos un 2 sobre 4 na parte teórica e un 3 sobre 6 na parte práctica. A cualificación final será a suma de ambas as partes (teórica e práctica). Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez.

Se na convocatoria de 2º cuatrimestre (maio-xuño), un estudante perde a avaliación continua nunha das partes, deberá presentarse mediante o procedemento de avaliación global -non continua- nesa parte da materia.

Estudantado de **AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA-** (para o estudantado que non cumpre os criterios da avaliación continua):

- **Parte TEÓRICA.** A avaliación se realizará mediante unha proba final correspondente aos temas impartidos durante o curso: exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. O estudantado terá que obter un cinco sobre dez no exame. Esta cualificación supoñerá o 40% da cualificación global.
- **Parte PRÁCTICA.** A avaliación efectuarase mediante DÚAS probas prácticas finais. 1) exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre os contidos prácticos (supón o 30%). 2) exame teórico-práctico oral e no tatami cun compañeiro/a, correspondente aos temas impartidos durante o curso (supón o 30%). O estudantado terá que obter un cinco sobre dez en ambas probas. Cumprida esta condición, a cualificación global da parte práctica supoñerá o 60% da cualificación global.
- **A cualificación final** da materia obterase realizando a suma de ambas partes (teórica e práctica). Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez coa condición de que supere as dúas partes.

#### **CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (xuño-xullo):**

Se un estudante supera só unha parte gardarase esta cualificación positiva ata a seguinte convocatoria de xuño-xullo (non se gardará para posteriores convocatorias). A parte non superada avaliarase conforme se indica no procedemento de avaliación non continua.

Se o estudante suspende as dúas partes, será avaliado en ambas partes polo procedemento de avaliación global -non continua- explicado anteriormente.

#### **CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA (setembro):**

O estudantado será avaliado polo procedemento de avaliación global -non continua- explicado anteriormente.

**Publicación das cualificacións e exames oficiais:**

As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na apartado "Docencia - Exames".

**Bibliografía. Fontes de información****Bibliografía Básica**

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 2ª edición, Satori, 2014

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 1ª Edición, Satori, 2009

Taira, Shu, **Judo (I)**, 1ª Edición, COE, 1992

Villamón, Miguel (dir.), **Introducción al judo**, 1ª Edición, Hispano-Europea, 1999

Kano, Jigoro, **Judo Kodokan**, 1ª Edición, Eyra, 1989

Kodokan Judo, **Nage Waza -various techniques and their names-**, 1ª Edición, Kodokan, 200-?

Kodokan Judo, **Katame Waza -various techniques and their names-**, 1ª Edición, Kodokan, 200-?

**Bibliografía Complementaria**

Adams, N., **Los agarres**, 1ª Edición, Paidotribo, 1992

Amador, F.; Castro, U. y Álamo, J.M., **Luchas, deportes de combate y juegos tradicionales**, 1ª Edición, Gymnos, 1997

Burger, R., **Judo**, 1ª Edición, ADELEF, 1989

Camerino, O.; Prieto, I.; Lapresa, D.; Gutiérrez-Santiago, A. y Hileño, R., **Detección de T-patterns en la observación de deportes de combate**, 2014

Castarlenas, J.Ll. y Peré Molina, J., **El judo en la educación física escolar. Unidades didácticas**, 1ª Edición, Hispano Europea, 2002

Draeger, D.F., **Modern Bujutsu & Budo. The martial arts and ways of Japan. Volume 3**, 1ª Edición, Weatherhill, 1996

Durantez, C., **Las Olimpiadas Griegas**, 1ª Edición, Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, 1977

Federación Española de Lucha-Comité Nacional de Sambo, **Técnicas de Sambo. Programa oficial hasta cinturón negro**, 1ª Edición, Esteban Sanz, 1997

Franco Sarabia, F., **Cinturón negro de judo: programa oficial**, 1ª Edición, Esteban Sanz Martínez, 1985

Frederic, L., **Diccionario ilustrado de las artes marciales**, 1ª Edición, Eyra, 1989

García Romero, F., **Los Juegos Olímpicos y el deporte en Grecia**, 1ª Edición, AUSA, 1992

Gutiérrez Santiago, A., **La iniciación deportiva para personas con ceguera y deficiencia visual**, 1ª Edición, Aljibe, 2011

Gutiérrez Santiago, A. y Maceira Gago, A., **Deportes de loita**, 1ª Edición, Igapepsa, 2003

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Errores en el modelo técnico deportivo en la iniciación al Judo: Morote Seoi Nague**, 2006

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Ippon Seoi Nague vs. Morote Seoi Nague. Los 10 puntos básicos para su utilización en el proceso de enseñanza-aprendizaje desde la perspectiva del error**, 2007

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Las claves en el proceso de enseñanza-aprendizaje de la técnica de judo desde la perspectiva del error: O Soto Gari vs. O Soto Guruma**, 2007

Gutiérrez, Alfonso y Prieto, Iván, **Teoría y praxis del juego en las actividades de lucha**, 1ª Edición, Wanceulen, 2008

Gutiérrez Santiago, A., Prieto Lage, I., Camerino Foguet, O., & Anguera Argilaga, MT, **Identificación y análisis del aprendizaje del judo mediante la metodología observacional**, 2011

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Sequences of errors in the judo throw Morote Seoi Nage and their relationship to the learning process**, 2013

Gutiérrez, A., Prieto, I., Cancela, J.M., **Most frequent errors in judo Uki Goshi technique and the existing relations among them analysed through T-Patterns**, 2009

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Cancela, J.M., Ayán, C., **Análisis del error en la técnica de judo Koshi guruma mediante T-Patterns**, 2014

Huelí, J.M., **Judo: la actividad física y deportiva extraescolar en los centros educativos**, 1ª Edición, Consejo Superior de Deportes, 2000

Inman, R., **Judo. Las técnicas de los campeones de combate**, 1ª Edición, Madrid, 1989

Inogai, T. y Habersetzer, R., **Judo pratique. Du débutant à la ceinture noire**, 1ª Edición, Amphora, 2002

Inokuma, I. y Sato, N., **Best Judo**, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 1980

Jazarin, J.L., **El espíritu del judo. Las enseñanzas de un maestro de artes marciales**, 1ª Edición, Eyra, 1996

Kawaishi, M., **Mi método de judo**, 1ª Edición, Bruguera, 1964

Kimura, M., **El Judo. Conocimiento práctico y normas**, 1ª Edición, Aedos, 1976

Kolychkin, A., **Judo. Nueva didáctica**, 1ª Edición, Paidotribo, 1989

Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de proyección**, 1ª Edición, Fher, 1979

Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de combate cuerpo a cuerpo en el suelo**, 1ª Edición, Fher, 1979

Mañas, A., **Gladiadores. El gran espectáculo de Roma**, 1ª Edición, Ariel, 2013

Nobuyoshi, T., **Aikido. Etiqueta y transmisión. Manual para uso de los profesores**, 1ª Edición, Paidotribo, 2002

- Nossov, K., **Gladiadores. El espectáculo más sanginario de Roma**, 1ª Edición, LIBSA, 2011
- Pous Borrás, S., **La justa, un aspecto deportivo medieval**, 1993
- Prieto, I., Gutiérrez, A., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Knowledge of error in relation to the teaching and learning osoto-gari judo throw**, 2013
- Prieto, I.; Gutiérrez-Santiago, A. & Prieto, M.A., **Knowledge of Errors in the Teaching-Learning Process of Judo-Techniques: Osoto-Guruma as a Case Study**, 2014
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., **The teaching-learning process of judo techniques improved using knowledge of errors. Tai-otoshi as a case study**, 2014
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., **Determination of feedback in judo by means of T-patterns**, 2014
- Prieto-Lage, I., Rodríguez-Souto, M., Prieto, M.A. y Gutiérrez-Santiago, A., **Technical analysis in Tsuri-goshi through three complementary observational analysis**, 2020
- Ratti, O. y Westbrook, A., **Los secretos del samurai. Las artes marciales en el Japón feudal**, 1ª Edición, Paidotribo, 2000
- Rodríguez Dabauza, P., **Jiu jitsu de hoy, vol. 1 y 2: Técnica de defensa personal del samurai de ayer**, 1ª Edición, Alas, 2000
- Rodríguez Dabauza, P., **Judo aplicado a la defensa personal**, 1ª edición, Esteban Sanz, 2000
- Santos Nalda, J., **Artes marciales. El Aikido**, 1ª Edición, Paidotribo, 1990
- Segura Mungía, S., **Los Juegos Olímpicos**, 1ª Edición, Anaya, 1992
- Stevens, J., **Three Budo Masters. Jigoro Kano, Gichin Funakoshi y Morihei Ueshiba**, 1ª Edición, Kodansha International, 1995
- Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo II)**, 2ª edición, Satori, 2014
- Uzawa, T., **Pedagogía del judo**, 1ª Edición, Miñón, 1982
- Watson, N., **Father of judo: a biography of Jigoro Kano**, 1ª Edición, Kodansha International, 2001

## Recomendacións

### Outros comentarios

1. Cada semana, o estudantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia (parte teórica e parte práctica), así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir ás devanditas clases.
2. Formalizar canto antes o grupo en Moovi (entre catro e seis persoas) para a realización do traballo da parte teórica.
3. Estudar e traballar o material da materia de forma continuada, tanto para a realización dos cuestionarios semanais como para a preparación dos diferentes exames.
4. Expor aos profesores da materia todas as preguntas/consultas que se consideren necesarias en cada momento referidas ao temario, prácticas, cuestionarios, traballos, etc.
5. Comunicar ao profesorado as suxestións de mellora da materia.
6. A metade de cuadrimestre comezarán as TITORÍAS PRÁCTICAS. Estas realizaranse fóra do horario lectivo da materia. O día e hora exacta será elixido polo estudantado. Para maior aproveitamento da parte práctica da materia recoméndase asistir ao maior número de sesións posible e levar un dispositivo electrónico para poder acceder ao material situado en Moovi.

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>                       |                                                                                                                                                                                                                      |        |       |              |
|----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Psicología da actividade física e o deporte</b> |                                                                                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Materia                                            | Psicología da actividade física e o deporte                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Código                                             | P02G051V01109                                                                                                                                                                                                        |        |       |              |
| Titulación                                         | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                   |        |       |              |
| Descritores                                        | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                        | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                                    | 6                                                                                                                                                                                                                    | FB     | 1     | 2c           |
| Lingua de impartición                              | Castelán<br>Galego                                                                                                                                                                                                   |        |       |              |
| Departamento                                       | Análise e intervención psicosocioeducativa<br>Psicología evolutiva e comunicación                                                                                                                                    |        |       |              |
| Coordinador/a                                      | Dosil Díaz, Joaquín<br>Fariña Rivera, Francisca                                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Profesorado                                        | Dosil Díaz, Joaquín<br>Fariña Rivera, Francisca                                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Correo-e                                           | jdosil@uvigo.es<br>francisca@uvigo.es                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Web                                                | <a href="http://webs.uvigo.es/francisca/">http://webs.uvigo.es/francisca/</a>                                                                                                                                        |        |       |              |
| Descrición xeral                                   | Esta materia mostrará, de maneira moi xeral, que é a Psicología e que lle pode achegar ao profesional da actividade física do deporte. Dedicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e psicosociais. |        |       |              |

### **Resultados de Formación e Aprendizaxe**

| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                           |
| B11    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia. |
| C2     | 1.2 Diseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                 |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                |
| C22    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                           |
| C25    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia. |
| D2     | 1.2. Diseñar y aplicar el proceso metodológico integrado por la observación, reflexión, análisis, diagnóstico, ejecución, evaluación técnico-científica y/o difusión en diferentes contextos y en todos los sectores de intervención profesional de la actividad física y del deporte.                                                         |
| D3     | 1.3 Comunicar e interactuar de forma adecuada y eficiente, en actividad física y deportiva, en contextos de intervención diversos, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural y continuada.                                                                                                                                 |
| D24    | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| D25    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                           |
| D28    | 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia. |

### **Resultados previstos na materia**

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                  | Resultados de Formación e Aprendizaxe |         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|---------|
| Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                             | B9                                    | D24     |
| Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras. | B10                                   | C22 D25 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |     |     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-----|
| Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende mellora, excelencia, calidade e eficiencia. | B11 | C25 | D28 |
| Deseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                |     | C2  | D2  |
| Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                               |     | C3  | D3  |

## Contidos

| Tema                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Psicoloxía aplicada á actividade física e o deporte: Conceptos xerais | 1.-Introdución á Psicoloxía<br>2.-Conceptos xerais da psicoloxía procesos psicolóxicos básicos:<br>2.1.-Sensación-Percepción e percepción da dor<br>2.2.-Atención.<br>2.3.-Memoria.<br>2.4.-Emoción e motivación.<br>2.5.-Linguaxe e comunicación interpersonal.<br>2.6.-Aprendizaxe. |
| Desenvolvemento humano. Desenvolvemento e control motor               | Desenvolvemento dos deportistas.<br>Etapas evolutivas.<br>Desenvolvemento cognitivo<br>Desenvolvemento socioafectivo.<br>Desenvolvemento da personalidade.<br>Desenvolvemento e control motor                                                                                         |
| Análise comportamental do deporte.                                    | Variables a analizar na conduta deportiva: motivación, nivel de activación, ansiedade e estrés, autoconfianza e concentración dos deportistas.<br>Métodos de avaliación, análises e intervención.                                                                                     |

## Planificación

|                                                      | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|------------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                                    | 28            | 0                  | 28           |
| Traballo tutelado                                    | 14            | 0                  | 14           |
| Seminario                                            | 11            | 0                  | 11           |
| Resolución de problemas de forma autónoma            | 17            | 7                  | 24           |
| Exame de preguntas obxectivas                        | 2             | 20                 | 22           |
| Cartafol/dossier                                     | 0             | 20                 | 20           |
| Traballo                                             | 10            | 10                 | 20           |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | 9             | 2                  | 11           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                                           | Descrición                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral                         | Actividades expositivas de profesor e estudantes.<br>Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver |
| Traballo tutelado                         | Resolución de exercicios na aula baixo a dirección do profesor                                                                                 |
| Seminario                                 | Resolución de dúbidas, consulta e seguimento do traballo, en *tutorías obrigatorias en pequeno grupo                                           |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Actividades para entregar que terán que facer de maneira individual                                                                            |

## Atención personalizada

| Metodoloxías                              | Descrición                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral                         | O alumnado poderá intervir a o longo das sesións maxistrais, para consultar ou achegar calquera información de interese co tema que se estea traballando.          |
| Seminario                                 | O alumnado presentará o traballo realizado desde a tutoría anterior, e recibirá orientación para seguir avanzando. Tamén se resolverán as dúbidas que se formulen. |
| Resolución de problemas de forma autónoma | O alumnado poderá facer todas as consultas que considere precisas para poder desenvolver as tarefas que teña que facer na materia de maneira autónoma.             |
| Probas                                    | Descrición                                                                                                                                                         |

|          |                                                                                                                                                        |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Traballo | O alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter na realización do traballo grupal e individual. |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| Avaliación                                                     |                                                                                                                                                                                                                                               |               |                                       |           |                 |  |
|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|-----------|-----------------|--|
|                                                                | Descrición                                                                                                                                                                                                                                    | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |           |                 |  |
| Exame de preguntas obxectivas                                  | levará a cabo de forma continuada ao longo da materia probas que avalían os coñecementos teóricos.                                                                                                                                            | 40            | C25                                   | D24       | D25             |  |
| Traballo                                                       | O alumnado terá que realizar entregar, de forma *grupal, un dossier coa revisión bibliográfica do tema obxecto de estudo. Cada membro integrante do grupo terá que entregar unha síntese do traballo, cunha extensión máxima de 1500 palabras | 30            | B9<br>B10<br>B11                      | C3<br>C22 | D2<br>D3<br>D25 |  |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas en MOOVI. | O alumnado fará traballos, de maneira individual e en grupo, que quedarán recollidos nun dossier de prácticas, que deberán entregar                                                                                                           | 30            | B11                                   | C3        | D3              |  |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Outros comentarios sobre o proceso de avaliación: 1) Na cualificación final considerárase a participación en actividades, de carácter complementario, recomendadas polo profesorado da materia. 2) Na sesión de xullo, o alumnado só terá que facer o exame dos contidos e competencias que non conseguiu superar na sesión de xuño, e manterase a cualificación das competencias adquiridas. 3) A cualificación final será o resultado do nivel de competencia acadado, en relación cos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo. 4) Todo o alumnado, con avaliación continua ou non, deberá presentar por escrito e oralmente os traballos que o profesorado lle asigne. 5) Para aprobar a materia, o alumnado terá que acadar unha puntuación de 5 en cada unha das partes nas que se divide a materia.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Dosil, J., **Psicología de la Actividad Física y del Deporte**, Madrid, McGraw-Hill, 2008

Weinberg, R. y Gould, D., **Fundamentos en Psicología del Deporte**, Madrid, Panamericana, 2006

#### Bibliografía Complementaria

Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., **Manual de Psicología de la Salud**, Pirámide,

Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, **Introducción a la psicología de la salud ocupacional positiva**, Psicothema, 24(1), 62-65,

Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), **Calidad de vida, bienestar y salud**, Psicoeduca,

Cecchini, J.A., González-González, C., Llamedo, R., Sánchez, B., y Rodríguez, C., **The impact of cooperative learning on peer relationships, intrinsic motivation and future intentions to do sport.**, Psicothema, 31(2), 163-169.,

Dosil, J. y Garcés, E.J., **Ser psicólogo del deporte**, Coruña, Netbiblo, 2009

Dosil, J. (Ed), **El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención**, Madrid, Síntesis, 2002

Echeburúa, E., y Amor, P.J., **Memoria traumática: estrategias de afrontamiento adaptativas e inadaptables.**, Terapia Psicológica, 37(1), 71-80.,

Fariña, F. y Tortosa, F., **Introducción a la Psicología**, Promolibro,

Flores-Villavicencio, M. E., Rodríguez-Díaz, M., González-Pérez, G.J., Robles, J.R. y Valle, M<sup>a</sup>A., **Declive cognitivo de atención y memoria en adultos mayores sanos.**, Cuadernos de Neuropsicología, 14(1), 65-77., 2020

Gantiva, C., Casas, M., Ballén, Y., Sotaquirá, M., y Romo-González, T., **Modulación de las respuestas fisiológicas ante estímulos afectivos: una herramienta para investigar procesos psicológicos.**, Universitas Psychologica, 18(1), 1-12.,

García-Caro, M<sup>a</sup>, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., **Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal**, International Journal of Clinical and Health Psychology, 10(1), 57-73.,

Gerrig, R. y Zimbardo, P., **Psicología y Vida.**, Prentice Hall,

González-Guirval, F., Reigal, R. E., Morillo-Baro, J. P., de Mier, R. J. R., Hernández-Mendo, A., y, **Análisis de la validez convergente de un instrumento informatizado para evaluar la atención en deportistas: Rejilla 1.0.**, Cuadernos de Psicología del Deporte, 20(2), 83-94., 2020

Larsen, R., **Psicología de la Personalidad**, McGraw Hill,

LUZÓN CUESTA, José María,, **Compendio de Derecho Penal. Parte especial**, Edición 2017. 20ª Ed., Dykinson, 2017

MANZANARES SAMANIEGO, José Luis, **Comentarios al Código Penal (Tras las Leyes Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, y 2/2015, de 30 de marzo)**, La Ley, 2016

Méndez, P., y Ángulo, R., **El aprendizaje de un instrumento musical como el violín mejor la atención sostenida.**, Revista de Psicología, 27(2), 1-9,

Morris, Ch., y Maisto, A., **Psicología**, Prentice-Hall,

Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, **Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.**, México: MCGRAW HILL,

- Pic, M.; Lavega-Burgués, P.; Muñoz-Arroyave, V.; March-Llanes, J.; Echeverri-Ramos J.A., **Predictive variables of emotional intensity and motivational orientation in the sports initiation of basketball.**, Cuadernos de Psicología del Deporte, 19(1), 241-251,
- 
- Puente, A., **Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos**, Pirámide,
- 
- Porflitt, F. I., y Rosas-Díaz, R. R., **Behind the scene: cognitive benefits of playing a musical instrument. Executive functions, processing speed, fluid intelligence and divided attention/Detrás de la escena: beneficios cognitivos de toca**, Estudios de Psicología, 1-27.,
- 
- Vicente E. Caballo Manrique, V., **Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos**, Madrid: Siglo XXI.,
- 
- Ramos, V. J., y Canosa, A. F., **La importancia de estimular las redes atencionales en la infancia.**, Apuntes de Psicología, 36(3), 167-172.,
- 
- Serna, J., Muñoz, V, Lavega, P., March-Lanes, J., Sáez, U., y Hieleno, R., **Influence of motor tasks on the players' modos in basketball.**, Revista de Psicología del Deporte, 26 (1), 37-44.,
- 

---

## Recomendacións

---

### Outros comentarios

---

Recomendase:

- 1.-Ler, con anterioridade a explicación do profesorado da materia, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral e as prácticas dos grupos B; de ser o caso, débense anotar as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral, ou ben nunha tutoría individual.
  - 2.-Participar activamente nas clases maxistrais , nas sesións de prácticas e grupo pequenos, expondo cuestións sobre os temas tratados.
  - 3.-Exporlle ao profesorado da materia todas as preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, e nas prácticas, así como os procedementos implicados no desenvolvemento dos traballos asignados polo profesorado da materia.
-

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>                                                       |                                                                             |        |       |              |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte</b> |                                                                             |        |       |              |
| Materia                                                                            | Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte |        |       |              |
| Código                                                                             | P02G051V01110                                                               |        |       |              |
| Titulación                                                                         | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                          |        |       |              |
| Descritores                                                                        | Creditos ECTS                                                               | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                                                                    | 6                                                                           | FB     | 1     | 2c           |
| Lingua de impartición                                                              | Castelán<br>Galego                                                          |        |       |              |
| Departamento                                                                       | Estatística e investigación operativa                                       |        |       |              |
| Coordinador/a                                                                      | Iglesias Pérez, María Carmen                                                |        |       |              |
| Profesorado                                                                        | Iglesias Pérez, María Carmen                                                |        |       |              |
| Correo-e                                                                           | mcigles@uvigo.es                                                            |        |       |              |
| Web                                                                                |                                                                             |        |       |              |
| Descrición xeral                                                                   |                                                                             |        |       |              |

| <b>Resultados de Formación e Aprendizaxe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B9                                           | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                   |
| B10                                          | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                       |
| C22                                          | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                       |
| C23                                          | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional. |
| D24                                          | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                   |
| D25                                          | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                       |
| D26                                          | 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional. |

| <b>Resultados previstos na materia</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                       |            |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|------------|------------|
| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Resultados de Formación e Aprendizaxe |            |            |
| Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | B9                                    |            | D24        |
| Comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte, incidindo nos apartados de método e resultados: identificar a metodoloxía empregada, explicar o deseño, avaliar a validez, diferenciar os métodos estatísticos empregados, interpretar correctamente os resultados.                                                                                                                                                                         | B10                                   | C22        | D25        |
| Coñecer, seleccionar e aplicar métodos estatísticos na resolución de problemas da actividade física e o deporte, en particular: seleccionar mostras, organizar e depurar datos, representar e resumir variables, cuantificar correlacións, medir a asociación, comparar grupos, calcular a significación estatística, avaliar a significación estatística e práctica, establecer conclusións; xustificar con rigor os procedementos utilizados e as conclusións alcanzadas | B10                                   | C22<br>C23 | D25<br>D26 |
| Aplicar novas tecnoloxías na actividade física e deporte, especificamente manexar software estatístico e recursos de Internet.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                       | C22        | D25        |

| <b>Contidos</b> |
|-----------------|
| Tema            |

|                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1-Introdución á investigación científica na actividade física e o deporte. Pasos e elementos do proceso de investigación. | <p>Subtema: Introdución á investigación en actividade física e deporte</p> <p>1.1 A ciencia e o método científico de resolución de problemas.</p> <p>1.2 Partes dun artigo de investigación.</p> <p>1.3 Tipos de investigación: analítica, descritiva, experimental, cualitativa.</p> <p>1.4 Fiabilidade e validez dunha investigación científica.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 2- Análise de datos e estatística aplicada en actividade física e deporte                                                 | <p>Subtema: Introdución á Estatística. Análise descritiva unidimensional.</p> <p>2.1 Definición de Estatística e a súa relación coa investigación científica.</p> <p>2.2 Conceptos básicos de mostraxe e descrición de datos.</p> <p>2.3 Táboas de frecuencias e representacións gráficas.</p> <p>2.4 Medidas de posición, dispersión e forma.</p> <p>Subtema: Análise descritiva bidimensional.</p> <p>3.1 Táboas de continxencia, gráficas e medidas de asociación para atributos.</p> <p>3.2 Comparación descritiva dunha variable numérica en dous ou máis grupos.</p> <p>3.3 Covarianza e correlación lineal.</p> <p>3.4 Regresión lineal simple.</p> <p>Subtema: Introdución á Inferencia Estatística e modelos de probabilidade.</p> <p>4.1. Introdución á Inferencia Estatística.</p> <p>4.2. Necesidade da probabilidade e as variables aleatorias: conceptos básicos.</p> <p>4.3. A distribución Normal. Aplicacións.</p> <p>4.4. Estimadores: media e proporción mostrais.</p> <p>4.5. Cálculo do tamaño da mostra.</p> <p>4.6. Intervalos de confianza para a media e proporción.</p> <p>Subtema: Contrastes de Hipóteses</p> <p>5.1 Definición e metodoloxía clásica dun contraste: tipos de hipóteses, erros asociados ao contraste, nivel de significación, rexión de rexeitamento.</p> <p>5.2 Nivel crítico ou p-valor.</p> <p>5.3 Enunciado da hipótese e interpretación dos principais contrastes: de normalidade, chi-cadrado de independencia, proba t de comparación de medias, de incorrelación.</p> |
| 3- Tecnoloxías da información e comunicación aplicadas á análise de datos                                                 | <p>Subtema: Análise de datos reais con Calc e R Commander.</p> <p>6.1 Análise descritiva unidimensional.</p> <p>6.2 Análise descritiva bidimensional.</p> <p>6.3 Contrastes de hipóteses e Intervalos de confianza.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

| Planificación                 |               |                    |              |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
|                               | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Lección maxistral             | 11.25         | 11.25              | 22.5         |
| Resolución de problemas       | 11.25         | 11.25              | 22.5         |
| Prácticas con apoio das TIC   | 26            | 12                 | 38           |
| Traballo tutelado             | 1             | 20                 | 21           |
| Exame de preguntas obxectivas | 2             | 16                 | 18           |
| Presentación                  | 2             | 4                  | 6            |
| Práctica de laboratorio       | 4             | 18                 | 22           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

| Metodoloxía docente     |                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                         | Descrición                                                                                                                                                                                                      |
| Lección maxistral       | Exposición por parte do profesor dos fundamentos teóricos, que deberán estudarse fóra de clase. Ao principio de cada tema proporcionarase aos alumnos apuntes e/ou material para un mellor seguimento da clase. |
| Resolución de problemas | Resolución de exercicios e actividades de forma individual e/ou en grupo propostas polo profesor nun boletín asociado a cada tema para reforzar os conceptos da clase maxistral.                                |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas con apoio das TIC | <p>Prácticas en aula de informática dirixidas polo profesor.</p> <p>Consiste no manexo de software estatístico para a análise de datos por parte de cada alumno. Fundamentalmente usaranse EXCEL ou CALC, e R Commander.</p> <p>En cada tema, traballarase sobre o computador seguindo un guión para aprender a aplicación, cálculo e interpretación dos conceptos e técnicas básicas de estatística sobre arquivos de datos, a maioría reais.</p> <p>Respecto ao tema 1, as prácticas céntranse na análise de artigos de investigación: tipo de investigación, estrutura: hipótese, metodoloxías, resultados e conclusións.</p> |
| Traballo tutelado           | <p>Os alumnos realizarán un traballo de análise de datos centrado na aplicación e interpretación dos conceptos e técnicas estatísticas da materia.</p> <p>O traballo realizarase en grupo e efectuarase unha presentación do mesmo.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

### Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Traballo tutelado | Calquera dúbida resolverase nas titorías habituais dos profesores. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos previa cita. Nas titorías poderán consultarse dúbidas do traballo ou de calquera parte da materia. |

### Avaliación

|                               | Descrición                                                                                                                                                                                                               | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |            |                   |
|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|------------|-------------------|
| Exame de preguntas obxectivas | Exame final de preguntas obxectivas e exercicios sobre os conceptos e técnicas expostos e traballados na aula de teoría.                                                                                                 | 40            | B9<br>B10                             | C22<br>C23 | D24<br>D25        |
| Presentación                  | Avaliación do traballo de grupo.<br>Terase en conta o contido do traballo e a presentación.                                                                                                                              | 20            | B9<br>B10                             | C22<br>C23 | D24<br>D25<br>D26 |
| Práctica de laboratorio       | A avaliación das prácticas de laboratorio realizarase mediante dous exames (20% cada un) que consisten na resolución e interpretación de problemas prácticos de análise estatística de datos coa utilización de software | 40            | B10                                   | C22<br>C23 | D25               |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir entre un sistema de avaliación continua ou unha avaliación global.

Recoméndase a avaliación continua.

O alumnado que opte pola avaliación global, ademais de seguir as indicacións do centro, deberá solicitar a avaliación global en Moovi antes de realizar o primeiro exame de informática.

#### AVALIACIÓN CONTINUA

-Primeira oportunidade:

A avaliación continua consta das seguintes actividades:

Un exame teórico, dous exames informáticos e un traballo en grupo con presentación.

En cada un dos 3 exames será necesaria unha nota mínima de 4 para calcular a media final.

Tamén haberá actividades de autoavaliación teórica (optativas).

Se un alumno/a non traballa sistematicamente en actividades grupais, poderá ser expulsado do grupo.

Ademais, se o seu rendemento non está en consonancia co dos compañeiros de grupo, a súa nota pode ser inferior á do grupo.

-Segunda oportunidade:

Repetirase a mesma estrutura de exames que durante o curso para que cada alumno/a recupere a parte que lle corresponde.

#### AVALIACIÓN GLOBAL:

Consta dun exame final de teoría (50%) e un exame final de computador (50%).

En cada un dos 2 exames será necesaria unha nota mínima de 5 para calcular a media final.

Independentemente do sistema de avaliación elixido, non se gardan exames superados ou partes da materia dun curso para outro.

---

**Bibliografía. Fuentes de información**

---

**Bibliografía Básica**

Barriopedro, M.I. y Muniesa, C., **Análisis de datos en las Ciencias de la Actividad Física y del Deporte**, Pirámide, 2012

Thomas, J.R. y Nelson, J.K., **Métodos de investigación en actividad física**, Paidotribo, 2007

Gómez Ruano, M. A. y Lago Peñas, C., **Cómo ayudar a tomar decisiones en el fútbol a partir del análisis de datos**, Great Britain: los autores, 2018

**Bibliografía Complementaria**

Ortega, E. et al., **Manual de estadística aplicada a las ciencias de la actividad física y el deporte**, Murcia: DM, 2009

Sánchez Zuriaga, D., **Estadística aplicada a la fisioterapia, las ciencias del deporte y la biomecánica**, Madrid:CEU, 2011

Peña, D. y Romo, J., **Introducción a la estadística para las ciencias sociales**, McGraw Hill, 1999

Cao, R. et al., **Introducción a la estadística y sus aplicaciones**, Pirámide, 2001

Ríos, F. et al., **Bioestadística: métodos y aplicaciones**, Universidad de Málaga, 1999

Namakforoosh, M., **Metodología de la investigación**, Limusa, 2002

Carlberg, C.G., **Análisis estadístico con Excel**, Madrid: Anaya Multimedia, 2012

Pérez López, C., **Estadística Aplicada a través de Excel**, Prentice Hall, 2002

<http://knuth.uca.es/moodle/mod/resource/view.php?id=1126>, **Estadística Básica con R y R-Commander**,

<https://www.aulafacil.com/cursos/excel-word-powerpoint-access/open-office-calc-t296>, **Curso Open Office Calc**,

<https://estadisticaorquestainstrumento.wordpress.com/>, **Blog de Estadística**,

---

**Recomendaciones**

---

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>                |                                                                                                                                 |        |       |              |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Fundamentos dos deportes individuais</b> |                                                                                                                                 |        |       |              |
| Materia                                     | Fundamentos dos deportes individuais                                                                                            |        |       |              |
| Código                                      | P02G051V01201                                                                                                                   |        |       |              |
| Titulación                                  | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                              |        |       |              |
| Descritores                                 | Creditos ECTS                                                                                                                   | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                             | 9                                                                                                                               | OB     | 2     | 1c           |
| Lingua de impartición                       | Castelán                                                                                                                        |        |       |              |
| Departamento                                | Didácticas especiais                                                                                                            |        |       |              |
| Coordinador/a                               | Martínez Patiño, María José                                                                                                     |        |       |              |
| Profesorado                                 | Martínez Patiño, María José<br>Rial Fernández, Ramón Benigno<br>Tourinho González, Carlos Francisco<br>Zarzosa Alonso, Fernando |        |       |              |
| Correo-e                                    | mjpatino@uvigo.es                                                                                                               |        |       |              |
| Web                                         |                                                                                                                                 |        |       |              |
| Descrición xeral                            | *Análisis do proceso de ensino-aprendizaxe da *natación e atletismo                                                             |        |       |              |

### Resultados de Formación e Aprendizaxe

| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| C1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                    |
| C2     | 1.2 Diseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C4     | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                          |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                       | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|
| Adquirir actitudes didácticas e pedagóxicas adaptadas á metodoloxía do ensino do Atletismo e Natación                 | B12                                   | C2                   |
| Ser capaz de realizar programacións de actividades do Atletismo e Natación                                            |                                       | C1<br>C2<br>C3<br>C4 |
| Localizar a información necesaria nas fontes bibliográficas específicas e xerais relacionadas co Atletismo e Natación | B10                                   | C4                   |

|                                                                                                                       |     |          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------|
| Coñecer e utilizar con precisión a terminoloxía específica propia do noso ámbito nos deportes de atletismo e natación | B10 | C1<br>C3 |
| Analizar de forma crítica as exposicións de diversos autores ou teorías.                                              | B13 | C3       |

## Contidos

Tema

Bloque Temático 1. Fundamentación teórica da natación e o atletismo.

Bloque Temático 2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos da \*natación e o atletismo.

Bloque Temático 3. Estrutura formal e funcional da natación e o atletismo.

Bloque Temático 4. O proceso de iniciación deportiva da natación e o atletismo.

O catro bloques temáticos teñen o seu desenvolvemento en 9 Unidades didácticas.

Atletismo:

UD. I: As carreiras: Presentación da materia. Conceptos básicos da evolución histórica das carreiras, as saídas de tacos e de pé, as substitucións e os valos. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación das carreiras, as saídas de tacos e de pé, as substitucións e os valos. Bases estruturais fundamentais da técnica de carreira, da técnica da saída de tacos e de pé, da técnica e estratexia do cambio da testemuña e da técnica do paso do valo. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica de carreira, da técnica da saída de tacos e de pé, da técnica e estratexia do cambio da testemuña e da técnica do paso do valo. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD.

UD. II: Os saltos: Conceptos básicos da evolución histórica do salto de lonxitude, do triplo salto, do salto de altura e do salto con pértiga. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación do salto de lonxitude, do triplo salto, do salto de altura e do salto con pértiga. Bases estruturais fundamentais da técnica do salto de lonxitude, da técnica do triplo salto, da técnica do salto de altura e da técnica do salto con pértiga. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica do salto de lonxitude, da técnica do triplo salto, da técnica do salto de altura e da técnica do salto con pértiga. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD.

UD. III: Os lanzamentos: Conceptos básicos da evolución histórica do lanzamento de peso, do lanzamento de disco, do lanzamento de xavelina e do lanzamento de martelo. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación do lanzamento de peso, do lanzamento de disco, do lanzamento de xavelina e do lanzamento de martelo. Bases estruturais fundamentais da técnica do lanzamento de peso, da técnica do lanzamento de disco, da técnica do lanzamento de xavelina e da técnica do lanzamento de martelo. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica do lanzamento de peso, da técnica do lanzamento de disco, da técnica do lanzamento de xavelina e da técnica do lanzamento de martelo. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD.

UD. IV: As probas combinadas: Conceptos básicos da evolución histórica das probas combinadas. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación das probas combinadas. Conceptos básicos de xogando ao atletismo. \*Estructuración das prácticas. Sesións prácticas de xogando ao atletismo.

Natación:

UD. I: Formulacións das actividades acuáticas: Presentación da materia cunha introdución aos diferentes tipos de actividades que se desenvolven na actualidade no ámbito da actividade acuática e dos factores que inciden na elección das diferentes formulacións.

UD. II: Metodoloxía do proceso de ensino da natación. Tendencias actuais no ensino da natación. Aplicación dos estilos de ensino, análise das variables e condicionantes que inciden na elaboración dun programa de actividades acuáticas desde o punto de vista didáctico.

UD. III: Etapa de adaptación ao medio acuático. Coñecer os procesos básicos de iniciación e \*familiarización co medio acuático. Coñecer os mecanismos de execución, variables e procesos no ensino da respiración. Coñecer os factores que inflúen nos mecanismos de \*flotación, propulsión e resistencia así como nos procesos de ensino dos mesmos.

UD. IV: Etapa de dominio do medio acuático. Presentación das habilidades e destrezas básicas aplicadas ao ámbito da \*natación: conceptos e procesos de aprendizaxe. Etapa de dominio

UD. V: Descrición básica das técnicas de natación. Introdución histórica da evolución ao longo do tempo da técnica do catro estilos: \*crol, costas, braza e bolboreta. Descrición e análise das bases estruturais de cada un dos estilos: posición do corpo, traxectorias básicas dos brazos, acción de pernas, respiración e coordinación completa dos movementos. Descrición e coñecemento das técnicas de saídas e xiros de cada un dos estilos de nado e probas de estilo individual.

| Planificación                                                                                                            |               |                    |              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
|                                                                                                                          | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
| Lección maxistral                                                                                                        | 30            | 27                 | 57           |
| Resolución de problemas                                                                                                  | 1             | 9                  | 10           |
| Seminario                                                                                                                | 2             | 10                 | 12           |
| Traballo tutelado                                                                                                        | 2             | 20                 | 22           |
| Prácticas de laboratorio                                                                                                 | 40            | 80                 | 120          |
| Exame de preguntas obxectivas                                                                                            | 2             | 0                  | 2            |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas 1                                                                   |               | 1                  | 2            |
| *Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado. |               |                    |              |

| Metodoloxía docente      |                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                          | Descrición                                                                                                                                                                         |
| Lección maxistral        | Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia *objecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |
| Resolución de problemas  | O profesor exporá os aspectos básicos da materia                                                                                                                                   |
| Seminario                | Asistencia a actividades formativas fose da *uvigo, para analizar o funcionamento de programas acuáticos                                                                           |
| Traballo tutelado        | Desenvolvemento de traballo en grupo sobre a *temática da materia e *tutorizados polo docente.                                                                                     |
| Prácticas de laboratorio | Desenvolveranse os conceptos prácticos sobre os deportes individuais de *natación e atletismo                                                                                      |

| Atención personalizada |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Traballo tutelado      | O alumno recibirá atención individualizada no horario de *tutorías establecido a tal fin durante o presente curso académico. Para a consulta do seu horario de *tutorías e lugar das mesmas deberase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. ( <a href="http://fcced.uvigo.es/*gl/">http://fcced.uvigo.es/*gl/</a> ) |

| Avaliación                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |               |                                       |                |
|-------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|----------------|
|                               | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                |
| Lección maxistral             | No bloque temático de ATLETISMO, avaliarase cun control de coñecemento dalgunha especialidade da materia a través de preguntas curtas que supón o (10%) da nota final.                                                                                                                                                                        | 10            | B10<br>B13                            | C1<br>C2<br>C3 |
| Traballo tutelado             | No bloque de *NATACIÓN desenvolveranse traballos propostos polo docente nos cales o alumno mediante o traballo en grupo terá que analizar os puntos que se determinen no temario. Si a planificación permíteo estes traballos exporanse e *defenderan en clase.                                                                               | 25            | B10<br>B12                            | C1<br>C4       |
| Prácticas de laboratorio      | No bloque temático de ATLETISMO, Se *evalúa nesta metodoloxía as prácticas da materia que serán supervisadas nun *exámen práctico de todas ou algunha das prácticas realizadas. Avaliarase co 40% da nota final. Nesta nota final teranse en conta as prácticas realizadas en clase e a participación activa nas prácticas ao longo do curso. | 40            | B10<br>B12                            | C2             |
|                               | No bloque de *NATACIÓN a avaliación *sera apto/non apto                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |                                       |                |
| Exame de preguntas obxectivas | O bloque temático de *NATACIÓN será avaliado cun exame de preguntas para desenvolver / cuestións de múltiple elección ou de resposta curta.                                                                                                                                                                                                   | 25            | B10<br>B12                            | C2<br>C3<br>C4 |

| Outros comentarios sobre a Avaliación                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| A puntuación final será a media aritmética da cualificación obtida na parte da materia de Atletismo y Natación. Será necesario alcanzar polo menos unha puntuación de 4 para realizar a media.                                                                                                                                                                                                                    |  |
| O estudiantado que non chegue ao 80% de asistencias ás clases prácticas de Atletismo, terá que realizar un examen práctico e entregar un traballo da materia.                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
| O estudiantado que non chegue ao 80% de asistencias ás clases prácticas de Natación, terá que facer un exame teórico que será o 40% da nota será o exame teórico, o outro 40% o exame práctico e 20% será a elaboración de sesións prácticas ao longo do curso. Así mesmo deberá realizar unha proba na piscina onde acredite de maneira suficiente o dominio mínimo dos catro estilos de nado, saídas y viraxes. |  |

---

**Bibliografía. Fontes de información**

---

**Bibliografía Básica**

---

**Bibliografía Complementaria**

---

Arellano, R, **Entrenamiento técnico de natacion**,

---

Costill, **La natación: aspectos biológicos, mecánicos**, Hispano Europea,

---

Franco Pedro, **Habilidades acuáticas**, Hispano Europea,

---

---

**Recomendacións**

---

**Materias que continúan o temario**

---

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

---

---

**Outros comentarios**

---

Ningún

---

| DATOS IDENTIFICATIVOS      |                                                     |        |       |              |
|----------------------------|-----------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Fisioloxía do exercicio II |                                                     |        |       |              |
| Materia                    | Fisioloxía do exercicio II                          |        |       |              |
| Código                     | P02G051V01202                                       |        |       |              |
| Titulación                 | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte  |        |       |              |
| Descritores                | Creditos ECTS                                       | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                            | 6                                                   | FB     | 2     | 1c           |
| Lingua de impartición      | Castelán<br>Galego                                  |        |       |              |
| Departamento               | Didácticas especiais                                |        |       |              |
| Coordinador/a              | García Soidan, José Luís                            |        |       |              |
| Profesorado                | García Soidan, José Luís<br>Taboada Iglesias, Yaiza |        |       |              |
| Correo-e                   | jlsoidan@uvigo.es                                   |        |       |              |
| Web                        |                                                     |        |       |              |
| Descrición xeral           |                                                     |        |       |              |

### Resultados de Formación e Aprendizaxe

| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B3     | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B4     | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-cientificamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| C8     | 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C10    | 2.6 Mostrar un nivel avanzado na planificación, aplicación, control e avaliación dos procesos de adestramento físico e deportivo.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| C11    | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                  |
| C13    | 3.3 Articular e despregar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte. |
| D24    | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| D25    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----|-----|
| 1. Capacidade para identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de destrezas no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; para previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deporte en todo tipo de poboación. | B3                                    | C8  | D2  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B3                                    | C10 | D5  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B4                                    | C11 | D8  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B4                                    | C13 | D9  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B5                                    | C23 | D10 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B6                                    |     | D17 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | B11                                   |     | D24 |

|                                                                                                                                                                                 |    |                                                      |                                                                 |                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| 2. Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde.                                         |    | B1<br>B3<br>B4<br>B4<br>B6<br>B7<br>B9<br>B11<br>B18 | C2<br>C4<br>C8<br>C10<br>C11<br>C12<br>C13<br>C21<br>C25        | D2<br>D24<br>D25                         |
| 3. Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa | A5 | B3<br>B4<br>B6<br>B8<br>B9<br>B10<br>B12             | C8<br>C8<br>C9<br>C10<br>C11<br>C13<br>C18<br>C26<br>C64<br>C66 | D1<br>D2<br>D3<br>D7<br>D8<br>D15<br>D18 |

## Contidos

| Tema                                                                                         |                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Adaptacións cardiocirculatorias no exercicio.                                             | Tema 1. Modificacións e Adaptacións cardio-vasculares producidas polo esforzo e o exercicio físico.<br>Tema 2.-Modificacións e adaptacións sanguíneas inducidas polo esforzo e o exercicio físico. |
| 2. Modificacións respiratorias, do equilibrio acedo-base e hidroelectrolíticas no exercicio. | Tema 3. Ventilación, transporte de osíxeno e dióxido de carbono (CO2) en esforzo.<br>Tema 4. Equilibrio ácido--base, Función Renal. Fatiga.                                                        |
| 3. Nutrición no exercicio.                                                                   | Tema 5. A alimentación no deporte.<br>Tema 6. Hidratación, axudas ergoxénicas e dopaxe no deporte.                                                                                                 |
| 4. Fisioloxía ambiental e do rendemento físico.                                              | Tema 7. Respostas fisiolóxicas ante distintas situacións ambientais e de rendemento físico.                                                                                                        |

## Planificación

|                          | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|--------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral        | 22.5          | 27.5               | 50           |
| Traballo tutelado        | 0             | 35                 | 35           |
| Prácticas de laboratorio | 30            | 35                 | 65           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Exposición dos contidos da materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Traballo tutelado        | Titorías obrigatorias individuais e en grupos pequenos. Resolución de exercicios, debates, seminarios, etc. Documentación dos traballos e actividades autónomas do alumno.<br>A cada grupo asignaráselle un traballo relacionado cos contidos da materia, que deberá desenvolver ao longo do cuadrimestre, e presentar o último día de clase. No calendario están sinalados os días dos traballos tutelados. |
| Prácticas de laboratorio | Resolución de exercicios na aula/laboratorio, baixo a dirección do profesor.<br>Aplicación a nivel práctico da teoría nun ámbito do coñecemento nun contexto determinado.<br>Exercicios prácticos.                                                                                                                                                                                                           |

## Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Traballo tutelado | Atención individual e en pequenos grupos para verificar os coñecementos adquiridos, vía online.<br>Resolución de exercicios, debates, elaboración de traballos, seminarios E orientación sobre os traballos que deben presentar para a súa avaliación. Documentación para os traballos realizados de face á actividade autónoma do alumno. |

## Avaliación

| Descrición | Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|------------|-----------------------------------------------------|
|------------|-----------------------------------------------------|

|                          |                                                                                                                                                                                                                    |    |          |                         |            |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----------|-------------------------|------------|
| Lección maxistral        | A avaliación das sesións maxistrais realizarase mediante preguntas tipo test de resposta única, sobre todos os temas recolleitos nos contidos da materia.<br>A puntuación total deste apartado será de 3,9 puntos. | 39 | B3<br>B4 | C11<br>C13              | D24<br>D25 |
| Traballo tutelado        | Traballos presentados (3): 3 puntos desglosados en:<br>-Traballo 1...1 punto<br>-Traballo 2...1 punto<br>-Traballo 3...1 punto                                                                                     | 30 | B3<br>B4 | C8<br>C10<br>C11<br>C13 | D24<br>D25 |
| Prácticas de laboratorio | Asistencia ao 80% ou máis das prácticas.... 3,1 puntos                                                                                                                                                             | 31 | B3<br>B4 | C8<br>C10<br>C11<br>C13 |            |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, independentemente de que asista a clase ou non, ten dereito a ser avaliado.

Para superar a materia, o alumnado deberá obter 5 puntos ou máis sumando a parte teórica, a práctica e os traballos.

Para poder realizar o exame teórico, será preciso que o alumnado asistise ó 80% das prácticas.

Cada un dos tres traballos se valorará cos seguintes criterios: a) Presentación correcta; b) Contido idóneo; c) Figuras e e táboas pertinentes; d) Referencias bibliográficas e búsquedas dos artigos indexados (mínimo de 4).

A superación das prácticas de Laboratorio se gardará ata a terceira convocatoria. Para o resto de convocatorias rexen os mesmos criterios comentados anteriormente.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Mora, **FISIOLOGÍA DEL DEPORTE Y EL EJERCICIO**, 9788491103530, Panamericana, 2021

Asker Jeunkendrup, **Nutrición Deportiva.**, 9788416676798, Tutor, 2019

Thompson Walter R., **ACSM's Clinical Exercise Physiology**, 9781496387806, 1, Wolters Kluwer, 2019

Bernardot, **MANUAL ACSM DE NUTRICIÓN PARA CIENCIAS DEL EJERCICIO.**, 9788417602628, Wolters Kluwer, 2019

Marie Spano, Laura Kruskall, **Nutrition for Sport, Exercise & Health.**, Human Kinetics, 2017

W. Larry Kenney, Jack Wilmore, David Costill, **Physiology of Sport and Exercise**, 6, Human Kinetics, 2015

Scott Powers & E. Howley, **Fisiología del ejercicio. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento.**, 8, Paidotribo, 2014

López Chicharro, **Fisiología del Entrenamiento Aeróbico.**, Panamericana, 2013

#### Bibliografía Complementaria

McArdle, W. and Katch, F., **EXERCISE PHYSIOLOGY. NUTRITION, ENERGY, AND HUMAN PERFORMANCE.**, 9781451191554, LIPPINCOTT, 2018

Calderón Montero, **Fisiología Humana aplicada a la actividad física.**, Panamericana, 2012

### Recomendacións

### Outros comentarios

Para aprobar a asignatura de Fisioloxía do Exercicio II, o alumnado debe ter superada a asignatura de Fisioloxía do Exercicio I.

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>                 |                                                                                                                                                                                                    |        |       |              |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Fundamentos dos deportes colectivos I</b> |                                                                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Materia                                      | Fundamentos dos deportes colectivos I                                                                                                                                                              |        |       |              |
| Código                                       | P02G051V01203                                                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Titulación                                   | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                 |        |       |              |
| Descritores                                  | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                      | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                              | 9                                                                                                                                                                                                  | OB     | 2     | 1c           |
| Lingua de impartición                        | Castelán<br>Galego                                                                                                                                                                                 |        |       |              |
| Departamento                                 | Didácticas especiais                                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Coordinador/a                                | Viaño Santasmarinas, Jorge Juan                                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Profesorado                                  | Docampo Blanco, Pedro<br>Silva Alonso, Telmo<br>Vázquez Estévez, Christopher<br>Viaño Santasmarinas, Jorge Juan                                                                                    |        |       |              |
| Correo-e                                     | jorgeviano@uvigo.es                                                                                                                                                                                |        |       |              |
| Web                                          |                                                                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Descrición xeral                             | FUNDAMENTACIÓN TEÓRICA DO BALONCESTO (BC) E O BALONMÁN (BM)<br>ESTRUTURA FORMAL E FUNCIONAL DO BC E O BM<br>O PROCESO DE INICIACIÓN DEPORTIVA Ao BC E Ao BM<br>FUNDAMENTOS DIDÁCTICOS DO BC E O BM |        |       |              |

### Resultados de Formación e Aprendizaxe

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| B12    | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.                                                   |
| B13    | 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte. |
| C1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                    |
| C2     | 1.2 Deseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C4     | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                          |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                             |

### Resultados previstos na materia

|                                                                                   |                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Resultados previstos na materia                                                   | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
| HABILIDADE DE LIDERADO, CAPACIDADE DE RELACIÓN INTERPERSOAL E TRABALLO EN EQUIPO  | C4                                    |
| ADAPTACIÓN A NOVAS SITUACIÓNS, A RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS E A APRENDIZAXE AUTÓNOMA | B12 C2                                |
|                                                                                   | B13 C3                                |

|                                                                                                                                                                                                             |     |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----|
| HÁBITOS DE EXCELENCIA E CALIDADE NO EXERCICIO PROFESIONAL                                                                                                                                                   | B13 | C4 |
| ACTUACIÓN DENTRO DOS PRINCIPIOS ÉTICOS NECESARIOS PARA O CORRECTO EXERCICIO PROFESIONAL                                                                                                                     | B10 | C3 |
|                                                                                                                                                                                                             | B13 | C4 |
| CAPACIDADE PARA DESEÑAR, DESENVOLVER E AVALIAR OS PROCESOS DE ENSINO - APRENDIZAXE RELATIVOS AOS DEPORTES DE BALONCESTO E BALONMÁN, CON ATENCIÓN ÁS CARACTERÍSTICAS INDIVIDUAIS E CONTEXTUALES DAS PERSOAS. |     | C1 |
|                                                                                                                                                                                                             |     | C2 |
|                                                                                                                                                                                                             |     | C4 |
| CAPACIDADE PARA PROMOVER E AVALIAR A FORMACIÓN DE HÁBITOS *PERDURABLES E AUTÓNOMOS DE PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN                                                                                   | B10 | C2 |
|                                                                                                                                                                                                             | B13 |    |
| CAPACIDADE PARA APLICAR OS PRINCIPIOS FISIOLÓGICOS, BIOMECÁNICOS, COMPORTAMENTALES, E SOCIAIS, NO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN                                                                         | B10 | C3 |
|                                                                                                                                                                                                             |     | C4 |
|                                                                                                                                                                                                             |     | C6 |
| CAPACIDADE PARA IDENTIFICAR OS RISCOS QUE SE DERIVAN PARA A SAÚDE DA PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN DE FORMA INADECUADA                                                                                | B13 | C4 |
| CAPACIDADE PARA SELECCIONAR E SABER UTILIZAR O MATERIAL E EQUIPAMENTO DEPORTIVO ADECUADO PARA O BALONCESTO E O BALONMÁN                                                                                     |     | C6 |
| MANEXO DA INFORMACIÓN CIENTÍFICA BÁSICA APLICADA AO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN                                                                                                                       | B10 |    |

## Contidos

### Tema

|                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.- FUNDAMENTACIÓN TEÓRICA DO BALONMÁN.       | TEMA 1. ASPECTOS TEÓRICOS BÁSICOS<br>1.1. Orixe e evolución do baloncesto e o balonmán.<br>1.2. Contextualización do balonmán e o baloncesto no tres ámbitos de intervención.<br>1.3. Terminoloxía, simboloxía e representación gráfica.                                                                     |
| 2. ESTRUCTURA FORMAL E FUNCIONAL DO BALONMÁN. | TEMA 2. ANÁLISE DA ESTRUCTURA DE XOGO DO BALONMÁN E BALONCESTO.<br>2.1. Análise formal<br>2.2. Análise funcional<br>2.3. Regulamento: análise desde o punto vista formal e funcional<br>2.3.1. Regulamento adaptado para fases de formación: Mini-balonmán<br>2.3.2. Regulamento non adaptado (convencional) |

### 3. FUNDAMENTOS TÉCNICO-TÁCTICOS E DIDÁCTICOS DO BALONMÁN

#### TEMA 3. FUNDAMENTOS INDIVIDUAIS

##### 3.1. As intencións técnico-tácticas dos roles estratéxicos (o que)

###### 3.1.1. Porteiro.

###### 3.1.2. Ofensivos: ACB e ASB

###### 3.1.3. Defensivos: DASB e DACB.

###### 3.1.4. Metodoloxía práctica específica das intencións técnico-táctica individuais (táctica individual)

#### TEMA 4. FUNDAMENTOS COLECTIVOS: TÁCTICOS \*GRUPALES E DE EQUIPO (SISTEMAS)

##### 4.1. Táctica Colectiva de Grupo (Táctica \*Grupal)

###### 4.1.1. Ofensivos

□ Elementais (superioridade): Situacións de Asimetría Táctica (en superioridade)

□ Simples (igualdade): Circulación do Balón / ou Circulación dos Xogadores

□ Básicos: Pase e vai. Penetracións sucesivas. Cruces. Cortinas. Permutas. \*Bloqueos. Pantallas.

□ Complexos: Circulacións Complexas. Procedementos Tácticos (en Situacións Especiais)

###### 4.1.2. Defensivos

□ Inmediatos: repartición inicial de zonas e tarefas ou distribución de responsabilidades

□ Preventivos: \*Basculación. Cobertura.

□ Reactivos: Defensa ante o Pase e Vai. Deslizamiento, a Barreira Dinámica. Dobraxa. Cambio de Opoñente e Contrabloqueo). Colaboración Defensa-Porteiro

□ Activos: Flotación. Ataque ao Impar. Dous Contra Un

###### 4.1.3. Metodoloxía práctica específica da táctica colectiva: fases de aprendizaxe

□ Fase de aprendizaxe inicial globalizado

□ Fase de aprendizaxe específica analítico e en postos específicos

□ Fase de perfeccionamento.

##### 4.2. Táctica Colectiva de Equipo

###### 4.2.1. Sistemas

□ Ofensivos: Ataque posicional, Contraataque

□ Defensivos: Defensa ao ataque \*posicional, Regameo defensivo.

###### 4.2.2. Metodoloxía práctica específica

□ Formas de xogo para o desenvolvemento dos sistemas ou Xogo libre

ou Xogo dirixido: Xogo posicional ou en postos específicos. Xogo circulante ou en circulación

ou Xogo prefabricado (xogadas)

---

#### 4.- O PROCESO DE INICIACION DEPORTIVA NO BALONMÁN

#### TEMA 5. O PROCESO DE FORMACIÓN DO DEPORTISTA DE DEPORTES DE COOPERACIÓN-OPOSICIÓN: O MODELO TÁCTICO.

- 5.1. Interpretación conductista vs cognitivista da persoa-deportista (e a súa motricidad-conduta)
- 5.2. Perspectivas ou teorías históricas da aprendizaxe (orixe das metodoloxías)
- 5.3. Metodoloxías (Analíticas, Globalistas, Ecléctica: xogos modificados/reducidos aplicados á iniciación, utilizando a procura como estratexia)
- 5.4. Etapas no proceso de formación.
- 5.5. Categorías de competición vs etapas de formación.

#### TEMA 6. PERCEPCIÓN E CONDUTA TÁCTICA NO BALONMÁN

- 6.1. Aspectos básicos e bases neurofisiolóxicas
- 6.2. Percepción visual consciente e inconsciente
- 6.3. Aprendizaxe consciente e inconsciente
- 6.4. Visión central e visión periférica: "non mirar nada" para "ver máis"
- 6.5. As estratexias visuais
- 6.6. Percepción e creatividade
- 6.7. Recomendacións metodolóxicas para a adquisición das estratexias visuais.

#### TEMA 7. MODELOS DE INICIACIÓN DEPORTIVA

- 7.1. "Tradicionais" "Técnicos" \*vs Comprensivos
- 7.2. Verticais vs Horizontais (principio de transferencia)
- 7.3. Tipoloxías de Modelos Comprensivos
- 7.3. Outros modelos de iniciación deportiva: Educación Deportiva, Responsabilidade Persoal e Social, etcétera.
- 7.4. Idade e etapa de formación, correspondencia segundo modelos.

#### TEMA 8. MODELOS DE INICIACIÓN Aos DEPORTES DE COOPERACIÓN-OPOSICIÓN. ETAPAS Ou FASES DE ENSINO-APRENDIZAXE.

- 8.1. Exemplos de diversos autores.
- 8.2. Análise de vantaxes e desvantaxes de cada modelo para a adquisición de diferentes aspectos individuais e colectivos de xogo
- 8.3. Elementos didácticos de cada fase de xogo.
  - "Avaliación inicial ou identificación do nivel de xogo: análise de comportamentos observados vs desexados
  - "Definición de obxectivos didácticos: toma de decisións sobre a fase do modelo a ensinar-aprender (adestrar).
  - "Selección de contidos didácticos
  - "Situacións prácticas (actividades)
  - "Recomendacións metodolóxicas

#### TEMA 9. PROFUNDIZACIÓN NOS ELEMENTOS DIDÁCTICOS PARA O ENSINO-APRENDIZAXE DA TÁCTICA \*GRUPAL COLECTIVA

- 9.1. Características fundamentais das tarefas tácticas
- 9.2. Elementos básicos da estrutura xeral do modelo táctico
- 9.3. Variables ou compoñentes operativos básicos do modelo táctico.
- Deseño de situacións de ensino-aprendizaxe
- 9.4. Exemplo de Teorías elaboradas para o deseño de situacións tácticas (Ex. Teoría graduada de Roth,")
- 9.5. Deseño de Sesións
  - 9.5.1. Estrutura dunha sesión
  - 9.5.2. Proposta de situacións/tarefas didácticas para cada fase do modelo.

#### TEMA 10. BALONMÁN RECREATIVO PARA TODOS

- 11.1. Persoas con necesidades educativas específicas
  - 10.1.1. Discapacidade visual
  - 10.1.2. Discapacidade motriz (cadeira de rodas)
- 10.2. Outros ámbitos e obxectivos
  - 10.2.1. Recreativo en contorna natural: balonmán praia

#### CONTIDOS BALONCESTO

#### SUBTEMAS

#### Planificación

|                           | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Actividades introdutorias | 1.5           | 2                  | 3.5          |
| Lección maxistral         | 20            | 6                  | 26           |

|                                                      |     |    |      |
|------------------------------------------------------|-----|----|------|
| Flipped Learning                                     | 7.5 | 20 | 27.5 |
| Prácticas de laboratorio                             | 38  | 17 | 55   |
| Traballo tutelado                                    | 1.5 | 30 | 31.5 |
| Aprendizaxe colaborativa                             | 14  | 24 | 38   |
| Presentación                                         | 1.5 | 5  | 6.5  |
| Foros de discusión                                   | 0   | 5  | 5    |
| Saídas de estudo                                     | 1.5 | 0  | 1.5  |
| Simulación                                           | 0.5 | 0  | 0.5  |
| Exame de preguntas obxectivas                        | 2   | 7  | 9    |
| Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas | 1   | 8  | 9    |
| Práctica de laboratorio                              | 1   | 2  | 3    |
| Simulación ou Role Playing                           | 1   | 5  | 6    |
| Resolución de problemas e/ou exercicios              | 3   | 0  | 3    |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

|                           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Actividades introdutorias | Realizaranse diferentes metodoloxías para a recompilación de información sobre o estudantado, prioritariamente, sobre o nivel inicial de coñecemento, nivel de xogo, etcétera. que axuden tanto ao profesorado como ao propio estudantado a realizar unha mellor planificación reaxustando o proceso de ensino-aprendizaxe.<br><br>É probable a inclusión adicional de visionado de vídeos cunha selección de situacións de xogo representativas e de alta calidade na execución que, sobre todo a aquel estudantado con escaso contacto cos contidos axúdelles a achegarse de forma rápida e visual aos contidos máis representativos do bloque de balonmán.                                                                 |
| Lección maxistral         | Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Flipped Learning          | Solicitarase aos estudantes diferentes actividades de aprendizaxe fose da aula (procura de información en diferentes recursos escritos ou multimedia, análise, interpretación e/ou estudo PREVIO á asistencia ás clases teóricas e/ou teóricas<br><br>En clases teóricas e/ou prácticas co profesorado presente realizaranse actividades complementarias para avaliar a aprendizaxe, resolver dúbidas ou lagoas observadas para afianzalo, etcétera.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Prácticas de laboratorio  | Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de habilidades básicas e/ou específicas e *procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo.<br>Desenvolveranse en espazos especiais con equipamento especializado: pavillón da Facultade (campo de xogo de baloncesto e de balonmán), tamén poderán utilizarse espazos naturais adaptados convenientemente (praia, campos máis pequenos, etc.).                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Traballo tutelado         | Proxecto de planificación do ensino-aprendizaxe do balonmán. Será individualizada a un caso (estudo de caso) (p. ex. neno, grupo de nenos, equipo...) adaptándoa ao nivel de xogo inicial (avaliación inicial)<br><br>Definirase nun guión escrito a disposición na plataforma MOOVI.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Aprendizaxe colaborativa  | Aplicarase, de forma en forma de proxecto piloto, dous modelos de ensino do deporte de forma integrada ou híbrida, denominados: Ensino Deportivo e Ensino Comprensivo. Sumando algúns compoñentes dun terceiro modelo: Aprendizaxe Cooperativa.<br><br>Cada grupo de prácticas constituirase en dous grupos-equipos de balonmán a partir de que o profesorado o esixa dentro do semestre.<br>De forma cooperativa/colaborativa o grupo-equipo debe organizarse para que cada membro do grupo-equipo, de forma rotatoria cada semana, desempeñe os diferentes roles estipulados vinculados ao deporte do balonmán (equipo técnico, árbitro, mesa, analista de datos-xogo, mesa, preparador físico...).                         |
|                           | Aínda que a responsabilidade cada semana en cada rol é individual ou por parellas, a responsabilidade última-global do correcto desempeño en cada rol é global (de todo o grupo-equipo) polo que os erros, carencias, ausencias, etcétera. que cometa un membro do equipo nun rol semanal, o resto do equipo debe tentar suplilas solidariamente en beneficio do propio equipo. En coherencia, a nota asignada a cada rol será asignada ao conxunto dos membros do equipo, polo que o equipo (no seu conxunto) é o primeiro interesado en que cada membro desempeñe de forma óptima cada rol.<br><br>O profesorado estipulará unhas esixencias a desempeñar en cada rol a ter en conta e que se utilizarán para a avaliación. |

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Presentación       | <p>Esta metodoloxía estará integrada coa denominada Aprendizaxe Colaborativo" (avaliarase dentro da mesma).</p> <p>O equipo designará a un membro ou parella responsable da impartición duns contidos técnico-tácticos individuais ou tácticos colectivos previamente definidos para o desenvolvemento de ensino-aprendizaxe do equipo.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Foros de discusión | <p>Esta metodoloxía estará integrada coa denominada "Aprendizaxe *Colaborativo" (avaliarase dentro da mesma).</p> <p>Proporanse foros semanalmente para debater sobre o proceso de ensino-aprendizaxe do equipo en varios aspectos: dirección técnica, nivel de xogo (segundo obxectivos definidos previamente), principio de xogo de ataque e defensa, etcétera, Buscando solucións e realizando proposta de mellorar do proceso de ensino-aprendizaxe.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Saídas de estudo   | <p>Existe a posibilidade de desprazarse a eventos deportivos de balonmán de polo menos dúas categorías diferentes para a observación en tempo real dos fundamentos técnico-tácticos do balonmán por parte de xogadores/as federados/as. O alumnado deberá facer o traballo solicitado na ficha deseñada para ese efecto co obxectivo de adquirir competencias de observación, rexistro e análise sistemática do xogo.</p> <p>Outra das saídas podería consistir na experimentación dunha modalidade máis recreativa do balonmán convencional (balonmán praia, etcétera) é espazos específicos para a súa práctica.</p> <p>Ditas saídas están supeditadas á aprobación por parte da Xunta de Centro e estar dotadas economicamente para poder realizar o traslado a través da "Convocatoria de Saídas de Campo" anual.</p> |
| Simulación         | <p>Utilizarase o formato de tempada similar á competición oficial por equipos como forma de simular e vivenciar situacións o máis reais posibles e que a aprendizaxe sexa máis significativo, pois terán que asumir non só a participación como equipo senón diferentes roles que se deben ou poden asumir no deporte (equipo técnico, árbitro, mesa, analista de datos-vídeo, preparador físico, etcétera.).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

#### Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Traballo tutelado        | <p>Sería necesario a asistencia polo menos a unha tutoría concertada co profesorado para a súa orientación correcta, revisión previa entrega, etcétera. A tutoría debe concertarse previamente mediante correo electrónico. Prof. Jorge Viaño Despacho 220 da 2ª planta. Despacho virtual para as tutorías é o seguinte (o horario de atención publicarase ao principio do semestre): Sala 2699 - Prof. Jorge Juan Viaño Santasmarinas (contrasinal: DespachoViaño220) Prof. Telmo Silva Despacho Sala 2445 - Prof. Telmo Silva Alonso (contrasinal: solicitadea por correo electrónico)</p> |
| Aprendizaxe colaborativa | <p>Diseñaranse diferentes actividades nalgunhas metodoloxías a través do TIC nas que a o profesorado participará como moderador (foros de discusión, debates...). Noutras metodoloxías o profesorado participará como árbitro, asesor do equipo técnico do equipo, etcétera</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Presentación             | <p>Para a metodoloxía de "Presentación", integrada na de "Aprendizaxe *Colaborativa", sería necesaria a asistencia a polo menos unha *tutoría concertada co profesorado para a súa orientación correcta</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

#### Avaliación

| Descrición | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|------------|---------------|---------------------------------------|
|            |               |                                       |

CONSIDERACIÓNS XERAIS:

- Este apartado forma parte da avaliación CONTINUA (íranse entregando diferentes partes ao longo do semestre de docencia).

- En concreto, esta metodoloxía está vinculada á ASISTENCIA ÁS CLASES TEÓRICAS, principalmente, porque o seu desenvolvemento e realización será prioritariamente en devanditas clases (no entanto poida que haxa certas actividades coa mesma metodoloxía nalgunha clase práctica).

PERDA DE DEREITO A SER AVALIADO:

A) EN CADA ACTIVIDADE: A NON ASISTENCIA A CLASE E/OU REALIZACIÓN das actividades en tempo e forma en devanditas clases teóricas suporá a PERDA DE DEREITO a ser avaliado en devandita actividade.

B) NA AVALIACIÓN CONTINUA - A reiterada falta de asistencia e/ou realización das actividades de flipped learning pode levar a perda de dereito á avaliación continua e, por tanto, a obrigatoriedade de presentar a exame final de preguntas obxectivas (exame teórico) en data e hora estipulada segundo calendario de exames (véxase web da facultade).

CUALIFICACIÓN

- Será requisito mínimo para superar cada actividade alcanzar un 5 sobre 10 en cada evidencia presentada para a súa aprobación (salvo comunicación expresa do profesorado noutro sentido), e, globalmente, tamén 5 puntos sobre 10 neste apartado.

- A súa entrega será definida polo profesorado durante as clases presenciais teóricas e prácticas, do mesmo xeito que as condicións de tempo e forma.

- Non será posible presentar devandito traballo para ser avaliado na convocatoria de xullo senón realizouse anteriormente as entregas en tempo e forma durante o semestre SALVO COMUNICACIÓN EXPRESA DO PROFESOR.

---

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |            |                            |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|------------|----------------------------|
| Prácticas de laboratorio | <p><b>BALONCESTO:</b></p> <p>a) Execución, esforzo físico e cognitivo na realización de tarefas prácticas (10 %).</p> <p>b) Informe de prácticas (10%)</p> <p>c) Xogo de 3x3 (10%).</p> <p>Requisitos mínimos para cualificar estes apartados: asistencia a un mínimo de 12 clases prácticas de baloncesto.</p> <p><b>BALONMÁN:</b></p> <p>- Asistencia OBRIGATORIA nun MÍNIMO de 90%.</p> <p>- A asistencia NON SE CUALIFICARÁ cun % da nota final.</p> <p><b>XUSTIFICACIÓN das ausencias:</b></p> <p>As razóns xustificadas admitidas son, principalmente:</p> <p>+ Causas médicas (citas médicas, urxencias-informe,</p> <p>+ Causas familiares (cargas familiares, familiar a cargo...)</p> <p>+ Causas deportivas (deportistas de alto nivel recoñecidos por competicións, concentracións... xustificadas).</p> <p>+ Causas de representación de comisión-assembly-xunta de órganos colexiados da facultade, estudantes...</p> <p><b>RECOMENDACIÓN para non perder docencia práctica:</b></p> <p>- O estudante, excepto causas fortuítas (urxencias médicas, accidentes....) e, en previsión, de que faltará á práctica do seu grupo, ten a posibilidade de solicitar previamente a asistencia a un grupo de prácticas diferente onde se está impartindo ese mesmo número de práctica (p.ex. si non podo ir no meu grupo de xoves podería solicitar ir nalgún grupo dos martes, ou viceversa).</p> <p><b>INFORMES:</b></p> <p>- Debe presentarse INFORME que xustifique a ausencia nun prazo máximo de 15 días despois de dita ausencia.</p> <p>- O informe presentado e as causas que se argumenten (segundo o citado anteriormente), será valorado polo profesorado a efectos de asistencia e manter o dereito á avaliación continua.</p> <p>- Si a práctica a realizar ese día de ausencia supuña a realización dalgunha actividade (xa sexa previa, durante ou posteriormente), o informe non exime das tarefas que debían haberse realizado.</p> <p><b>PERDA DE DEREITO POR INCUMPRIMENTO:</b></p> <p>A) NON poderá optar a ser avaliado nas metodoloxías-probas asignadas á avaliación continua (traballo colaborativo, flipped learning...).</p> <p>B) O estudante deberá presentarse ao exame final de resolución de problemas e/ou exercicios (exame práctico), estipulado segundo calendario oficial de exames publicado na web da Facultade.</p> | 15 | B10<br>B13 | C1<br>C2<br>C3<br>C4<br>C6 |
| Traballo tutelado        | <p><b>BALONMÁN:</b></p> <p>[30% do 100% dA nota final de balonmán]</p> <p>Este apartado forma parte da avaliación continua durante o semestre (iranse entregando diferentes partes ao longo do semestre de docencia para cada un dos traballos).</p> <p>Pedirase a entrega de traballos de deseño e planificación do proceso de ensino-aprendizaxe-adestramento dun neno-a en etapas de formación (estudo de caso) e/ou do propio estudante (caso persoal), para a mellora do nivel de xogo na participación dentro do grupo-equipo de adestramento-competición. O estudante establecerá as estratexias metodolóxicas adecuadas (avaliación inicial, obxectivos-contidos de traballo a nivel de sesión de adestramento e de competición (partidos), avaliación intermedia-final...reflexións, lectura....para adaptar o proceso á etapa de formación que corresponda.</p> <p>No caso que o estudante teña que acollerse ou verse obrigado á avaliación final (non continua), este traballo tamén forma parte da mesma pero cunha porcentaxe da nota diferente (véxase máis abaixo "Outros comentarios sobre a avaliación"</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 15 |            | C1<br>C3                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |      |                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|----------------------|
| Aprendizaxe colaborativa                                                                                                                                                                                                                                                         | BALONMÁN:<br>30% sobre o 100%.<br>Deberanse cumprir en tempo e forma coa entrega, presentación ou calquera outra evidencia que o profesorado demande ao conxunto do equipo de traballo ou a calquera membro do equipo individualmente.<br>Cada evidencia terá un valor máximo resultado de dividir o valor total deste apartado entre o número de evidencias que se soliciten.    | 15   | C1<br>C3<br>C6       |
| Exame de preguntas obxectivas                                                                                                                                                                                                                                                    | BALONCESTO:<br>a) Proba escrita sobre coñecemento teórico-práctico sobre orixe, evolución, regulamento comparado, fundamentos técnicos e fundamentos tácticos do xogo: 35% da cualificación final.<br>b) Proba escrita sobre o coñecemento teórico-práctico alcanzado sobre os fundamentos do adestramento de xogadores/*as e equipos de baloncesto: 35 % da cualificación final. | 35   | C1<br>C2<br>C4<br>C6 |
| Requisitos: cualificación mínima en cada proba 4 puntos.                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |      |                      |
| Resolución de problemas e/ou exercicios                                                                                                                                                                                                                                          | BALONMÁN:<br>[25% sobre o 100%]<br>[Requisito mínimo: 5 sobre 10 puntos]                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 12.5 | C1<br>C4<br>C6       |
| Devanditos problemas pode ser dividido en varios parciais mediante probas escritas (presencial ou virtual, segundo as circunstancias).                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |      |                      |
| Estas probas tamén serán parte da avaliación continua que exige de exame final teórico en caso de ser superados. No entanto, si ditas probas non se superan co mínimo exixible, a materia correspondente deberá recuperarse en exame final (escrito ou virtual segundo proceda). |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |      |                      |
| Non se gardarán as partes aprobadas para a seguinte edición ou convocatoria salvo anuncio expreso do profesorado por anuncio ou correo electrónico a todo o alumnado.                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |      |                      |

## Outros comentarios sobre a Avaliación

## COMENTARIOS SOBRE A PARTE DE BALONCESTO

### 1- MODALIDADE DE AVALIACIÓN CONTINUA E GLOBAL

a) Ou alumnado poderá elixir a modalidade na que quere ser avaliado: modalidade de avaliación continua ou global.b) O prazo que o alumnado faga a elección da modalidade de avaliación será comunicado pola facultade no seu momento.

### 2- CONVOCATORIA COMÚN BALONCESTO

a) Para a modalidade de avaliación continua: aplicaranse os criterios de cualificación expostos na guía docente.b) Para a modalidade de avaliación global: farase, segundo o calendario de exames oficial, unha proba teórico-práctica sobre o conxunto de coñecementos e procedementos correspondentes a materia, con resolución de supostos prácticos e/ou respostas a preguntas con opción múltiple e/ou resposta verdadeiro ou falso ante determinadas afirmacións ou preguntas (100 % da cualificación).

### 3- CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA BALONCESTO

a) Para a modalidade de avaliación continua: aplicaranse os mesmos criterios de cualificación que foron considerados na convocatoria común.b) Para a modalidade de avaliación global: farase, segundo o calendario de exames oficial, unha proba teórico-práctica sobre o conxunto de coñecementos e procedementos correspondentes a materia, con resolución de supostos prácticos e/ou respostas a preguntas con opción múltiple e/ou resposta verdadeiro ou falso ante determinadas afirmacións ou preguntas (100 % da cualificación).

## COMENTARIOS SOBRE A PARTE DE BALONMÁN

### 1. AVALIACIÓN CONTINUA

Proponse un sistema de avaliación continua de traballo-avaliación durante o semestre.

O incumplimento dun ou varios dos requisitos mínimos de cada metodoloxía/proba definida, obrigan a presentarse ao exame final de #o #dicir parte (teórica e/ou práctica, segundo proceda).

O cumprimento de cada un dos requisitos mínimos de cada metodoloxía/proba definida pode eximir da realización do

exame final teórico ou práctica, segundo proceda (NON se trata da proba definida anteriormente "Exame de preguntas obxectivas" cuxo valor é dun 20%, senón que terá tanto valor como .

Para que as diferentes metodoloxías/probas definidas a continuación sexan cualificadas debe cumprirse cos requisitos de tempo e forma segundo as condicións establecidas para ese efecto polo profesorado durante o transcurso das clases teórico-prácticas, podendo quedar excluídos da posibilidade de cualificación por este motivo.

#### A) AVALIACIÓN CONTINUA DA PARTE TEÓRICA

- Flipped Learning: 10%
  - Nas clases teóricas (e algunhas prácticas) utilizarase a metodoloxía Flipped Learning nas que solicitará evidencias para entregar en tempo e forma en función de traballo previo á clase (lectura, visionado e análise de vídeo, etcétera). Na clase teórica revisarase devandito traballo previo e explicaranse-resolverán dúbidas.
  - requisito mínimo de 5 sobre 10 para a súa aprobación en cada unha das evidencias solicitadas
- Resolución de problemas e/ou exercicios : 20%
  - probas escritas mediante ferramentas como cuestionarios, formularios...
  - requisito mínimo para a súa aprobación: 5 sobre 10.

#### B) AVALIACIÓN CONTINUA DA PARTE PRÁCTICA

- Prácticas (asistencia mínima dun 90% para ser avaliado nas metodoloxías vinculadas á Avaliación Continua - flipped learning, aprendizaxe colaborativo...).
- Aprendizaxe colaborativo (30%)
  - de forma integrada nesta metodoloxía utilizaranse outras como
  - presentación
  - simulación
  - foros de discusión
  - debate
  - aprendizaxe mediante Tics
  - etcétera.

#### C) AVALIACIÓN CONTINUA DA PARTE TEÓRICA-PRÁCTICA

Traballo tutelado (40%)

Requisito mínimo para a súa aprobación: 5 sobre 10)

#### 2. AVALIACIÓN FINAL (en caso de non reunir os requisitos para ser avaliado en avaliación continua.

este tipo de avaliación será aplicable nos estudantes que non cumpran coa asistencia mínima teórica e/ou práctica, ou que non alcancen un ou varios de requisitos mínimos nas probas da parte teórica como práctica.

o estudante deberá presentarse a un exame final da parte que corresponda (teórica ou práctica) establecido no calendario oficial de exames da titulación publicado na web da facultade.

- 30% de Exame Teórico Escrito
  - requisito mínimo de 5 sobre 10 para superalo.
- 40% de Exame Práctico ou proba/traballo que determinará o profesorado en substitución do exame práctico
  - requisito mínimo de 5 sobre 10 para superalo.
- 30% de Traballo Tutelado
  - requisito mínimo de 5 sobre 10.

Non se gardarán as partes aprobadas para a seguinte edición ou convocatoria salvo comunicación explícita do profesorado por correo electrónico a todo o alumnado ou anuncio en MOOVI.

#### COMENTARIOS SOBRE A NOTA FINAL NA MATERIA DE FUNDAMENTOS DOS DEPORTES COLECTIVOS I

Para realizar o cálculo da nota final é requisito que a nota de cada cada bloque temático por separado (baloncesto e balonmán) sexa como como mínimo dun 5 sobre 10.

Se a nota final dun dos bloques (deporte) non chega ao 5 sobre 10, a materia estará suspensa.

As notas das partes ou bloques aprobados poderanse gardar para convocatorias posteriores en función do que describa o apartado "Segunda convocatoria (e/ou seguintes)

## SEGUNDA CONVOCATORIA (E/Ou SEGUINTE)

En 2ª convocatoria ou edición os criterios de avaliación serán os mesmos que na primeira.

Só se gardarán as notas das diferentes partes aprobadas da materia para a 2ª edición de curso académico presente a condición de que o profesorado así o anuncie explicitamente de forma escrita mediante anuncio en MOOVI ou correo electrónico.

Unha vez concluído o curso académico presente o alumnado que suspendese deberá volver cursar e superar ditas partes seguindo os criterios de avaliación da guía docente aprobada para o/o curso/s seguinte/s.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Estriga, Luisa, **TEAM HANDBALL: TEACHING AND LEARNING STEP-BY-STEP: An Instructional Guide**, Agência Nacional ISBN, 2019

Estriga, M.L.; Moreira, I., **Ensino do andebol na escola: ensinar e aprender**, Porto : Universidade do Porto, Faculdade de Despor, 2014

Pinaud, P., Díez, E., **Percepción y creatividad en el proceso de aprendizaje del Balonmano**, Stonberg, 2009

García López, L.M.; Gutiérrez Díaz del Campo, D., **Aprendiendo a enseñar deporte: modelos de enseñanza comprensiva y educación deportiva**, INDE, 2016

Espar, X., **Jugar con el corazón : la excelencia no es suficiente**, Plataforma Editorial, 2013

#### Bibliografía Complementaria

Méndez, A. (Ed.), **Modelos actuales de iniciación deportiva: Unidades didácticas sobre deportes de invasión**, Wanceulen, 2009

Butler, Joy I.; Griffin, Linda L., **More Teaching Games for Understanding. Move Globally**, Human Kinetics, 2010

Morillo, J., **Balonmano Playa**, Wanceulen, 2009

Daza, G.; González Arévalo, C., **Balonmano Unidades didácticas para Secundaria IX**, Inde, 1999

González, S.; Gil, P.; Contreras, OR; y Pastor, JC, **Propuesta de formación permanente del profesorado en deportes de invasión**, Nº 121, pp. 97-124., 2008

Griffin, L. L., & Butler, J., **Teaching games for understanding: Theory, research, and practice.**, Human Kinetics, 2005

López-Ros, V.; Castejón-Oliva, F.J.; Bouthier, D.; Llobet-Martí, B., **Modelos para una enseñanza comprensiva del deporte. Espacios comunes para el encuentro (y algún desencuentro)**, Nº 17 (1), 45-60., Ágora Para La Ef Y El Deporte., 2015

Méndez Giménez, A., **Modelos de enseñanza y síntesis de las investigaciones recientes, en Modelos de enseñanza en Educación Física**, Grupo G5, 2014

Méndez, A., **La Evaluación desde la perspectiva comprensiva. Dificultades y estrategias didácticas para valorar el rendimiento de juego en situaciones modificadas.**, Tándem. Didáctica de la Educación Física, 37, 42-5, 2011

Castejón Oliva, J., **La investigación en iniciación deportiva válida para el profesorado de educación física en ejercicio (Research on sports initiation valid for physical education teachers in-service )**, 2015

Castejón Oliva, F.J.; Giménez Fuentes-Guerra, F.J.; Jiménez Jiménez, F.; López Ros, V. (Coords.), **Investigaciones en formación deportiva**, Wanceulen, 2013

Castejón Oliva, F.J. (Coord.), **Deporte y enseñanza comprensiva**, Wanceulen, 2010

Fernández-Río, J.; Calderón, A.; Hortigëla Alcalá, D.; Pérez-Pueyo, A.; Aznar Cebamano, M., **Modelos pedagógicos en Educación Física: Consideraciones teórico-prácticas para docentes. Revisión.**, nº 413, 2016

Antón García, J.L., **Balonmano recreativo, para todos y en cualquier lugar.**, Gymnos, 2001

Lasierra, G., **1013 ejercicios y juegos aplicados al balonmano**, Paidotribo, 2001

Lasierra, G.; Lavega, P., **1015 juegos y formas jugadas de iniciación a los deportes de equipo**, 3, Paidotribo, 2000

Mariot, J., **Balonmano: De la escuela a las asociaciones deportivas.**, Agonos, 1995

Hernández Moreno, J y otros, **La iniciación a los deportes desde su estructura y dinámica**, INDE, 2000

Antón, J., **Balonmano. Táctica grupal defensiva: concepto, estructura y metodología.**, Grupo Editorial Universitario., 2002

Bonnefoy, G., **Deportes para jugar en equipo. Enseñar balonmano para jugar en equipo**, INDE, 1999

Antón, J., **Balonmano. Táctica grupal ofensiva: concepto, estructura y metodología.**, Gymnos, 1998

Ribeiro, M. & Volossovitch, A., **Andebol. 1, O ensino do andebol dos 7 aos 10 anos**, Faculdade de Motricidade Humana; Federação de Ande, 2004

Ribeiro, M. & Volossovitch, A., **Andebol. 2, O ensino do jogo dos 11 aos 14 anos**, Faculdade de Motricidade Humana; Federação de Ande, 2008

Crespo García, M.J.; Wanceulen Moreno, J.F.; Wanceulen Moreno, A.; Castillo Soler, M., **Neurociencia aplicada al Balonmano: Concepto y 70 tareas para su entrenamiento**, Wanceulen Editorial, 2020

### Recomendacións



**DATOS IDENTIFICATIVOS****Epistemoloxía da ciencia e deontoloxía profesional no ámbito da actividade física e do deporte**

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Epistemoloxía da ciencia e deontoloxía profesional no ámbito da actividade física e do deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |        |       |              |
| Código                | P02G051V01204                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | FB     | 2     | 1c           |
| Lingua de impartición | Castelán                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |       |              |
| Coordinador/a         | Figueira Rodríguez, Alberto                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |        |       |              |
| Profesorado           | Figueira Rodríguez, Alberto<br>Padrón Cabo, Alexis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Correo-e              | AFIGUEIRA@UVIGO.ES                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |       |              |
| Web                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |        |       |              |
| Descrición xeral      | A materia aporta as nocións básicas que debe posuír o alumnado universitario sobre a construción do coñecemento científico e a ética profesional. Delimita a diferenza entre a ciencia e a profesión no ámbito competencial da titulación do Grado en Ciencias da Actividade Física e o Deporte, e aprofunda no coñecemento do obxecto de estudo da mesma: motricidade, corporeidade e prácticas corporais. |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| B9     | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| B10    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C16    | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| C22    | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C23    | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D16    | 4.1 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporais e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte). |
| D17    | 4.2 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D18 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial. |
| D24 | 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D25 | 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| D26 | 6.3 Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                            |

## Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----|-----|
| Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal-deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte). | D16                                   |     |     |
| Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                | D17                                   |     |     |
| Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | C16                                   | D18 |     |
| Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | B9                                    | D24 |     |
| Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | B10                                   | C22 | D25 |
| Articular e despregar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | C23                                   | D26 |     |

## Contidos

| Tema                                                                                                        |                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Introducción á epistemoloxía da ciencia e á *socioloxía do coñecemento.                                  | 1.1 Nocións xerais e vocabulario *epistemolóxico.<br>1.2 Epistemoloxía e ciencia.<br>1.3 O coñecemento e o coñecemento científico.<br>1.4 Fundamentos do coñecemento da realidade. |
| 2. Características do coñecemento. O coñecemento científico. Clasificacións da ciencia                      | 2.1 Características do coñecemento científico.<br>2.2 Clasificación das ciencias.                                                                                                  |
| 3. O obxecto de estudo da ciencia. A construción do obxecto de estudo.                                      | 3.1 Obxecto de estudo formal.<br>3.2 Obxecto de estudo material.<br>3.3 A investigación científica.<br>3.4 Debilidades do sistema científico.                                      |
| 4. Delimitación e construción do obxecto de estudo no ámbito das ciencias da actividade física e o deporte. | 4.1 O obxecto de estudo nas ciencias da actividade física.                                                                                                                         |

|                                                                                                                  |                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5. A consideración de ciencia e de investigación en motricidade humana, actividade física e deporte.             | 5.1 Definición semántica do obxecto de estudo.                                                                                 |
| 6. Matriz, paradigma e campo disciplinar no ámbito das ciencias da actividade física e o deporte.                | 6.1 Matriz, paradigma e campo disciplinar no ámbito das ciencias da actividade física e o deporte.<br>6.2 Paradigma sistémico. |
| 7. Fontes de información científica. Procura e acceso a información científica.                                  | 7.1 Repositorios<br>7.2 Artigos científicos.<br>7.3 Libros<br>7.4 Teses                                                        |
| 8. Lectura, análise e avaliación de textos científicos vinculados ás ciencias da Actividade Física e do Deporte. | 8. 1 Filtrado, selección , lectura.                                                                                            |
| 9. Redacción científica. Estilos.                                                                                | 9.1 Estilos normalizados.<br>9.2 Manuais APA.                                                                                  |
| 10. Ontoloxía das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.                                                    | 10.1 Razón de ser das ciencias da Actividade Física.                                                                           |
| 11. Ética e xustiza social no desempeño profesional.                                                             | 11.1 Responsabilidade social.<br>11.2 O bo profesional.                                                                        |
| 12. Deontoloxía e exercicio profesional. Códigos Deontolóxicos e normativas de exercicio profesional             | 12.1 Código Deontolóxico.<br>12.2 Colexios profesionais. *COLEF<br>12.3 Normativa exercicio profesional.                       |

### Planificación

|                                       | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                     | 28            | 0                  | 28           |
| Seminario                             | 45            | 0                  | 45           |
| Prácticas de laboratorio              | 45            | 0                  | 45           |
| Foros de discusión                    | 30            | 0                  | 30           |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | 2             | 0                  | 2            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | - Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos conceptuais.                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Seminario                | - Traballo sobre os contidos dirixido polo profesor/a. Técnicas grupais participativas.                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Prácticas de laboratorio | Traballo en grupo sobor de aspectos relacionados ca materia con fin eminentemente práctico.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Foros de discusión       | - Discusión programada sobre situacións vencelladas á delimitación científica e disciplinar das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.<br>- Discusión programada sobre situacións terminolóxicas e identidade epistemolóxica.<br>- Crítica de noticias vencelladas con problemáticas epistemolóxicas das Ciencias da Actividade Física e do Deporte |

### Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                   |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Exposición da teoría polo profesor ou axentes invitados                                      |
| Seminario                | Sesións de atención personal individuais ou en grupo.                                        |
| Prácticas de laboratorio | Sesións no laboratorio de informática e nas sas de usos múltiples.                           |
| Foros de discusión       | Sesóns de debate sobre os temas da materia ou outros da actualidade relecionados ca materia. |

### Avaliación

|           | Descrición                            | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                   |                                        |  |
|-----------|---------------------------------------|---------------|---------------------------------------|-------------------|----------------------------------------|--|
| Seminario | Calificación dos traballos realizados | 30            | B9<br>B10                             | C16<br>C22<br>C23 | D16<br>D17<br>D18<br>D24<br>D25<br>D26 |  |

|                                       |                                                  |    |           |                   |                                        |
|---------------------------------------|--------------------------------------------------|----|-----------|-------------------|----------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio              | Calificación dos traballos realizados polo grupo | 30 | B9<br>B10 | C16<br>C22<br>C23 | D16<br>D17<br>D18<br>D24<br>D25<br>D26 |
| Foros de discusión                    | Calificación da participación nos foros          | 10 | B9<br>B10 | C16<br>C22<br>C23 | D16<br>D17<br>D18<br>D24<br>D25<br>D26 |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | Coñecementos básicos e fundamentais da materia   | 30 | B9        |                   | D24                                    |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación final consistirá nunha proba escrita de preguntas a desenvolver e preguntas curtas.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Rey Cao, Ana,, **Ciencia y motricidad. Epistemología de las ciencias de la actividad física y el deporte.**, 1ª, Dykinson., 2014, 2014

#### Bibliografía Complementaria

Rey Cao, Ana, **¡Protestar es cardio! La no ideología ideológica en el campo de las prácticas físico-deportivas.**, 2014

Barbero González, José Ignacio, **La escolarización del cuerpo: reflexiones en torno a la levedad de los valores del capital cuerpo en educación física**, 2005

Martín Acero, Rafael, González Valeiro, Miguel (eds.), **Educación física e deporte no século XXI. VI Congreso Galego de Educación Física.Vol.1: Simposio Internacional de consenso José María Cagigal**:, 1ª ed., A Coruña: Universidade da Coruña, 1998

Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación, **Libro blanco. Título de grado en ciencias dela actividad física y el deporte**, 2004

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G051V01110

| DATOS IDENTIFICATIVOS                  |                                                                                  |        |       |              |
|----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Fundamentos dos deportes colectivos II |                                                                                  |        |       |              |
| Materia                                | Fundamentos dos deportes colectivos II                                           |        |       |              |
| Código                                 | P02G051V01205                                                                    |        |       |              |
| Titulación                             | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                               |        |       |              |
| Descritores                            | Creditos ECTS                                                                    | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                        | 9                                                                                | OB     | 2     | 2c           |
| Lingua de impartición                  | Castelán                                                                         |        |       |              |
| Departamento                           | Didácticas especiais                                                             |        |       |              |
| Coordinador/a                          | Lago Peñas, Carlos                                                               |        |       |              |
| Profesorado                            | Lago Peñas, Carlos<br>Maneiro Dios, Rubén<br>Tourinho González, Carlos Francisco |        |       |              |
| Correo-e                               | clagop@uvigo.es                                                                  |        |       |              |
| Web                                    |                                                                                  |        |       |              |
| Descrición xeral                       |                                                                                  |        |       |              |

| Resultados de Formación e Aprendizaxe |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| B3                                    | 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                            |
| B12                                   | 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar. |

| Resultados previstos na materia                                                                           |     |                                       |     |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------------------|-----|--|
| Resultados previstos na materia                                                                           |     | Resultados de Formación e Aprendizaxe |     |  |
| aprender a observar o deporte e identificar os aspectos fundamentais e detectar erros e posibles melloras | B1  | C11                                   | D1  |  |
|                                                                                                           | B3  | C18                                   | D3  |  |
|                                                                                                           | B12 | C19                                   | D4  |  |
|                                                                                                           |     |                                       | D5  |  |
|                                                                                                           |     |                                       | D6  |  |
|                                                                                                           |     |                                       | D8  |  |
|                                                                                                           |     |                                       | D13 |  |

| Contidos |  |
|----------|--|
| Tema     |  |

|                                                                           |                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| TEMA 1.<br>Fundamentación teórica do fútbol e o voleibol                  | 1 Orixe e evolución do xogo do Fútbol como deporte: aproximación conceptual. |
| TEMA 2.<br>Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do fútbol e voleibol | 2. O reglamento.                                                             |
| TEMA 3<br>Estructura formal e funcional do fútbol e voleibol              | 3. Valores educativos do deporte: o Fútbol.                                  |
| TEMA 4<br>O proceso de iniciación deportiva ao fútbol e voleibol          | 4. Estructura sistémica do fútbol. Bases estruturales e funcionales do xogo. |
|                                                                           | 5. O Sistema Deportista (SD) na iniciación.                                  |
|                                                                           | 6. Fases no ensino do Fútbol.                                                |
|                                                                           | 7. As estratexias metodolóxicas no ensino do Fútbol                          |
|                                                                           | 8. A construción de tarefas no ensino do Fútbol.                             |
|                                                                           | 9. A sesión.                                                                 |
|                                                                           | 10. Historia, reglamento e aspectos configuradores do Voleibol.              |
|                                                                           | 11. Elementos técnicos básicos.                                              |
|                                                                           | 12. Elementos técnico- tácticos.                                             |
|                                                                           | 13. Táctica Colectiva.                                                       |
|                                                                           | 14. Adestramento do Voleibol.                                                |
|                                                                           | 15. Metodoloxía de ensino de Voleibol.                                       |
|                                                                           | 16. O *Voleibol no contexto escolar.                                         |
|                                                                           | 17. Outras maneiras de xogar ao voleibol                                     |

### Planificación

|                                                  | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|--------------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Traballo tutelado                                | 6             | 30                 | 36           |
| Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar) | 4             | 30                 | 34           |
| Resolución de problemas                          | 10            | 46                 | 56           |
| Lección maxistral                                | 33            | 0                  | 33           |
| Exame de preguntas de desenvolvemento            | 4             | 16                 | 20           |
| Traballo                                         | 2             | 20                 | 22           |
| Práctica de laboratorio                          | 12            | 0                  | 12           |
| Resolución de problemas e/ou exercicios          | 2             | 4                  | 6            |
| Exame de preguntas obxectivas                    | 2             | 4                  | 6            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

|                                                  | Descrición                                                         |
|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Traballo tutelado                                | Resolución de exercicios baixo a dirección do docente              |
| Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar) | Documentación dos traballos realizados. Preparación de avaliacións |
| Resolución de problemas                          | Resolución de exercicios                                           |
| Lección maxistral                                | Actividades expostivas do profesor                                 |

### Atención personalizada

| Metodoloxías      | Descrición                                                                                                                              |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral | Respostarase ós estudantes a súas preguntas, de maneira adecuada na clase e de modo máis profundo no horario de tutoría se fose preciso |

### Avaliación

|                                       | Descrición                                                           | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|
| Exame de preguntas de desenvolvemento | Fútbol: O exame consistirá na resposta a preguntas teórico-prácticas | 40            | B12                                   |

|                                         |                                                                                                                                                                                            |    |           |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----------|
| Traballo                                | Voleibol: en grupos de 2-4 alumnos se elaboran 2-4 sesiones e impartirse 1 sesión práctica sobre os contenidos presentados nas clases teóricas o realizárase un examen práctico (escrito). | 20 | B3<br>B12 |
| Práctica de laboratorio                 | Voleibol A asistencia será obrigatoria para superar la asignatura. Haberá que aísitir ao 80% das clases prácticas e face-los traballos propostos polo docente.                             | 5  | B3<br>B12 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Fútbol. Haberá que elaborar sesións prácticas ao longo do curso                                                                                                                            | 10 | B3<br>B12 |
| Exame de preguntas obxectivas           | Voleibol: resposta a preguntas teóricas                                                                                                                                                    | 25 | B12       |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A puntuación final será a media aritmética da cualificación obtida na parte da materia de Voleibol e Fútbol. Será necesario alcanzar polo menos unha puntuación de 4 para realizar a media.

Fútbol: O estudantado que non chegue ao 80% de asistencias ás clases prácticas terá que facer un exame práctico consistente na resolución de supostos prácticos e a execución de habilidades específicas e tarefas no campo. O 40% da nota será o exame teórico, o outro 40% o exame práctico e 20% será a elaboración de sesións prácticas ao longo do curso.

Voleibol: O estudantado que non chegue ao 80% de asistencias ás clases prácticas, terá que facer un exame teórico que será o 50% da nota, o outro 50% será o exame práctico.

-- en Fútbol e voleibol, se valorará do mesmo xeito que na primeira.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

#### Bibliografía Complementaria

Wise, M., **Voleibol: entrenamiento de la técnica y la táctica**, Hispano-Europea,

Damas Arroyo, **La Enseñanza del voleibol en las escuelas deportivas de iniciación**, Gymnos,

Pimenov, Mikhail Pavlovich, **Voleibol : aprender y progresar : (más de 500 ejercicios del servicio, pase, remate y bloqueo)**, Paidotribo,

Varios, **Reglamento de voleibol : reglamento oficial e internacional**, Flash,

Lucas, Jeff, **El voleibol : iniciación y perfeccionamiento**, Paidotribo,

Bachmann, Edi, **1000 ejercicios y juegos de voleibol y minivolei**, Hispano-Europea,

Moras, Gerard, **La Preparación integral en el voleibol : 1000 ejercicios y juegos**, Paidotribo,

Lago, C., **La enseñanza del Fútbol en la Edad Escolar**, 1ª ed., Wanceulen, 2002

Riera, Joan, **Habilidades en el deporte**, 1ª ed., INDE, 2005

Marí, Pep, **Liderar equipos campeones**, 1ª ed, Plataforma, 2017

Casais, Luis; Lago, Carlos y Domínguez, Eduardo, **Fútbol Base. Entrenamiento en categorías de formación. Vol. 1 y 2.**, 1ª ed, MCSports, 2009

Durand, Marc, **El niño y el deporte**, 1ª ed, Paidós, 1988

Castelo, Jorge, **Fútbol. Estructura y dinámica del juego**, 1ª ed, INDE, 1999

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

#### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

#### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Actividades físico-deportivas no medio natural e a súa didáctica**

|                       |                                                                                                                                                                         |        |       |              |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Actividades físico-deportivas no medio natural e a súa didáctica                                                                                                        |        |       |              |
| Código                | P02G051V01206                                                                                                                                                           |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                                                                                      |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                                                                                           | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 6                                                                                                                                                                       | OB     | 2     | 2c           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego                                                                                                                                                      |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                                                                                                                    |        |       |              |
| Coordinador/a         | Prieto Lage, Iván                                                                                                                                                       |        |       |              |
| Profesorado           | Alonso Fernández, Diego<br>Gutierrez Sánchez, Águeda<br>Prieto Lage, Iván                                                                                               |        |       |              |
| Correo-e              | ivanprieto@uvigo.es                                                                                                                                                     |        |       |              |
| Web                   | <a href="http://http://fcced.uvigo.es/gl/">http://http://fcced.uvigo.es/gl/</a>                                                                                         |        |       |              |
| Descrición xeral      | A materia «Actividades físicas e de aventura no medio natural» impártese no segundo cuadrimestre do cuarto curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. |        |       |              |

Nesta materia dáse unha visión xeral das actividades e deportes na natureza. Desde unha perspectiva teórica abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito das actividades e deportes na natureza, e desde unha perspectiva práctica realízase un percorrido a través das actividades máis representativas.

Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, debido a que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito das actividades e deportes no medio natural, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.

Esta guía docente elaborouse axustándose totalmente ao establecido na memoria da titulación e á normativa específica da universidade e do centro.

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                 |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| C4     | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                          |
| C11    | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |
| C14    | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                               |

- C18 5.2 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar unha avaliación técnico-científica dos distintos tipos de actividades físicas e deportivas adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e actividade. entidade, en todo tipo de actividades físicas e servizos deportivos, incluídos os eventos deportivos, e en calquera tipo de organización, poboación, contexto, medio e poboación e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade. e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico) e en calquera sector da actividade física profesional e da intervención deportiva (educación físico-deportiva formal e informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección). da actividade física e do deporte) garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida cumprindo a normativa vixente.
- D16 4.1 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                       | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| 1. Comprender, elaborar y saber aplicar los procedimientos, estrategias, actividades, recursos, técnicas y métodos que intervienen en el proceso de enseñanza-aprendizaje con eficiencia, desarrollando todo el curso de la acción en la enseñanza formal e informal físico-deportiva | B1                                    |
| 2. O alumnado será capaz de coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional das actividades no medio natural                                                                                                                                                                 | C3                                    |
| 3. O alumnado será capaz identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas das actividades no medio natural                                                                                                                      | C4                                    |
| 4. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os fundamentos das actividades na natureza                                                                                                                                                                                           | C6                                    |
| 5. O alumnado será capaz de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas na contorna natural                                                                                                                                      | C11                                   |
| 6. O alumnado será capaz de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas                                                                        | C14                                   |
| 8. O alumnado será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.                                                                                                                                                                     | C18                                   |
| 7. O alumnado será capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade no medio natural                                                                                                                                    | D16                                   |

### Contidos

| Tema                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Fundamentos teóricos das actividades físico-deportivas no medio natural                                       | 1.1. Fundamentos teóricos.<br>1.2. Primeros auxilios no medio natural.<br>1.3. Actividades físico-deportivas no medio natural e sostenibilidade.                                                                                                                     |
| 2. Actividades físico-deportivas no medio natural e a súa didáctica                                              | 2.1. Sendeirismo e montañismo<br>2.2. Orientación<br>2.3. Técnicas ao aire libre / Supervivencia<br>2.4. Escalada e técnicas con corda<br>2.5. Bicicleta de montaña<br>2.6. Tiro con arco<br>2.7. Surf<br>2.8. Outras actividades físico-deportivas no medio natural |
| 3. Organización e planificación das actividades físico-deportivas no medio natural no ámbito formal e non formal | 3.1. Ámbito formal<br>3.2. Ámbito non formal                                                                                                                                                                                                                         |

### Planificación

|                                           | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                         | 16            | 0                  | 16           |
| Gamificación                              | 5             | 10                 | 15           |
| Resolución de problemas de forma autónoma | 0             | 28                 | 28           |
| Prácticas de laboratorio                  | 30            | 3                  | 33           |
| Traballo tutelado                         | 1.5           | 25                 | 26.5         |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

| <b>Metodoloxía docente</b>                |                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                           | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Lección maxistral                         | Exposición por parte do profesorado de los contenidos sobre la materia.                                                                                                                                                                                                        |
| Gamificación                              | A lección maxistral ordinaria efectuada na aula teórica combinarase con actividades interactivas en gran grupo (xogos de preguntas) para os estudantes que asistan a clase, onde poderán conseguir puntos para a avaliación final.                                             |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Actividade na que se formulan exercicios relacionados coa materia. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.                                                                                                                                             |
| Prácticas de laboratorio                  | Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (pavillón da facultade ou exteriores). |
| Traballo tutelado                         | Rexistro e análise por parellas ou pequenos grupos (a decisión do profesorado) dunha ruta por Galicia/España. Elaboración dun informe da ruta en base a uns parámetros establecidos polo profesorado.                                                                          |

| <b>Atención personalizada</b>             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías                              | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Lección maxistral                         | A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage / Salga 50 - Prof. Diego Alonso Fernández) e de correos electrónicos.                                                      |
| Prácticas de laboratorio                  | A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio (no pavillón ou nos exteriores da Facultade), como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage / Salga 50 - Prof. Diego Alonso Fernández) e de correos electrónicos. |
| Traballo tutelado                         | A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage / Salga 50 - Prof. Diego Alonso Fernández) e de correos electrónicos.                                                      |
| Resolución de problemas de forma autónoma | A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage / Salga 50 - Prof. Diego Alonso Fernández) ou a través de correos electrónicos.                                                                                                                    |
| Gamificación                              | A atención personalizada do estudantado realizarase tras a finalización da actividade interactiva na aula, no despacho físico ou virtual (Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage / Salga 50 - Prof. Diego Alonso Fernández) ou a través de correos electrónicos.                                                             |
| Probos                                    | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Exame de preguntas obxectivas             | A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage / Salga 50 - Prof. Diego Alonso Fernández) ou a través de correos electrónicos.                                                                                                                    |

| <b>Avaliación</b>                         |                                                                                                                                                                           |               |                                       |                               |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------|-------------------------------|
|                                           | Descrición                                                                                                                                                                | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                               |
| Gamificación                              | Tras a lección maxistral da aula, realizarase unha actividade interactiva en gran grupo a modo de xogo de preguntas onde se avaliarán os aspectos conceptuais da materia. | 10            | B1                                    | C4<br>C6<br>C11<br>C14<br>C18 |
|                                           | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,3,4,5,6,7 y 8                                                                                                 |               |                                       |                               |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Haberá 14 cuestionarios/tarefas en Moovi. Tras realizar todas as actividades propostas, se a media é inferior a 7,5 puntos, a puntuación deste apartado será de 0 puntos. | 14            | B1                                    | C4<br>C6<br>C11<br>C14<br>C18 |
|                                           | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,3,4,5,6,7 y 8                                                                                                 |               |                                       |                               |

|                               |                                                                                                                                                                                                                              |    |    |                                     |     |
|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|-------------------------------------|-----|
| Prácticas de laboratorio      | Asistencia e realización das 13 clases prácticas da materia. O estudante que teña 3 faltas ou máis perderá a avaliación continua (e por tanto debe examinarse mediante o procedemento de AVALIACIÓN GLOBAL - NON CONTINUA-). | 26 | B1 | C3<br>C4<br>C6<br>C11<br>C14<br>C18 | D16 |
|                               | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7 y 8                                                                                                                                                  |    |    |                                     |     |
| Traballo tutelado             | Realización dun traballo en pequenos grupos relacionado coa creación dun roteiro ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc.                                                                                             | 25 | B1 | C3<br>C4<br>C6<br>C11<br>C14<br>C18 | D16 |
|                               | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7 y 8                                                                                                                                                  |    |    |                                     |     |
| Exame de preguntas obxectivas | Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.                                                                                                                                                         | 25 | B1 | C4<br>C6<br>C11<br>C14<br>C18       | D16 |
|                               | O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final.                                                                                                              |    |    |                                     |     |
|                               | Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,3,4,5,6,7 y 8                                                                                                                                                    |    |    |                                     |     |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o estudantado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).

### CONVOCATORIA 2º CUADRIMESTRE (maio-xuño)

Estudiantado de AVALIACIÓN CONTINUA (cualificacións e CRITERIOS para cumprir a avaliación continua):

- **Gamificación (xogos de preguntas).** Durante algunhas clases teóricas, a través da app Kahoot, realizaranse actividades interactivas de preguntas en grupo onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación na devandita actividade. Estes exercicios supoñen o 10% da nota final.
- **Resolución de problemas de forma autónoma (cuestionarios/tarefas en Moovi).** A cualificación dos cuestionarios/tarefas supón un 14%. Haberá 14 cuestionarios/tarefas. Tras realizar as actividades propostas, se o estudante ten unha media inferior a 7,5 puntos, este apartado computará 0 puntos.
- **Prácticas de laboratorio (asistencia e REALIZACIÓN das clases prácticas).** A cualificación das mesmas supón un 26%. O estudante que teña nas prácticas obrigatorias 3 faltas ou máis deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e automaticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación global -non continua- (non hai ningunha posibilidade de xustificar unha falta de asistencia; por iso é polo que se poidan ter ata tres). O estudante que asista ao práctica pero NON a realice non lle computará como unha falta de asistencia, pero si terá unha cualificación de cero na devandita sesión (por tanto, non aumenta puntuación). Como en principio hai 13 prácticas, cada unha terá un valor dun 2% da nota final. No caso de que, por festivo, houberse un menor número de prácticas, ese 26% reduciríase un 2% por cada práctica que non houberse, pasando esa porcentaxe ao exame de preguntas obxectivas. *A práctica de surf é voluntaria, por tanto non se considera falta se non se asiste, pero se o estudante realízaa puntuaralle.*
- **Traballo tutelado.** Creación dun roteiro ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc e baixo unha serie de parámetros establecidos polo profesorado. A cualificación deste traballo supón un 25%. Será un traballo en grupos de catro persoas.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 25%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final. Suspende este exame (con menos dun 5) non implica perder a avaliación continua.

Un estudante supera a materia cando obtívase un mínimo de cinco sobre dez na suma dos apartados anteriores. Se na convocatoria de 2º cuadrimestre (maio-xuño), un estudante perde a avaliación continua, deberá presentarse mediante o procedemento de avaliación global -non continua-.

Estudiantado de AVALIACIÓN GLOBAL -NON CONTINUA- (para o estudantado que non cumpre os criterios da avaliación continua):

- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte teórica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.

- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte práctica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.
- **Traballo tutelado.** A cualificación supón un 34%. Entrega do traballo sobre a creación de roteiros ao aire libre. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do traballo compute en cualificación final. A cualificación final da materia obterase realizando a suma das tres partes. Un estudante supera a materia cando obtivese un mínimo de cinco sobre dez, a condición de que superase as tres probas.

#### **CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (xuño-xullo)**

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (gárdanse as cualificacións da avaliación continua da convocatoria de 2º cuatrimestre -maio-xuño-).

#### **CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA (setembro)**

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (non se gardan as cualificacións da avaliación continua doutras convocatorias).

#### **Publicación das cualificacións e exames oficiais**

As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames. As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na apartado "Docencia - Exames".

#### **Bibliografía. Fontes de información**

##### **Bibliografía Básica**

VIGO, M., **Manual para dirigentes de campamentos organizados**, Stadium, 2005

BERNAL RUIZ, J., **Organización de campamentos en la escuela**, Wanceulen, 2002

COLORADO, J., **Montañismo y Trekking. Manual completo**, Manuales Desnivel, 2010

SANTOS PASTOR, M. L., **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, Wanceulen, 2002

MURCIA, M., **Prevención, seguridad y autorescate**, Desnivel editorial, 2001

VARIOS, **Señalización de Senderos**, FEDME, 2009

EEAM, **Escuela Española de alta montaña. Certificado de iniciación al montañismo**, Barrabés editorial, 2001

MILSON, F., **El libro de la bicicleta de montaña: mantenimiento y reparación**, OMEGA, 2009

Granero Gallegos, A., Baena Extremera, A., **Actividades físicas en el medio natural: Teoría y práctica para la Educación Física**, Wanceulen, 2010

##### **Bibliografía Complementaria**

Rojas Pedregosa, P., **La bicicleta y su desarrollo práctico en Educación Secundaria**, Wanceulen, 2016

#### **Recomendacións**

#### **Outros comentarios**

1. Cada semana, o estudantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia, así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir a devanditas clases.

2. Formalizar canto antes o grupo en Moovi (catro persoas) para a realización do traballo da materia.

3. Estudar e traballar o material da materia de forma continuada, tanto para a realización dos cuestionarios semanais como para a preparación do exame.

4. Expor aos profesores da materia todas as preguntas/consultas que se consideren necesarias en cada momento referidas ao temario, prácticas, cuestionarios, traballos, etc.

5. Comunicar ao profesorado as suxestións de mellora da materia.

6. Realizar o traballo da materia ao longo do cuatrimestre. Na primeira semana da materia daranse as directrices de como se debe realizar devandito traballo. Por tanto, recoméndase a asistencia á clase teórica.

7. Recoméndase consultar o blog da materia para ampliar información: <https://afamnuvigo.blogspot.com/>

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Fundamentos dos deportes ximnásticos**

|                       |                                                                                                          |        |       |              |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| Materia               | Fundamentos dos deportes ximnásticos                                                                     |        |       |              |
| Código                | P02G051V01207                                                                                            |        |       |              |
| Titulación            | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                                                       |        |       |              |
| Descritores           | Creditos ECTS                                                                                            | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                       | 9                                                                                                        | OB     | 2     | 2c           |
| Lingua de impartición | Castelán<br>Galego                                                                                       |        |       |              |
| Departamento          | Didácticas especiais                                                                                     |        |       |              |
| Coordinador/a         | Gutierrez Sánchez, Águeda<br>Fernández Villarino, María de los Ángeles                                   |        |       |              |
| Profesorado           | Fernández Villarino, María de los Ángeles<br>Gutierrez Sánchez, Águeda<br>Reguera López de la Osa, Xoana |        |       |              |
| Correo-e              | agyra@uvigo.gal<br>marianfv@uvigo.es                                                                     |        |       |              |
| Web                   |                                                                                                          |        |       |              |
| Descrición xeral      |                                                                                                          |        |       |              |

**Resultados de Formación e Aprendizaxe**

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| C3     | 1.3 Comunicarse e interactuar de forma adecuada e eficiente, na actividade física e deportiva, en diversos contextos de intervención, demostrando habilidades docentes de forma consciente, natural e continua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| C6     | 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| C7     | 2.3 Diseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C14    | 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C20    | 5.4 Identificar, organizar, dirixir, planificar, coordinar, implantar e realizar a avaliación técnico-científica dos recursos organizativos e materiais e das instalacións deportivas, incluíndo o seu deseño básico e funcional, así como a adecuada selección e utilización, para cada tipo de actividade, con a finalidade de conseguir actividades físicas e deportivas seguras, eficientes e saudables, adaptadas ao desenvolvemento, características e necesidades das persoas e ao tipo de actividade, espazo e entidade en calquera tipo de organización, poboación, contexto e en calquera sector de intervención profesional de actividade física e deportiva e facendo fincapé nas poboacións de carácter especial e garantindo a seguridade, a eficacia e a profesionalidade na actividade desenvolvida no cumprimento da normativa vixente.                                                                                                                                                                                                                    |
| D16    | 4.1 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte). |

- D30 7.3 Comprender, saber explicar e difundir as funcións, responsabilidades e importancia dun bo profesional Licenciado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, así como analizar, comprender, identificar e reflexionar de forma crítica e autónoma sobre a súa identidade, formación e rendemento profesional para acadar o fins e beneficios da actividade física e do deporte de forma adecuada, segura, saudable e eficiente en todos os servizos físico-deportivos ofrecidos e prestados e en calquera sector profesional da actividade física e do deporte.

### Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                              | Resultados de Formación e Aprendizaxe |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| 1. Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de ensino-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción no ensino formal e informal físico-deportiva.          | B1                                    |
| 2. O alumnado será capaz de identificar os elementos e parámetros que configuran a estrutura das modalidades ximnásticas: aspectos regulamentarios, espazos de acción, habilidades técnicas, habilidades manipulativas, habilidades coreográficas e habilidades acrobáticas. | C3                                    |
| 3. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os fundamentos e contidos didácticos que permitan desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe relacionados coas habilidades ximnásticas.                                                                                    | C6                                    |
| 4. O alumnado será capaz de utilizar os principios técnicos e os recursos metodolóxicos que lle permitan intervir, desde a perspectiva educativa ou deportiva en relación ás habilidades ximnásticas.                                                                        | C7                                    |
| 5. O alumnado será capaz de dominar as técnicas ximnásticas para a súa correcta aplicación, así como os aspectos de seguridade na execución (axuda e colocación do material).                                                                                                | C14                                   |
| 6. O alumnado será capaz de deseñar e aplicar instrumentos de observación sistemática para identificar ou corrixir modelos de execución propios destes deportes ximnásticos.                                                                                                 | C20                                   |
| 7. O alumnado será capaz de aplicar adecuadamente diferentes recursos didácticos en función dos materiais dispoñibles (establecemento de obxectivos, feedback, reforzos, etc.) para mellorar os movementos técnicos e artísticos destes deportes.                            | D16                                   |
| 8. O alumnado será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.                                                                                                                                                            | D30                                   |

### Contidos

| Tema                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Fundamentación teórica dos deportes ximnásticos                                                                                              | 1.1. Os deportes ximnásticos no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.<br>1.2. Antecedentes históricos e organismos que regulan os deportes ximnásticos<br>1.3. Valoración e xuízo dos concursos ximnásticos.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 2. Fundamentos técnicos, artísticos e didácticos dos deportes ximnásticos: Habilidades rítmico-expresivas e Habilidades ximnástico-acrobáticas. | BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO.<br>XIMNASIA RÍTMICA<br>2.1. As habilidades da Ximnasia Rítmica no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.<br>2.1.1. Concepto e preliminares.<br>2.1.2. Habilidades técnicas corporais.<br>2.1.3. Habilidades técnicas manipulativas.<br><br>BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO.<br>2.2. Elementos ximnásticos pre-acrobáticos de nivel escolar.<br>2.2.1. Rodamientos (Volteretas e Roda lateral)<br>2.2.2. Equilibrios ximnásticos (ACI e ABI)<br>2.2.3. Saltos de plinto.<br>2.2.4. Familiarización co minitramp.<br><br>2.3. Elementos ximnásticos acrobáticos de chan.<br>2.3.1. Saltos adiante e laterais con impulso dunha perna e apoio intermedio (Pomba e Roldada).<br>2.3.2. Saltos de volteo libre completo con impulso de ambas as pernas (adiante e atrás)<br>2.3.3. Saltos atrás con impulso de ambas as pernas e apoio de mans intermedio (Flic-flac). |

3. Estrutura formal e funcional dos deportes ximnásticos

BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO.

3.1. Elementos definitorios da Ximnasia Rítmica.

3.2. Estrutura e composición da Ximnasia Rítmica

BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO

3.3. Estrutura espacial dos movementos ximnásticos

3.4. Características dinámicas dos movementos ximnásticos.

3.5. Equilibrio corporal

3.6. As capacidades físicas nos deportes ximnásticos.

4. Proceso de iniciación deportiva dos deportes ximnásticos: rítmico-expresivos e ximnástico-acrobáticos

BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO

4.1. Os parámetros musicais como elementos fundamentais das habilidades rítmico-expresivas.

4.2. A música e os Pasos Básicos de Ximnasia Aeróbica.

4.2.1 Elementos crave da música en Ximnasia Aeróbica

4.2.2 A iniciación a través do xogo en Ximnasia Aeróbica.

4.2.3 Os pasos básicos como soporte dos deseños coreográficos.

4.2.4 As opcións coreográficas en Ximnasia Aeróbica.4.3. A ocupación do espazo de acción como estratexia expresiva.

4.4. A danza clásica como a base das habilidades técnico-corporais

4.5. As habilidades corporais de equilibrio, de rotación e de salto.

4.6. Habilidades manipulativas dos aparellos.

4.7. Elementos colaborativos e cooperativos.

4.8. O proceso compositivo no ámbito das habilidades rítmico-expresivas.

BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO

4.9. A Ximnasia Acrobática no ámbito educativo.

4.9.1. As presas de mans.

4.9.2. Diferentes roles do alumnado.

4.9.3. As asistencias e axudas manuais

4.9.4. Organización e medidas sistemáticas nas fases estruturais das formacións grupais (figuras e pirámides).

**Planificación**

|                                           | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral                         | 28            | 54                 | 82           |
| Gamificación                              | 2             | 4                  | 6            |
| Prácticas de laboratorio                  | 40            | 40                 | 80           |
| Resolución de problemas de forma autónoma | 4             | 8                  | 12           |
| Traballo tutelado                         | 0             | 11                 | 11           |
| Cartafol/dossier                          | 0             | 1                  | 1            |
| Exame de preguntas obxectivas             | 2             | 2                  | 4            |
| Resolución de problemas e/ou exercicios   | 2             | 2                  | 4            |
| Práctica de laboratorio                   | 0             | 25                 | 25           |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | As sesións maxistrais utilizaranse para a exposición e explicación dos contidos teóricos e aclaración dos contidos prácticos da materia. Constitúe unha actividade presencial na aula.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Gamificación             | A lección maxistral efectuada na aula teórica combinarase con actividades interactivas en gran grupo (xogos de preguntas a través da app Kahoot) para os estudantes que asistan a clase, onde se poderán conseguir puntos para a avaliación final.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Prácticas de laboratorio | Vivenciación dos contidos teórico-prácticos guiados polo profesorado, onde se terá en conta os procesos metodolóxicos de ensino-aprendizaxe, facendo especial fincapé nos aspectos técnicos e de execución dos deportes ximnásticos.<br>As prácticas teñen como obxectivo traballar formalmente o saber facer (competencia procedimental). No entanto, é preciso ter en conta que tamén traballan o saber, o saber ser e o saber estar.<br><br>- Execución e exposición da coreografía elaborada en colaboración cos compañeiros.<br>- Execución dun exercicio ximnástico proposto pola profesora.<br>- Exposición con soporte audiovisual dun elemento ximnástico mediante a metodoloxía traballada. |

|                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Resolución de problemas de forma autónoma | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Exporase o desenvolvemento dunha coreografía que terá por referencia as modalidades ximnásticas tratadas no desenvolvemento da materia.</li> <li>- Traballarán a execución técnica dos elementos ximnásticos durante o proceso metodolóxico de ensino-aprendizaxe levada a cabo na materia.</li> <li>- Traballarse a avaliación técnica e a composición dos deportes ximnásticos mediante a análise de exercicios en vídeo.</li> </ul> |
| Traballo tutelado                         | Terá un carácter grupal e utilizarase para a orientación e revisión dos traballos coreográficos e de execución ximnástica propostos nas metodoloxías anteriores.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Cartafol/dossier                          | Realizarase por cada grupo práctico e estará destinado a construción da composición coreográfica. Elaborarase práctica a práctica                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

### Atención personalizada

| Metodoloxías                              | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral                         | A atención personalizada do estudiantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico, virtual ou de correos electrónicos das profesoras Águeda Gutiérrez e Marián Fernández.                                                                                                     |
| Gamificación                              | A atención personalizada do estudiantado realizarase tras a finalización da actividade interactiva na aula, despacho físico, virtual ou a través do correo electrónico das profesoras.                                                                                                                                                      |
| Prácticas de laboratorio                  | A atención personalizada do estudiantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio (ximnasio da facultade) como posteriormente en en o despacho físico, virtual ou de correos electrónicos das profesoras Águeda Gutiérrez e Marián Fernández.                                                                 |
| Resolución de problemas de forma autónoma | Asesoramento e tutoría para a resolución dos problemas propostos na materia. Este tempo está reservado para atender e resolver as preocupacións dos estudantes. A atención será individual e en grupos pequenos, dependendo da natureza da atención, tanto no despacho físico, virtual ou por correo electrónico das profesoras da materia. |
| Traballo tutelado                         | Orientación do estudiantado e resolución de dúbidas sobre os traballos a realizar. Realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico, virtual ou de correos electrónicos das profesoras Águeda Gutiérrez e Marián Fernández.                                                           |

### Avaliación

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Cualificación                                                                                                  | Resultados de Formación e Aprendizaxe |                              |            |
|--------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|------------------------------|------------|
| Gamificación             | Tras a lección maxistral de aula, realizarase unha actividade interactiva en gran grupo a modo de xogo de preguntas onde se avaliarán os aspectos conceptuais da materia.<br><br>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7 e 8.                                                                                                                            | 5                                                                                                              | B1                                    | C3<br>C6<br>C7<br>C14<br>C20 | D16<br>D30 |
| Prácticas de laboratorio | Asistencia ás 14 clases prácticas da materia. A avaliación farase de forma continua mediante o control de asistencia do alumnado.<br><br>Bloque Ximnástico-Acrobático: Desenvolvemento e posto en práctica dunha progresión metodolóxica dos elementos ximnásticos traballados ao longo das sesións.<br><br>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7 e 8. | La evaluación de esta sección será realizada por las personas que tengan más de 2 faltas de asistencia en HGA. | B1                                    | C3<br>C6<br>C7<br>C14<br>C20 | D16<br>D30 |
| Traballo tutelado        | HABILIDADES XIMNÁSTICO-ACROBÁTICAS:<br>Traballo en grupo sobre un elemento ximnástico asignado                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 15                                                                                                             |                                       |                              |            |
| Cartafol/dossier         | Realizarase por cada grupo práctico e estará destinado a construción da composición coreográfica. Elaborarase práctica a práctica                                                                                                                                                                                                                                                        | 5                                                                                                              | B1                                    | C3<br>C6<br>C7<br>C14        | D16<br>D30 |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |    |    |                              |            |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|------------------------------|------------|
| Exame de preguntas obxectivas           | Proba escrita de preguntas curtas, tipo test ou de desenvolvemento dos contidos teóricos e prácticos.<br><br>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7 e 8.                                                                                                                                                                                    | 40 | B1 | C3<br>C6<br>C7<br>C14<br>C20 | D16<br>D30 |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | Valoración de exercicios ximnásticos en vídeo, en funión dos contidos traballados nas sesións prácticas<br><br>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7 e 8.                                                                                                                                                                                  | 10 | B1 | C3<br>C6<br>C7<br>C14<br>C20 | D16<br>D30 |
| Práctica de laboratorio                 | - Bloque Rítmico-Expresiva: Realización dunha coreografía de forma grupal onde se combinarán todos os contidos prácticos dos fundamentos dos deportes ximnásticos.<br><br>- Bloque Ximnástico-Acrobático: Execución técnica dos elementos ximnásticos traballados nas sesións prácticas.<br><br>Avaliaranse os seguintes resultados previstos na materia: 1,2,3,4,5,6,7 e 8. | 25 | B1 | C3<br>C6<br>C7<br>C14<br>C20 | D16<br>D30 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

CUALIFICACIÓN FINAL da materia resultará da integración das distintas notas das actividades realizadas tanto nos contidos de Habilidades Rítmico-Expresivas como nos contidos de Habilidades Ximnástico-Acrobáticas. Deberán ter superadas todas as partes para obter unha cualificación positiva. Os alumnos e alumnas que non realicen todas as actividades de avaliación obterán a cualificación final de suspenso, aínda que algunhas actividades estean aprobadas. Si algunha persoa realiza só algunhas das actividades do curso terán a cualificación de suspenso, xa que se realiza unha avaliación continua de todas as actividades propostas.

Cando o estudiantado necesite de máis dunha convocatoria para superar a materia, gardaranse notas parciais durante a segunda convocatoria; é dicir, na convocatoria extraordinaria de xuño/xullo manteranse aquelas notas parciais que teñan superadas, e só se presentarán a aquelas que non superaron. Para as demais convocatorias, o estudiantado deberá concorrer da mesma maneira a unha proba escrita de pregunta curta, tipo test ou de desenvolvemento e dunha proba practica de execución e metodoloxica dos contidos traballados para superar a materia. Igualmente deberá presentar o traballo co seu soporte audiovisual do elemento ximnástico asignado pola profesora e elaborado segundo o desenvolvemento dos contidos traballados durante o curso. A revisión de exames será no despacho das profesoras unha vez concluída a corrección.

#### OBSERVACIÓNS:

A PARTICIPACIÓN ACTIVA DO ALUMNADO NAS SESIÓNS PRESENCIAIS É UN FACTOR QUE DETERMINA O PROCESO A asistencia ás sesións prácticas será OBRIGATORIA (máximo falta de 2 sesións prácticas) Aplicarase de forma individualiza a cada un dos 2 Bloques da materia (Bloque Rítmico-Expresiva e Bloque Ximnástico-Acrobática).

Os alumnos e alumnas que participen activamente, como mínimo, ao 80% das sesións deben obter o 50% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas.

Os alumnos e alumnas que NON participen activamente (meros observadores), como mínimo ao 80% das sesións, deben obter o 65% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas. Este aspecto é tido en conta igualmente para os que non asisten ao mínimo esixido das sesións prácticas.

O alumnado discapacitado para a práctica motriz, poderá solicitar a adaptación das tarefas motrices a realizar nas sesións e nas probas de avaliación, no grao que as competencias da materia permítano. Aos incapacitados temporalmente para a práctica deportiva, a avaliación das probas prácticas de execución ximnástica realizaráselle cando a súa incapacidade temporal permítallo e no caso do bloque de habilidades rítmico-expresivas realizarase a través do visionado de vídeos.

**BLOQUE: HABILIDADES XIMNÁSTICO-ACROBÁTICAS** A falta de asistencia a máis de dúas prácticas de laboratorio deste bloque (independentemente da súa xustificación), supón ademais a realización dun exame práctico de ensino metodoloxica dos elementos acrobáticos aos que non se asistiu.

**BLOQUE: HABILIDADES RÍTMICO-EXPRESIVAS** Debido ao carácter de avaliación continua, a NON asistencia ás sesións prácticas non dará dereito a realizar a coreografía en grupo. No caso de que isto suceda, a avaliación dos contidos prácticos realizarase mediante a avaliación de exercicios ximnásticos en vídeo. Do consinto modo, si unha persoa atópase incapacitada temporalmente para a realización das probas prácticas, poderá examinarse mediante a avaliación de exercicios ximnásticos en vídeo.

**CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (xuño-xullo)** Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continúa (gardaranse as cualificacións da avaliación continua da convocatoria de 2º cuadrimestre -maio-xuño).

Publicación das cualificacións e exames oficiais.As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no apartado: Docencia - Exames.

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

- Sáez Pastor, F., **Habilidades Gimnástico-Acrobáticas. Método de Enseñanza**, Ed. Esteban Sanz, 2015
- Sáez Pastor, F., **Gimnasia Artística. Los Fundamentos de la Técnica**, Ed. Biblioteca Nueva, 2005
- Knirsch, K., **Manual de Gimnasia Artística**, Ed. Esteban Sanz, 1974
- Etapé, E., López, M. y Grande, I., **Las Habilidades Gimnásticas y Acrobáticas en el Ámbito Escolar**, Ed. Inde, 1999
- Smith, T., **Biomecánica y gimnasia**, Ed. Paidotribo, 1984
- Junyent, V. y Montilla, M., **1023 ejercicios y juegos de equilibrios y acrobacias gimnásticas**, Ed. Paidotribo, 2000
- Vernetta, M.; López, J. y Panadero, F., **Acroport en la escuela**, Ed. Inde, 2001
- Canalda, A., **Gimnasia rítmica Deportiva. Teoría y práctica**, 1998,

### **Bibliografía Complementaria**

- Gutiérrez, A. y Vernetta, **Gimnasia Aeróbica Deportiva: propuesta de U.D. a través del juego**, Revista Kronos, 2007
- Vernetta, M.; López, J. y Panadero, F., **Unidades Didácticas para secundaria XI. Aprendizaje de las habilidades gimnásticas. Una propuesta a través de minicircuitos**, Ed Inde, 2000
- Vernetta, M.; Gutiérrez, A. y López, J., **El Aeróbic Deportivo en la Educación Física. Iniciación a través del juego**, Revista digital efdeportes, 2009
- Manoni, A., **Biomecánica e dividione strutturale della ginnasia artistica**, Ed. Società Stampa Sportiva, 1993
- Smoleusky. Gasverdousky, **Tratado General de Gimnasia Artística Deportiva**, Ed. Paidotribo, 1993
- Bourgeois, M., **Didáctica de la Gimnasia**, Ed. Biblioteca Nueva, 1999
- Sáez, P. y Gutiérrez, A., **La génesis de las rotaciones gimnásticas I, VI,12(4-11)**, 2007
- Sáez, P. y Gutiérrez, A., **La genesis de las rotaciones gimnásticas II. Rotaciones generadas en vuelo., VII,13(52-62)**, 2008
- Fernández Rodríguez, R., **Efecto comparativo de diferentes minicircuitos en el aprendizaje de habilidades gimnásticas aeróbicas**, Universidade Vigo, 2012
- Abeal Filgueira, R., **Influencia del feedback audiovisual en la autoevaluación de la gimnasia acrobática en el ámbito escolar**, Universidade Vigo, 2015
- Reguera López de la Osa, X., **Diseño y evaluación de un programa de gimnasia acrobática para la mejora de las habilidades sociales y personales en educación secundaria**, Universidade Vigo, 2018
- Cassagne, M., **Gymnastique Rythmique Sportive**, 1990
- Martínez, A. y Díaz, M.P., **Las actividades gimnásticas como recurso para el desarrollo de la creatividad motriz**, 2002
- Lisitskaya, T., **Gimnasia Rítmica. Deporte y entrenamiento**, 1995
- Martínez, A., **La gimnasia rítmica. Un planteamiento educativo motriz**, 1992

## **Recomendacións**

### **Materias que se recomienda cursar simultaneamente**

Expresión corporal e danza/P02G051V01208

### **Outros comentarios**

1. Cada semana, o estudiantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia, así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir a devanditas clases.
2. Formalizar na primeira semana os grupos en Moovi (5/8) para a realización dos traballos da materia.
3. Estudar e traballar a materia de forma continuada.
4. Expor ás profesoras da materia todas as preguntas/consultas que consideren necesarias referida ao temario, prácticas, traballos, etc.
5. Comunicar ás profesoras as suxestións de mellora da materia.
6. Na primeira semana da materia daranse as directrices de como se deben realizar os distintos traballos. Por tanto, recoméndase a asistencia á clase teórica.

| <b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>      |                                                                            |        |       |              |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|--------|-------|--------------|
| <b>Expresión corporal e danza</b> |                                                                            |        |       |              |
| Materia                           | Expresión corporal e danza                                                 |        |       |              |
| Código                            | P02G051V01208                                                              |        |       |              |
| Titulación                        | Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte                         |        |       |              |
| Descritores                       | Creditos ECTS                                                              | Sinale | Curso | Cuadrimestre |
|                                   | 6                                                                          | OB     | 2     | 2c           |
| Lingua de impartición             | Castelán                                                                   |        |       |              |
| Departamento                      | Didácticas especiais                                                       |        |       |              |
| Coordinador/a                     | Fernández Villarino, María de los Ángeles                                  |        |       |              |
| Profesorado                       | Fernández Villarino, María de los Ángeles<br>Freire Maceiras, Rebeca Maria |        |       |              |
| Correo-e                          | marianfv@uvigo.es                                                          |        |       |              |
| Web                               |                                                                            |        |       |              |
| Descrición xeral                  |                                                                            |        |       |              |

### **Resultados de Formación e Aprendizaxe**

| Código |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| B1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                 |
| C1     | 1.1 Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                                                                                                                                                                 |
| C2     | 1.2 Diseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| C4     | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| C5     | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                    |
| C11    | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade. |
| C12    | 3.2 Saber promover, asesorar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                           |
| C16    | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                 |
| D1     | 1.1. Comprender, elaborar y saber aplicar los procedimientos, estrategias, actividades, recursos, técnicas y métodos que intervienen en el proceso de enseñanza-aprendizaje con eficiencia, desarrollando todo el curso de la acción en todos los sectores de intervención profesional de actividad física y deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; entrenamiento físico y deportivo; ejercicio físico para la salud; dirección de actividad física y deporte).                                                                                                                                                                                     |
| D2     | 1.2. Diseñar y aplicar el proceso metodológico integrado por la observación, reflexión, análisis, diagnóstico, ejecución, evaluación técnico-científica y/o difusión en diferentes contextos y en todos los sectores de intervención profesional de la actividad física y del deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| D4  | 1.4. Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| D5  | 2.1 Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| D11 | 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| D12 | 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| D16 | 4.1 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte). |
| D17 | 4.2 Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, impredecibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| D18 | 4.3 Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## Resultados previstos na materia

| Resultados previstos na materia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Resultados de Formación e Aprendizaxe |    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----|----|
| Comprender, elaborar e saber aplicar os procedementos, estratexias, actividades, recursos, técnicas e métodos que interveñen no proceso de enseñanza-aprendizaxe con eficiencia, desenvolvendo todo o curso da acción en todos os sectores de intervención profesional de actividade física e deporte (enseñanza formal e informal físico-deportiva; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).                                                              | B1                                    | C1 | D1 |
| Deseñar e aplicar o proceso metodolóxico composto pola observación, reflexión, análise, diagnóstico, execución, avaliación técnico-científica e/ou divulgación en distintos contextos e en todos os sectores da intervención profesional na actividade física e o deporte.                                                                                                                                                                                                                                                   |                                       | C2 | D2 |
| Adaptar a intervención educativa ás características e necesidades individuais de toda a poboación e facendo fincapé en poboacións de carácter especial como: escolares, maiores (maiores), persoas con mobilidade reducida e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou similares). prescrito por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                     |                                       | C4 | D4 |
| Saber orientar, diseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade. |                                       | C5 | D5 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | C11 | D11 |
| Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | C12 | D12 |
| Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procesos, actividades, recursos e técnicas que conforman as habilidades motrices básicas, as actividades físicas, as habilidades deportivas, o xogo, a expresión expresiva. actividades corporales e de danza, e actividades na natureza de forma adecuada, eficiente, sistemática, variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticados e/ou prescritos por un médico), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte (educación física formal e informal- deporte; formación física e deportiva). ; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte). |     | D16 |
| Desenvolver con fluidez procedementos e protocolos para resolver problemas non estruturados, imprevisibles e cada vez máis complexos, articulando e despregando un dominio dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos, técnicas e procesos propios da condición física e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e sistemática. , variada e metodoloxicamente integrada para toda a poboación e con énfase en poboacións de carácter especial como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticados e/ou prescritos por un médico). ), tendo en conta o xénero e a diversidade e en calquera sector de intervención profesional da actividade física e do deporte.                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     | D17 |
| Desenvolver e poñer en práctica a avaliación técnico-científica dos elementos, métodos, procedementos, actividades, recursos e técnicas que conforman as manifestacións do movemento e dos procesos de condición física e exercicio físico; tendo en conta o desenvolvemento, as características, as necesidades e o contexto dos individuos, os distintos tipos de poboación e os espazos onde se realiza a actividade física e o deporte; nos distintos sectores da intervención profesional e con énfase en poboacións de carácter especial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | C16 | D18 |

## Contidos

### Tema

|                                                                      |                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Fundamentos da Expresión Corporal e a Danza                       | 1.1. Definición<br>1.2. Relación<br>1.3. Vinculación co contexto educativo                                                               |
| 2. Linguaxe corporal, comunicación e expresión                       | 2.1. Elementos da Linguaxe corporal                                                                                                      |
| 3. Compoñentes e dimensións de movemento expresivo e creativo        | 3.1. Tipos de movemento<br>3.2. Movemento expresivo<br>3.3. Compoñentes do movemento expresivo<br>3.4. Dimensións do movemento expresivo |
| 4. A Danza como técnica da Expresión Corporal                        | 4.1. Definición<br>4.2. Características<br>4.3. A danza no contexto educativo                                                            |
| 5. O proceso de construción coreográfico, creativo e artístico       | 5.1. Fases<br>5.1.1. Exploración<br>5.1.2. Composición<br>5.1.3. Apreciación Crítica<br><br>5.2. Pautas Didácticas                       |
| 6. Aspectos metodolóxico-didácticos da Expresión Corporal e da Danza | 6.1. Presupostos teóricos da Expresión Corporal e da Danza<br>6.2. Didáctica da Expresión Corporal<br>6.3. Didáctica da Danza            |

## Planificación

|                         | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|-------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral       | 22            | 30                 | 52           |
| Resolución de problemas | 5             | 13                 | 18           |

|                                         |    |    |    |
|-----------------------------------------|----|----|----|
| Prácticas de laboratorio                | 30 | 30 | 60 |
| Traballo                                | 7  | 7  | 14 |
| Presentación                            | 2  | 2  | 4  |
| Resolución de problemas e/ou exercicios | 1  | 1  | 2  |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

|                          | Descrición                                                                                                    |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Contidos expositivos en aula de grupo A.                                                                      |
| Resolución de problemas  | Tarefas específicas sobre os contidos e que se resolverán no tempo dos grupos A, a través da plataforma Moovi |
| Prácticas de laboratorio | Vivenciación dos contidos prácticos e desenvolvemento de traballo compositivo                                 |

### Atención personalizada

| Metodoloxías             | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prácticas de laboratorio | O traballo dos grupos B será dirixido e supervisado polo profesorado, ben cando se traballe de maneira dirixida, ben ao longo do proceso compositivo                                                                                                                                                                                                              |
| Probas                   | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Traballo                 | A realización das propostas de traballo do grupo A, será supervisada polo profesorado unha vez finalice cada un dos temas de contido, durante o tempo de grupo A. De maneira específica, cada grupo de traballo poderá solicitar as titorías que considere oportunas e que serán atendidas polas profesoras da materia, ben presencialmente, ben telemáticamente. |
| Presentación             | Para a presentación e defensa, tanto da proposta práctica como da teórica, o alumnado recibirá supervisión por parte do profesorado durante as sesións presenciais. De maneira específica e baixo solicitude, poderá revisalo coas profesoras da materia.                                                                                                         |

### Avaliación

|                          | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Cualificación | Resultados de Formación e Aprendizaxe       |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------|
| Lección maxistral        | Realización dun mapa conceptual cos contidos destacados de cada un dos temas desenvolvidos                                                                                                                                                                                                                                       | 40            | B1 C1 D1<br>C5 D5<br>C12 D12<br>D16<br>D17  |
| Resolución de problemas  | Ao longo da materia realizaranse traballos de reflexión sobre documentos escritos nas sesións teóricas                                                                                                                                                                                                                           | 10            | C4 D4<br>D16<br>D18                         |
| Prácticas de laboratorio | Valorarase a participación activa do alumnado nas sesións prácticas. Do mesmo xeito a participación no día da danza                                                                                                                                                                                                              | 10            | C11 D11                                     |
| Traballo                 | Desenvolvemento dunha composición *coreográfica na que se poña en evidencia o control e dominio dos contidos prácticos. Terase en conta o proceso como o resultado final da composición. O peso que, cada unha destas partes, terá na valoración final desta metodoloxía/proba será:<br>- Proceso: 80%<br>- Resultado Final: 20% | 40            | C2 D2<br>C5 D5<br>C11 D11<br>C12 D12<br>D17 |

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder superar a materia, será necesario que se alcance, polo menos, o 50% da cualificación do mapa conceptual e da composición coreográfica. No caso das tarefas de reflexión, así como da participación no día da danza, terán un valor sumativo, e non será necesario alcanzar un mínimo para poder contribuir á cualificación final da materia. A cualificación final da materia, será o resultado da suma da cualificación parcial obtida en cada apartado. Cando o alumnado necesite máis dunha edición para superar a materia, as probas superadas manteranse na segunda edición e só terán que concorrer con aquelas partes que non foron superadas. No caso de edicións posteriores, o estudiantado deberá concorrer con todos os apartados da avaliación. É dicir, non se gardarán notas parciais para anos posteriores. No caso de que o alumnado por circunstancia temporal ou permanente, non poidese desenvolver a composición coreográfica. A avaliación deste apartado substituirase pola análise crítico dunha composición artística seleccionada polo profesorado.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Sefchovich, G., **Expresión corporal y creatividad**, 2005

Learreta Ramos, B.; Ruano Arriaga, K. y Sierra Zamorano, M.A., **Didáctica de la expresión corporal: talleres monográficos**, 2006

Motos Teruel, T., **Prácticas de la expresión corporal**, 2007

Chazín, S.M., **Juegos de expresión corporal para niños**, 2007

Montesinos Ayala, D., **La expresión corporal. Su enseñanza por el método natural evolutivo**, 2004

Revista Tandem, **Monografía: La expresión Corporal en el escenario virtual**, 79, 2023

#### **Bibliografía Complementaria**

Martínez López, E., **Ritmo y expresión corporal mediante coreografías**, 2006

Trias, N.; Pérez, S. y Araújo, J., **Juegos de música y expresión corporal**, 2007

Castañer, M.; Grasso, A.; López Villar, C.; MAtau, M.; Motos, T.; Sánchez, R., **La inteligencia Corporal en la Escuela. Análisis y Propuestas**, 2006

Revista Tandem, **La expresión corporal y el desarrollo de competencias transversales en la formación del profesorado de Educación Física**, 47, 2015

#### **Recomendacións**